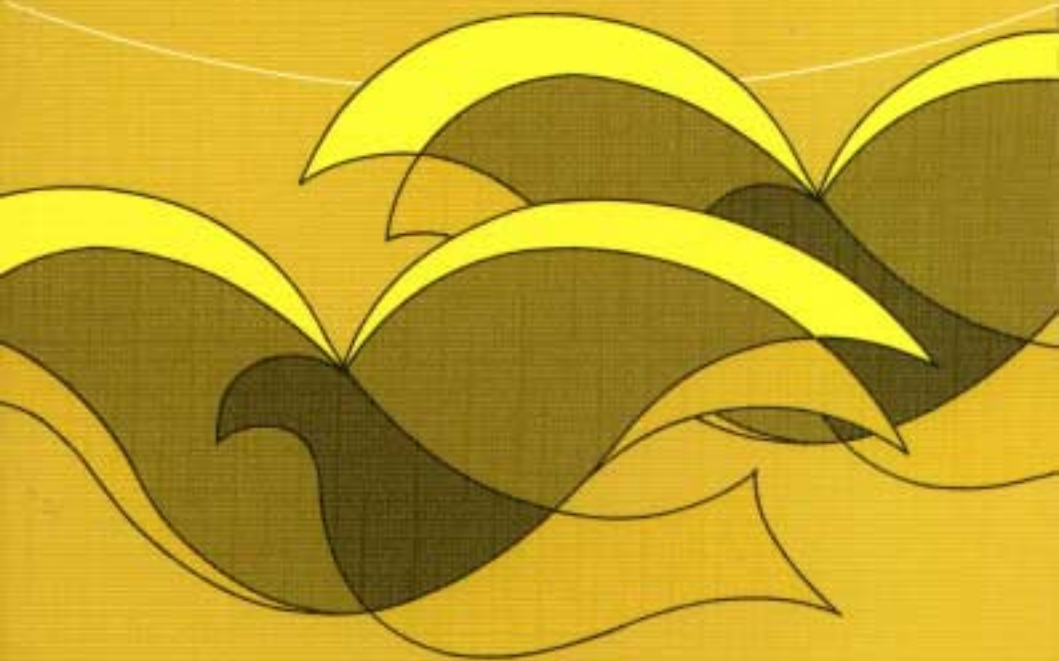

J.E. VAN DEN BRINK

DE BRIEF
AAN DE
EFEZIËRS

het geheimenis geopenbaard

J.E. VAN DEN BRINK

DE BRIEF
AAN DE
EFEZIËRS

WWW.RHEMAPRINT.NL

ISBN 90 6261 509 0

WOORD VOORAF

Dankbaar ben ik, data nu ook mijn tekst-aan-tekst verklaring van de Efezebrief is verschenen. Mijn dank geldt het enthousiaste team van 'Kracht van Omhoog', dat de verzorging van deze uitgave op zich nam, maar ook de lezers van dit blad die financieel hulp verleenden.

De Efezebrief is uitzonderlijk mooi en verheven. Zij voert de lezers naar ongekende hoogten en confronteert hen met de geestelijke realiteiten in de hemelse gewesten. De uiteenzettingen van de geheimenissen van het Koninkrijk der hemelen, die broeder Paulus ons hier schenkt, zijn fascinerend. Bij het herlezen van zijn brief, die ik enkele jaren geleden zorgvuldig bestudeerde, zegende ook ik de God en Vader van onze Here Jezus Christus, die ons met allerlei zegeningen in de hemelse gewesten heeft gezegend in Christus Jezus.

Ik merkte de rijkdom der bediening van Paulus op, waardoor de inhoud van het geheimenis van het Koninkrijk der hemelen ook mij werd geopenbaard. Wie deze verklaring aandachtig leest en herleest, zal zich met mij eveneens verblijden. Evenals de zwervende Hebreeën zal hij dan tot de conclusie komen, dat de volle-evangelie christenen geen blijvende religieuze plaats op aarde zoeken, maar wel het blijvende, eeuwige, hemelse Jeruzalem. Ook de strijd in de hemelse gewesten, waaraan Paulus in deze brief zoveel aandacht schenkt, is in onze tijd weer zeer actueel.

Deze verklaring van de Efezebrief heeft niet de pretentie dat zij wetenschappelijk zou zijn, hoewel ik mij op de hoogte stelde van de vakliteratuur uit allerlei kerkelijke

richtingen, teneinde de tekst zo zuiver mogelijk te kunnen benaderen. Bij mijn uitleg van de verzen ben ik evenwel niet bij de zeer geleerde theologen te rade gegaan, maar ik stelde mijn vertrouwen geheel op de leiding van de Heilige Geest, die ons tot gids is gegeven en die ook de apostel bij het schrijven inspireerde. De verschillende verklaarders, hoe bekwaam ze verder ook zijn en welke kostelijke en interessante opmerkingen zij dikwijls maken, konden mij niet bevredigen. Zij gaan immers uit van een gedachtenwereld, die zij niet kennen. Jarenlange bijbelstudie tezamen met mijn vrouw bracht mij op 'de grond des Heren' waar ons denken geheel werd vernieuwd.

Van deze brief moet in het bijzonder erkend worden, dat een ongeestelijk mens haar niet kan verstaan, omdat ze zuiver geestelijk moet worden verklaard, dat is dat voortdurend rekening moet worden gehouden met de onzichtbare wereld der geesten. Wie dit boek leest, geve hier acht op. Hij zal dan op de 'wieken' moeten gaan en zich verheffen om 'ter plaatse' te komen, waar God heeft gesproken en waar de apostel zich bewoog, toen hij op aarde een gezant was van Christus in ketenen.

Mijn wens is dat geestelijk slapende christenen zullen ontwaken en Christus hen bij het lezen van deze uitleg van de Efezebrief, heerlijk moge beschijnen.

Gorinchem, maart 1984

J.E. van den Brink

INLEIDING

De brief aan de Efeziërs behoort tot de zogenaamde gevangenschapsbrieven van Paulus. Hieronder vat men samen: Efeziërs, Filippenzen, Colossenzen, Filémon en ook 2 Timotheüs. Ze zijn waarschijnlijk niet alle vanuit dezelfde gevangenis geschreven.

Waar Paulus gevangen zat, toen hij de Efezebrief schreef, is niet met zekerheid vast te stellen. Sommigen denken aan Caesarea en stellen dan zijn brief vóór het laatste verhoor (Hand. 25: 10). De apostel kon na zijn beroep op de keizer natuurlijk niet meer verwachten dat hij spoedig Efeze zou kunnen bezoeken.

Velen denken bij zijn gevangenschap aan Rome. Zijn brief zou dan door middel van Tychicus samen met die aan de Colossenzen en aan Filémon verzonden zijn (Ef. 6:21 en Col. 4:7). Tychicus zou persoonlijk te Colosse over de omstandigheden van Paulus verslag doen, terwijl hem ook opgedragen was zulks te doen in die gemeenten, waar de brief aan de Efeziërs het eerst zou worden gelezen (6:21,22).

Ook zijn er uitleggers die menen dat Paulus in Efeze gevangen zat. Zij beroepen zich daartoe op 2 Corinthiërs 1:8-10, waar de apostel meedeelt, dat hij bijzondere verdrukkingen in Asia had ondergaan, zodat hij zelfs aan zijn leven wanhoopte. Zijn brief zou dan niet naar Efeze zijn gegaan, maar uit Efeze afkomstig zijn. Hij zou dan waarschijnlijk de zogenaamde Laodicéa-brief zijn geweest, waarvan sprake is in Colossenzen 4:16. Uit het begin van de brief blijkt namelijk dat het adres 'te Efeze' in de Nieuwe Vertaling tussen haakjes staat. Deze

plaatsaanduiding ontbreekt in de codex Sinaiticus, in de codex Vaticanus en in een handschrift, dat bekend staat als dat van Sint Paulus. Maar in de hele catalogus van oude vertalingen komt de aanduiding 'te Efeze' wel voor.

Waarschijnlijk was deze brief dus niet aan één gemeente gericht, maar bedoeld om in een aantal kerken in Asia te circuleren. Elk van deze samenkomsten had dan een copie met de eigen naam erop ontvangen, of zelf een afschrift ervan gemaakt. Dit zou dan de oorzaak kunnen zijn dat de naam 'Efeze' in enkele handschriften ontbreekt. Zo bestond er volgens de kerkvader Origenes ook een brief aan de Romeinen zonder de teksten 1:7 en 15, waarin dus de woorden 'die te Rome zijn' en 'te Rome' ontbreken. Ook de brief aan de Galaten is zoals het opschrift luidt, aan meer dan één gemeente gericht. Het is dan vanzelfsprekend dat de vermaningen in de Efezebrief in de hoofdstukken 4-6 algemene waarschuwingen zijn, die specifiek golden voor de gelovigen in geheel Asia, die vanuit het heidendom tot bekering waren gekomen.

Wat de plaats Efeze betreft, deze lag aan de westkust van Klein-Azië en zij was ten tijde van Paulus de hoofdstad van de provincie Asia. Door het dichtslibben van haar haven en het aangroeien van de kust kwam de stad in verval en ging tenslotte onder. Deze stad was met Jeruzalem en Athene een van de heiligste steden van de oudheid. Zij was beroemd om de Artemis- of Diana-tempel, een centrum van plaatselijke, Griekse en oosterse religies. Het beeld van deze godin is bekend van oude munten, die haar tonen als de godin van de vruchtbaarheid met de metalen maanschijf als een aureool om het hoofd. De tempel waar zij vereerd werd, behoorde tot de zeven wereldwonderen. In verband met de

Artemis-cultus heette de stad 'de tempelbewaarster' (Hand. 19:35), een eretitel die door de Romeinse senaat was verleend. Tegen de berghelling was een theater gebouwd met een prachtig uitzicht over de zee (Hand. 19:29). Het kon 25.000 mensen bevatten. Een belangrijke positie had de Asiarch, 'de overste van Asia' (Hand. 19:3 1). Hij was voorzitter van de provinciale landdagen. Hij had dus een titel die gevormd was uit de naam Asia, verbonden met 'arch', oudste of voornaamste. De 'oversten' (meervoud) waren de notabelen en keizergetrouwe bestuurders. Verder kan men in Handelingen 19:35 nog lezen van 'de secretaris der stad', die de rol speelde als bij ons een burgemeester. Bij volksvergaderingen in het theater had hij ambtshalve de leiding.

Paulus heeft Efeze tweemaal bezocht: eerst in de herfst van het jaar 52 vanuit Corinthe en daarna in het voorjaar van 54. Hij predikte drie maanden in de synagoge en kreeg later de beschikking over de aula van een zekere Tyránnus, een soort rector van wat wij zouden noemen de universiteit van Efeze (Hand. 19:8-10).

Er waren in deze occulte hoofdstad heerlijke dingen gebeurd. Wij denken aan de doop in de Heilige Geest van de twaalf discipelen van Johannes de Doper, aan de buitengewone krachten die God deed door de handen van Paulus, zodat vele zieken genazen en de boze geesten uitvoeren. Verder aan het fiasco van de zonen van Sceva, die tevergeefs een demon trachtten uit te drijven in de naam van Jezus, en niet te vergeten het verbranden van de toverboeken, een resultaat van de krachtige wasdom van het woord des Heren. De felle tegenstand komt uit in het tumult van de zilversmeden, die hun handel in afgodstempeltjes zagen teruglopen. Wij noemen ook het ontroerende

gesprek dat Paulus op zijn zogenaamde derde zendingsreis te Miléte had met de oudsten van de gemeente te Efeze. Nergens wordt Paulus zo natuurgetrouw weergegeven als in dit gesprek (Hand. 20:17-38).

Uit de brief aan de Efeziërs zou men kunnen opmaken dat de lezers aan Paulus niet bekend waren (1: 15 en 3:2-4). Wij missen ook elke zinspeling op een persoonlijke band van de apostel met de geadresseerden, in het bijzonder de bekende persoonlijke groeten aan het slot, wat te verklaren is als deze brief aan meerdere gemeenten is gericht.

De brief aan de Romeinen en die aan de Efeziërs behandelen beide dogmatische onderwerpen. De eerste zet de relatie uiteen van de gelovige met Christus, met diens dood en opstanding. Hij werpt licht op de problemen van zonde, wet, genade en gerechtigheid, op de werkwijze van de zondemachten in de gebonden mens, maar ook op de overwinning door de Geest des levens. Hij wijst zelfs op de openbaring van de zonen Gods die eenmaal de zuchtende schepping zullen vrijmaken.

De brief aan de Efeziërs is bovenal gericht tot hen die geestelijk leven, die overgeplaatst zijn in de hemelse gewesten. Deze brief is van een 'hoger' niveau. De lezers kennen het geheimenis van het Koninkrijk der hemelen en worden opgeroepen tot de strijd met de machten der duisternis. Het gaat er hier niet om judaïserende opvattingen te weerleggen, zoals die voorkwamen in het houden van de sabbat of bij de besnijdenis, maar om de gemeente van Jezus Christus, de tempel in de geestelijke wereld, te bepalen bij haar hemelse roeping. Het gaat om de onzichtbare kerk, om de innerlijke mens die gesterkt moet worden door de Heilige Geest. De vernieuwing van denken gebeurt doordat de ogen des harten verlicht

worden. Deze verjonging door de geest van het denken betekent dan dat er andere contacten in de geestelijke wereld worden gelegd.

Men wandelt niet meer in de ijdelheid van een verduisterd gedachtenleven, maar heeft gemeenschap met de Heilige Geest, die de nieuwe mens tevoorschijn brengt, die geschapen is in waarachtige gerechtigheid en heiligheid. Een jaar tevoren schreef Paulus aan de Corinthiërs nog over het kruis als een grenspaal, over de eerste en over de laatste Adam, maar nu is er sprake dat de zonen Gods bewust mede-erfgenamen, medeleden en medegenoten zijn van allerlei geestelijke zegeningen in de hemelse gewesten.

Paulus is hier bij uitstek de volle-evangelieprediker, die schreef over het mysterie van Christus, dat nooit aan vroegere geslachten werd bekend gemaakt. Hiermee trad hij in de voetsporen van de Heer zelf, die verkondigde wat sinds de grondlegging der wereld verborgen was gebleven, namelijk de juiste kennis van de geestelijke wereld. Geen wonder dat zijn toespraken 'aangaande het Koninkrijk Gods' te Efeze botsten met de gedachtenwereld van de synagogebezoekers. Daarom moest hij zich losmaken en zich met zijn discipelen afzonderen terwille van de hoge weg (Hand. 19:810).

Paulus was een apostel en een begenadigd profeet des Heren. Toch schreef hij niet vanuit de hoogte maar richtte zich als een broeder tot zijn medegelovigen. Dezen moesten bij het lezen van zijn brieven overtuigd worden van de waarheid. De apostel dicteerde de gemeente niet en gebruikte zelden de formule, die eigenlijk geen eigen inzicht en opvatting mogelijk maakt: 'Zo zegt de Heer!' Hij gaf slechts zijn overtuiging door en vraagt dan aan zijn

lezers haar te beoordelen en laat het dan verder aan het geweten van de gelovigen over, wanneer zij zich stellen voor het aangezicht van God, om zijn gedachten al of niet te accepteren. Met het Oude Testament op de knieën spreekt hij over de geestelijke betekenis: van stad en tempel, van het Israël Gods, van de enige zoon van Abraham, van de vader der gelovigen. Hij haalt daarmee de tussenmuur die jood en heiden scheidde, omver, en hij verbindt hen tot één lichaam, tot één nieuwe mens. Voor ons staat het vast dat niemand anders zo'n brief kon schrijven dan alleen Paulus. Hij ademt zijn geest, zijn kennis, zijn liefde tot de gehele mensheid, de grootheid van zijn innerlijk wezen, en richt zich op het grote doel: de volmaakte, geestelijke mens tot alle goed werk volkomen toegerust. Elke twijfel aan de authenticiteit van de schrijver van deze brief is hiermee weggenomen.

Deze brief is geschreven aan de heiligen in Efeze, maar ook de gelovigen in Smyrna, Pérgamum, Thyatira, Sardes, Filadélfia, Laodicéa, Hiërapolis en Colosse hebben hem gelezen. Nu komt hij bij ons. In de ruimte die tussen haakjes staat kunnen wij nu onze stad met onze gemeente invullen. Wij lezen dan dat hij vanuit de gevangenis van Rome of Caesarea gericht is aan de heiligen in ons dorp en in ons gewest, aan hen die de Here Jezus van harte liefhebben!

HOOFDSTUK 1

1,2. Paulus door de wil van God een apostel van Christus Jezus, aan de heiligen en gelovigen in Christus Jezus, die te Efeze zijn de Here Jezus Christus.

In onze gedachten zien wij nu Tychicus zijn kostbare brief aan een oudste of opziener te Efeze overhandigen. Wellicht was ook Timotheüs aanwezig, want hij is later bekend als bisschop van Efeze (vergelijk 1 Timotheüs 1:3). Deze brief zal overluid worden voorgelezen (vergelijk Col. 4:16), wellicht in de school van Tyrannus, waar men op het heetst van de dag bij elkaar zat, omdat in de koele morgenuren dit gebouw door deze geleerde zelf met zijn leerlingen bezet was.

Een oud handschrift wijst bij Handelingen 19:9 tenminste met nadruk op deze ongeschikte tijd. Wel een troost voor gemeenten die met huisvestingproblemen kampen! Ook is het mogelijk dat men in een grote huiskamer van een vooraanstaande discipel vergaderde.

Voor het eerst in de geschiedenis klonk dan de inhoud van deze meest sublieme brief van Paulus in de oren van vele heiligen en gelovigen. Paulus begint zich voor te stellen als apostel van Christus Jezus. Een brief in de antieke wereld was niet ondertekend, maar ving aan met de naam van de schrijver en vervolgens met naam en adres van de ontvanger(s). Zo'n gewone begroetingsformule vinden wij bijvoorbeeld in Handelingen 15:23, waar het apostelconvent liet schrijven: 'De apostelen en oudsten groeten als broeders de broeders uit de heidenen in Antiochië, Syrië en Cilicië'.

Veelvuldig voegde men er nog een wens aan toe, die overeenkwam met wat Johannes in zijn derde brief schreef: 'Ik bid, dat het u in alles wèl ga en gij gezond zijt'. Zo voegt de apostel hier aan zijn begroeting toe: 'Genade zij u en vrede van God, onze Vader, en van de Here Jezus Christus'.

Autoriteiten waren gewoon in hun brieven hun functie te vermelden. Paulus wijst op zijn apostelambt, dat hij niet zichzelf had aangemeten, maar ontvangen had door de wil van God, dezelfde wil die hij ook in de verzen 5,9 en 11 noemt. Alles wordt op deze wijze naar het begin toegebracht, naar het eeuwig voornemen en de wil van God als Vader, zoals er staat: 'Want gij kent Hem, die van den beginne is' (1 Joh. 2:14).

Paulus schrijft aan een ver gevorderde gemeente, want haar leden zijn heilig, dat is ze hebben deel aan het heil. Ze zijn afgezonderd van de zonde, hebben heling ontvangen en zijn apart gesteld voor de dienst van Christus Jezus. Dit alles ontvingen zij vanuit de geestelijke wereld door het geloof, dat vastgrijpt wat men niet ziet. Zij waren in Christus Jezus, dus behorende tot de gemeente waarvan Hij het hoofd is.

De uitdrukking 'in Christus' komt veelvuldig in deze brief voor, met de gelijknamige benoeming 'in Hem', 'in de Geliefde' of 'in de Here'. Ze is identiek met wat de Nieuwe Vertaling heeft in 2 Corintiërs 1:2 1, namelijk 'in de Gezalfde'. De diepe betekenis van 'in Hem' blijkt in het bijzonder uit Filippenzen 3:9, waar staat: 'Opdat ik in Hem (zijnde) moge blijken niet een eigen gerechtigheid, uit de wet te bezitten, maar de gerechtigheid door het geloof in Christus'.

De apostel bidt dat zij mogen blijven leven onder deze genade en in de vrede, die Jezus Christus voor hen verworven had. Het woord genade heeft bij de apostel een geheel nieuwe inhoud. Hij vertrouwt dat het gehele pakket van Gods gunstbewijzen aan de geadresseerden ten deel zal vallen, dus de doop in de Heilige Geest, de werking van de geestelijke begaafdheden, de wandel in de hemelse gewesten en de overwinningen aldaar op de boze geesten, om dan tenslotte op te wassen tot de mannelijke rijpheid, de maat van de wasdom der volheid van Christus.

Ook spreekt hij over vrede, dus de afwezigheid van alles wat storend op het waarachtige leven inwerkt. De vrede Gods is de ongebroken gemeenschap die bij de nieuwe relatie tussen Christus en zijn volk behoort, een vrede die het natuurlijke verstand te boven gaat en die zijn grondslag vindt in Jezus Christus, de Vredevorst.

3. Gezegend zij de God en Vader van onze Here Jezus Christus, die ons met allerleigeestelijke zegen in de hemelse gewesten gezegend heeft in Christus.

Er is een zegen die uitgaat van de schrijver en waarmee hij zijn hoorders oproept om zich te richten op God. De vraag rijst op welke wijze hier het meerdere door het mindere wordt gezegend, dus God gezegend wordt door de mens, want hier is duidelijk sprake dat de mindere de meerdere zegent (vergelijk Hebr. 7:7).

Zegenen houdt in dat iemand met het goede wordt verbonden en dat kan alleen, indien hij, die zegent, goed is. De zegen houdt meer in dan alleen een wens, maar hij is een uitspraak die met een bijzondere macht is geladen. Hoe belangrijker een persoon in de geestelijke wereld is,

des te krachtiger is zijn zegen. Zo hechtte men bijvoorbeeld veel waarde aan de zegen van een stervende, want deze bevond zich immers op de grens van het zichtbare en het onzichtbare.

Wanneer God door een mens gezegend wordt, is dit alleen mogelijk door iemand die rechtvaardig is en rein. Deze heft dan in de geestelijke wereld en soms ook in de natuurlijke, de handen op tot een zegenend gebaar. Hij verheft zijn hart tot God en eert, prijst en aanbidt Hem. Hij brengt Hem de glorie toe, dit wil zeggen dat hij Hem verheerlijkt als overwinnaar. Hij belijdt: 'Groot en wonderbaar zijn uw werken, Here God, Almachtige; rechtvaardig en waarachtig zijn uw wegen, Gij, Koning der volkeren! Wie zou niet vrezen, Here, en uw naam niet verheerlijken? Immers, Gij alleen zijt heilig'(Openb. 15:3,4).

Wanneer een christen God zegent, brengt hij Hem een zegengroet, hulde en dank. Zo werd ook Jezus eenmaal door de schare gezegend. Deze riep het uit: 'Hosanna de Zoon van David, gezegend Hij, die komt 'in de naam des Heren' (Matth. 21:9). 'God zegenen' krijgt hierdoor de betekenis: zijn macht, verhevenheid, heerschappij en heiligheid erkennen, Hem verheerlijken en eer en dank toebrengen.

Het Griekse woord 'eulogètos' betekent dan ook: geloofd, geprezen of gezegend. Vandaar dat andere vertalingen hebben: geprezen of geloofd, in plaats van gezegend. Bij deze zegenbede of lofprijzing identificeert Paulus zijn God. Hij zegt niet: gezegend zij de God van Israël, zoals de priester Zacharias nog deed, want dit zou verkeerde voorstellingen opwekken (Luc. 1:68). De apostel betuigt immers in Handelingen 20:21, dat hij geroepen was om de

Joden even zo goed als de heidenen tot God te bekeren. En tot welke God? Tot de Vader van onze Here Jezus Christus.

God is niet alleen de Vader of de voortbrenger van de ganse eerste schepping zoals Israël dit beleed en sprak: 'Gij toch zijt onze Vader', maar God is ook de Vader van de eersteling van de nieuwe schepping, en daardoor van de ganse herboren en herstelde mensheid. Tot deze God heft Paulus de handen in zegenbede en lofprijzing op.

Ook de naam Jezus wordt door hem duidelijk omschreven door de toevoeging: Here en Christus. Petrus sprak op de Pinksterdag tot de Joden,' dat Jezus een bijzondere plaats innam, want 'het ganse huis Israëls moet zeker weten, dat God Hem èn tot Here èn tot Christus gemaakt heeft' (Hand. 2:36). Jezus was gesteld tot Kurios, dit wil zeggen dat Hij een naam had gekregen boven alle naam en dat Hij alle macht ontvangen had in hemel en op aarde.

Zo luidt de Statenvertaling in Hebréeën 2:7,8: 'Gij hebt hem (en dus Jezus als eerste mens) gesteld over de werken uwer handen. Alle dingen hebt Gij onder zijn voeten onderworpen'. Ook voegt Paulus er als identificatie aan toe, dat Jezus de Christus is, de Gezalfde. Hij is gezalfd met de Heilige Geest en met kracht uit de hoogte (Hand. 10:38).

Wij wijzen erop dat het zeer belangrijk is, wanneer wij ons in de onzienlijke wereld verheffen om te aanbidden of om te lofprijzen, dat wij het voorwerp van onze verering juist omschrijven. Er zijn immers in de hemelse gewesten 'goden in menigte en heren in menigte'. Althans geven zij zich voor goden en heren uit en zij dringen zich als zodanig aan de mens op, maar 'voor ons nochtans is er

maar één God, de Vader, uit wie alle dingen zijn en tot wie wij zijn, en één Here Jezus Christus, door wie alle dingen zijn, en wij door Hem' (1 Cor. 8:5,6).

De gewoonte in bepaalde kringen om de naam van Jezus voortdurend als een mantra te herhalen, is afkeurenswaardig en gevaarlijk. Er zijn immers duistere machten die in de naam van Jezus komen en de argeloze zielen misleiden. Omschrijf dus God en Jezus in uw gebed, zoals de apostel ons hierin voorging.

Wanneer de apostel ons zo meeneemt in een zegening en lofprijzing van God de Vader, heeft hij daarvoor een grondige reden. De Vader immers heeft ons eerst gezegend. Hij heeft uit de overvloed van zijn genade ons zijn gunst bewezen. Het fundament van alle zegeningen en van alle genade is de gave van zijn Zoon, de eniggeborene die Hij liefhad, omdat deze volledig beantwoordt aan de gedachte en aan het doel van God. Deze zoekt namelijk een mens naar zijn beeld en als zijn gelijkenis met wie Hij die geest is, eeuwig gemeenschap kan hebben en die met Hem zal zitten op zijn troon.

De God en Vader van Jezus Christus is die God, die door onze Heer werd vereerd en die Hem inspireerde en wiens woorden en gedachten Hij overnam. Een god is immers een voorwerp van aanbedding en een inspirator (Ex. 4:16).

Door zijn Zoon over te geven aan de doodsmachten beweest God zijn gunst aan de ganse mensheid. Hij wilde immers dat vele zonen tot heerlijkheid zouden geleid worden. 'In Christus' gezegend zijn, betekent dus: behorende tot hen die de Vader aan zijn Zoon heeft gegeven en die daardoor deelhebben aan Gods rijkdom

van genade en aan de heerlijkheid van Christus (Joh. 17:1-3).

'In Christus' zijnde, ontvangen zij al Gods geestelijke zegeningen in de hemelse gewesten: de schuldvergeving, de rechtvaardiging, de doop in de Heilige Geest, de geestelijke begaafdheden, het herstel en de mogelijkheid om op te wassen naar het beeld van Jezus. 'In Christus' gezegend zijn heeft hier voor Paulus dezelfde waarde als wanneer in het Oude Testament gewezen wordt op Abraham, in wie alle volken der aarde gezegend worden (Hand. 3:25; Gal. 3:8)

Wij kunnen ons voorstellen dat bij het hardop voorlezen van deze groeten die gevolgd werden door de lofprijzing, de leden der gemeente bepaald werden bij de geestelijke wereld, die groots, weids en rijk aan Gods barmhartigheid is! Deze geestelijke zegen in de hemelse gewesten was een aanduiding van het niveau waarop deze brief zich beweegt. Hij zou de hoorders bepalen bij de plaats die hun daar in Christus Jezus zijnde, geschonken was (2:6).

De hemelse regionen of 'het hemelse' omvat alles wat tot de geestelijke wereld behoort. Deze aanduiding komt uitsluitend in de Efezebrief voor en was kennelijk voor de lezers een staande uitdrukking (1:3,20; 2:6; 3:10; 6:12). De hemelse gewesten vormen de onzienlijke wereld met zijn heilige engelen en demonen. Daar is ook de Vader, de Zoon, maar ook de tegenstander, de satan.

Paulus geeft nooit een topografie van de hemel, dus een aardrijkskundige aanduiding, zoals men dit in joodse kringen graag deed en wat ook onder bepaalde orthodoxe christenen in zwang is. Dezen verstoffelijken en localiseren de geestelijke wereld en maken haar tot een

verlengstuk van de aarde. Zij is evenwel het onzichtbare krachtenveld met ontzaglijke realiteiten van geestelijke wezens, die enorme invloed uitoefenen op de aardse structuren en die door hun contacten het wel en het wee van de mens bepalen. Jezus noemde de hemelse gewesten 'het Koninkrijk der hemelen' en Hij maakte daarin onderscheid tussen het Koninkrijk van God of van de Vader, en dat van de satan.

In de volgende verzen is sprake van de uitverkiezing door de Vader (4-6), de verlossing door de Zoon (7-12) en het herstel door de Heilige Geest (13,14).

4. Hij heeft ons immers in hem uitverkoren vóór de grondlegging der wereld, opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voorzijn aangezicht.

Het herstelplan, bedoeld om de mens door de bewezen genade en zegen op die hoge plaats die God voor hem bestemd had, te doen functioneren, werd niet geboren in de tijd, maar het waren Gods gedachten van vóór de grondlegging der wereld. Het bevat de allerrijkste en schoonste gedachten van God. De volmaakte mens Jezus was immers 'van te voren gekend, vóór de grondlegging der wereld, doch (Hij) is bij het einde der tijden geopenbaard terwille van u, die door Hem gelooft in God' (1 Petr. 1:20,21).

De Zoon was van eeuwigheid uitverkoren als eersteling en als hoofd van een nieuwe schepping, welke heilig en onberispelijk voor Gods aangezicht zou zijn. Jezus was in de gestalte van God of in de 'vorm' die het onzichtbare goddelijke wezen in de zichtbare wereld geheel tot uitdrukking bracht (Filip. 2:5,6). Hij is de uitverkorene,

omdat Hij voldeed en voldoet aan de gedachten van God, want Hij werd geopenbaard als een volmaakt geestelijk mens, volkomen als het beeld van God en als zijn gelijk-nis.

Wanneer wij 'in Christus' zijn, behoren wij bij de van eeuwigheid uitverkorene. Deze heeft voor ons de deur geopend tot de hoge weg, die naar de onberispelijkheid en heerlijkheid voert. Hij is het, die door zijn Geest ons op deze weg ook voorleidt. Onze uitverkiezing is dus ten nauwste verbonden met zijn menswording.

De eerste vraag is: hoe komt de mens 'in Christus'? Het antwoord luidt: allen die Hem aangenomen hebben, dat is het Woord in geloof aanvaard hebben, heeft Hij macht gegeven kinderen of zonen Gods te worden (Joh. 1: 12). En hoe blijven wij 'in Christus'? Door zijn woorden niet los te laten, maar ze te bewaren en te realiseren (Joh. 15:7). In deze vernieuwing van denken nemen wij het goddelijke reddings- en heilsplan over en bereiken ook wij het doel: de mens Gods tot alle goed werk volmaakt toegerust (2 Tim. 3:17).

Deze uitverkiezing heeft dus onze heiligheid en onberispelijkheid tot doel. Dit betekent dan een totale afzondering van de boze geesten in de hemelse gewesten en een volkomen herstel. Met elkaar vormen wij uiteindelijk een apart en afgezonderd volk, een gemeente 'stralend, zonder vlek en rimpel of iets dergelijks, zó dat zij heilig is en onbesmet' (5:27). Het oordeel tot overwinning begint bij het huis Gods!

Volgens de wet moest in het oude verbond een priester heilig en onberispelijk zijn naar de uitwendige mens. Zelfs een lichaamsgebrek maakte hem onbekwaam voor zijn

ambt (Lev. 21:16,17). Deze gaafheid was een schaduw van het priesterschap der uitverkorenen Gods, die ook innerlijk onbesmet zijn. Deze priesters stellen daarbij hun lichamen 'tot een levend, heilig en Gode welgevallig offer' (Rom. 12:1).

De priester in het oude verbond stond voor het aangezicht des Heren, dit wil zeggen dat hij in de tabernakel of in de tempel in de tegenwoordigheid van God verkeerde. De nieuwtestamentische priesterkaste dient God 'in heiligheid en gerechtigheid voor zijn aangezicht al haar dagen', in de geestelijke wereld (Luc. 1:75).

Het volgende vers vangt aan met 'in liefde'. Deze bepaling kan ook bij ons vers getrokken worden. Zo luidt de Statenvertaling: 'Opdat wij heilig en onberispelijk zouden zijn voor Hem in de liefde'.

Wij merken op dat het gehele eerste hoofdstuk van de brief aan de Efeziërs dat 23 verzen telt, in het Grieks slechts uit drie zinnen bestaat. Het behoeft ons daarom niet te verwonderen dat de vertalers terwille van de leesbaarheid er meerdere zinnen van gemaakt hebben.

Het is de grote liefde van God, die zijn eniggeboren Zoon aan de wereld gaf, opdat de mensheid in Hem een weg tot ontkoming en tot herstel zou vinden. Door deze liefde mogen wij in de hemelse gewesten heilig en onberispelijk staan in Gods tegenwoordigheid.

Uitverkiezing heeft altijd te maken met Gods liefde, met allerlei zegeningen in de hemelse gewesten 'in Christus'. Zij is nooit sektarisch bedoeld, waarbij een kleine groep afgezonderd is van de rest. God kiest Zich evenwel een bruggehoofd om zijn ganse schepping te redden.

Het is onschriftuurlijk om de uitverkiezing 'in Hem' voor te stellen als een geheime bron, waaruit slechts enkele van eeuwigheid daartoe bestemde personen zouden mogen drinken. Dit voert tot een leer dat God 'door zijn eeuwige en onveranderlijke raad eermaal (ook) voorgesteld heeft, welke mensen Hij aan het verderf zou overgeven' (Institutie van Calvijn, hoofdstuk 21). Deze opvatting is in flagrante strijd met Gods liefde en met zijn rechtvaardigheid. 'God wil dat alle mensen behouden worden en tot erkenning der waarheid komen' (1 Tim. 2:4). Er staat: állen die Hem aangenomen hebben, dus actief in Hem geloven, heeft Hij macht gegeven kinderen Gods te worden.

Uitverkiezing veronderstelt dat uit een menigte of een groot aantal sommigen geselecteerd of apart gesteld worden tot een bepaald doel. Zo werden Daniël en zijn vrienden door koning Nebukadnezar uitverkoren tussen tal van 'edelen en knapen zonder enig gebrek, schoon van uiterlijk, ervaren in allerlei wijsheid, in het bezit van kennis, met inzicht in wetenschap, geschikt om dienst te doen in het paleis van de koning'.

Zo werd David onder zijn broeders uitverkoren tot koning. Zo haalt men in de maatschappij personen naar voren die door hun opleiding en bekwaamheid blijk gaven leiding te kunnen geven. Zij worden hiertoe niet reeds voor hun geboorte of in de wieg bestemd, maar al groeiende zal blijken of zij deze positie waardig zijn en aankunnen.

De uitverkorenen Gods zijn zij, die Jezus hebben aangenomen en die zich aan de waarheid van zijn woorden houdende, in elk opzicht naar hem toegroeien(4:15). Deze uitverkorenen onder alle geroepenen worden bestemd om in zekere zin eerstelingen te zijn met Jezus, teneinde als

zonen Gods geopenbaard te worden om de zuchtende schepping te herstellen (Gal. 1: 18 en Rom. 8:19).

5,6. In liefde heeft Hij ons tevoren ertoe bestemd als zonen van Hem te worden aangenomen door Jezus Christus, naar het welbehagen van zijn wil, tot lof van de heerlijkheid zijner genade, waarmede Hij ons begenadigd heeft inde Geliefde.

Gods liefde uit het vorige vers wordt gekenmerkt door zijn eeuwige positieve houding jegens de mens. Zij openbaarde zich allereerst hierin, dat zijn Zoon was gezonden om zijn leven te geven als een losprijs voor velen (Matth. 20:28). Hij was de middelaar tussen God en de mensen en Hij gaf zichzelf zelfs tot een rantsoen voor allen (1 Tim. 2:6).

Deze liefde verborg evenwel meer in zich. De Vader wil allen die Christus aanvaarden als verzoener van hun zondeschuld, en die dus rechtvaardig zijn, ook aannemen als zonen of hen adopteren. 'In Christus' of 'in de Geliefde' zijnde, in Hem levende en zich bewegende, dit wil zeggen zijn woorden te allen tijde vasthoudende, groeien zij in elk opzicht naar Jezus toe, dus naar de openbaring van de zonen Gods.

Er staat: 'Want gij hebt niet ontvangen een geest van slavernij om opnieuw te vrezen, maar gij hebt ontvangen de Geest van het zoonschap, door welke wij roepen: Abba, Vader' (Rom. 8:15). Zo was het voornemen van God van eeuwigheid. Het was overeenkomstig zijn 'eudokia', zijn welbehagen of zijn genoegen, want 'zijn vermakingen zijn met de mensenkinderen'(Spr. 8:31 St. Vert.). God is goed!

Tegenover de geest van slavernij staat de Geest van het zoonschap. Deze hebben wij ontvangen met de doop in de

Heilige Geest. Door Hem hebben wij de gezindheid ofwel de gedachten en de sfeer van Christus. Wij moeten daarom van onszelf bedenken wat Jezus bedacht, namelijk dat Hij Zich in de gestalte Gods bevond (Filip. 2:5,6). Jezus wist dat Hij de mens was, zoals God deze van eeuwigheid had bedoeld, in de vorm die Hij liefhad. Hij is de Geliefde. Daarom moeten wij niet verlegen zijn om dit zoonschap in het geloof te aanvaarden. Wie aanneemt dat hij absoluut rechtvaardig is, zal ook als een rechtvaardige kunnen leven door de Heilige Geest.

Wie gelooft dat hij als zoon van God aangenomen is, zal ook als zodanig geopenbaard worden en te voorschijn treden. En indien hij zoon is, is hij ook erfgenaam (Gal. 4:7). Hij ontvangt dan niet alleen het eeuwige leven dat ook voor de oudtestamentische rechtvaardigen was bestemd, maar hij beërft tevens het Koninkrijk Gods, dat is het heil, de heling, het herstel en de genezing en de volkomen hemelse heerlijkheid (Hebr. 1:14 en Gal. 5:21). Door geloof en geduld worden alle beloften Gods in hem gerealiseerd, want ze zijn in Christus ja en amen. Hij beërft met onze Heer niet alleen de aarde, maar ook heeft de Vader hem toebereid voor het erfdeel der heiligen in het licht (Matth. 5:5 en Col. 1: 12). Zo was het Gods bedoeling van eeuwigheid. De Vader had daarin een welbehagen en wilde zo zijn genade of zijn gunstbewijzen ten toon spreiden, opdat de heerlijkheid ervan zou worden geopenbaard en zij geloofd en geprezen zou worden.

God heeft het Israël Gods niet alleen tot koning- en priesterschap verkoren, maar in de hemelse plaatsen zal ook worden gesproken van 'zonen van de levende God' (Rom. 9:26). Nog is dit zoonschap verborgen en niet geheel geopenbaard, maar in de eindtijd zal het in

heerlijkheid en kracht aanschouwd of gezien worden (2 Thess. 1: 10). Uit Hebrëeën 1:3-5 kunnen we afleiden, dat ook Jezus als zoon 'verwekt' is, toen Hij werd verheerlijkt. Hij werd toen als zodanig door de Vader als Zoon geproclameerd.

God heeft van eeuwigheid een bestemming voor de mens in overeenstemming met het welbehagen, 'dat Hij Zich in Hem had voorgenomen' (vers 9). Wij hebben 'het erfdeel ontvangen waartoe wij tevoren bestemd waren' (vers 11). Wij zijn geschapen om goede werken te doen, die God 'tevoren bereid heeft' (2: 10). Wanneer er staat: 'Mijn Zoon zijt gij; Ik heb u heden verwekt', zijn van eeuwigheid de zonen Gods inbegrepen, want ze zijn 'in Christus'. Ze zijn van eeuwigheid bestemd om het beeld van de Zoon gelijkvormig te zijn (Rom. 8:29).

Wanneer er staat dat God ons bestemd of voorverordineerd heeft - in de latijnse bijbel staat: gepredestineerd - is dit geen blind noodlot of liever zuiver geluk, want de aanneming tot zonen vindt plaats ná de schuldvergeving en ná de wedergeboorte. Het is een bestemming van hen die reeds 'in Christus' zijn. Er staat: 'Doch allen, die Hem aangenomen hebben, of: ontvingen (Can. Vert.), hun heeft Hij macht gegeven om kinderen Gods te wórden, hun, die in zijn naam geloven'(Joh. 1: 12).

Wij zijn tot het zoonschap 'begenadigd in de Geliefde' zijnde. God verkiest niemand tot zoon buiten Jezus Christus om. Een predestinatieleer die van het standpunt uitgaat, dat God van eeuwigheid een mens bestemt tot zaligheid of tot verderf, houdt geen rekening met Christus. Men zou dan om zo te zeggen ook buiten Christus om behouden kunnen worden, of als een stok en een blok

buiten zijn eigen wil en verlangen om, in Christus kunnen worden ingevoegd. Gods genade wordt alleen openbaar in de Geliefde, dat wil zeggen in hen die in Christus Zijn en die bij Hem behoren. Wij zouden dus kunnen lezen: Hij accepteerde ons in zijn Geliefde door ons met deze één te maken, zoals alle leden van het lichaam één zijn met het hoofd.

7. En in Hem hebben wij dé verlossing door zijn bloed, de vergeving van de overtredingen, naar de rijkdom zijner genade,

Nu gaat de apostel het nog eens duidelijk zeggen: in Hem, de Geliefde, hebben wij de verlossing door zijn bloed. Het Griekse woord voor verlossing doet denken aan voor geld vrijkopen van slaven. Het woord 'losprijs' heeft hier de oudtestamentische inhoud van 'schuldoffer', want er staat: 'Wanneer Hij Zichzelf ten schuldoffer gesteld zal hebben, zal Hij nakomelingen zien' (Jes. 53:10).

De prijs die God aan de vijand betaalde om zijn genade te manifesteren en ons tot zonen te adopteren, was het bloed van Jezus (Openb. 1: 5; Tit. 2:14). De uitdrukking 'bloed vergieten' (Gen. 9:6) en 'de ziel uitgieten'(Ps. 141:8) en 'zijn leven uitgieten'(Jes. 53:12) zijn gelijkwaardig. In de onzienlijke wereld stortte Jezus zijn leven uit in de dood, het domein van de laatste vijand.

De dood zelf resideert in de afgrond, de grondeloze diepte, waardoor het de mens onmogelijk wordt gemaakt op te stijgen en zich te verheffen tot God. De vorst van de dood kon evenwel niet beletten dat Jezus opsteeg, omdat deze verbonden was met de Heilige Geest. De vrijlating uit de macht van de satan treedt voor de mens in werking op het

ogenblik dat deze het offer van Jezus Christus persoonlijk aanneemt, dus wanneer hij de vergeving der zonden in het geloof accepteert. Zonder bloedstorting is geen vergeving van zonden mogelijk (Hebr. 9:22).

Aan de losprijs behoeft de mens niets bij te dragen, want die vindt zijn oorsprong in de oneindige, vergevingsgezinde goedertierenheid en barmhartigheid van God, welke bewezen wordt aan zondaren' De Geliefde is de uitverkoren knecht, die door God zelf werd ondersteund tot deze taak en in wie Hij een welbehagen had (Jes. 42:1). De titel 'Geliefde' en 'Uitverkorene' zijn dus geassocieerd met het lijden en sterven van Jezus. Gods genade en goedheid werd immers nergens heerlijker geopenbaard dan 'in en door de Gekruisigde, want deze enige volmaakte Zoon van de Vader stierf voor ons, toen wij nog vijanden waren.

De apostel spreekt hier niet alleen over genade, maar ook over de rijkdom zijner genade, wat dus meer is dan de toekenning van de gerechtigheid. God zelf is 'de blijmoedige gever', die rijkdom van genade schenkt, dit wil zeggen 'de ene genade na de andere' (Joh. 1: 16).

8,9. welke Hij ons overvloedig heeft bewezen in alle wijsheid en verstand, door ons het geheimenis van zijn wil te doen kennen, in overeenstemming met het welbehagen, dat Hij Zich in Hem had voorgenomen.

Bij deze rijkdom van genade is er sprake van overvloed van wijsheid en inzicht, welke in ons uitgestort is. Het gaat hier dus niet over een doen en handelen van God, maar over zijn gave aan ons. Wijsheid en een verlicht verstand behoren tot de geestelijke begaafdheden, die alleen kunnen

functioneren door de doop in de Heilige Geest. Ze zijn belangrijk, want door deze charismata leren wij het mysterie van Gods raadsbesluit kennen. Het verstand hebben wij nodig om zijn gedachten te verstaan, dus om in te dringen in zijn motieven en deze dan weer in ons op te nemen, opdat wij uit dezelfde beweegredenen zullen handelen.

Wijsheid is het vermogen om de verworven kennis van de heilsgeheimen in daden om te zetten, zodat wij in waarheid als geestelijk mens aan Gods beeld gelijkvormig worden. Uit deze kennis vloeit dus een inzicht voort dat tot een juiste levenswandel voert. Hierdoor alleen bereiken wij de bestemming als zonen Gods.

Wanneer wij gaan denken zoals God van eeuwigheid denkt, zijn wij in de zichtbare wereld mensen Gods die onberispelijk en onbesmet zijn, tot alle goed werk toegerust, 'tot lof van de heerlijkheid zijner genade'. Door de volmaakte gemeente zal in de hemelse gewesten geopenbaard worden, hoe wijs, hoe groot, hoe machtig en hoe heerlijk God is (3: 10). De voorwaarde om tot deze gemeente te behoren is, dat wij onze hoop op Christus hebben gebouwd (1 Cor. 15:19). In Hem worden Gods welbehagen en zijn 'vermakingen' ten opzichte van de mens reëel. De Zoon creëerde de mogelijkheid en het klimaat waarin God bezig is, want het plan van God werkt 'in Hem' en wordt effectief 'in Hem', zodat wij in de gemeenschap met de Vader in de hemel worden gebracht. Let erop dat de genade zo overvloedig wordt, dat er sprake is van alle wijsheid en verstand.

Het geheimenis of het raadsbesluit was aan vroegere geslachten niet geopenbaard, hoewel het wel door de profeten werd aangeduid. Jezus begon in gelijkenissen te

verkondigen wat sinds de grondlegging der wereld van dit raadsbesluit verborgen was gebleven (Matth. 13:3-5). De apostelen gingen voort dit geheimenis van het Koninkrijk der hemelen te openbaren.

10. om ter voorbereiding van de volheid der tijden al wat in de hemelen en op de aarde is onder één hoofd, dat is Christus, samen te vatten,

Er staat in 1 Corinthiërs 2:9-12 dat ons door de Geest geopenbaard is, wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgekomen, al wat God heeft bereid voor degenen die Hem liefhebben. Aan niemand in het oude verbond werd getoond wat wij hebben leren kennen aangaande het Koninkrijk der hemelen. God openbaart door zijn Geest, die de diepten Gods doorzoekt, zijn eeuwig raadsbesluit om alles in de onzienlijke en zienlijke wereld te herstellen en te ordenen onder de supervisie van Jezus Christus. Deze sprak: 'Mij is gegeven alle macht in hemel en op aarde'.

De bron van alle autoriteit en macht is God zelf. Hij voerde dit gezagsprincipe ook in zijn schepping binnen. Van de engelen wordt meegedeeld dat er een bepaalde hiërarchie onder hen is. Er wordt gesproken over: tronen of aartsengelen, over heerschappijen die heer zijn over bepaalde sectoren van de onzienlijke wereld. Er zijn wereldbeheersers of kosmokraten, ook overheden van lagerniveau, en machten die het mindere werk doen. Dan denken wij bijvoorbeeld ook aan beschermengelen bij kinderen, of aan machten die mensen verleiden of pressen. Heel deze geestenwereld wordt van hogerhand geregeerd.

Ook onder de mensen is onderling gezag en macht: ouder-kind, vorst-onderdaan, werkgever-werknemer. In dit verband spreekt de Schrift over de 'ordenende wereldgeesten', die het mogelijk maken dat de mens een stil en gerust leven leidt. Deze 'zwakke en armelijke wereldgeesten' worden evenwel steeds meer aangetast door de wetteloze, boze geesten, die in de eindtijd onder de supervisie van de zonen des verderfs, alles in een chaos veranderen.

Het herstel der schepping begint met een strijd om de macht en de juiste machtsverhoudingen. Zo moeten wij verlost worden uit de macht van de satan en zijn demonen, opdat wij 'uit de hand der vijanden verlost, zonder vreze God dienen in heiligheid en gerechtigheid al onze dagen' en onze door God bedoelde gezagspositie in de hemelse gewesten zouden kunnen innemen.

De eerste in het grote herstelplan, die door de Vader met die autoriteit bekleed is, is Jezus Christus. Hij ontving na zijn doop in de Heilige Geest gezag en macht in de hemelse gewesten en Hij wist dat de Vader Hem alles in handen had gegeven. Hij zette al zijn capaciteiten, zijn wijsheid en zijn kracht in om ons te dienen en te helpen. Jezus draagt nu zijn macht over aan zijn gemeente, want Hij heeft ons macht gegeven in zijn naam te handelen, allereerst in de onzienlijke wereld en daarna ook in de zienlijke. Jezus zelf kwam in de naam des Vaders en wij mogen komen in de naam des Heren en in zijn autoriteit. Langs deze weg wordt vervuld: 'Niet aan engelen heeft Hij de toekomstige wereld, waarvan wij spreken, onderworpen. Maar, iemand heeft ergens betuigd, zeggende: Wat is de mens, dat Gij zijner gedenkt, of des

mensen zoon, dat Gij naar hem omziet?... alle dingen hebt Gij onder zijn voeten onderworpen' (Hebr. 2:5-9).

De apostel spreekt over de volheid der tijden. Het herstel gaat niet ineens, maar kent perioden en gelegenheden. In het ene tijdsdeel vindt iets anders plaats dan in een volgend. Elke bedéling heeft haar volheid. Zo werd Jezus geboren aan het einde van de bedéling der wet in de volheid des tijds. Er zijn ook perioden in de hemelse gewesten, vandaar het woord 'hemelen'. Er is een hemel in onze tegenwoordige bedéling waarin een zware strijd woedt en waarin wij te kampen hebben tegen de duistere machten. Er is een tweede of nieuwe hemel, wanneer de overwinning is behaald en het herstel voortgaat. Tenslotte is er de derde hemel, waarin de onzienlijke wereld geheel tot haar bestemming is gekomen. Paulus mocht een ogenblik inblikken in deze heerlijkheid (2 Cor. 12:2).

God heeft het herstelplan gemaakt om de volheid der tijden voor te bereiden. Daarna zal God zijn alles in allen, wanneer dus al deze bedélingen van herstel voorbij zijn gegaan en Jezus Christus alles zal overgegeven hebben aan de Vader (1 Cor. 15:28).

Alle tijden en gelegenheden van het herstelplan zullen dus ieder hun volheid krijgen, zodat het resultaat in zo'n periode correspondeert met het goddelijke voornemen en met zijn ideaal, namelijk de verheerlijking van de Zoon als hoofd van alle dingen. Alles in hemel en op aarde, de uitverkoren engelen en de verlostten van de aarde, zullen zijn heilvolle autoriteit ervaren. Het zal zich alles bewegen om de zon der gerechtigheid en onder haar vleugels is herstel en genezing. De verhoogde Heer is nu reeds begonnen om zijn gemeente met de zegeningen van zijn heerschappij te doordringen. Door de gemeente zal het

herstel van de ganse kosmos plaatsvinden. De zuchtende schepping ziet ernaar uit.

11, 12. in Hem, in wie wij ook het erfdeel ontvangen hebben, waartoe wij tevoren bestemd waren krachtens het voornemen van Hem, die in alles werkt naar de raad van zijn wil, opdat wij zouden zijn tot lof zijner heerlijkheid, wij, die reeds tevoren onze hoop op Christus hadden gebouwd.

'In Hem', dit wil zeggen als mensen die behoren tot zijn lichaam, zijn ook wij in feite medeërfgenaam van de goddelijke nalatenschap die aan Jezus toekwam. De Vader heeft namelijk aan zijn Zoon alles in handen gegeven (Joh. 13:3). Deze werd de erflater, en toen Hij stierf, ontvingen de geroepenen de belofte van de eeuwige erfenis (Hebr. 9:15-17).

Opgestaan zijnde werd Jezus als mens de eerste erfgenaam en opende Hij ons de weg dat wij medeërfgenaamen konden worden. Door de schuldvergeving en door de wedergeboorte hebben wij van Christuswege macht gekregen om kinderen van God te worden en 'zijn wij nu kinderen, dan zijn wij ook erfgenamen: erfgenamen van God en medeërfgenaamen van Christus' (Rom. 8:17). Wij ontvangen dan overvloedig genade, dat is de ganse nalatenschap van Gods gunstbewijzen. Zo beërven wij evenals de rechtvaardigen van het oude verbond, het eeuwige leven (Marc. 10:17). Wij beërven het heil, dat is de heling, het herstel en de genezing (Hebr. 1:14). Wij beërven het Koninkrijk Gods, dat is de volkomen hemelse heerlijkheid in rust, vrede, blijdschap, kracht en macht (Gal. 5:21). Door geloof en geduld beërven wij alle

beloften van God, want die zijn 'in Hem' ja en amen (Hebr. 6:12 en 2 Cor. 1:20).

Wij zullen met Hem de aarde beërven, maar zijn ook voorbereid voor het erfdeel der heiligen 'in het licht' (Matth. 5:5 en Col. 1:12). Ons erfdeel is de goddelijke natuur (2 Petr. 1:4). Om dit rijke genadepakket waardig te zijn en als erfgenaam te kunnen functioneren, heeft God ons van eeuwigheid bestemd of gepredestineerd. God had in zijn eeuwige raad of voornemen besloten dat wie in Christus is en in Hem blijft, deel heeft aan deze rijkdom van genade. Hij werkt deze geopenbaarde, vast omlijnde wil ook consequent uit en Hij wijkt er nimmer vanaf. Want des Heren deel is zijn volk, het geestelijke Israël is het Hem toegemeten erfdeel, niet alleen als een voornemen, maar als een feit (Deut. 32:9).

In Romeinen 12:2 vermeldt de apostel dat de wil van God het goede, het welgevallige en het volkomene is. Zijn eeuwig doel is dat wij onberispelijk en onbesmet als mensen Gods tot alle goed werk volkomen zouden zijn toegerust (2 Tim'3:17). De volmaakte gemeente zal in de hemelse gewesten zijn tot lof van zijn heerlijkheid, want door haar zal geopenbaard worden, hoe goed, hoe wijs, hoe groot, hoe machtig en hoe heerlijk God is. De voorwaarde om tot deze zonen Gods en erfgenamen te behoren, is, dat wij onze hoop alleen op Christus vestigen, want Hij is getrouw: Hij zal het ook doen (1 Thess. 5:24).

13,14. In Hem zijt ook gij, nadat gij het woord der waarheid, het evangelie uwer behoudenis, hebt gehoord, in Hem zijt gij, toen gij gelovig werdt, ook verzegeld met de Heilige Geest der belofte, die een onderpand is van

onze erfenis, tot verlossing van het volk, dat Hij zich verworven heeft, tot lof zijner heerlijkheid.

De christelijke kerk begon in Jeruzalem en in Judéa. Vele tienduizenden (myriaden) Joden waren tot het geloof gekomen (Hand. 21:20). Ondanks hun judaïserende inslag hadden zij hun geloof op Christus gevestigd. Zij vormden in die tijd in Israël het overblijfsel naar de verkiezing der genade. Zij sloten zich dus aan en waren één met allen, die in vroegere tijden naar de Messias uitzagen, met hen die op Hem hadden gehoopt zoals de aartsvaders, de profeten, en zoals Simeon en Anna met allen die voor Jeruzalem verlossing verwachtten. Alleen deze christenJoden vormden het ware Israël, de goede olijfbom die deel had aan de saprijke wortel van de beloften van God. De verharde Joden werden echter niet gespaard maar als dode takken afgebroken (Rom. 11:17). De tijd was nu aangebroken dat ook de heidenen op de edele olijfbom werden geënt.

In het vorige vers schreef de apostel over de Joden die reeds 'tevorens' of 'bij voorbaat' (Leidse Vert.) op Christus hadden gehoopt en bij wie hij zichzelf dan insloot (vergelijk Rom. 16:7). Nu richt hij zich rechtstreeks tot zijn bekeerlingen uit de heidenen, die nu ook 'in Hem' waren. Zij hoorden er óók bij, want zij hadden het woord der waarheid - een echte Paulinische aanduiding voor het evangelie der behoudenis - gehoord, want het was hun gepredikt. Zij hadden het aangenomen en waren nu als takken geënt op de edele olijfbom. Daarna waren ze ook gedoopt of verzegeld met de Heilige Geest zoals God deze in de joëlsprofetie had beloofd. Vervuld werd dat deze 'edelen' uit de volken bijeenvergaderd werden als volk van Abrahams God (Ps. 47:10). Voortaan droegen zij in de

onzienlijke wereld het zegel dat hun verzekerde, dat de hemelse erfenis ook hun toekwam. Deze doop schonk hun immers de mogelijkheden om in de hemelse gewesten te wandelen, te strijden en de overwinning te behalen. Het verhaal in Handelingen 19:1-5 geeft een close up van de gang van zaken te Efeze.

De doop in de Heilige Geest was niet het einde, niet de volle erfenis, maar slechts een begin, een onderpand van meerdere rijkdom.

Deze term aan de handelswereld ontleend, bedoelt een voorschot, een handgeld of eerste betaling op wat later nog komen zou. Als erfgenamen van God mogen de gelovigen zich immers telkens meer toeëigenen van de volle genade die voor hen is weggelegd. Al Gods gunstbewijzen zijn voor hen bestemd, want 'die overwint, zal alles beërven'.

De doop in de Heilige Geest staat in verband met de verlossing van het volk, dit wil zeggen met een doorgaande en volkomen bevrijding en heiligmaking of heelmaking van allen die Jezus kocht, opdat het einddoel des geloofs, de volkomen heerlijkheid bereikt zou worden tot lof van de Vader, die het plan bedacht en tot lof van de Zoon, die het uitvoerde. Zacharias beschreef deze heilstijd, wanneer 'God ons zou geven zonder vreze, uit de hand der vijanden verlost, Hem te dienen in heiligheid en gerechtigheid voorzijn aangezicht, al onze dagen' (Luc. 1:74,75).

De doop in de Heilige Geest is de kracht en de toerusting om onze vijanden, de boze geesten, te weerstaan, ze heen te drijven, ze te overwinnen en ze te verdelgen. De verlossing waarover hier wordt gesproken is de voortzetting door de Heilige Geest van het verlossingswerk van Jezus, die door zijn bloed ons

vrijkocht uit de macht en de claim van de boze. Over deze verlossing sprak vers 7. Hier wordt de verlossing bewerkt door de Heilige Geest en door middel van de geestelijke begaafdheden. Zo zouden wij ook in dit opzicht de woorden van de apostel kunnen aanhalen: die ons verlost heeft en ons ook verder zal verlossen (2 Cor. 1:10).

In het Oude Testament was de besnijdenis het zegel der gerechtigheid van het geloof voor allen die in Abrahams voetsporen traden. Dit zegel was dus een herkenningsteken. In het Nieuwe Testament is de doop in de Heilige Geest het zegel van het geloof in de volkomen verlossing voor allen, die in de voetstappen van Jezus treden. De doop in de Heilige Geest is een herkenningsteken in de geestelijke wereld. Duidelijk komt dus in dit vers uit dat de nieuwtestamentische gemeente het volk van God is, zoals er staat: 'Gij zijt een uitverkoren geslacht, een koninklijk priestergeslacht, een heilige natie, een volk Gode ten eigendom'(1 Petr. 2:9, zie ook Mal. 3:17).

Terecht volgt nu na deze verzen een pauze, die een nieuwe perikoop introduceert. De voorafgaande verzen vormden een hechte keten van enkele zinnen. Zij trokken de lezers op naar hemelse sferen met hun genade en onbeschrijfelijke heerlijkheden. De heiligen en gelovigen in Christus worden gezegend in de geestelijke regionen. Ze zijn uitverkoren vóór de grondlegging der wereld en voorbestemd als zonen Gods. Deze verheffing van de mens komt voort uit de oneindige vrije wil van God die volmaakt licht is en in wie geen duisternis wordt gevonden. Wij merkten de glorie van de Vader, de Zoon en de Heilige Geest.

Inderdaad openbaart het begin van deze brief grote geestelijke rijkdommen en de wondervolle beloften voeren

ons tot de diepste gedachten van God, waarvan gezegd kan worden: 'Wat geen oog heeft gezien en geen oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgekomen, al wat God heeft bereid voor degenen die Hem liefhebben'(1 Cor. 2:9).

15,16. Daarom houd ook ik, gehoord hebbende van uw geloof in de Here Jezus en van uw liefde tot al de heiligen, niet op te danken, u gedenkende bij mijn gebeden.

Het is van Groot belang om te zien wat Paulus nog bidt voor een gefundeerde gemeente en wat hij dus nog voor haar aan de Heer te vragen heeft. Hij behoefde bijvoorbeeld niet te bidden voor de doop in de Heilige Geest, want in vers 13 had hij vermeld, dat de Efeziërs waren verzegeld met de Heilige Geest der belofte. De apostel kan dus afleen bidden voor de opbouw van de gemeente op het gelegde fundament en wel met onvergankelijke dingen.

Allereerst begint Paulus te danken. Hij spreekt van het geloof der Efeziërs in de Here Jezus, dat zij hem hadden aangenomen, dat zij gedoopt waren met de Heilige Geest en nu de beloften ook verder vasthielden. Bij de Efeziërs was nog geen scheuring, omdat met de Heilige Geest de liefde Gods in hun harten was uitgestort. Zoals de hemelse Vader de mensen liefheeft, openbaarde zich ook in deze kinderen Gods zijn liefde in hun positieve houding tot hun medemensen en vooral als liefde tot de huisgenoten des geloofs, tot de broeders en zusters. Deze gesteldheid des harten was een kenmerk van de goddelijke liefde waaraan de gemeente deel had gekregen. Voor al die genadegaven die Paulus hier gerealiseerd zag, moest hij telkens weer

danken. Hij deed dit waarschijnlijk in een persoonlijk gebed, maar misschien ook tijdens zijn aanwezigheid in andere gemeenten, waar de christenen in Efeze tot voorbeeld werden gesteld.

Paulus was gewend om vooral in het begin van zijn brieven dankzeggingen neer te schrijven, want hij stond positief tegenover de gemeenten en overal bespeurden zijn liefdevolle ogen een geestelijke groei, een voortgang in heiligmaking. Zo dankte hij in Romeinen 1:8 voor het geloof der broeders. In 1 Corinthiërs 1:4 looft hij God, omdat de gemeente rijk was geworden in woord en kennis. In Filippenzen 1:3 noemt hij als oorzaak van dank, het deelnemen der leden aan de evangelisatie. In Colossenzen 1:3 dankt hij voor het geloof in Christus Jezus en voor de liefde die men elkaar toedroeg. In 1 Thessalonicenzen 1:2 is hij al dankende gedachtig aan het geloofswerk van de broeders, aan de inspanningen waartoe de liefde hen drong en ook aan hun hoop die geheel op Jezus was gericht. In het volgende hoofdstuk dankt hij in vers 13 ervoor, dat men zijn woorden had aangenomen als door God ingegeven.

In 2 Thessalonicenzen 1:3 spreekt hij zijn dankbaarheid uit over de toename van geloof en liefde onder de gemeenteleden. In het volgende hoofdstuk in vers 13 denkt hij met vreugde, dat de Thessalonicenzen de eerstelingen van Macedonië waren en wel tot behoudenis, zoals bleek uit de heiligende kracht van de Geest en uit hun geloof aan de waarheid. In 2 Timótheüs 1: 3 dankt Paulus God voor zijn jonge medewerker en in Filémon 4 dankt hij voor de trouw en de liefde, die deze broeder had jegens de Here Jezus en alle heiligen.

Geen wonder dat de apostel nu in Efeze ook de liefde van de gemeenteleden tot alle heiligen prijst. Hun positieve houding was hem uit het hart gegrepen, want zij die de heiligen liefhebben, bezitten de goedheid van hun Meester. Zo kunnen wij ons afvragen of er reden tot dank of tot droefheid zou zijn, wanneer onze gemeenten bij de Heer worden gebracht. Heerlijk is het, wanneer dan op een groeiproces kan gewezen worden. Kunnen wij ook dankzeggen voor de wasdom in eigen persoonlijk leven?

Wanneer de apostel schrijft: 'Gehoord hebbende van uw geloof, menen sommige uitleggers dat hij niet aan de gemeente te Efeze schreef, omdat hijzelf daar de grondlegger van was geweest en het dus niet behoefde te hebben van horen zeggen. Paulus schreef waarschijnlijk deze brief, toen hij geruime tijd uit Efeze weg was. Hij wist wel dat de gemeente goed gefundeerd was, want hij zelf had er jaren lang gearbeid. Hij stond nog geregeld met haar in contact door reizende broeders en hij hoorde van haar, toen hij in de gevangenis zat, dat de leden nog steeds waren blijven staan in het geloof en in de liefde. Dit verblijdde hem zeer. Aan de Galaten had hij immers moeten schrijven dat zij zo snel waren afgeweken van de weg, die hij had getoond en daarover had de apostel verdriet gehad.

17. opdat de God van onze Here Jezus Christus, de Vader der heerlijkheid, u geve de Geest van wijsheid en van openbaring om Hem recht te kennen:

Na de dankzegging deelt Paulus nu mee wat hij aan God nog voor de geadresseerden te vragen heeft. Zij geloofden in Jezus Christus en de apostel richt zich nu in zijn gebed

tot de God van hun Heer. In Exodus 4:16 wordt Mozes de god van Aäron genoemd, omdat hij zijn broer moest inspireren. Jahweh zelf zou dan de God of de inspirator van Mozes zijn. Paulus merkt hier dus op, dat de vader der heerlijkheid de God is, die zijn Zoon had geïnspireerd. Alleen door de Zoon leert men de Vader kennen. Daarom kon Johannes schrijven, dat niemand ooit God gezien had, dat is Hem gekend. Slechts de eniggeboren Zoon die als Woord Gods aan de boezem des Vaders is, heeft Hem ons doen kennen (Joh. 1:18). Wanneer men dus in onze tijd wel spreekt van de God van Israël, is deze niet identiek met de Vader van onze Here Jezus Christus.

Meegedeeld wordt dat God de Vader der heerlijkheid is, wat doet denken aan de oudtestamentische benaming: de God der heerlijkheid of Koning der ere. Hij is immers de Vader der lichten, dus van alle leven. Hij is de oorsprong van alle heil voor Christus en diens gemeente, voor de Zoon van God en de zonen Gods. Hij is ook de Vader der heerlijkheid, omdat Hij de oorsprong is van het heilsplan, dat de zonen Gods tot die heerlijkheid voert waardoor zij de zuchtende schepping kunnen en zullen bevrijden. Is het wonder dat Paulus schreef over 'het evangelie der heerlijkheid van Christus, die het beeld Gods is'? (2 Cor. 4:4).

De apostel bidt dat de gemeente door de Heilige Geest wijsheid en openbaring mag ontvangen. De openbaring (apokalypsis) is de ontsluiting van de verborgenheden van het heilsg geheim, dat slechts door wijsheid of het juiste inzicht wordt verstaan. Door beide gaven kan met het wezen van God leren kennen en de weg bewandelen die tot het voorgestelde doel leidt. De leden der gemeente ontvangen deze wijsheid door de Heilige Geest die in hen

woont en die de diepste gedachten van God doorvorst. Alleen door gemeenschap met deze Geest kunnen de kennis en de wijsheid worden overgedragen. Voor de oudtestamentisch georiënteerde Joden die zich op God beroemden, was de wét de bron van kennis, zoals Paulus opmerkte: 'Daar gij in de wet de belichaming der kennis en der waarheid bezit' (Rom. 2:20).

In de filosofie staat de mens centraal en het opschrift van het Isis-beeld in Oud-Egypte en van de tempel te Delphi was: 'Ken u zelf', maar in het ware christendom gaat het erom om God te leren kennen, die Zichzelf in de Zoon heeft geopenbaard. Dan leert men ook zichzelf kennen.

De apostel geeft ons het goede voorbeeld om God steeds te identificeren, want er zijn vele zogenaamde goden in de hemel (1 Cor. 8:5). Daarom volstaat hij niet met de bekende uitdrukking: God geve u, maar hij omschrijft de ware God nauwkeurig door Hem te noemen: de God van onze Here Jezus Christus en de Vader der glorie. Op andere plaatsen spreekt hij van 'de God aller vertroosting', 'de God der hoop' en 'de God des vredes' (2 Cor. 1:3; Rom. 15:13 en 1 Thess 5:23).

18,19. verlichte ogen uws harten, zodat gij weet, welke hoop zijn roeping wekt, hoe rijk de heerlijkheid is zijner erfenis bij de heiligen, en hoe overweldigend groot zijn kracht is aan ons, die geloven, naar de werking van de sterkte zijner macht,

Paulus bidt ook dat het hart der christenen, dat is hun innerlijke mens, verlichte ogen mag ontvangen, zodat zij in de hemelse gewesten de geestelijke zegen kunnen waarnemen. Eenmaal waren de ogen der Farizeeën

verduisterd. 'Vrome' geesten hadden hen met blindheid geslagen, zodat zij het schijnsel niet ontwaarden van het evangelie der heerlijkheid van Christus, die het beeld Gods is (Matth. 23:24 en 2 Cor. 4:4). De psalmist bad: 'Geef mij verstand, met goddelijk licht bestraald' (Ps. 119:17 berijmd). Wanneer door de Heilige Geest ogen en oren geopend zijn, kan de mens niet alleen in de onzienlijke wereld waarnemen, maar ook wat hij hoort en ziet doorgeven aan zijn verstand. Zo verwerft hij zich kennis. Het licht dat de ogen des harten bestraalt, is de Heilige Geest. Deze verschafft dus de kennis en geeft ook de goddelijke wijsheid.

Ook wij kennen in ons spraakgebruik bij het verwerven van kennis de uitdrukking: nu gaat mij een licht op. De psalmist getuigde: 'Zijn wil (wet), die 't hart verheugt, eist zuiverheid en deugd, verlicht de duist're ogen' (Ps. 19:4 berijmd). Bij de zegenbede 'De Here doe zijn aangezicht over u lichten' in Numeri 6:25 dacht Israël aan de goddelijke gaven van wijsheid en kennis. De boze geesten verduisteren de geestelijke ogen en zij maken de mens blind, maar de Heilige Geest maakt de mens ziende, ook in de onzienlijke wereld.

Wanneer men in de geestelijke wereld ziet, kan men ook weten dat men 'geroepen' is en waarop men naar de beloften van God mag hopen. Men zal zelfs leren verstaan hoe heerlijk de toegezegde zegeningen in de hemelse gewesten (vers 3) zijn en hoe rijk de glorie is in het hemels Kanaän, dat aan de heiligen als erfenis geschonken is. Zij zijn: 't Volk door Hem tevoren, gunstig uitverkoren tot zijn erv' en lot' (Ps. 33:6 berijmd). De Statenvertaling spreekt over de rijkdom der heerlijkheid van zijn erfenis in

de heiligen. Het is dan: 'Christus in u, de hoop der heerlijkheid' (Col. 1:27 King James-version).

In hen die zich afzonderen tot de dienst aan God, in de heiligen of in de gemeente, is het vertrouwen en de onwankelbare zekerheid dat zij deelgenoten zijn van een hemelse roeping. In hen zullen het heil en de heerlijkheid ten volle worden geopenbaard. Zij zijn immers meer dan overwinnaars, dus zelfs mederegeerders en troonverwerwers. De heidenen kennen deze heilsverwachtingen niet, want zij zijn zonder hoop en zonder God in de wereld (2:12).

De heiligen des Heren zien niet alleen de rijkdommen, maar ervaren ook de overweldigende grootte der kracht die God door zijn Heilige Geest hun ten dienste stelt. Hierdoor kunnen zij het einddoel des geloofs bereiken, wanneer zij blijven staan in het geloof en deze hoop tot het einde onverwrikt vasthouden.

De roeping van de apostel was dat hij aan Jood en aan heiden 'de ogen zou openen ter bekering uit de duisternis tot het licht, uit de macht van de satan tot God, opdat zij vergeving van zonden en een erfdeel onder de geheiligden zouden ontvangen door het geloof in Jezus'(Hand. 26:18).

20,21. die Hij gewrocht heeft in Christus, door Hem uit de doden op te wekken en Hem te zetten aan zijn rechterhand in de hemelse gewesten, boven alk overheid en macht en kracht en heerschappij en alle naam, die genoemd wordt niet alleen in deze, maar ook in de toekomstige eeuw.

Het is de overweldigende kracht van de Heilige Geest, die in de gelovigen werkt en die God ook betoond heeft in zijn Zoon, waardoor deze zelfs uit de doden kon opstaan, toen

de Vader Hem opwekte. De werking of energie van deze kracht ten leven was zo groot, dat de dood zijn heerschappij over Jezus verloor (Rom. 6:9).

Hij kon de vorst des levens niet langer vasthouden. Door deze enorme levenskracht opgestuwd, kon de Heer in de hemelse regionen zijn plaats innemen in het midden des hemels, dus in het centrum van Gods heerschappij. Hij zette Zich daar op de troon aan de rechterhand van God. Toen werd het woord van Jahweh vervuld: 'Zet U aan mijn rechterhand, totdat Ik uw vijanden gelegd heb als een voetbank voor uw voeten' (Ps. 110:1). Deze rechterhand duidt de macht en het gezag van God aan door de werking van de Heilige Geest. De Psalmist kende reeds dit beeld, toen hij dichtte: 'Gods rechterhand is hoog verheven, des Heren sterke rechterhand doet door haar daân de wereld beven, houdt door haar kracht Gods volk in stand'(Ps. 118:8 berijmd).

Jezus ontving de beschikking over de kracht en de autoriteit van God, teneinde de vijandelijke geestenwereld onder zijn voeten te brengen. Zo werd de nieuwe en geestelijke mens gesteld 'ver boven' (St. Vert.) alle hoogheden en heerschappijen in de hoge plaatsen. Hij staat boven de engelen die God terzijde staan, maar ook boven de geesten die Hem tegenwerken. In deze hemelse engelenhiërarchie bevindt Hij Zich aan de top. Hij is gesteld boven alle engelenhoogheid en boven alle hemelse gezagsdragers. Paulus somt hier enkele groepen op. Hun gezagsverhoudingen vinden hun weerspiegelingen in de aardse bestuursorganisaties.

Het woord 'overheid' (archè) kon het ambt van een hofdignitaris zijn. Het woord 'macht' (exousia) was een veel gebruikte naam om aan te duiden dat iemand een

bepaalde volmacht bezat, dus een ambtenaar was. Deze machten doen het lagere werk. De goede kunnen de beschermengelen zijn en de boze verleiden en onderdrukken.

Het woord 'kracht' (dunamis) duidde een lage rang aan. In het woord 'heerschappij' (kuriotès) zit heer of kurios, een titel voor koningen en hoge autoriteiten. Deze aanduiding wijst op engelen die over bepaalde sectoren van het Koninkrijk der hemelen regeren. Al deze hoge of lage regeerders moeten de bevelen van Jezus opvolgen, hetzij vrijwillig, hetzij onvrijwillig. Wij kunnen verder uit de context opmaken, dat de apostel de namen van deze hemelse machthebbers gewoonlijk in ongunstige zin gebruikt.

De naam van Jezus is verheven boven alle naam in hemel en op aarde. Een godheid wordt aangeroepen onder zijn naam en die van Jezus gaat in gezag en autoriteit ver uit boven iedere andere naam, die als godheid om hulp of bescherming wordt aangeroepen. Dit mag de gemeente waarvan Jezus het hoofd is, nimmer vergeten. Dit gezag is niet alleen voor nu, maar ook voor de eeuw (aeon) die zal komen. Zo zal het bijvoorbeeld ook weer zijn als de satan aan het einde van het duizendjarige rijk uit de afgrond losgelaten wordt en hij weer een ogenblik tot macht komt.

De heerschappij van Christus over de machten der duisternis was voor de eerste christenen een vanzelfsprekende zaak. Vanuit deze geloofszekerheid bonden zij de strijd aan met de boze geestenwereld. Zij verdreven deze in de naam van hun Meester. Eeuwen lang is deze kennis en deze kracht verdwenen geweest, maar wij hebben deze inzichten weer herontdekt en maken er in de praktijk van ons christelijke leven weer gebruik van.

22,23. En Hij heeft alles onder zijn voeten gesteld en Hem als hoofd boven al wat is, gegeven aan de gemeente, die zijn lichaam is, vervuld met Hem, die alles in allen volmaakt.

De apostel gaat nu verder om de grootheid van Jezus Christus duidelijk voor te stellen. De Vader heeft alles onder zijn voeten gesteld, wat wil zeggen aan Hem onderworpen. We denken hierbij aan wat in Psalm 8:7 vermeld wordt en later ook door de apostel in Hebreeën 2:5-8 wordt herhaald, dat 'het mensenkind' of 'des mensen zoon' de heerschappij ontvangt over al de werken van Gods handen en daarbij 'heeft Hij niets uitgezonderd'. Nu wordt van Jahweh gesproken, dat de hemel zijn troon is en de aarde de voetbank zijner voeten (Jes. 66: 1). God draagt tijdelijk zijn eeuwige macht over aan zijn Zoon en deze regeert weer met zijn uitverkoren koning- en priestergeslacht. Zo zit de wonderbaar verrezen Zoon des mensen op 'de troon van God en die van het Lam' (Openb. 22: 1).

Hij is de absolute heerser over de trouw gebleven engelensharen en overwinnaar over de duistere, rebelse geesten, die bestemd zijn tot een voetbank onder zijn voeten, dus die diep in de afgrond zijn geworpen. De Zoon moet zijn heerschappij realiseren door de gemeente, want er staat: 'Voorts afwachende, totdat zijn vijanden (door middel van de gemeente) gemaakt worden tot een voetbank voor zijn voeten'(Hebr. 10: 13).

Bij de val is de wereld onder de heerschappij van de boze gekomen, maar deze moet nog ieder mens persoon voor persoon losmaken uit de wetten van God en aan zich

onderwerpen. Op dezelfde wijze heeft nu ook Jezus de heerschappij ontvangen, maar Hij moet ieder mens losmaken uit de strikken van de satan en hem terugvoeren onder zijn heerschappij en onder de wetten van God.

Hij kan dit doen, daar Hij eerst het ganse menselijke geslacht vrijkocht uit de claim van de boze. De eersten die teruggebracht worden, vormen de gemeente. Zij bestaat dus uit mede-arbeiders van Jezus Christus bij de uitvoering van het raadsplan van God. Zij zijn de eerstelingen uit de mensen: mensen Gods tot alle goed werk volkomen toegerust (2 Tim. 3:17). Zij zijn dus vakkundige mede-arbeiders.

God gaf Hem tot een hoofd boven alle dingen. In Johannes 13:3 lezen wij: 'Jezus, wetende, dat de Vader Hem alles in handen had gegeven'. Hij ontving zelfs na zijn verhoging van de Vader de belofte des Heiligen Geestes, dus het gezag en de macht om de Heilige Geest uit te delen (Hand. 2:33). God schonk Hem de gemeente, want zij is zijn loon, dat te allen tijde met Hem is (Openb. 22:12).

Wat evenwel het schoonste overkomt, is de opmerking dat Hij, die toegerust is met alle macht en gezag en die kan beschikken over alle luister van het Koninkrijk Gods, aan de geméente is gegeven. Hij is haar hoofd en zij is zijn lichaam. Hij is haar levenscentrum en Hij maakt haar levend. Door haar voert Hij zijn gedachten uit. Als hoofd instrueert de Heer zijn gemeente door de Heilige Geest die haar vervult. 'Zij is de volheid van Hem' luidt de vertaling Brouwer.

Zij is dus de realisatie van de genade die geworden is in Christus Jezus; zij is de kracht en de heerlijkheid van Hem, onze gezegende Heer, die rijkelijk alles in allen

vervolmaakt. Hij is de bron van al de goede, geestelijke charismata, welke Hij aan al de leden van zijn lichaam wil schenken. Op deze wijze zal de ganse schepping haar doel bereiken, zodat zij volmaakt wordt door de kracht van God, waarmee de gemeente is vervuld.

Wie deze beschrijving leest van het heil dat aan de ecclesia of de gemeente gegeven is, wordt boven de aardse sferen uitgetrokken. De hele voorstelling spreekt van een diepe, geestelijke eenheid tussen de Heer en zijn bevrijde kring van volgelingen.

Wij zouden hier kunnen spreken van een ideale gemeente in haar verhouding tot haar Heer. Wie hierover peinst, bedenkt de dingen die boven zijn en niet die op de aarde zijn. De gemeente die geestelijk leert denken, komt los van de benauwende sfeer van de vleeselijk gezinde leden, die zich bezighouden met onbenulligheden en zorgvuldigheden van de kleine kring. De gedachten van God vormen evenwel de stroom des levens voor alle waterdrinkers die aan zijn oever geplant, hun vruchten opleveren.

HOOFDSTUK 2

1. Ook u, hoewel gij dood waart door uw overtredingen en zonden,

Paulus begint met de woorden: 'Ook u' of letterlijk 'en u', maar maakt dan de lange zin niet verder af. Zijn bedoeling is: alles wat ik hiervoor in de verzen 22 en 23 geschreven heb, geldt ook voor jullie in de gemeente te Efeze.

Wij zien de tegenstelling tussen wat de leden der gemeente eenmaal waren en wat zij door genade geworden waren en nog zouden worden. Daarom bedoelt de apostel: ook u bracht de Geest tot leven, evenals Hij dit eenmaal Jezus deed. Onwedergeboren zielen zijn dood, want de zonde is de dood voor de ziel. Door de prediking van de apostel waren zij van de dood in het leven gekomen, dat is 'uit de duisternis tot het licht en van de macht van de satan tot God, opdat zij vergeving van zonden en een erfdeel onder de geheiligden zouden ontvangen door het geloof in Christus' (Hand. 26:18). De Efeziërs waren als heidenen gescheiden van de ware, levende God, afgesneden van de Springader van levend water en dus geestelijk dood. Het zijn immers de zonden die scheiding maken tussen God en de mens (Jes. 59:2).

De heidenen waren niet dood vanwege een veronderstelde erfzonde, vanwege hun menselijke natuur, maar zij waren dood door het overtreden van Gods wetten en het opnemen van contacten met de boze geesten. Wie de zonde doet, is een slaaf van de zondemachten en dus een vijand van God, want niemand kan twee heren dienen. In vers 5 gebruikt de apostel het woordje 'wij', waardoor hij erop wijst dat de Joden met hun wetsbetrachting eveneens

'dood' waren. Voor de christen heerst evenwel de dood niet meer over zijn leven. Paulus beschrijft immers het 'dood zijn' als een verleden tijd: gij waart dood. De dood voert ook geen heerschappij meer over hem (Rom. 6:9). Voor ieder die het woord van Jezus bewaart en die sterft, geldt de belofte: 'Hij zal de dood in eeuwigheid niet aanschouwen' (Joh. 8:51).

2. waarin gij vroeger gewandeld hebt overeenkomstig de loop dezer wereld, overeenkomstig de overste van de macht der lucht, van de geest, die thans werkzaam is in de kinderen der ongehoorzaamheid,

Paulus voegt er nu nog bij: waarin gij vroeger gewandeld hebt. Hij zegt dus niet: je bent in zonden en misdaden geboren of je hebt ze vanaf je geboorte meegekregen. Zij leefden in navolging van het denken en handelen der wereld, van hen door wie ze werden opgevoed. Een kind neemt automatisch over wat zijn ouders denken en doen. Is dit zondig, dan volgen ze hen in het kwade na. Het leven, het denken en het handelen in deze wereld worden bepaald door de beïnvloeding van de overste van de macht der lucht. Daarom moet ieder die zich bekeert, worden vernieuwd in zijn denken, dus worden wedergeboren door het levende en blijvende woord van God (1 Petr. 1:23).

Het uit het Oude Testament stammende woord 'wandelen' wijst op een manier van leven, voornamelijk zedelijk en religieus. Dit wandelen was 'naar de eeuw dezer wereld' zoals de Statenvertaling terecht letterlijk overzet. Men bevindt zich dan op een pad en in een gebied waar de loop der dingen telkens wisselen onder invloed van 'de god dezer eeuw' (2 Cor. 4:4), of zoals een dichter schreef van

'de goden van de tijd'. De wereld (kosmos) is niet het stoffelijke universum en niet zomaar de mensheid, maar de levensuitingen van het tegenwoordige, door de zonde aangetaste menselijke geslacht, waarvan Johannes schreef: 'Hebt de wereld niet lief en hetgeen in de wereld is. Indien iemand de wereld liefheeft, de liefde des Vaders is niet in hem' (1 Joh. 2:15).

De macht of de autoriteit der lucht is het leger van de boze engelen. Zij is de georganiseerde kracht van de wereld der onheilige geesten die behoren tot de onstoffelijke wereld. De lucht is hier dus een beeld van de onzienlijke schepping. Paulus gebruikt ditzelfde beeld in 1 Thessalonicenzen 4:17, waar hij meedeelt dat de gemeente des Heren bij de parousie, Jezus tegemoet zal gaan in de lucht. In hoofdstuk 6:12 spreekt hij rechtstreeks over 'de boze geesten in de hemelse gewesten'. De overste van de macht der lucht is ook de overste dezer wereld. Hij is de duivel, Beëlzebul, 'de overste der geesten' (Matth. 12:24).

De legioenen van gevallen engelen zijn als één macht onder hem verenigd. Zo schreef de apostel bijvoorbeeld over een engel des satans, die hem met vuisten sloeg. Deze 'luchtmacht' bestaat uit geesten, die werken in de mensen die ongehoorzaam zijn aan God. Zij leiden de gedachten en handelingen van hen in de wetteloosheid en ongerechtigheid. Op deze wijze wordt de waarheid in ongerechtigheid ten onder gehouden (Rom. 1:18).

Het woord 'geest' is niet de bepaling bij 'overste', maar bij 'macht' of 'autoriteit'. Daarom zien wij dit woord als een collectivum of verzamelnaam (denk bijvoorbeeld aan bos of volk). De geestenwereld is namelijk één van geest in haar kwaadaardigheid. Ook het woordje 'macht' is

meervoudig bedoeld. Vergelijk dit woord eens met Colossenzen 1:13, waar staat dat God ons verlost heeft uit de macht der duisternis. De verschillende werkingen vormen evenwel één en dezelfde realiteit. Deze machten werpen de bolwerken en schansen op tegen de ware kennis van God (2 Cor. 10:5). Er is sprake van 'de zonen der ongehoorzaamheid' zoals de Canisiusvertaling heeft en vroeger ook de Nieuwe Vertaling, een echt hebraïsme, evenals bijvoorbeeld in vers 3: 'kinderen des toorns' en in 2 Petrus 2:14: 'kinderen der vervloeking'.

Tegenover de zonen der ongehoorzaamheid staan de gehoorzame 'zonen Gods', die zich op het Woord van God en zijn wetten richten. Gelijk Gods Geest werkzaam is in de gehoorzamen, zo werken de boze geesten in de ongehoorzamen. Het bijwoord 'thans' wijst erop, dat de gemeente te Efeze zich had bekeerd, maar de boze geesten bleven doorwerken in allen, die niet waren veranderd. Dit 'thans' geldt ook voor de demonische beïnvloeding, die de levenswijze bepaalt van allen die in onze tijd ongehoorzaam zijn. Ook hun ontbreekt de kennis van de ware God en zij wandelen' van kwaad tot erger, totdat zij worden geopenbaard als 'zonen des verderfs'.

3. -trouwens ook wij allen hebben vroeger daarin verkeerd, in de begeerten van ons vlees, handelende naar de wil van bet vlees en van de gedachten, en wij waren van nature, evenals de overigen, kinderen des toorns -,

Paulus maakt zijn zin weer niet af, maar begint met een nieuwe gedachte. Hij wil zeggen: niet alleen jullie maar ook wij Joden hebben vroeger in ongehoorzaamheid geleefd. De geesten die jullie verleid hebben, wekten ook

zondige begeerten in ons vlees op. De machten die jullie gedachtenleven inspireerden, hebben ook ons verstand beïnvloed, zodat wij in ons denken en handelen ook ongehoorzaam aan God waren en gehoorzaam aan de demonen. Het woord 'vlees' dat gebruikt wordt voor ons natuurlijke lichaam zoals de dieren ook een lichaam van vlees en bloed hebben, wijst erop dat hier gesproken wordt over de natuurlijke mens wiens geest niet ontwikkeld is in zijn hogere, zuiver geestelijke functie. Bij deze afremming valt dan het accent op de wil van het vlees, zoals ook bij de dieren het geval is. Onvoldoende geest maakt het lichaam zwak, dit wil zeggen een invalspoort voor de boze geesten. Van de overspeler schreef de profeet Maleachi in hoofdstuk 2:15: 'Niet één doet zo, die voldoende geest bezit'. Jezus sprak tot de moegestreden discipelen, dat hun neergedrukte geest wel gewillig was, maar dat het lichaam zwak was (Matth. 26:41).

Naar hun ontwikkeling in deze wereld waren de Joodse christenen ook eenmaal onderworpen aan de machten der duisternis. Hoewel de Joden zich het volk van God noemden, rustte ook op hen de toorn van God, want zijn heilige afkeer rust op de boze, onreine geesten. Dezen zijn 'onder de toorn'. Indien de mens dus met deze machten verbonden is, rust de toorn van God vanzelfsprekend op hem. Men kan ook zeggen: wanneer de mens de duivel gehoorzaamt, is hij met hem verbonden en door deze gescheiden van God. Dit 'ver zijn van het aangezicht des Heren', deze verwijdering, deze slagboom tussen God en de mens noemt de bijbel 'de toorn van God'. Wij zouden deze toorn willen gelijkstellen met 'het verderf, dat door de begeerte in de wereld heerst'. Deze begeerte die bevrucht

wordt door de demonen, baart de zonde (2 Petr. 1:4 en Jac. 1:14).

Deze tekst wordt door de aanhangers van de erfzondeleer misbruikt om aan te tonen, dat de mens in wezen verdorven is. De kanttekenaars bij de Statenvertaling vinden in deze tekst aanleiding om het navolgende op te merken: 'Wij zijn aan de toorn van God onderworpen vanwege onze aangeboren zonde' en 'van nature of door de natuur; dat is van onze geboorte of moeders lijf.

Om de betekenis van de uitdrukking 'van nature' (phusis) te verstaan, is het goed om eens te zien in welke verbanden zij nog meer voorkomt. De vraag is daarbij of met 'van nature' alleen het wezen van de mens wordt bedoeld, dus zijn persoonlijkheid.

In Romeinen 2:14 lezen we dat er heidenen zijn, die de wet niet hebben en die 'van nature' doen wat de wet gebiedt. Bij hun ontwikkeling blijkt dus dat de heidenen niet door en door verdorven zijn, maar dat zij het werk der wet in hun inwendige mens hebben geschreven. Hun wezen is dus niet verdorven.

In 1 Corinthiërs 11:14 schrijft de apostel, dat de natuur leert 'dat, indien een man lang haar draagt, dat een schande voor hem is'. Hier wordt met 'natuur' de gewoonte of heersende zede bedoeld. 'Van nature' heeft de man immers ook lang haar, indien hij dit niet knipt, dus kunstmatig kort houdt.

In Galaten 2:15 wordt meegedeeld, dat Paulus tegen Petrus zegt: 'Wij, geboren Joden (letterlijk: van nature Joden) en geen zondaars uit de heidenen'. Wie dit dus letterlijk leest, zou moeten concluderen dat de Joden van nature geen zondaars zijn. Paulus bedoelde evenwel dat de

Joden onder de wet waren geboren, dus onder een vorm van Gods genade en gunstbewijzen. De heidenen 'groeiden' evenwel op in een wereld die 'in het boze ligt', dus die onder de heerschappij is van de overste dezer wereld.

In de uitdrukking 'wij waren van nature kinderen des toorns' is dus sprake van erfsmet, maar van een natuurlijke ontwikkeling, omdat de wereld in het boze ligt en allen gezondigd hebben. De kanttekeningen van de Nieuwe Vertaling zeggen voor 'natuur': krachtens innerlijke gesteldheid. Hoe dan deze innerlijke gesteldheid ontstaan is, wordt door de apostel meegedeeld, wanneer hij zegt: handelende naar de wil van het vlees en de gedachten.

4,5. God echter, die rijk is aan erbarming, heeft, om zijn grote liefde, waarmee Hij ons heeft liefgehad, ons, hoewel wij dood waren door de overtredingen mede levend gemaakt met Christus - door genade zijt gij behouden -,

Nu toont Paulus hoe God ons vanonder de toorn weggetrokken heeft. Hij zegt: 'God is rijk aan barmhartigheid'. God is immers liefde en deze stelt zich diametraal tegenover de toorn, dat is de gezindheid van de demonen ten opzichte van de mens. God staat altijd positief tegenover ons en Hij wordt door zijn innerlijke ontferming in beweging gebracht. Zijn grote of letterlijk zijn 'vele' liefde, is de grond van onze redding.

Ondanks onze ongehoorzaamheid aan zijn wetten en ondanks onze begane overtredingen die schuld in ons leven brachten, die ons van Hem scheidde en gemeenschap met Hem onmogelijk maakten, zag Hij naar

ons om. Wij waren niet dood vanwege onze geboorte uit Adam, maar door onze misdaden. Het herstelplan lag evenwel klaar vanaf de grondlegging der wereld. 'God echter bewijst zijn liefde jegens ons, doordat Christus, toen wij nog zondaren waren, voor ons gestorven is' (Rom. 5:8).

God dreigt de zondaar niet met hel en verdoemenis, want Hij laat zelf ook het dreigen na. Dat doen wel de 'vrome' geesten, die er belang bij hebben dat iemand verloren gaat. De hemelse Vader baande evenwel een weg voor allen die dood waren, dit wil zeggen die niet waren verbonden met Hem die het leven is en het leven schenkt. In het oude verbond werd gezegd: 'De Here doodt en doet herleven' (1 Sam. 2:6), maar het nieuwe verbond openbaart wie de Vader werkelijk is. Hij maakt doden levend!

Van de verloren zoon werd gezegd: 'Hij was dood en is levend geworden' (Luc. 15:32). God heeft de wereld zo liefgehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gaf om ons te redden. Diens bloed baande de weg om allen te behouden die zijn offer aanvaardden. Wij zijn met Hem levend gemaakt.

God schonk genade, want Hij overlaadde ons met zijn gunstbewijzen: de vergeving van zonden, de doop in de Heilige Geest waarbij ook zijn liefde in ons werd uitgestort, de ontplooiing van de geestelijke gaven, het zoonschap, en de belofte dat wij eenmaal met Christus, ons hoofd, als zijn gemeente op zijn troon zullen zitten. Door genade zijn wij behouden, dat is verlost van zondes Schuld en van het verderf. In plaats van 'van nature' kinderen des toorns te zijn, ontvingen wij de goddelijke

natuur. Daarom kunnen wij als vrije zonen leven in vrede en gerechtigheid.

6,7. en heeft ons mede opgewekt en ons mede een plaats gegeven in de hemelse gewesten, in Christus Jezus, om in de komende eeuwen de overweldigende rijkdom zijner genade te tonen naar zijn goedertierenheid over ons in Christus Jezus.

Na de interruptie 'door genade zijt gij behouden', vervolgt de apostel, dat de gelovige behalve het nieuwe leven, ook een plaats ontvangen heeft in de hemelse gewesten. De bepaling 'in Christus Jezus' geeft aan, dat God dit alleen schenkt aan hen, die met de Heer Jezus gemeenschap hebben, dus aan hen die in diens woorden blijven. Ze zijn dus in zijn lichaam, waarvan Hij het hoofd is (zie 1:23). Men is in de hemelse gewesten, indien men met zijn gedachtenleven rekening houdt met de wereld der geesten, indien men bedenkt hetgeen 'boven' is. Een natuurlijk mens en een aardsgezinde christen komen wel met de geestelijke wereld in aanraking, maar zij zijn zich dit niet bewust en houden er ook geen rekening mee. De heidense godsdiensten voeren de mens ook in de hemelse gewesten. Paulus sprak van de Corinthiërs dat zij zich eenmaal naar de stomme afgoden hadden laten drijven en dat hun offeren een offeren was geweest aan de boze geesten (1 Cor. 12:1 en 10:20).

Het 'in Christus' zijn garandeert dat de gelovige zich aan de goede kant van de scheidslijn bevindt, want hij bewaart diens woord. In déze hemelse gewesten moet hij zich bewegen, want daar is zijn vaderland dat boven is (Hebr. 11: 16). Het hemelse Jeruzalem is daar de stad waar hij

thuis hoort. Daar behoort hij ook tot het geestelijk Israël, want hij is besneden naar het hart. Hij is deelgenoot van de hemelse roeping (Hebr. 3:1). Vele christenen zien uit naar de komst van de Heer Jezus hier op aarde, maar deze sprak dat Hij zijn volk eerst tot Zich zou trekken en waar Hij is, zal ook zijn dienstknecht zijn.

'In Christus' zijn de gelovigen ook binnen gegaan in het hemelse heiligdom waar de troon van de Vader is. Ze gingen binnen langs de nieuwe en levende weg. De bedoeling is dat de ontwikkeling of het groeiproces van de geestelijke mensheid, dat is van de ware gemeente, in de hemelse gewesten zal gezien worden. Daarom wordt opgemerkt dat God aan de gevallen mens niet alleen genade schenkt, maar dat Hij hem ook begiftigt met overgrote rijkdommen. Zo leert hij deel te krijgen aan de goddelijke natuur en toont de gemeente aan de hemelse geestenwereld de veelkleurige wijsheid van God (3:10).

'In de komende eeuwen', de reeks perioden (aeonen), dus in het bijzonder in de eindtijd, in het duizendjarige rijk en op de nieuwe aarde, zal de gemeente ook het bewijs van Gods overweldigende genade tonen aan de ganse schepping. Het is wel duidelijk dat dan eerst de hemel gezuiverd moet worden van de kwade geesten, opdat de zuchtende schepping waarlijk verlost kan worden. Er is dus een zware worsteling in de hemelse sferen, maar 'wij zijn er zeker van, dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet opweegt tegen de heerlijkheid, die (via een ontwikkelingsproces) over ons geopenbaard zal worden' (Rom. 8:18).

Daarom: 'Al vervalt ook onze uiterlijke mens (in deze worsteling), nochtans wordt de innerlijke (in de hogere

sferen) van dag tot dag vernieuwd. Want de lichte last der verdrukking van een ogenblik bewerkt voor ons een alles verre te boven gaand eeuwig gewicht van heerlijkheid, daar wij niet zien op het zichtbare, maar op het onzichtbare; want het zichtbare is tijdelijk, maar het onzichtbare (wat zich in de hemelse gewesten manifesteert) is eeuwig' (2 Cor. 4:16-18).

8,9. Want door genade zijt gij behouden, door het geloof, en dat niet uit uzelf: het is een gave van God; niet uit werken, opdat niemand roeme.

De christen wordt behouden door de genade die God schenkt. Deze genade ontspringt in de onzienlijke wereld en kan dus alleen door het geloof toegeëigd worden. Wij kunnen haar niet door werken verwerven, maar alleen als een gave van God door ons geloof aannemen. Kunnen geloven is een eigenschap van de menselijke geest, die de dingen die men niet ziet, kan grijpen, dus voor waar houden. De rechte schriftprediking richt het geloof op God die geest is. Eenmaal richtte het geloof der Thessalonicenzen zich op de afgoden, maar later schreef de apostel: 'Maar allerwegen is uw geloof, dat zich op God richt, bekend geworden' (1 Thess. 1:8).

Dat het geloof vanaf de geboorte in alle mensen een scheppingsgave is, staat buiten kijf. Een dier bijvoorbeeld mist dit kostelijke geschenk. Ook ons verstand kan op deze wijze als gave worden gezien. Paulus gebruikt voor 'gave' niet het woord 'charisma' (geestelijke gave), maar 'doron', dat is hier dus een geschenk aan alle mensen. Het aanwijzende voornaamwoord 'dat' in 'dat niet uit uzelf', ziet niet terug op geloof, maar op genade (charis). Men

zou dus 'door het geloof' tussen haakjes kunnen zetten en lezen: 'Want uit genade zijt gij behouden (door het geloof), en dat niet uit uzelf, het is een geschenk van God'.

Er staat dus niet dat het geloof een gift zou zijn, zoals maar al te veel wordt gezegd om de onmacht van de mens te accentueren. Wij zouden dan in dit laatste geval maar moeten wachten tot het God zou behagen ons geloof te schenken. Dit zou de verantwoordelijkheid van de mens te enen male wegnemen. Onze redding is evenwel uit genade geschonken. Bovendien is het woordje 'dat' in de grondtaal onzijdig en 'geloof' is vrouwelijk. Daarom verwijzen de meeste vertalers inclusief Calvijn naar de gehele voorgaande gedachte van een zaligheid die door genade is geschonken.

Wanneer wij onze behoudenis zouden ontvangen als loon op onze werken, hadden wij nog wat te roemen, maar wanneer wij onze redding als een geschenk uit de hemel aanvaardden, is alle roem onzerzijds uitgesloten.

10. Want zijn maaksel zijn wij in Christus Jezus geschapen om goede werken te doen, die God tevoren bereid heeft, opdat wij daarin zouden wandelen.

Eerst scheidt God uit genade door zijn woord de wedergeboren of nieuwe mens. Hij voegt deze in het lichaam van Christus met het doel, dat hij goede werken zal voortbrengen naar de wetten van God zoals deze die van den beginne heeft ingesteld. Van Christus staat dat Hij in de gestalte of in de vorm van God was. Zoals Jezus was, had de Vader de nieuwe mens van eeuwigheid bedoeld.

Daarom moet de christen de gezindheid van Christus hebben, dat betekent dat hij denken moet zoals de Heer dacht. Dit kan hij alleen als hij 'in Christus' is, dat is in diens woord blijft. De ware christen wandelt dus niet langer naar de begeerte van het verleide vlees en niet naar de door de boze geïnfiltreerde gedachten, maar zowel zijn innerlijke als zijn uitwendige mens handelen naar de gedachte van God. Hij wordt immers geleid door de Heilige Geest. Omdat God in hem woont, werkt deze zijn behoudenis uit (Filip. 2:12).

Het geestelijk Israël werd reeds in het Oude Testament het maaksel van God genoemd. Er staat immers: 'Gezegend zij mijn volk Egypte en het werk mijner handen (dus maaksel), Assur, en mijn erfdeel Israël' (Jes. 19:25). De herboren mens heeft de geschiktheid om 'in nieuwhed des levens te wandelen' (Rom. 6:4).

Hij wordt herschapen om goede werken te doen, zoals een oog geschapen is tot zien. Dit vereist geen inspanning, want het is vanzelfsprekend dat een gezond oog goed functioneert, dus goed kan zien. Het is ook vanzelfsprekend dat een nieuwe schepping of een herschepping goede werken verricht. 'Een ieder, die uit God geboren is, doet geen zonde; want het zaad Gods (zijn woord) blijft in hem' (1 Joh. 3:9).

11. Bedenkt daarom dat gij, die vroeger heidenen waart naar het vlees, en onbesnedenen genoemd wordt door de zogenaamde besnijdenis, die werk van mensenhanden aan het vlees is,

De Efeziërs moesten 'daarom' - dus vanwege de hun geschonken genade, die de mogelijkheid bood om zonder

inspanning en zonder de Mozaïsche wetten als rechtvaardigen te leven - maar eens terugzien op wat ze geweest waren. Hieruit blijkt wel duidelijk dat deze brief aan heidenen werd geschreven. Zij werden niet tot het volk van God gerekend, omdat zij de ingreep der besnijdenis in het lichaam misten. Zij waren dus heidenen 'in het vlees' (St. Vert.). De Joden daarentegen noemden zich 'de besnijdenis' en zagen minachtend neer op de 'onbesnedenen' of letterlijk op 'de voorhuid'(St. Vert.).

Het judaïsme beschouwde de onbesnedenen zoals een ouderwetse Hindoe uit een hoge kaste de Europeaan of de paria bezag. Paulus bedoelde dat de minachting van de Farizeeën ten opzichte van de heidenen aantoonde, dat het judaïsme ongeestelijk was en dat zijn besnijdenis niet voortbracht wat het eigenlijk behoorde te geven, namelijk geestelijke beloften en zegeningen. Zij was louter een fysieke zaak!

Onwaarachtige christenen verheffen zich ook graag op uitwendige voorrechten en verachten anderen die deze dingen niet hebben. Zo verhieven de Corinthiërs zich op hun geestelijke begaafdheden, terwijl ze de goddelijke, schenkende liefde om deze charismata in dienst van de gemeente te gebruiken, misten.

De uitdrukking 'de zogenaamde besnijdenis' hoeft op zichzelf niet ongunstig bedoeld te zijn, want er staat letterlijk: degenen die besnijdenis genoemd worden. De verheffing van de Jood boven de heiden vanwege de besnijdenis was er echter wel. Paulus bedoelt: welnu, deze zienswijze die een kloof schept tussen Jood en heiden en die haar steun in de wet van Mozes tracht te vinden, is nu voorbij. Tempel en tempeldienst, het houden van

sabbatten, het priesterschap, de offeranden en ook dat kenmerkende 'verbondsteken' waren slechts symbolen van geestelijke werkelijkheden, maar niet de zaak zelf.

De joodse besnijdenis is iets van het vlees en van mensenhanden. De Heilige Geest komt hier niet aan te pas. In het nieuwe verbond is aan de denigrerende uitdrukking 'voorhuid' elke grond ontnomen. Er is nu een besnijdenis, die geen werk van mensenhanden is, omdat er sprake is van een besneden zijn door het afleggen van het lichaam des vlezes, dus niet in de besnijdenis van Mozes (Joh. 7:22) maar in de besnijdenis van Christus, dat wil zeggen dat onze Heer bedoelde dat wie in Hem was, waarlijk besneden zou zijn (Col. 2:11).

In Filippenzen 3:2 noemt de apostel de besnijdenis zelfs verachtelijk 'de versnijding', dus een verminking! Hij vervolgt daar dan: 'Want wij zijn de besnijdenis, die door de Geest Gods Hem dienen, die in Christus Jezus roemen en niet op het vlees vertrouwen'. Het komt aan op de besnijdenis des harten of op de vernieuwing van ons denken, 'want niet hij is een Jood, die het uiterlijk is, en niet dát is besnijdenis, wat uiterlijk, aan het vlees, geschiedt, maar hij is een Jood, die het in het verborgen is (in het Koninkrijk der hemelen), en de ware besnijdenis is die van het hart, naar de Geest, niet naar de letter (Rom. 2:28,29). Het is daarom een teken van geestelijk verval, indien men tegenwoordig weer bezig is met een natuurlijk volk Israëel in plaats van met een geestelijk Israëel. Het natuurlijke volk ontleent zijn existentie aan een besnijdenis in het vlees. Zij die deze dingen in de gemeente van Jezus Christus leren, behoren tot 'de honden' en 'slechte arbeiders' (Filip. 3:2).

12. dat gij te dien tijde zonder Christus waart, uitgesloten van het burgerrecht Israëls en vreemd aan de verbonden der belofte, zonder hoop en zonder Godin de wereld.

Wanneer de apostel 'vroeger' en 'te dien tijde' schrijft, bedoelt hij daarmee dat zijn lezers nu wél waren besneden, namelijk naar de inwendige mens, en dat zij nu wél tot Gods volk behoorden. Zij waren nu de eigenlijke Joden, het Israël Gods naar de geest en niet naar het vlees (Gal. 6:16 en 1 Cor. 10:18).

Vroeger kenden ze Christus die hun zonden had verzoend nog niet, maar nu wél. Vroeger waren ze uitgesloten van het burgerrecht van Israël, dat is van de rechten van het staatswezen (politeia), maar nu waren zij burgers van een rijk in de hemelen, waartoe ook iedere Jood moet behoren om behouden te worden (Filip. 3:20). Zij waren inwoners van het hemelse Jeruzalem geworden door geboorte.

Het woord 'uitgesloten' is een vertaling van 'apallotrio', dat 'vervreemden' betekent. De Statenvertaling luidt: 'Vervreemd van het burgerschap Israëls'. Wij vinden dit woord ook in: 'Vervreemd van het leven Gods' (4:18) en 'Ook U, die eertijds vervreemd en vijandig gezind waart' (Col. 1:21). Het woord betekent ook 'veranderen'. Het wijst er dus op dat de mens niet krachtens zijn geboorte van God verwijderd is, maar dat een vervreemdingsproces, een ontworteling plaatsvindt.

Vroeger waren de heidenen wilde loten, maar nu werden zij geënt op de edele olijfboom van het ware volk van God, van het overblijfsel naar de verkiezing der genade, van de boom die zijn saprijke wortel heeft in de liefde van God en in zijn beloften (Rom. 11:17).

Vroeger had God een verbond met Israël gesloten en daarbij vele beloften gedaan. Bij het woord 'verbonden' (in het meervoud) denken wij aan de rijke schakering van het genadeverbond met Abraham, met Mozes, met Levi, met David en aan de daarmee gepaard gaande toezeggingen. In plaats van 'verbonden' heeft de vertaling Brouwer 'beschikkingen der belofte', wat zeggen wil dat door de beschikkingen van God het heil toebedacht was aan Abraham en zijn nakomelingen. God had dit volk uitverkoren om de Christus voort te brengen en daarmee zijn opdracht te vervullen. De heidenen waren onbekend met deze beschikkingen, want hun verstand was verduisterd en zij werden geleid door' de overste van de macht der lucht'.

Nu waren de Efeziërs deelgenoten geworden van een nieuw verbond dat met rijkere beloften gepaard ging en dat ver uitstak boven het oude verbond en de voorbijgegangene beschikkingen. Vroeger kon de Jood zijn gerechtigheid door veel inspanningen verwerven, maar nu ontvangt ieder mens haar door geloof in de woorden van onze Here Jezus Christus. Bovendien is er nu nog de belofte van de doop in de Heilige Geest met die van verlossing, bevrijding, herstel, heil en heerlijkheid.

Als heidenen hadden de Efeziërs totaal geen hoop, noch in deze wereld noch in de toekomst. Zij misten immers de gemeenschap met de levende God. Hun afgoden konden hen niet helpen, want deze bestaan niet en hun dienst liep uit op een gemeenschap hebben met demonen, die slechts bezig zijn met de ondergang van de mens. Het volk Israël had altijd hoop de Messias voort te brengen, maar de heidenen waren zonder God, omdat ze Hem niet kenden, en zonder hoop in deze wereld. Zij vonden daar in alle

ellende, angst, verderf, haat en smart geen weg tot ontkoming. Door genade verkreeg Israël een tijd lang bepaalde rechten, maar door het lijden en sterven van Jezus is nu het eeuwige verbond met al Gods beschikkingen tot de ganse wereld gekomen.

13. Maar thans in Christus Jezus zijt gij, die eertijds veraf waart, dichtbij gekomen door het bloed van Christus.

De Efeziërs zijn 'thans' in Christus Jezus, dus in de zeer gezegende staat zoals de goddelijke liefde dit had bedoeld. Zij hadden Jezus aangenomen als hun Heer en behoorden tot zijn lichaam, dat is tot de gemeente. Zij waren 'in Hem'. Zijn bloed had hen gereinigd van de zondes Schuld. Zij waren rechtvaardigen geworden en tot kinderen Gods aangenomen. Op deze wijze waren zij die vroeger ver van Gods liefde en genade vertoefden, nabij gekomen. Zij waren als de verloren zoon uit een ver gelegen land teruggekeerd naar het vaderhuis. De hemelse Vader had Zich met de engelen verblijd en zij hadden zijn vergevende liefde gesmaakt. De vervreemding was geweken en het feest werd in de hemelse zalen gevierd. Zij waren dood geweest in zonden en overtredingen en weer levend geworden, zij waren verloren en weer gevonden.

De profeet sprak eenmaal: 'Ik schep de vrucht der lippen', dat is de hoogste vorm en het heerlijkste gebruik ervan in de aanbidding en lofprijzing die in geest en in waarheid plaatsvinden. De profeet vervolgt dan: 'Vrede, vrede voor hem die verre, en voor hem die nabij is, zegt de Here; en Ik zal hem genezen' (Jes. 57:19). In eerste instantie bedoelde Jesaja de twee uitersten onder het volk van

Israël, namelijk de goddelozen en de rechtvaardigen, maar de apostel brengt deze uitspraak over op heidenen en Joden. Hetzelfde deed hij bijvoorbeeld met Hosea 1:10 en 2:22, waar voorspeld werd dat Israël en Juda weer zouden worden verenigd. De apostel ziet dan de vervulling hiervan in de eenwording van de heidenen en de Joden (Rom. 9:25,26). De rabbijnen zagen de goddelozen als hen die verre waren en de rechtvaardigen als hen die nabij waren. 'Nabij' en 'ver' waren uitdrukkingen, die het al of niet deel hebben aan het verbond aanduiden.

Een vrouw kwam tot rabbi Eliëzer om te kennen te geven dat zij proseliet wilde worden. Ze sprak tot hem: 'Breng mij nabij!' (noot in de Cambridge Bible). De ijverige joodse zendelingen meenden de heidenen die verre waren, nabij te brengen door hen te besnijden. Paulus achtte evenwel de geestelijke besnijdenis voldoende om tot het Israël Gods te gaan behoren.

14. Want Hij is onze vrede die de twee één heeft gemaakt en de tussenmuur, die scheiding maakte, de vijandschap, weggebroken heeft,

'Hij is onze vrede', want door Hem heeft God vrede gemaakt door het bloed des kruises en heeft alle dingen weer met Zich verzoend, hetzij wat op de aarde, hetzij wat in de hemelen is (Col. 1:20). Vrede is een toestand van rust, van afwezigheid van levensstoornis. Wie 'in Christus' is, ervaart een kalmte en een heil die van God zijn. De mens heeft dan geen schuldbesef meer, want hij is met God verzoend. Het volk des Heren wordt niet opgejaagd en voortgedreven als de wolken aan de hemel, maar 'zij zullen rustig wonen, want nu zal Hij groot zijn tot aan de

einden der aarde, en Hij zal vrede zijn' (Micha 5:3). Het woord 'vrede' duidt dus een wezenseigenschap van Jezus Christus aan.

Door het bloed des kruises sloeg God als het ware een brug tussen Jood en heiden. Hij maakte beiden tot één door twee delen van de mensheid, die elkaar haatten, beledigden en vervloekten, met elkaar te verzoenen. Bovendien werd 'de scheidsmuur van de omheining' dusdanig verbroken, dat er voortaan slechts één menselijk geslacht zou zijn. Daarom is er in de gemeente van Jezus Christus geen onderscheid tussen besneden en onbesneden, barbaar en Scyth, slaaf en vrije (Col. 3:11), maar ook niet tussen rijk en arm, intellectueel en arme van geest, man en vrouw.

Wie de nieuwe mens aandoet, is beelddrager van de Schepper en weerspiegelt de heerlijkheid van onze Heer Jezus Christus. In Christus worden alle groepen die onderling verdeeld waren, tot één gemaakt. De profeet beeldde deze hereniging uit, toen hij twee stukken hout nam, waarop de gescheurde stammengroepen stonden geschreven, en die bij elkaar voegde tot een hechte eenheid (Ez. 37:16).

De apostel zinspeelt klaarblijkelijk op de stenen muur van bijna twee meter hoogte, die tussen de voorhof der heidenen en de rest van het tempelplein was. Het was de niet-Joden op straffe des doods verboden deze muur te passeren. Deze afscheiding beeldde uit dat het joodse volk door een stevige, geestelijke omheining van wetten en instellingen omgeven was, die het separeerde van alle volken. Ook in de diaspora (verstrooiing) was er in dit opzicht een muur of rivier tussen de Jood en zijn heidense

buren. Waar de Joden ook woonden, ze hadden hun eigen zeden, gewoonten, riten en wetten. Er werd een begin gemaakt aan het herstel van de eenheid tussen Jood en heiden, toen bij het sterven van Jezus het voorhangsel van boven naar beneden scheurde, zodat de weg naar het heilige der heiligen voor ieder open lag.

15. doordat Hij in zijn vlees de wet der geboden, in inzettingen bestaande, buiten werking gesteld heeft, om in Zichzelf, vrede makende, de twee tot één nieuwe mens te scheppen,

Door zijn offer op Golgotha verzoende Jezus de schuld van het joodse volk dat onder de wet leefde en door de wet werd veroordeeld. Voor dit offerande brengende volk was Christus het 'einde' der wet (télos), dat is de voltooiing of het doel. Dit einde was het verwerven der gerechtigheid, die allen toekomt die zijn offer in geloof aannemen. Hij stierf ook voor de heidenen als Lam van God dat de zonde der wereld wegnam. Ieder mens kan nu op deze grond de hemelse gewesten binnengaan als rechtvaardige, dus behorende tot het Koninkrijk van God.

Jezus betoonde zijn liefde aan allen en nam de scheiding tussen Jood en heiden weg. Vijandschap en haat maakten scheiding, maar de goddelijke liefde tot de ganse mensheid overbrugde de kloof. Zij nam ook de scheiding tussen de rassen weg, en die tussen de standen in de maatschappij, want ook die tussenmuren zijn in zijn gemeente niet meer aanwezig. Door deze zegen van het nieuwe verbond werd Israël uit zijn geïsoleerde positie gehaald en werd dit volk als alle andere volken. Het had

immers zijn taak vervuld, toen het de Christus der Schriften voortbracht.

De prediking van het evangelie van Jezus brengt de verzoening en de gerechtigheid tot ieder mens en wel buiten de geboden van het oude verbond om. Alles wat op het zichtbare vlak lag, werd buiten werking gesteld, dus inzettingen als tempeldienst, offeranden, priesterschap, ceremoniën, reinigings- en spijswetten, sabbatten en besnijdenis. De wet van God zou voortaan ingeschreven worden in hart en verstand. Jezus predikte over het Koninkrijk der hemelen, dat niets te maken heeft met uitwendigheden, vormen en tradities.

'In zijn vlees' betekent als vleesgeworden Woord, want de Zoon des mensen wees een nieuwe weg die zijn volgelingen leidde door de enge poort, die toegang geeft tot het onzienlijke Koninkrijk der hemelen. Het vlees, dat altijd door de machten der duisternis gebruikt werd om de mens te doen zondigen, dat onmachtig was om goed te doen, werd voor Christus het middel om het oordeel tussen goed en kwaad tot overwinning te brengen (Rom. 8:3).

Tenslotte heeft Jezus; door Zichzelf als offerande aan te bieden, vrede gemaakt, en de mens in de juiste verhouding tot God gebracht. Zowel Jood als heiden, 'besnijdenis' en 'voorhuid', worden door het aanvaarden van het evangelie herschapen tot een nieuwe mens of tot een nieuwe schepping. De 'tussenmuur' die tot onderlinge vijandschap leidde, is wel in tegenstelling met de harmonie die het evangelie van Jezus Christus brengt. Uit ervaring kende Paulus natuurlijk de brede kloof tussen Jood en heiden, die aanleiding was tot de onderlinge spanningen, de slechte

verhoudingen, de volksoplopen en de gewelddadigheden in steden met een gemengde bevolking.

Natuurlijk bedoelde Paulus niet dat God zijn eigen wetten buiten werking heeft gesteld, maar wel dat de wet 'geestelijk' is, dus een zaak van de inwendige mens. Het gaat daarbij niet om uiterlijke vormen, maar om de gesteldheid van het hart. Zo schrijft hij bijvoorbeeld in hoofdstuk 6:1,2 dat de kinderen hun vader en moeder zullen eren en gehoorzamen, en dat 'niet met ogendienst' of 'als mensenbehagers', maar 'van harte' teneinde de wil van God te erkennen: het goede, welgevallige en volkomene.

16. en de twee tot één lichaam verbonden weder met God te verzoenen door het kruis, waaraan Hij de vijandschap gedood heeft.

God heeft Jood en heiden in de gemeente tot één lichaam samengevoegd. Hun onderlinge vijandschap werd door Christus aan het kruis gedood. De mens werd door het bloed des kruises met God verzoend. Het bloed dat het leven vertegenwoordigt, was het middel tot deze verzoening. Alle verhinderingen om tot God te naderen werden daarmee weggenomen. God rekent de mens zijn overtredingen niet toe, zomin de vader de verloren zoon enig verwijt maakte. God ziet de mens aan 'in Christus' zijnde, alsof hij geen zonde gekend of gedaan heeft.

Het offer op de grote verzoendag werd door Jezus gebracht voor alle mensen en voor alle tijden. Iedere zondaar die tot geloof komt, wordt nu als lid van het lichaam van Christus verwelkomd. Aan het kruis werd de prijs aan de slavenhouder, de duivel, betaald, en de mens

ontmoette daar de goddelijke vergeving van een liefderijke, hemelse Vader. Daar groeit hij, die in dit heilsfeit gelooft, samen, met hetgeen gelijk is aan de dood van de laatste Adam, in wie hij begrepen is (Rom. 6:5).

Daar wordt ook de onderlinge vijandschap der rassen gedood. De gebroken en heilloze verhouding met de hemelse Vader wordt weer hersteld, en daarmee ook de onderlinge verhoudingen tussen de mensen. God heeft immers uit één enkele het gehele menselijke geslacht gemaakt om op de ganse oppervlakte der aarde in vrede en harmonie met elkaar te wonen (Hand. 17:26).

De zondesschuld maakte eenmaal scheiding tussen God en de mens en zij is nu weggenomen. De herschepping is daarmee aangevangen en dit herstelproces voltrekt zich allereerst in de gemeente en daarna ook in de gehele mensheid. Aan de gemeente is ook de bediening van deze verzoening toevertrouwd door de woordverkondiging, de bevrijdingen en de genezingen die in en door haar plaatsvinden (2 Cor. 5:18).

Nogmaals merkt de apostel in dit vers dus op dat aan het kruis de vijandschap werd gedood. Deze vijandschap was te wijten aan de heerschappij van de vijand van God in het leven van de mens. Deze werd vrijgekocht uit de macht van de satan en daarom onttrokken aan de toorn van God, die op de mens rustte... (Joh. 3:36). Deze toorn wordt gevormd door de boze geesten die de mens verleugenen, doen zondigen, hem verdrukken en ziek maken.

17. En bij zijn komst heeft Hij vrede verkondigd aan u die veraf waart, en vrede aan ben, die dichtbij waren;

Bij de uitdrukking 'bij zijn komst' denken wij niet alleen aan de geboorte van Jezus, maar aan zijn gehele optreden en prediking. Er staat letterlijk 'en komende'. De Statenvertaling luidt: 'En komende, heeft Hij door het evangelie vrede verkondigd'. Dit onvoltooide deelwoord 'komende' heeft te maken met het vleesgeworden Woord, met het evangelie dat bij de komst van Jezus de wereld binnenkwam en nog steeds komende is. Het gaat immers uit, overwinnende en om te overwinnen. Het betreft Hem die komt en voor ons gerechtigheid laat regenen (Hos. 10:12). Door zijn Geest is Hij komende in de harten van zijn volk, dat onderwezen wordt in zijn evangelie van het Koninkrijk der hemelen. Deze vreugdeboden kondigen vrede aan en brengen een goede boodschap. Zij prediken heil. Zij zijn de wachters die hun stem verheffen, die tezamen jubelen, want zij merken op hoe de Heer naar Sion weergeert (Jes. 52:7,8). Wanneer deze boodschappers van Christus zijn waarheid verkondigen, staat dit gelijk alsof Hij dit zelf doet. Wie hen ontvangt, ontvangt Hem die hen gezonden heeft. Wie hen veracht, verwerpt Hem in wiens opdracht zij handelen.

Jezus predikte 'vrede, vrede, voor hem die verre, en voor hem die nabij is', dus aan gelovigen uit de heidenen en aan hen die tot het oude Israël behoren (Jes. 57:19). Toen de Heer na zijn opstanding voor het eerst aan de samengekomen volgelingen verscheen, sprak Hij: 'Vrede zij u!' (Joh. 20:19). 'God heeft in de eerste plaats voor u zijn Knecht doen opstaan en Hem tot u gezonden, om u te zegenen', 'om vrede te verkondigen door Jezus Christus'(Hand. 3:26; 10:36). Zijn evangelie is een blijde prediking, die de mens ontspannen en gelukkig maakt. Hij verschaft ons in verbondenheid met onze broeders en

zusters, de toegang tot een liefdevolle en vredegevende God.

18. want door Hem hebben wij beiden in één Geest toegang tot de Vader.

De apostel noemt in het vorige vers hen die verre waren, het eerst, omdat zij reeds het meest betekenende element der christelijke gemeente vormden, want de laatsten werden de eersten. Heidenen en Joden hebben door de verzoening nu toegang tot God door een besnijdenis die geen werk van mensenhanden is. Een onbesnedene mocht immers niet in de tempel komen, dus zou ook bij de hemelse tempel buitengesloten zijn. De heidenen zijn nu evenwel ook verzegeld met de Heilige Geest, dat is gedoopt in de Heilige Geest. Ze zijn dus gezalfd tot priesters en doen hun dienst in het hemelse heiligdom. De Heilige Geest is onverdeeld ondanks de verscheidenheid van gaven, bedieningen en werkingen. Alle gelovigen bewegen zich tezamen in de hemelse gewesten en mogen door deze Geest tot God roepen: 'Abba, Vader'(Gal. 4:6).

Allen worden gevolgd door de tekenen waarvan Jezus sprak: 'In mijn naam zullen zij boze geesten uitdrijven en in nieuwe tongen zullen zij spreken', teneinde zo de grote werken Gods in hun leven bekend te maken. Allen 'hebben vrijmoedigheid om in te gaan in het heiligdom door het bloed van Jezus, langs de nieuwe en levende weg' (Hebr. 10: 19).

Het woord 'prosagogè', toegang, wordt ook vertaald door audiëntie. Allen ontvangen dus het gunstbewijs om tot God die op zijn 'genade'-troon zit, te naderen (vergelijk 'toegang' in 3:12 en Rom. 5:2). Dit voorrecht was in de

tempeldienst alleen voorbehouden aan de priesters, hetgeen dus nu een geestelijke betekenis heeft. In het nieuwe verbond worden de heidenen dus ook toegelaten in de koninklijke gehoorzaal en mogen zij in de tegenwoordigheid van God verkeren.

Allen naderen tot Hem met hulp van de Heilige Geest die in hen woont. Allen worden dan door de hemelse Vader verwelkomd in de naam van zijn geliefde Zoon. De voormalige Farizeeër Paulus ziet hoe de vroegere aanbidders van Artemis en Cybele (Hand. 19:21-40) nu naast de wedergeboren Joden voor de troon van God hun plaats innemen en zijn hart zingt daarbij een dankbaar loflied.

19. Zo zijt gij dan geen vreemdelingen en bijwoners meer, maar medeburgers der heiligen en huisgenoten Gods,

Paulus ziet hoe door de wedergeboorte de nieuwe mensheid, de ene nieuwe mens (vers 15), haar tehuis heeft in het hemelse Jeruzalem. De gelovigen zijn deelgenoten van alles wat aan God toebehoort, dus deelgenoten der hemelse roeping (Hebr. 3:1) en zij bezitten alle privileges van de eeuwige stad. Vroeger werd de apostel geleid door de gedachtenwereld, de inzettingen en voorschriften der rabbijnen, die aards gericht waren, maar God had hem op de weg naar Damascus 'van deze schoot zijner moeder afgezonderd' of gesepareerd (Gal. 1:15).

Hij werd vernieuwd in zijn gedachten, dus wedergeboren, en begon hemels te denken. Voortaan was de stad Gods zijn moeder en vandaar uit ontving hij zijn inspiraties. Van nature heeft de Jood vanwege zijn besnijdenis geen toegang tot het hemelse Jeruzalem. De ware besnijdenis

hebben zij, die door de Geest van God Hem dienen, die in Christus Jezus roemen en niet op het vlees (de besnijdenis) betrouwen (Filip. 3:2,3). Het Israël Gods of het geestelijk Israël zijn de besnedenen van hart. Zij hebben burgerrechten in de heilige stad die 'boven' is.

De heidenen zijn dus niet langer als vreemdelingen uitgesloten van de gemeenschap met God en zij zijn ook geen bijwoners of gasten, dus tweede-rangs-burgers zoals eenmaal de proselieten bij de Joden. De heidenen hebben volledig burgerrecht in het Koninkrijk Gods als heiligen, dus als mensen die afgezonderd leven van de boze geesten. De psalmist profeteerde: 'De Filistijn, de Tyriër, de Moren, zijn binnen u, o Godsstad, voortgebracht. Van Sion zal het blijde nageslacht haast zeggen: Deze en die is daar geboren. God zal hen zelf bevestigen en schragen en op zijn rol, waar Hij de volken schrijft, hen tellen, als in Israël ingelijfd, en doen de naam van Sions kind'ren dragen' (Ps. 87:3,4 berijmd).

Het woord 'bijwoner' (Grieks paroikos) vinden we ook in Handelingen 7:6, waar gezegd wordt dat de nakomelingen van Abraham bijwoners waren in het vreemde land Egypte. Mozes was een 'bijwoner' in het land Midian (Hand. 7:29). De ware christenen worden geacht 'bijwoners en vreemdelingen' te zijn op deze aarde (1 Petr. 2:11).

Ze zijn dus niet in tel en met hen wordt niet gerekend. Zij delen wel in de eer van het hemelse burgerschap, want zij zijn gekomen 'tot de berg Sion, tot de stad van de levende God, het hemelse Jeruzalem, en tot de tienduizendtallen van engelen, en tot een feestelijke of algemene vergadering (van de gemeente) van eerstgeborenen, die

ingeschreven zijn in de hemelen, en tot God'(Hebr. 12:22,23). Zij dragende vlekkeloze mantel der gerechtigheid en ze zijn leden van het koninklijk huis en aan hen behoren de hemelse goederen.

Een ander beeld is de kwalificatie van 'huisgenoten Gods' dit wil zeggen leden van het huisgezin van God. In het oude verbond vormde Israël het huisgezin van God op aarde. In Jeremia 12:7 staat, dat God zijn huis had verlaten en zijn erfdeel had verworpen. Het volk was 'het huis des Heren' (Hos. 8:1; 9:8), want Hij woonde in hun midden. Hiervan was de tempel, het huis Gods, een symbool. De Hebreeënschrijver deelt mee dat Mozes getrouw was in zijn huis, want hij was vertrouwd met het huis van God op aarde, het volk Israël (Hebr. 3:2 en Num. 12:7).

Jezus bouwde aan zijn huis, dit wil zeggen aan de gemeente, het huisgezin van God in de hemelse gewesten. Het begrip 'huis', dat in 'huisgenoten' gevonden wordt, doelt op geslacht of familie. Denk bijvoorbeeld aan het huis Davids of aan het huis van Oranje. Het woord 'huisgenoten' (Grieks oikēios) wordt in Galaten 6:10 vertaald door 'geloofsgenoten' of 'huisgenoten' des geloofs, (St. Vert., zie ook 1 Tim. 5:8). De gelovigen hebben dus niet alleen het burgerrecht in het rijk van God, maar zij zijn ook kinderen van de hemelse Vader, erfgenamen van God en mede-erfgenamen van Christus. Ze staan niet alleen met elkaar in relatie, maar hebben het hoge voorrecht om ook gemeenschap met God te hebben.

20. gebouwd op het fundament van de apostelen en profeten, terwijl Christus Jezus zelf de hoeksteen is.

De gemeente wordt door Paulus vergeleken bij een stad, waar iedere wedergeborene een burger is. Zij wordt ook vergeleken met een gezin waar men lid van is, waar sprake is van huisgenoten. Nu gaat de apostel zijn lezers vergelijken met een huis Gods of met een tempel Gods. Ieder lid van het goddelijke gezin vormt een geestelijke tempel, die als fundament de leer der apostelen en profeten heeft. Deze dienstknechten hadden en hebben in het bijzonder kennis van de gedachten Gods en van de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen (Matth. 13:11).

Jezus is de grootste apostel of gezondene en Hij is ook de grootste profeet. Hij is daarom de hoeksteen, dat 's de voornaamste steen van het fundament waarop het gehele gebouw rust. De apostelen en profeten vormen het fundament, want zij hebben het heil, het evangelie van het Koninkrijk der hemelen, dat allereerst werd verkondigd door de Heer, op betrouwbare wijze overgeleverd (Hebr. 2:3). Het is evenwel duidelijk dat onze Heer in 1 Corintiërs 3:10,11 zelf ook het fundament kan genoemd worden, want de apostelen en profeten kenden geen andere leer dan die van Jezus Christus.

Duidelijk is dat wij in deze tekst te doen hebben met metonymia, dat is een stijlfiguur waarbij in plaats van een voorwerp, een ander genoemd wordt op grond van een betrekking tussen beide. Iemand zegt bijvoorbeeld: 'Ik heb Vondel in mijn kast'. Hij bedoelt natuurlijk een boek met de gedichten van Vondel. Dit metonymisch woordgebruik treffen wij ook aan in bovenstaande tekst. Jezus Christus staat hier op de plaats van zijn leer, evenals dit bij de apostelen en profeten het geval is.

Wij moeten dus eigenlijk lezen: gebouwd op de leer van de apostelen en profeten, terwijl Christus Jezus zelf de grondlegger ervan is. Jezus was de verkondiger van een leer en Hij beval zijn volgelingen zijn gedachten over de gehele wereld te verbreiden. Men mag dus nooit zeggen: niet de leer, maar de Heer, want Jezus is het Woord Gods.

De hoeksteen of 'hoofd des hoeks' was de grote steen in de hoek van de onderlaag van het gebouw, want daar kwamen de muren bijeen. Naar hem werd de richting en de ligging der muren bepaald. De hoeksteen was de waarborg dat de grondslagen van het gebouw niet zouden wankelen. Wie de leer van Jezus aanhangt, weet zeker dat hij nooit verkeerd terechtkomt.

Met 'profeten' worden hier geen oudtestamentische schrijvers bedoeld, maar de door God geïnspireerde mannen in het nieuwe verbond. Paulus schreef immers: 'Zo is het geloof uit het horen, en het horen door het woord van Christus!' (Rom. 10:17). De minste in het Koninkrijk der hemelen heeft meer inzicht in zijn geheimenissen dan de grootste in het oude verbond. De Vader sprak aangaande zijn Zoon: 'Hoor Hem!'

21,22. In Hem wast elk bouwwerk, goed ineensluitend, op tot een tempel, heilig in de Here, in wie ook gij mede gebouwd wordt tot een woonstede Gods in de Geest.

'In Hem' zijnde, betekent dat de gelovige zich in het lichaam van Christus bevindt, dus in zijn gemeente, die hier op aarde in de zichtbare wereld gestalte heeft. Zoals een lichaam opgebouwd is uit vele levende cellen, zo worden de 'levende stenen' als kleine tempeltjes bijeengevoegd tot een grote tempel. De vertaling Brouwer

luit: 'Door wie (namelijk Christus) ieder bouwwerk, goed aaneensluitend, mede oprijst tot een tempel'.

Elk gemeentelid is een klein bouwwerk dat steeds stralender en heerlijker wordt. Deze groei is individueel, maar de levende stenen van de tempel hebben een onderlinge samenhang. Ze zijn op elkaar aangewezen om tezamen tot het voorgestelde doel te komen. Een lichaam is pas volkomen gezond, als alle cellen erin aan hun doel beantwoorden. Een gezin functioneert harmonisch, als alle huisgenoten of gezinsleden saamhorig zijn. De leden van het huisgezin van God moeten verbonden zijn door de band der liefde. Deze vormt ook het cement dat de stenen in de tempel Gods samenvoegt.

De tempel is heilig of afgezonderd voor God en volkomen gaaf, wanneer iedere steen levend is. De gemeente is zonder vlek of rimpel wanneer haar leden onberispelijk zijn. In 1 Petrus 2:5 wordt de vermaning uitgesproken: 'Laat u ook zelf als levende stenen gebruiken voor de bouw van een geestelijk huis'. De wedergeboren christenen aan wie Petrus schreef, waren dus nog niet allen gedoopt en vervuld met de Heilige Geest en nog niet allen volkomen vrij. Zij' moesten zich dus uitstrekken naar herstel en verdere ontwikkeling om volkomen bruikbaar te zijn.

Het optrekken van de tempel is een proces dat tijd vordert, maar dat toch gestadig doorgaat. Er zullen steeds meer christenen het beeld van de Meester gelijkvormig worden, omdat zij zijn leer aangaande het Koninkrijk der hemelen kennen en liefhebben. Hun verandering van denken werkt dan ook een verandering van leven uit. De voltooiing van het huis Gods vindt plaats in de eindtijd. Dan zal Christus

de gemeente stralend en zonder vlek of rimpel aan de Vader voorstellen. Het is niet mogelijk dat Jezus komt, voordat de tempel voltooid is. Gods Woord zal niet ledig tot Hem weerkeren, maar het zal doen wat Hem behaagt en dat volbrengen, waartoe Hij het zendt. De landman oogst geen halmen maar rijpe aren.

De gelovigen zijn 'heilig in de Here', dit wil zeggen in zijn lichaam of in de gemeente. Zij zijn als stenen van de tempel ingevoegd en zo is deze een woonstede van God in de geestelijke wereld. De vertaling Brouwer heeft: 'Gij dient ook mede als bouwstof voor een geestelijke woonstede Gods'. De gemeente is een geestelijke woning van God, als alle leden vervuld zijn met de Heilige Geest. De gemeente is het huis des Vaders met zijn vele woningen. Ieder lid is een woning van God, een levende steen door de Heilige Geest. Let wel dat de gemeente een wel gefundeerde tempel wordt genoemd.

Wij zoeken niet in de eerste plaats een stad met fundamenten waarvan God de ontwerper en bouwmeester is, maar ons verlangen gaat uit om tot een tempel te behoren, waarvan Christus de hoeksteen is. Wij zouden kunnen zeggen: het voornaamste bouwwerk in de heilige stad waarmee God Zich vereenzelvigd, is de tempel. Er staat: 'Een tempel zag ik in haar niet, want de Here God, de Almachtige is haar tempel, en het Lam met de zijnen!' (Openb. 21:22).

De christenen uit de heidenen mogen moed grijpen, want óók zij behoren tot de tempel Gods. Merkwaardig is het, dat deze heidense christenen destijds zoveel smaad en laster te verduren hadden van het oude bondsvolk. Paulus schreef in 1 Thessalonicenzen 2:15 dat de Joden de Here

Jezus en de profeten hadden gedood en de christenen tot het uiterste vervolgd.

Toen de christelijke kerk grote macht op aarde verkreeg, werden de rollen omgedraaid en werden de Joden op verschrikkelijke wijze door de christenen vernederd en velen van hen werden omgebracht. Wel een bewijs dat het evangelie van Jezus Christus niet werd begrepen en de middelmuur des afscheidsels die haat en nijd teweeg bracht, hoog werd opgetrokken. Deze middelmuur wordt in onze tijd weer opgetrokken door de zogenaamde Israël-visie, die het natuurlijke volk opnieuw omtuind wil zien als een uitverkoren volk apart.

Welk een heerlijk slot heeft hoofdstuk 2. Het laatste vers bereikt een bijna ongelooflijke climax. De eeuwige bestemming van de ware gemeente is niet alleen dat haar leden weten voor eeuwig gered te zijn, ook niet dat dezen zich voor eeuwig in hun Heer mogen verheugen, maar dat zij zijn heiligdom mogen zijn, een woning waar God zelf permanent woont. Er staat immers geschreven: 'Ik zal onder hen wonen en wandelen' (2 Cor. 6:16).

Zo resideert de Zoon van God door zijn Geest in onze harten door het geloof. Wat nog aanvankelijk is, nog gering, nog in de kinderschoenen staat, is bezig toe te nemen. Er komt een tijd dat de laatste zuilen worden geplaatst en daarmee de tempel Gods wordt voltooid. Dan zal ook blijken dat iedere steen een miniatuur afdruk is van de grote tempel. De dag breekt aan, dat de Heer verheerlijkt zal worden in zijn heiligen en met verbazing aanschouwd zal worden in allen, die tot geloof zijn gekomen'(2 Thess. 1:10).

HOOFDSTUK 3

1. Daarom is het, dat ik, Paulus, die ter wille van Christus Jezus voor u, heidenen, in gevangenschap ben;

In dit nieuwe hoofdstuk begint Paulus met een inleidende zin, die hij niet afmaakt. In vers 14 neemt hij de draad weer op en schrijft hij opnieuw: 'Om deze reden' of 'daarom'. Dit bijwoord ziet in ons vers terug op het vorige gedeelte, waarin de geweldige spanning uitkomt tussen het godsdienstige denken der Joden, dat scheidingen teweeg brengt, en de vernieuwing van denken die alle scheidsmuren slecht. Wij willen hier nog even op ingaan:

Waarom was er eigenlijk een door God gewilde kloof tussen Jood en heiden? Het antwoord is, dat moest worden geconstateerd dat recht en gerechtigheid op de aarde zo goed als verdwenen waren. De mens was enkel vlees of hij zat aan de verkeerde kant in de geestelijke wereld vanwege zijn afgoderij. De volken waren 'zonder hoop en zonder God' in de wereld. Het uitverkoren volk, de nazaten van Abraham, zouden evenwel 'de weg des Heren mogen bewaren door gerechtigheid en recht te doen' (Gen. 18:19). Zonder deze afgezonderde natie zouden deze kostbare waarden geheel verdwijnen.

Waarom gaf nu de Here aan Israël de wet en zoveel inzettingen? Omdat ook dit volk zijn gerechtigheid verloren was. De ingeschapen wet van God functioneerde niet meer zoals zij dit bijvoorbeeld wel deed bij Abraham, die geen geschreven wet nodig had. 'De wet was niet gesteld voor rechtvaardigen, maar voor wettelozen en tuchtelozen' onder het volk (1 Tim. 1:9). Zij was een hulpmiddel om nog enigszins haar doel, de gerechtigheid,

te bereiken. De gerechtigheid was 'de zegen van Abraham' (Gal. 3:14). Een aantal gelovige Israëlieten werd daarom door zijn goede werken rechtvaardig naar de wet, maar dit gelukte slechts aan een overblijfsel. Deze rest van het volk, het ware Israël, kon door God in zijn heilsplan worden ingeschakeld om uiteindelijk de terugkeer van alle mensen tot God voor te bereiden. In het midden van dit trouwe overblijfsel werd Jezus, de absolute Rechtvaardige, geboren. Hij begon onder zijn eigen volk te prediken ten einde dat overschot zo groot mogelijk te maken. Hij bewoog Zich daarom met zijn discipelen onder 'de verloren schapen van het huis Israëls' (Matth. 10:6).

Toen Jezus stierf, had God zijn eerste doel bereikt: er waren in Israël nu volmaakt rechtvaardigen vanwege de verzoening hunner zonden. Dit laatste overblijfsel uit Israël naar de verkiezing der genade werd vanuit het oude verbond overgebracht in het nieuwe (Rom. 11:5). Op deze verzoening van zonden voor de gehele mensheid kon God nu verder bouwen. Daarom klonk het bevel: 'Gaat heen in de gehele wereld en predikt het evangelie aan alle creaturen'. Het zou niet meer zijn: doe dit en gij zult leven, maar geloof en gij zult leven! 'Want door genade zijt gij behouden door het geloof. Zo was de zegen van Abraham, de gerechtigheid, tot de heidenen gekomen in Jezus Christus.

De prediking van bekering en wedergeboorte gaf aan allen die geloofden. toegang tot de hemelse gewesten, tot het Koninkrijk Gods, tot het nieuwe Jeruzalem. De doop in de Heilige Geest die hierop volgen moest, bood de gelovigen de mogelijkheid om zich als levende stenen in te laten voegen in de tempel Gods. Zo was de zegen van Abraham tot de heidenen gekomen in Jezus Christus als volmaakte

rechtvaardigheid, opdat zij vervolgens de belofte des Geestes zouden ontvangen door het geloof.

Opnieuw ving een goddelijk experiment aan. Het oude verbond was ondeugdelijk gebleken. Zou nu het nieuwe het voorgestelde doel van de volmaaktheid bewerken? Jezus sprak: 'Doch als de Zoon des mensen komt, zal Hij dan het geloof vinden op aarde?' (Luc. 18:8). Paulus wist zich geroepen om het evangelie van de heerlijkheid Gods aan de heidenen te prediken 'om hun ogen te openen ter bekering uit de duisternis tot het licht en van de macht van de satan tot God, opdat zij vergeving van zonden en een erfdeel onder de geheiligden zouden ontvangen door het geloof in Christus' (Hand. 26:18).

Jezus droeg de zonde der gehele mensheid en daarom lag de weg naar de gerechtigheid voor ieder open. Het oude verbond had afgedaan en de middelmuur des afscheidsels werd afgebroken door de prediking van de apostel. Maar overal ontmoette Paulus de judaïserende broeders, die beweerden: de afscheiding is er nog en de besnijdenis naar het lichaam heeft nog waarde. Je moet je dus bij het natuurlijke Israël voegen. Tegen deze verouderde opvattingen in, sprak de apostel evenwel over de 'geheimenissen van het Koninkrijk der hemelen'. Hij werkte de boodschap uit, die Jezus eenmaal omtrent dit onderwerp had gebracht. Het hoogtepunt van zijn verwachting was, dat de gemeente een geestelijke woonstede van God zou zijn, dus een heilige tempel. In dit bouwwerk hadden dan de van huis uit heidense Efeziërs hun plaats ontvangen met het overblijfsel der Joden, dat de nieuwe weg wilde bewandelen.

Terwille van Christus Jezus, dat is van zijn evangelie, van deze nieuwe denkwijze en van dit doel, was Paulus in de gevangenis terecht gekomen. Dit kon, voor zover ons bekend, Caesarea zijn geweest of ook wel daarna Rome. Hij was immers door de Joden in Jeruzalem gevangen genomen, omdat hij de tradities van dit volk, de voorschriften van hun wetten en de dienst in de tempel verachtte. Men verweet hem ook de onbesneden Trófimus uit Efeze in de tempel te hebben gebracht. Hij had de woede van zijn volksgenoten opgewekt, door te beweren dat God hem ver weg tot de heidenen' had gezonden, omdat de Joden zijn woorden weigerden aan te nemen. Toen hadden ze geschreeuwd: 'Ha! Weg met hem! Een kind des doods! Weg met hem!' Zo eentje mocht niet blijven leven. Paulus verbleef ongeveer twee jaar te Caesarea in arrest, van 57-59, en later te Rome nog twee volle jaren'.

Wij wijzen nog op de uitdrukking 'ik (ego) Paulus'. Zo schreef hij in 2 Corinthiërs 10:1: 'Maar ik, Paulus, doe een beroep op u', in Galaten 5:2: 'Zie, ik, Paulus, zeg u' en in Colossenzen 1:23: 'Waarvan ik, Paulus een dienaar geworden ben'. Dit wijst niet op een egoïstische levenshouding, maar dit gezegde komt uit de mond van een krachtige persoonlijkheid, die zich van zijn verantwoordelijkheid volkomen bewust was, van iemand die zich haast beroepsmatig met de titel introduceerde: 'Ik, Paulus, de gevangene!' Voor hem, Paulus, was het een wonderlijke ervaring om terwille van dit verheven evangelie in de wereld verdrukking te lijden.

De Joden hadden hem gekerkerd, omdat hij apostel der heidenen was en aan dezen het evangelie van het Koninkrijk der hemelen had verkondigd. Daarom, of om

deze reden, waren de heidenen geen bijwoners en vreemdelingen meer. Daarom was de apostel door de overste dezer wereld, door het toedoen van die engel van satan die hem met vuisten sloeg, in de gevangenis geworpen. Daar vergat hij de belangen van de gemeente niet, maar bad voor hen met aandrang (vers 13, zie de zes vertalingen).

Het is bekend dat de inhoud van de gevangenschapsbrieven en van de nog later geschreven pastorale brieven aan Timótheüs en Titus, aanwijsbaar verschillen met de andere brieven van Paulus. Tijdens de grote vergadering te Jeruzalem waarvan Handelingen 15 spreekt, was er een compromis gesloten tussen hen die bezig waren het christendom tot een wereldgodsdienst te doen uitgroeien, en de grote joodse kerk die nog stelde op de wetten van het oude verbond.

Op voorstel van Jacobus, de broeder des Heren, werd aanvaard dat 'het overige deel der mensen' - let op deze discriminerende uitdrukking - dus de heidenen, toegevoegd werden aan het geestelijk centrum Jeruzalem. Deze 'vazal'-christenen behoefden zich weliswaar niet te laten besnijden, maar moesten wel rekening houden met de zogenaamde Noachitische geboden, die naar joodse opvatting voor de gehele mensheid golden. Volgens Leviticus 17:10-16 waren deze voorschriften ook van kracht voor de Kaäniëten die midden onder de Israëliëten woonden. Hiermee bestempelde Jacobus de christenen uit de heidenen tot 'bijwoners' van de joods-christelijke gemeenten.

Vóór zijn gevangenschap te Jeruzalem heeft Paulus zich altijd nauwkeurig aan bovengenoemde afspraken

gehouden. Aan de Corinthiërs schreef hij: 'Ik ben de Joden geworden als een Jood, om Joden te winnen; hun, die onder de wet staan, als onder de wet - hoewel persoonlijk niet onder de wet - om hen, die onder de wet staan, te winnen; hun, die zonder wet zijn, ben ik geworden als zonder wet - hoewel niet zonder de wet van God, want ik sta onder de wet van Christus - om hen, die zonder wet zijn, te winnen'(1 Cor. 9:20,21). Zijn stelregel was toen: 'Geeft noch aan Joden, noch aan Grieken, noch aan de gemeente Gods aanstoot; zoals ook ik allen in alles terwille ben'(1 Cor. 10:32). Hij liet zelfs zijn medewerker Timótheüs 'ter wille van de Joden besnijden' hoewel hij persoonlijk er niet de minste waarde aan hechtte (Hand. 16:3; Gal. 6:15).

Paulus ging zelfs zover met zijn joodse broeders mee, dat hij aan het einde van zijn 'derde zendingsreis' onder pressie van de 'ijverars voor de wet' vier arme broeders, die een gelofte hadden gedaan en die ieder nog een lam als brandoffer en een schaap als zoenoffer naar het brandofferaltair moesten brengen, financieel hielp om hun heiligingstaak te kunnen beëindigen. Ja, hij deed zelf ook nog mee aan dit ritueel. De Joden uit Asia onderkenden dit dubbelhartige optreden, want nu deed Paulus in de tempel of hij bij hen hoorde, terwijl zij goed wisten, dat hij 'geheel anders' was. Zijn halfslachtig optreden werd de oorzaak van zijn gevangenneming. Terwille van dit toegeven aan de judaïstische eisen van zijn broeders vertoefde hij meer dan vier jaar in de gevangenis, eerst in Caesarea en later in Rome. Paulus had dit alles gedaan terwille van een schijneenheid, terwille van de 'liefde', maar niet tot die van de waarheid! (Hand. 21).

In zijn gevangenschap heeft de apostel uiteraard veel nagedacht over hetgeen hem de Heilige Geest daar in Jeruzalem heeft willen leren. Daarom brak de apostel daar radicaal met het compromis dat te Jeruzalem was gesloten. Daar raakte hij Jood af. De oude tempeldienst met zijn ceremoniën had bij hem afgedaan. De gemeente is voortaan alleen de woonstede van God. De apostel erkende geen tussenmuur meer.

In de Filippenzenbrief wijst hij op de algehele breuk met de judaïserende richting in het christendom met de opmerking: 'Let op de honden, let op de slechte arbeiders, let op de versnijdenis! Want wij zijn de besnijdenis, die door de Geest Gods hem dienen, die in Christus Jezus roemen en niet op het vlees vertrouwen' (Filip. 3:2,3).

Dit is wel een geheel andere taal dan in Romeinen 14:5,6 waar Paulus in uiterste verdraagzaamheid vermaant: 'Deze stelt de ene dag boven de andere, gene stelt ze alle gelijk. Ieder zij voor zijn eigen besef ten volle overtuigd. Wie aan een bepaalde dag hecht, doet het om de Here, en wie eet, doet het om de Here, want hij dankt God; en wie niet eet, laat het na om de Here en ook hij dankt God'. Vergelijk hiermee Filippenzen 3:7,8 waar hij zijn schepen achter zich verbrand heeft: 'Maar alles wat mij winst was, heb ik om Christus' wil schade geacht. Voorzeker, ik acht zelfs alles schade, omdat de kennis van Christus Jezus, mijn Here, dat alles te boven gaat. Om zijnentwil heb ik dit alles prijsgegeven en houd het voor vuilnis, opdat ik Christus moge winnen'.

In de Colossenzenbrief waarschuwt Paulus zijn lezers, dat zij niet meegesleurd mogen worden 'door ijdel bedrog in overeenstemming met de overlevering van mensen, met de

wereldgeesten en niet met Christus' (Col. 2:8). Onder 'de arme, zwakke wereldgeesten', die wetten vervaardigen om ordenend en regelend op te treden, valt ook de wet van Mozes. Zij was voor haar tijd wel subliem, maar gebonden aan volk, plaats en tijd, en ongeschikt voor een wereldgodsdienst, welke hemelse wetten zou introduceren.

In de Timótheüsbriefen is sprake van leraars der wet in de gemeente van Jezus Christus, die wel stellig spreken maar die geen besef hebben waarover zij spreken (1 Tim. 1:7). 'Want velen willen van geen tucht weten: het zijn ijdele pratens en misleiders, vooral zij die uit de besnijdenis zijn. Men moet hun de mond snoeren' en beslist niet tot een vergelijk met hen zien te komen (Titus 1: 10,11).

In de brief aan de Efeziërs wordt voorgelezen, dat de heidenen die veraf waren, nabij waren gekomen, dat de tussenmuur die scheiding teweegbracht, was weggebroken, dat de aardse tempel met zijn ceremoniën had afgedaan en dat alles nu gaat om de gemeente, die aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten de veelkleurige wijsheid van God bekend maakt.

2,3. gij hebt immers gehoord van de bediening door Gods genade mij met het oog op u gegeven: dat mij door openbaring het geheimenis bekend gemaakt is, gelijk ik boven in het kort daarvan schreef.

Wanneer Paulus zijn betoog onderbreekt, tracht hij eerst zijn speciale roeping onder woorden te brengen. Hij merkt trouwens op dat de geadresseerden er al het een en ander van weten, want hij schrijft: 'Gij hebt immers gehoord'. De apostel is een dienaar, een beheerder of uitdeler van de

'menigerlei genade' van God en van de geheimenissen van diens rijk. Er was een nieuw tijdperk aangebroken.

De King James Version spreekt over de 'dispensation' van de genade Gods. Het gaat immers om 'de bedéling van de volheid der tijden' (1:10 St. Vert.). Het is dus de voorbereiding of de regeling van de eindtijd. De apostel had een bediening inzake de eindtijdgebeurtenissen, wanneer tenslotte het koningschap van Christus in hemel en op aarde wordt saamgebundeld in Hem. Paulus had een boodschap welke gericht was op 'de laatste dagen', het tijdperk of de 'dispensation' waarvan Petrus op de Pinksterdag sprak en die wij zijn ingegaan.

Om begrip te krijgen op welke wijze Christus het gezag In hemel en op aarde door middel van zijn lichaam, de gemeente, vestigt, is inzicht nodig in het mysterie of in de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen. De apostel was dan ook een 'uitdeler van de verborgenheden Gods' (1 Cor. 4:1 St. Vert.). Om deze centrale gedachte heen beweegt zich de perikoop. Wij lezen van dit geheimenis in de verzen 3,5 en 9. In vers 6 is in de nieuwe vertaling 'dit geheimenis' ingevoegd. Paulus had zijn kennis van de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen niet ontvangen, doordat hij de prediking van Jezus hierover had beluisterd zoals de andere apostelen, want tot dezen had de Heer gesproken: 'Omdat het u gegeven is de geheimenissen van het Koninkrijk der hemelen te kennen'(Matth. 13:11).

Paulus ontving echter zijn kennis door overlevering en door openbaring. Bovendien had hij een scherpe kijk op het functioneren van dit evangelie van het Koninkrijk in de gemeente en op het belangrijke aandeel dat de heidenen

erin zouden hebben. Over deze facetten had hij in de vorige hoofdstukken geschreven: over de plaats van de gemeente met Christus in de onzienlijke wereld, over het samengaan van Jood en heiden aldaar en over de woonstede Gods in de geestenwereld.

Het 'geheimenis' verdwijnt niet door de openbaring of door de meerdere kennis ervan, maar het heeft te maken met een wereld van krachten en machten die voor de zintuigen 'verborgen' blijven en door het natuurlijke verstand niet te begrijpen zijn. Wanneer iemand bijvoorbeeld een zonde- of een ziektemacht uitdrijft, blijft alles wat er gebeurt, een mysterie. De Heer beloofde evenwel dat door het geloof in zijn woord de positieve krachten van deze 'verborgen' wereld in beweging zouden worden gebracht, waarvan dan in de zichtbare wereld de resultaten merkbaar zouden zijn in vrede, gerechtigheid en blijdschap. De verborgenheid of het onzichtbare blijft, maar de gelovige moet steeds meer inzicht erin krijgen. De geestelijke christen leeft in en door de geheimenissen van het Koninkrijk der hemelen.

4,5. Daarnaar kunt gij bij het leze nu een begrip vormen van mijn inzicht in het geheimenis van Christus, dat ten tijde van vroegere geslachten niet bekend is geworden aan de kinderen der mensen, zoals het nu door de Geest geopenbaard is aan de heiligen, zijn apostelen en profeten:

Wie ten tijde van Paulus de brieven van deze apostel las, moest wel tot de erkenning komen, dat daar geheel andere dingen ter sprake werden gebracht dan ooit tevoren in de joodse of heidense godsdienstige systemen vermeld

waren. Er is een Christus-mysterie' of een 'geheimenis van Christus' dat de mens een denkwereld binnenvoert, die geen rabbijn of geen filosoof ooit had bedacht. Welke 'zonen' der mensen, dus volwassen denkers uit vroegere generaties, hadden zich ooit bezig gehouden met allerlei geestelijke zegen in de hemelse gewesten, met verlossing van machten der duisternis, met vergeving van zonden door vrijkoping, omdat een volmaakt mens zijn leven uitstortte in het dodenrijk? Wie dacht ooit aan een hoofd van een nieuwe mensheid die heerschappij zou uitoefenen in hemel en op aarde, aan verlichte ogen des harten, aan een burgerschap van aardse en sterfelijke mensen in de hemel?

De lezers van de brieven van Paulus konden zich wel voorstellen hoe de apostel een totaal nieuwe gedachtenwereld lanceerde. Zij erkenden dat hij een bijzondere kijk had op de dingen die zich in de geestenwereld afspeelden. In het oude verbond waren zulke uiteenzettingen volslagen onbekend en in zoverre de profeten erover gesproken hadden, begrepen ze toch de ware betekenis van hun godsspraken niet (1 Petr. 1:10). Nu kregen de heiligen die zich tot de dienst van God hadden afgezonderd - en speciaal de apostelen en profeten onder hen van wie uiteraard een bijzonder inzicht in de hemelse gewesten werd vereist - er een juiste kijk op.

Er is een voortschrijding in de kennis van de geestelijke wereld. Jezus had er met zijn discipelen over gesproken en Hij had hun de sleutels van het Koninkrijk der hemelen toevertrouwd. 'Door de Geest' waren zij later in staat hun kennis uit te breiden, maar ook om macht en gezag in de onzienlijke regionen uit te oefenen. Door de Geest zouden zij met autoriteit de demonen in en bij de mensen kunnen

binden en het zou dan blijken dat in de hemel of in de geestelijke wereld zelfs de grootmachten van het rijk der duisternis tot machteloosheid waren gedoemd. Ook zouden de volgelingen van Jezus de mensen kunnen scheiden van de onreine geesten en deze ontbinding zou in de hemel gegarandeerd zijn. Op deze wijze zouden de poorten of de toegangen tot het dodenrijk, namelijk de zonde en de ziekte, geen wezenlijke triomfen meer kunnen behalen. Geen wonder dat Paulus zo gaarne sprak over 'het evangelie der heerlijkheid van Christus, die het beeld Gods is' (2 Cor. 4:4 en Matth. 16:18,19).

6,7. (dit geheimenis), dat de heidenen medeërfgnamen zijn, medeleden en medegenoten van de belofte in Christus Jezus door het evangelie, waarvan ik een dienaar geworden ben naar de genadegave Gods, die mij geschonken is naar de werking zijner kracht.

Het mysterie van Christus houdt in, dat de gelovige 'niet ziet op het zichtbare, maar op het onzichtbare; want het zichtbare is tijdelijk, maar het onzichtbare is eeuwig' (2 Cor. 4:18). Deze onzienlijke wereld noemt de bijbel de hemelse gewesten of hemel, waarin de geestelijke mens zich moet bewegen. Doordat daar niets met de natuurlijke zintuigen waar te nemen is, blijft deze wereld mysterieus of vol geheimenissen. Ze wordt niet openbaar in de natuurlijke wereld.

Wanneer enkele vertalingen in vers 6 beginnen met het woordje 'geheimenis' in te voegen, bedoelen zij te zeggen dat God door de Heilige Geest aan Paulus zou geopenbaard hebben, dat voortaan de heidenen gelijkberechtigd waren met de Joden. Maar dit geheimenis

zou dan niet langer een mysterie zijn, daar iedere gelovige het wist. Wij willen hierbij bovendien opmerken dat ook reeds in het Oude Testament sprake is, dat de Messias een licht der volken zou zijn en dat Gods heil zou reiken tot het einde der aarde (Jes. 49:6). Wanneer in Joël 2:32 geprofeteerd wordt, dat 'ieder die de naam des Heren aanroept, behouden zal worden', gebruikt Paulus deze uitspraak om te bewijzen dat er geen onderscheid is tussen Jood en Griek (Rom. 10:12,13). Ook Abraham kende van meet af dit 'geheimenis', want met hem en zijn nageslacht zouden alle volken der aarde worden gezegend (Gen. 12:3 en 22:18).

Ondanks de openbaring ervan blijft het geheimenis van het Koninkrijk der hemelen evenwel het aspect van het verborgene houden. Paulus nam door zijn prediking geen geheimenissen weg en maakte ze niet waarneembaar in de natuurlijke wereld, maar maakte ze alleen bekend. Dat Jood en heiden gelijkelijk de zegen van de openbaring ontvingen, is een begeleidend verschijnsel bij het uitdelen van het geheimenis. De apostel was een bedienaar, of een beheerder, of een uitdeler van alles wat de verborgen wereld betrof: 'Zo moet men ons beschouwen: als dienaren van Christus, aan wie het beheer van de geheimenissen Gods is toevertrouwd' (1 Cor. 4:1).

Door het grote inzicht dat hij bezat, wist hij dat de inwendige mens in het Koninkrijk der hemelen niet gekenmerkt wordt als man of vrouw, als vrije of slaaf, als rijke of arme, maar ook niet als Jood of heiden. Deze regel van gelijkgerechtigd zijn, kwam in werking, nadat Jezus door zijn bloed de vergeving der zonden van het ganse menselijke geslacht teweeg had gebracht. Toen werd immers de toegang tot het hemelse paradijs ontsloten.

Toen werd tot de heidenen aldaar gezegd, dat zij zonen zouden genoemd worden van de levende God (Rom. 9:26).

In Romeinen 11:25 is er sprake van een 'gedeeltelijke' verharding over Israël. Deze bestond hierin dat dit volk weigerde het evangelie van het Koninkrijk der hemelen te accepteren, dus de geestelijke weg te gaan. Daarom hield het vast aan een aardse tempel, aan een besnijdenis naar het vlees, aan een levitisch priesterschap. Het overblijfsel uit Israël naar de verkiezing der genade stelde zich evenwel onder de leer der apostelen. Dit ontving in Christus een plaats in de hemelse gewesten, waar de heidenen zich bij hen voegden. Die werden daar op de edele olijfboom als loten geënt. Tezamen vormden zij het Israël Gods.

Wanneer de volheid der heidenen of die van het geestelijke Israël zal binnengaan, dus wanneer de zonen Gods geopenbaard worden, zal blijken dat het doel van God met de mens bereikt is: Aldus, of op deze wijze zal gáns Israël, bestaande uit Joden en heidenen, dus het ware zaad van Abraham, behouden worden. Het verharde deel zal moeten erkennen, dat het evangelie van Jezus Christus de waarheid is, dus de uitdrukking is van het plan Gods tot behoud van de mens.

Wanneer de tempel Gods voltooid is, kunnen er geen stenen meer ingevoegd worden. Dan wordt voor het verharde deel bewaarheid: 'Van het ogenblik af, dat de heer des huizes is opgestaan en de deur gesloten heeft, zult gij beginnen buiten te staan en aan de deur te kloppen, zeggende: Here, doe ons open, en Hij zal antwoorden en tot u zeggen: Ik weet niet, vanwaar gij zijt' (Luc. 13:25).

Zij waren dus geen burgers van het Koninkrijk der hemelen! Hierin bestond hun 'gedeeltelijke' verharding.

Wanneer wij het ingevoegde 'dit geheimenis' weglaten, lezen wij verder: '(terwijl) de heidenen medeërfgnamen zijn' met Christus en met de joodse christenen. Omdat zij het evangelie aangenomen hebben, zijn ze in Christus, dat is in zijn lichaam. Daar hebben ze deel aan alle beloften, want in Christus zijn al Gods beloften ja en amen.

Paulus had als een dienaar (diakonos) dit evangelie gebracht. Dit woord was een term voor functionarissen die hoge vertrouwensposten bekleedden. De apostel wist dat God hem in genade hiertoe had geroepen en hem hiertoe ook de opdracht had gegeven en ook de geestesgaven had toevertrouwd, die nodig waren om zijn roeping uit te voeren (vergelijk ook Rom. 12:3,6). De werking van de kracht is natuurlijk de activiteit van de Heilige Geest!

8. Mij, verreweg de geringste van alle heiligen is deze genade te beurt gevallen, aan de heidenen de onnaspeurlijke rijkdom van Christus te verkondigen,

Paulus was niet de allerminste onder de heiligen, omdat hij in gevangenschap vertoefde, maar hij doelde op zijn vroeger leven als vervolger van de gemeente. Hij begreep niet dat bij hem zo'n enorme verandering mogelijk was geweest. Voor hem gold wat hij in Romeinen 5:20 had geschreven: 'Waar evenwel de zonde toenam, is de genade meer dan overvloedig geworden'. Hem was immers de gunst bewezen om als 'heilige', dat is als een afgezonderde van de machten der duisternis, de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen aan de heidenen bekend te maken. Hij was vroeger een stipte en wetsgetrouwe Farizeeër

geweest, die verknocht was aan tradities en ceremoniën, aan tempeldienst en uiterlijk vertoon in de zichtbare wereld. Nu wist hij zich een uitverkoren dienaar om het Christusmysterie te ontsluiëren.

De onzichtbare wereld waarin hij zich nu bewoog, was voor hem de stimulans geworden om zijn toehoorders met ongekende werkelijkheden te confronteren, met een geestelijk universum dat onbegrensd was en waar men dingen kon aanschouwen, die het een mens nog niet geoorloofd zijn om uit te spreken. Daar woedde ook de strijd tussen de overheden, de machten, de wereldbeheersers dezer duisternis en de boze geesten enerzijds, en de aartsengelen en de heilige engelen anderzijds.

De ondoorgrondelijke rijkdom in dit evangelie vond haar fundament in de vergeving van zonden door het bloed des kruises. Omdat Jezus zijn onzienlijk leven hierbij in de dood uitgestort had, was het Koninkrijk Gods ontsloten. Een herboren mensheid werd overgezet in hemelse sferen en werd daar ingeschakeld om het oordeel tot overwinning te brengen.

Door middel van een koninklijk priestergeslacht onderzoekt nu de menselijke geest in gemeenschap met de Heilige Geest de diepste gedachten van God. De geestelijke mens ontdekt dan steeds meer het labrynt met schatten die de eeuwig creatieve Schepper voor hem in petto houdt. Deze bronnen van heil drogen nooit op, maar zijn in staat voor tijd en eeuwigheid alle dorst naar waar geluk te lessen.

9. en in het licht te stellen wat de bediening van het geheimenis inhoudt, dat van eeuwen her verborgen is gebleven in God, de Schepper van alle dingen,

Paulus wist dat hij als apostel bij uitstek was geroepen om het heil, dat allereerst was verkondigd door de Heer zelf, duidelijk door te geven en steeds verder uit te diepen (Hebr. 2:3). Het licht dat hij erop wierp, ontving hij door de krachtige inwerking van de Heilige Geest (vers 5), van wie Jezus had gesproken: 'Hij zal het uit het mijne nemen en het u verkondigen' (Joh. 16:14). Zo werd de belofte uit Lucas 1:79 vervuld: 'Om hen te beschijnen, die gezeten zijn in duisternis en schaduw des doods, om onze voeten te richten op de weg des vredes'. Het evangelie van het Koninkrijk der hemelen was 'eeuwenlang verzwegen' (Rom. 16:25).

Jezus was de eerste prediker ervan geweest, want van Hem werd gezegd: 'Ik zal verkondigen wat sinds de grondlegging der wereld verborgen was gebleven' (Matth. 13:35). Het evangelie was de kostbare schat, welke verborgen lag in de akker van de wereld en door de Zoon des mensen was ontdekt. Het bevatte de gedachten van God om hier op aarde en dus op het terrein van de overste dezer wereld, ware geestelijke mensen te creëren om ze tot volmaakte zonen van het Koninkrijk te doen opwassen.

Aangaande dit geheimenis sprak Paulus: 'Wat geen (natuurlijk) oog heeft gezien en geen (natuurlijk) oor heeft gehoord en wat in geen mensenhart is opgekomen, al wat God heeft bereid voor degenen, die Hem liefhebben'(1 Cor. 2:9). Volgens de woorden van Jezus werd deze schat door Hem opnieuw verborgen (in gelijkenissen) en slechts zij die zich intensief bezighouden met zijn evangelie,

herontdekken ook in onze dagen deze kostbaarheden. Het moet dan ook wel duidelijk zijn dat de christen zich niet kan oriënteren op het Oude Testament, maar alleen op het Nieuwe. Het geloof is uit het horen en het horen door het woord van Christus, zoals de Nieuwe Vertaling luidt en waarvan de overzetting waarschijnlijk ouder is dan 'het woord Gods' zoals de Statenvertaling luidde (Rom. 10:17). De Vader sprak van zijn Zoon: 'Hoort Hém!'

Paulus bracht aan het licht wat Gods plan met de mens is. Dit was nog niet op deze wijze gebeurd. Petrus merkte aangaande zijn 'geliefde broeder Paulus' op, dat in diens brieven een en ander nog wel moeilijk te verstaan was, en dat onkundige en onstandvastige lieden - en zeker natuurlijk ingestelde christenen - zijn woorden tot hun eigen verderf verdraaiden (2 Petr. 3:16).

Paulus mocht het geheimenis 'bedienen', dat is de rijkdommen en de kracht ervan doorgeven. Het woord 'bediening' (oikonomia, zie ook vers 2) betekent: huishouding, beheer, bestuur, beschikking, bestel, ordening of structuur. Hierop doelde de apostel ook in hoofdstuk 1:10, waar hij hetzelfde woord gebruikt, dat daar vertaald is door 'voorbereiding'. De functie van Paulus in de verkondiging van het geheimenis was dus die van beheerder van de gedachten of het plan Gods. In deze bediening of bedéling werd het vólle evangelie openbaar. Voordat de Zoon des mensen op deze wereld als Woord Gods kwam, was dit mysterie dus van eeuwigheid verborgen in de Vader, de Schepper van alle dingen.

10. opdat thans door middel van de gemeente aan de overheden en de machten in de hemelse gewesten de veelkleurige wijsheid Gods bekend zou worden,

Van eeuwigheid stond het herstelplan van 'de Schepper van alle dingen' vast en had Hij het voornemen dit door het vleesgeworden Woord, Jezus Christus, te doen uitvoeren. Als volmaakte Zoon des mensen was onze Heer ook het begin van de nieuwe schepping Gods, en zijn gemeente is met Hem de voortzetting hiervan. Ook haar leden worden aangediend als 'eerstelingen' en zij zijn tevens bestemd om met Jezus als hun Heer de herschepping te voltooien. Vandaar het doelaanwijzend voegwoord 'opdat', want niet alleen aan de volmaakte gemeente zonder vlek en rimpel zal de veelkleurige wijsheid Gods worden gezien, maar ook aan de ganse zuchtende schepping die door haar bevrijden hersteld wordt en tot volle ontplooiing zal komen.

Met het vleesgeworden Woord begint dus de nieuwe schepping met de geestelijke mens Jezus Christus aan het hoofd, te functioneren. Met het bijwoord van tijd 'thans' duidt de apostel de nieuwe bedéling aan die tot nu toe voor mensen en engelen verborgen was en die volkomen verschilt met alle voorbijgaande tijdperken.

Nu is de periode angebroken dat door middel van de zonen Gods het herstelplan van God wordt gerealiseerd. Zij zijn immers deelgenoten van een hemelse roeping. In de onzienlijke wereld betrekken zij hun posten in de strijd 'tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers dezer duisternis, tegen de boze geesten in de hemelse gewesten' (6:12).

Daar oefenen zij macht en gezag uit en openbaren zij de wijsheid van God, die niet naar de natuurlijke mens is, maar die alleen werkt door de geestelijke mens. De overheden en machten zien zich nu voor het eerst na de zondeval gesteld tegenover de mens, die op hun eigen terrein hen tegemoet treedt in de naam van Jezus. Daar wordt het reddingsplan van God ten uitvoer gebracht. Mensen worden in deze onzienlijke wereld gescheiden van boze machten, onreine geesten worden gebonden en de goedheid van God, die wil dat alle mensen bevrijd, verlost, genezen, hersteld en gedoopt worden met zijn Geest, wordt daar op veelzijdige wijze openbaar.

Ook wordt in de hemelse gewesten geconstateerd dat de begrenzingsen tussen de mensen onderling door verschil in ras, stand, sexe, intellect, rijkdom zijn weggenomen. Er is 'thans' sprake van een God der ganse aarde. De hemelingen zien dat een schat van genade, barmhartigheid en liefde aan Jood en heiden daar wordt toebedeeld.

Jezus had eenmaal gezegd dat de Heilige Geest zijn volgelingen de weg zou wijzen tot de volle waarheid, die niet alleen betrekking zou hebben op aardse situaties, maar vooreerst en bovenal kennis zou verschaffen in de wereld der geesten. De gevallen engelen zien dan hoe hun macht beknot wordt en hoe de zonen Gods de hemelse gewesten zuiveren en hiermee doorgaan totdat er een vernieuwde hemel komt, waar alleen het Koninkrijk Gods zegevierend te voorschijn treedt. De voormalige afgodendienaars breken met de dienst der demonen en dezen zien hun macht tanen. Ook de heilige engelen die begerig zijn iets van het heilsplan te verstaan, aanbidden en prijzen de Vader der lichten. Zij worden daarbij geconfronteerd met

de absolute goedheid van God die zich ten opzichte van de mens, veelkleurig, veelvormig en allerheerlijkst openbaart.

De herschape en volmaakte mensheid heeft zich dan niet ontwikkeld naar een gestileerd, eenvormig patroon, maar Gods veelkleurige wijsheid schonk een eindeloze variatie in de gelijkvormigheid aan het beeld van zijn eigen Zoon. Deze rijke schakering zal in de ganse vernieuwde natuur ook te zien zijn.

11,12. naar het eeuwig voornemen, dat Hij in Christus Jezus, onze Here, heeft uitgevoerd, in wie wij de vrijmoedigheid en de toegang met vertrouwen hebben door het geloof in Hem.

Er is een 'voornemen der aeonen', een raadsbesluit van God die de eeuwen omspannt. Al deze tijdperken zijn gericht op één doel. Zo hadden eenmaal alle scheppings 'dagen' het grondthema om de aarde voor de mens toe te bereiden. Zo was het voortbrengen van de persoon van Jezus Christus het leidmotief geweest in de eeuwen, die aan het nieuwe verbond voorafgingen. De volgende eeuwen zouden bepaald worden door de laatste Adam, door wie de ganse schepping tot herstel en verdere ontwikkeling wordt gebracht, en door wie de tempel als woonstede van God in de geest wordt voltooid. Zo wordt dan vervuld: Door wie Hij ook de eeuwen heeft gecreëerd' (Hebr. 1:2).

De werelden van de tijd hebben slechts één doel, namelijk om de volmaakte, geestelijke mensheid voort te brengen, met wie God als zijns gelijke gemeenschap kan hebben. Zijn voornemen is om schepselen te hebben die uit vrije wil Hem dienen, die beproefd zijn, en gezuiverd zijn van

iedere rebellie en wetteloosheid. Zo kan God immers de onmetelijke rijkdom van zijn genade aan de geredde mensheid kwijt. Dan kan Hij alles in allen zijn, zonder dat Hij behoeft te vrezen voor enige afwijking in denken en handelen.

'In Christus Jezus', in de laatste Adam, heeft deze voorbeschikking van God gestalte gekregen en de nieuwe schepping wordt door Hem 'uitgevoerd' of gerealiseerd. Het 'geheimenis' werkt 'in Christus', dat is in de Gezalfde met de Heilige Geest, 'in Jezus' wiens naam aanduidt dat God redt en herstelt, terwijl 'onze Kurios', de Here der heren en de Koning der koningen is, die in en door ons zijn opdracht zal verwerkelijken.

Hoe krijgen wij nu deel aan de overwinnende gemeente, die het lichaam van Christus is in de hemelse gewesten? Allereerst door 'vrijmoedig' te spreken en te bidden op grond van het geloof in onze gerechtigheid. Ten tweede door de zekerheid of 'het vertrouwen' op grond van 'het geloof' dat wij een antwoord ontvangen, wanneer wij tot God naderen, dus 'toegang' zoeken. Wij doen dit met een waarachtig hart en in volle zekerheid des geloofs (Hebr. 10: 19-22).

Het goddelijke voornemen is geconcentreerd in de Zoon des mensen, maar gaat niet buiten ons om. Wie 'in Christus Jezus' is, dat is in zijn lichaam, in zijn woorden blijft, aan zijn dood en aan zijn opstanding gemeenschap heeft, wie één plant met Hem geworden is, heeft deel aan het 'Christus-mysterie'. Het heilsgeheim is dat God die geest is, één wordt met de wedergeboren mens. De gemeente is en blijft het krachtenveld van de Heilige Geest waarin en waardoor het doel van God bereikt wordt.

In 2 Timotheüs 3:17 gebruikt de apostel opnieuw het doelaanwijzende voegwoord 'opdat', evenals in vers 10 wanneer hij de inhoud van het geïnspireerde Schriftwoord formuleert: 'Opdat de mens Gods volkomen zij, tot alle goed werk volkomen toegerust'. Dit moet dus het thema zijn van onze prediking, wil deze overeenstemmen met het eeuwige voornemen van de Schepper.

Met grote wijsheid heeft de Vader Jezus Christus tot heerlijkheid gebracht en tot een leidsman ten leven gemaakt. Zo wil Hij door zijn Zoon nu een gehele gemeente tot heerlijkheid brengen. Daarvoor is ook een enorme wijsheid nodig teneinde uit 'verbrande stenen' een tempel Gods in de geestelijke wereld te doen verrijzen, die stralend is en zonder vlek of rimpel. Daarvoor is een veelkleurige of rijk geschakeerde wijsheid nodig.

13. Daarom verzoek ik u met aandrang, de moed niet op te geven bij mijn verdrukkingen om uwentwil, want die zijn een eer voor u.

Aan het slot van zijn betoog, dat een spontane en blijde opwelling des harten geweest was, bepaalt Paulus zich nu weer een ogenblik bij zijn moeilijke situatie in de gevangenis, waarover hij in vers 1 schreef Zijn uiterlijke toestand aldaar was wel in scherp contrast met hetgeen hij naar de innerlijke mens beleefde. De engel van satan verdrukte hem, sloeg hem met vuisten, had hem in de gevangenis geworpen, maar zijn hart kon zich verheffen (vergelijk 2 Cor. 12:7 en Openb. 2:10).

In zulke omstandigheden kon hij zelfs - in nieuwe tongen - zingen (Hand. 16:25). Hij wist immers dat zijn wederwaardigheden rechtstreeks in verband stonden met

de verkondiging van het volle 'evangelie der heerlijkheid van Christus'. Hij kon schrijven: 'Daarom, nu wij deze bediening hebben, verliezen wij de moed niet' (2 Cor. 4:1). Hij verblijdde zich over hetgeen hij terwille van zijn prediking onder de heidenen, leed, en vulde in zijn vlees hierdoor aan, wat nog aan de verdrukkingen van Christus ontbrak, ten behoeve van zijn lichaam, dat is de gemeente (Col. 1:24).

Zoals Christus vrijwillig zijn kruis opnam om de wil des Vaders te volbrengen, aanvaardde de apostel het lijden dat de verkondiging van het evangelie vergezelt. Zo rijk en groots zag hij de hem opgedragen taak, dat de geadresseerden zich vooral niet zwak mochten opstellen vanwege zijn moeilijkheden, maar krachtig in de Here moesten zijn en de moed vooral niet mochten laten zakken. Zij moesten altijd bidden en niet verslappen (Luc. 18:1). Het waren wel verdrukkingen om hunnentwil, maar deze moesten ze beslist niet als een nederlaag ervaren, omdat zij een bewijs waren van de krachtsinspanningen van de wederhouder, die niet wilde dat Paulus rondreisde, predikte, heidenen tot geloof bracht en overal gemeenten stichtte op zijn terrein als overste dezer wereld.

Ze konden nu eens goed de realiteit van de strijd in de hemelse gewesten zien. Had de Heer niet gezegd dat degenen die Hem volgden, in deze goddeloze maar ook religieuze wereld, verdrukkingen zouden hebben? Daarom moesten zij niet op de akker van het vlees zaaien, maar op die van hun geest. Ze moesten niet emotioneel reageren, maar sterk en rustig zijn in het geloof Paulus had dit lijden er gaarne voor over en hij verwachtte, dat zijn lezers zich er juist op zouden beroemen: 'Want daarin juist ligt uw

roem' (Can. vert.). Ze zouden dan met temeer ijver op zijn evangelie ingaan!

14. Om die reden buig ik mijn knieën voor de Vader,

Waarom bad Paulus daar in de gevangenis tot de hemelse Vader? De reden was dat het evangelie van het Koninkrijk niet alleen volgens de woorden van Jezus in de gehele wereld zou worden gepredikt, maar ook 'opdat door middel van de gemeente aan de overheden en machten in de hemelse gewesten de veelkleurige wijsheid Gods zou worden bekend gemaakt'. De nieuwe gedachtenwereld, het Christus-mysterie, moet daar worden geopenbaard. De gemeente zal in de wereld der geesten tonen, wie zij is in en door haar Heer en Hoofd.

De apostel lag in een traditionele gebedshouding van het Jodendom, maar die ook veel voorkwam in het oudste christendom, geknield op de grond. Zijn eerbiedige houding is hierbij wel in tegenstelling met de vaak nonchalante wijze - bijvoorbeeld met de handen in de zak - waarmee tegenwoordig bepaalde 'vrijmoedige' christenen tot God naderen. Deze knielende houding was hier niet afgedwongen, maar de Schrift wijst er wel op dat dit beeld van onderworpenheid eenmaal ook vrijwillig of onvrijwillig zal worden gerealiseerd, want elke knie zal zich voor Hem buigen' (Jes. 45:23 en Filip. 2:10).

De volgende acht voorbeelden van bidders in knielende houding vinden we in 1 Koningen 8:54 en 2 Kronieken 6:13 van Salomo, in 1 Koningen 18:42 van Elia, in Ezra 9:5 van Ezra, in Daniël 6:11 van Daniël, in Lucas 22:41 van Jezus, in Handelingen 7:60 van Stéfanus, in

Handelingen 9:40 van Petrus, in Handelingen 20:36; 21:6 en in Efeziërs 3:14 van Paulus.

Naast de apostel staat wellicht in zijn cel de pretoriaan die hem bewaken moet (zie bijvoorbeeld Hand. 28:16) en buigen enkele metgezellen zoals Lucas, Epafroditus of Tychicus eveneens de knieën met hem.

Wanneer de apostel zich tijdens zijn gebed in de onzichtbare wereld beweegt, weet hij zich met de geadresseerden verbonden. Zij vormen de gemeente op aarde, maar ook in de hemel. Zij jagen met hem naar het voorgestelde doel van God met de mens, de volkomenheid. Paulus bidt niet in het vage of in algemene termen voor veronderstelde noden, ziekten of problemen, maar hij omschrijft duidelijk de dingen waarop het aankomt. Het gaat hier niet om eigen zorgen of die van zijn lezers op te lossen, maar de geest van de apostel verheft zich boven de kleine cirkel van de persoonlijke, locale en tijdelijke belangen uit, tot een gebed dat ook onze generatie aanspreekt. Hij bidt hier voor de ware christenen van iedere tijd, van iedere cultuur en van ieder ras, en ook wij zullen zijn gebed overdenken en ter harte nemen. Ook ónze gemeenten zijn immers gebouwd op het fundament der apostelen. Als Paulus hier bidt, spreekt de Geest van Christus door hem heen tot ons in de 20-ste eeuw. Hij pleit naar de wil van God ook voor de heiligen in onze tijd (Rom. 8:27).

Het gebed van Paulus houdt ons niet bezig met de aardse moeilijkheden, met de behoeften van de derde wereld of met het herstel van een natuurlijk volk Israël, maar met het leven van Gods volk in de hemelse sferen, waar het zijn plaats heeft ingenomen 'in Christus Jezus' zijnde.

15. naar wie alle geslacht in de hemelen en op de aarde genoemd wordt,

Paulus merkt op dat van God of uit God alle vaderschap in de hemelen en op de aarde wordt afgeleid. In de Statenvertaling wordt in vers 14 God tevens 'de Vader van onze Here Jezus Christus' genoemd. Daarom mogen wij in vrijmoedigheid tot Hem naderen door het geloof in zijn Zoon. Er is evenwel ook sprake van de Vader (patèr) uit wie alle 'patria' in de hemelen en op de aarde 'hun naam hebben ontvangen' (Can. vert.). Een 'patria' is een geslacht, familie, een stam of een volk, waarvan één man de stamvader is. Zo was Jozef uit het huis (patria) van David (Luc. 2:4). In het nageslacht van Abraham, de vader of de patèr van alle gelovigen, zullen alle geslachten (patriai) der aarde gezegend worden (Rom. 4:12,16 en Hand. 3:25).

De goddelijke geslachtslijnen in het oude verbond gaven het heil door op aarde. In het nieuwe verbond zijn de gelovigen uit het 'geslacht' van Christus en deze is 'uit de Vader', want 'het hoofd van Christus is God' (1 Cor. 11:3). In Hem zijn zij overgeplaatst naar de hemelse gewesten waar Hij is. Dit geslacht is 'genaderd tot de berg Sion, tot de stad van de levende God, het hemelse Jeruzalem, en tot de tienduizendtallen van engelen, en tot een feestelijke en plechtige (algemene) vergadering (gemeente) van eerstgeborenen, die ingeschreven zijn in de hemelen' (Hebr. 12:22,23). De namen van hen die tot dit geslacht behoren, zijn opgetekend in het register van het boek des levens van het Lam. Van het nieuwe Jeruzalem zal men zeggen: 'Deez' en die is daar geboren' (Ps. 87:3 berijmd).

Zoals in Adam, de zoon van God, uit één enkele het ganse menselijke geslacht is ontstaan met zijn vele variaties (Hand. 17:26), zo zal uit Christus, de Zoon van God, de laatste Adam, het herschapen mensengeslacht voortkomen met al zijn rijke schakeringen. Bij het verwekken van kinderen van Adams geslacht worden de natuurlijke mensen ingeschakeld, maar bij het verwekken van kinderen Gods worden de geestelijk herboren mensen ingeschakeld. Zo schreef Paulus in 1 Corintiërs 4:15 aan zijn bekeerlingen: 'Immers, ik heb u 'in Christus Jezus' (zijnde) door het evangelie verwekt'. In Galaten 4:19 merkt hij op: 'Mijn kinderen, terwille van wie ik opnieuw weeën doorsta, totdat Christus - als hoofd van de nieuwe mensheid - in u gestalte verkregen heeft'.

Het woord 'hemelen' wijst erop, dat dit goddelijke geslacht dat uit de Vader is, eeuwig leeft. In de eerste hemel heeft het strijd te voeren, hetgeen naar de overwinning voert en een zuivering van de onzienlijke wereld ten gevolge heeft. In de tweede hemel, de nieuwe, zoals Openbaring 21:1 hem noemt, leeft dit geslacht als medewerkers van Jezus Christus voort tot herstel van de ganse schepping. In de derde hemel is het doel van God: Hij alles in allen, bereikt, en leeft dit geslacht in volmaakte heerlijkheid. Paulus zag dit in een visioen en schreef hierbij, dat het niet geoorloofd was deze heerlijkheid van de derde hemel te beschrijven (2 Cor. 12:4).

16. opdat Hij u geve naar de rijkdom zijner heerlijkheid met kracht gesterkt te worden door zijn Geest in de inwendige mens,

Wat is het doel van Paulus' gebed? Om werkelijk als geestelijk mens, als gemeente Gods in de hemelse gewesten op de juiste wijze te kunnen functioneren, moet de innerlijke mens versterkt worden door de Heilige Geest. Zoals een mens op de oceaan de zuivere zeelucht inademt, zo bevindt de ware christen zich in het Koninkrijk Gods, waar de alom tegenwoordige Geest des Heren in hem is. Maar het kan ook gebeuren dat deze lucht als een sterke bries tot hem komt.

Zo staat er dat op de Pinksterdag uit de hemel een geluid als van een geweldige windvlaag het gehele huis vulde, waar de volgelingen van Jezus waren gezeten. Toen werden zij allen vervuld met de Heilige Geest, dat is met kracht uit de hoogte aangedaan. Zo kon het ook gebeuren dat de apostelen na een krachtig gebed 'allen vervuld werden met de Heilige Geest, zodat zij het woord Gods met vrijmoedigheid spraken' (Hand. 4:31). In zijn conflict met Elymas werd Paulus vervuld met de Heilige Geest en dit gaf hem een grote kracht tot overwinning (Hand. 13:9-12). Paulus bidt dat de Efeziërs evenals hun Heer met de Heilige Geest en met kracht gezalfd zouden worden (Hand. 10:38).

De Efeziërs leefden in het nieuwe verbond. Hiervan schreef Paulus in 2 Corinthiërs 3:9 in tegenstelling met de oude bedeling: 'Want indien de bediening, die veroordeeling brengt, heerlijkheid was, veel meer is de bediening die rechtvaardigheid brengt, overvloedig in heerlijkheid'. Ook staat er: 'Want dit is het verbond, waarmede Ik Mij verbinden zal aan het huis Israëls na die dagen, spreekt de Here: Ik zal mijn wetten in hun verstand leggen, en Ik zal die in hun harten schrijven, en Ik zal hun tot een God

(inspirator) zijn en zij zullen Mij tot een volk zijn'(Hebr. 8:10).

De apostel bidt - is dus bezig in de onzienlijke wereld - opdat de Vader uit wie de nieuwe schepping is, naar zijn belofte 'allerlei geestelijke zegen in de hemelse gewesten' zou schenken naar de rijkdom zijner heerlijkheid, dus overeenkomstig zijn niveau, zijn stijl en zijn genade. Dan zouden de diepten van de goddelijke natuur in de mensen worden geopenbaard, de bronnen van zijn goedheid en heiligheid. Dan wordt de christen versterkt door de Geest der belofte, die de kracht van de herschepping is, 'de Geest van wijsheid en verstand, de Geest van raad en sterkte, de Geest van kennis en vreze des Heren' (Jes. 11:2). De innerlijke mens wast dan op in de regio van het Koninkrijk Gods, gesterkt door de Heilige Geest en begiftigd door diens gaven, toegerust met een geestelijk vermogen om verzoeken te weerstaan, vervolgingen en verdrukkingen te verduren en in staat om die goede werken te doen, waarvan de Meester het voorbeeld had gegeven.

17a. opdat Christus door bet geloof in uw harten woning make.

Opnieuw wijst de apostel op het doel: de rijkdom van Gods heerlijkheid moet zo overvloedig zijn, dat Christus zelf in de gelovige is. Dan kan ook van de christen worden gezegd, dat hij de Geest niet met mate heeft ontvangen (Joh. 3:34).

Door de Geest die de gemeenteleden hadden ontvangen en die zijn krachten en gaven in hen ontwikkelde, was het mogelijk dat Christus ook in hen woning maakte, dit wil

zeggen een vast verblijf in hun inwendige mens verkreeg. Dit kan alleen door een volhardend geloof, want dat alleen verzekert een blijvende intrek van de Geest des Heren. Dit wijst dan op een onverdeeld hart, dat niet heen en weer wordt geslingerd en waarin de boze ook niet meevibreert. Had Jezus niet gebeden: 'En de heerlijkheid, die Gij Mij gegeven hebt, heb Ik hun gegeven, opdat zij één zijn, gelijk wij één zijn' (Joh. 17:22).

Christus heeft een vast verblijf in de gelovige, indien deze één is als zijn Meester: dus één in denken, één in streven, één in handelen, zodat de boze geen tweespalt in hem kan teweegbrengen, noch innerlijke verdeeldheid in hem kan zaaien.

De goddelijke zegen van de doop in de Heilige Geest is slechts een begin van een nieuwe reeks zegeningen, waarbij dan de Heer niet als gast wisselvallig wordt vastgehouden, maar waar Hij als Meester resideert in zijn eigen tehuis. Hij vervult dan het gehele leven, en beheerst het begeren, het denken en het liefhebben, wat openbaar wordt in spreken en handelen. De christen is dan een woonstede Gods in de geestelijke wereld.

Door het geloof dat het heil grijpt van de dingen die men niet ziet, worden deze geestelijke werkelijkheden het eigendom van Gods volk. Er is geen andere zekerheid dan die van het geloof Zelfs na het sterven blijft het geloof actief en houdt het Christus vast. De in de Geest gedoopte christen heeft wel de Heer in zich, maar bij het zondigen of struikelen verdwijnt zijn geloof dat hemels gericht was. Dan wordt ook het besef van de gemeenschap met God door de Geest verduisterd en trekt de Geest Zich terug. Hij

wordt gedooft zoals een vuur geen licht meer uitstraalt (1 Thess. 5:19).

Het is zelfs mogelijk dat de Geest iemand verlaat, die eenmaal deel had gekregen aan de Heilige Geest, aan het goede woord Gods en die de krachten van de toekomstige eeuw had gesmaakt en daarna afviel (Hebr. 6:14). Hij heeft dan 'het eeuwige leven niet blijvend in zich' gehad (1 Joh. 3:15).

17b-19. Geworteld en gegrond in de liefde, zult gij dan, samen met alle heiligen, in staat zijn te vatten, hoe groot de breedte en lengte en hoogte en diepte is, en te kennen de liefde van Christus, die de kennis te boven gaat, opdat gij vervuld wordt tot alle volheid Gods.

De grond waarin de gemeente als 'planting des Heren' haar wortels uitgeslagen heeft, is de liefde van God tot de mens. Deze grond wordt bevochtigd door het water des levens en beschenen door de zon der gerechtigheid. Iedere persoon op aarde moet weten dat God altijd positief ten opzichte van hem staat. Elke christen behoort daarom het ganse raadsplan van God vanuit deze intense genegenheid van de Schepper tot de kroon van zijn schepping, te bezien. Ondanks alle beproevingen en verdrukkingen van de zijde van de boze staat het voor hem vast: God is goed en God is liefde! Deze heerlijke eigenschappen van de grote en sterke God vormen de regenboog om zijn troon, want zij openbaren zijn veelkleurige wijsheid ten opzichte van de verheffing van de mens. Zij vormen een universum van zegen met uitgestrekte horizonnen en met weidse vergezichten aangaande zijn genadeverbond, zijn werk en zijn doel. Er wordt immers gezegd: 'Want alzo hef heeft

God de wereld gehad, dat Hij zijn eniggeboren Zoon gegeven heeft, opdat een ieder, die in Hem gelooft, niet verloren ga, maar eeuwig leven hebbe' (Joh. 3:16). Het bijwoord 'alzo' wijst op de manier, waarop de Vader in de hemel zijn liefde jegens ons heeft geopenbaard.

Gods verbondenheid met de mens is de basis van zijn herstelplan en de aanvang ervan is, na het werk van Jezus op aarde, de vorming van de gemeente die de bundeling is van alle heiligen, dus van hen die er vroeger waren en van hen die er nu zijn, en die afgezonderd zijn van de boze geesten. Wie met de sleutel der kennis van Gods goedheid en liefde het Koninkrijk der hemelen binnengaat, zal dan met alle geheiligden die deze sleutel gebruiken, begrijpen hoe groot en heerlijk de eeuwige gedachten van God met de mens zijn. Hij zal de dimensies in breedte en lengte, in hoogte en diepte van de 'woonstede Gods in de geest' trachten te bevatten. Hij zal dan ook de liefde van Christus verstaan, die de natuurlijke kennis te boven gaat, want Hij gaf zijn leven voor ons, toen wij nog zondaars waren en Hij volhardt in zijn herstelwerk vanwege zijn intense liefde tot de mens.

De breedte, lengte, hoogte en diepte, die eigenlijk niet nauwkeurig omschreven worden, hebben ook te maken met de grootheid van de mens, die met Gods Geest en zijn liefde is vervuld. De boze heeft alle eeuwen de leugen gelanceerd dat de mens te allen tijde slecht en verdorven zou zijn en dat in hem geen goed woont. Maar God rechtvaardigt zijn schepping en toont zijn tegenstander op welke wijze de mens, die gewassen is in het bloed van het Lam, zich kan ontplooien. Hij geeft immers al het oordeel over de wereld en over de engelen aan de Zoon des mensen en aan hen die Hem toebehoren. De mens is goed

en ondanks de pogingen van de vijand om hem te degenereren, herstelt hij zich, en zal als een volmaakte schepping te voorschijn treden.

De heiligen leven bij de perfecte kennis van Gods ontzaglijke liefde jegens hen. Deze liefde functioneert ook door hen heen, want met de Heilige Geest is ook de goddelijke, schenkende liefde in hun hart uitgestort. Wie deze liefde heeft, bezit een optimale kennis van God die boven het weten van 'alle geheimenissen' uitstijgt (1 Cor. 13:2).

Deze liefde staat in verband met het herstel van de mens en daarom ook in verband met de geestelijke gaven. Hoe meer deze liefde werkzaam is, des te meer zal de onuitsprekelijke liefde van God geopenbaard worden. Het doel is, dat God de mens doordrenkt met zijn Geest en met zijn liefde. 'Vervuld tot alle volheid Gods', betekent de goddelijke natuur deelachtig zijn en volmaakt zijn zoals de Vader in de hemelen volmaakt is. Let er dan nog op bij het overwegen van zulk een grote genade en heerlijkheid, dat deze volheid Gods, dit volmaakte leven, niet na het sterven van de christen aanvangt, maar tijdens zijn aardse wandel geopenbaard wordt.

20,21. Hem nu, die blijkens de kracht welke in ons werkt bij machte is oneindig veel meer te doen dan wij bidden of beseffen, Hem zij de heerlijkheid in de gemeente en in Christus Jezus tot in alle geslachten, van eeuwigheid tot eeuwigheid! Amen.

Paulus beëindigt nu zijn gebed met een lofprijzing aan de hemelse Vader. Eenzelfde hoogtepunt vinden wij ook in het slot van Romeinen 11 bij de uiteenzettingen over de

betekenis van Israël in het nieuwe verbond. Wanneer hij de vele facetten van het geheimenis dat eeuwenlang verborgen gebleven was, heeft overwogen, overstroomt hem nu een enorme blijdschap en dankbaarheid. Met het getuigenis dat hij uitspreken gaat, is het onmogelijk voor een christen, te belijden dat hij tot de dood toe een zondaar moet blijven, dus een geknechte door de boze. De nieuwe schepping is toch zo rijk, groots en koninklijk. Let erop dat de lofprijzing en aanbidding bij de apostel steeds een inhoud bezit. Hij geeft de reden aan waardoor hij zelfs in de moeilijkste omstandigheden, de Heer kan loven.

In het hart van de wedergeboren mens die met de Heilige Geest gedoopt is, werkt Christus de voortdurende geestelijke vernieuwing van denken door de Heilige Geest. Deze Geest is de kracht die in hem werkt, die hem herstelt, hem opbouwt en de geestelijke gaven in hem tot ontplooiing brengt. Deze Geest was ook de kracht die Jezus uit de dood opwekte en van wie de apostel in Romeinen 8:11 schreef, dat Hij ook onze sterfelijke lichamen levend maakt. Er zijn geen begrenzings aan zijn macht en kracht. Zonde- en ziektegeesten moeten daarom voor Hem wijken.

In de gevangenis ligt een gelukkig man neergeknield. Hij ervaart dat hij deelgenoot is van een hemelse roeping en dat in hem de krachten van de toekomstige eeuw aanwezig en werkzaam zijn. Ook weet hij zich een ereburger van de hemelse gewesten, in Christus Jezus zijnde. Wanneer zijn geest zich nu verheffen gaat, ervaart hij de vrede, de gerechtigheid en de blijdschap van het Koninkrijk Gods. Hij beseft dat zijn lijden in de tegenwoordige tijd niet opweegt tegen de heerlijkheid, die over hem zal geopenbaard worden. Zijn moeilijke omstandigheden in

het heden en de blijde dingen die hem te wachten staan, zijn niet met elkaar te vergelijken.

Er zullen veranderingen plaatsgrijpen die de stoutste verwachtingen te boven gaan en die hij zich zelfs tijdens zijn gebed, wanneer hij bezig is in de onzienlijke wereld, niet kan voorstellen. Hij herinnert zich nog wat hij eenmaal in visionaire toestand aanschouwde, toen hij opgetrokken werd tot in de derde hemel. Toen zag hij de toekomstige, onbeschrijfelijke heerlijkheden die de gezalfden des Heren eenmaal wachten. Dit groeiproces van de ware gemeente naar de onberispelijkheid en volmaaktheid was nu reeds aangevangen. Het vond plaats in allen die 'in Christus Jezus' waren, dus diens mystiek lichaam vormden.

Aan dit heil hebben alle generaties deel, de voorbijgegene, de huidige en de toekomstige. De belofte die aan Abraham werd gedaan, dat in zijn Zaad, Christus Jezus, alle geslachten van de aarde zouden gezegend worden, zal vervuld worden. Zij die 'in Christus' zijn, die Hem toebehoren, omdat zij zijn Geest bezitten, zijn uitverkoren om dit te bewerken. Van de gelovigen in het oude verbond staat geschreven: 'Ook dezen allen, hoewel door het geloof een getuigenis aan hen gegeven is, hebben het beloofde niet verkregen, daar God iets beters met ons voorhad, zodat zij niet zonder ons tot de volmaaktheid konden komen'(Hebr. 11:39,40).

Dit geschiedt dan na de tweede opstanding in het nieuwe Jeruzalem, 'want de bladeren van het geboomte des levens (de gemeente) zijn tot genezing der volken' (Openb. 22:2). De apostel ontleent zijn zekerheid aan de kracht van de Heilige Geest, die in ons werkt en die zo groot is, zo

dynamisch, zo onweerstaanbaar, dat zij oneindig veel meer kan doen dan wij zelfs maar kunnen indenken of ons voorstellen. De apostel besluit daarom met een 'amen', dit wil zeggen dat alles zeker zal gebeuren.

Wanneer Paulus van zijn knieën opstaat, heeft de Heilige Geest hem woorden van de eerste orde doen uitspreken. Wij hebben hier wel met een der belangrijkste Schriftplaatsen te doen. De doxologie of lofprijzing van de apostel voert ons naar de eeuwen der eeuwen, naar het ogenblik dat er geen tijd meer zal zijn. Na deze kostelijke uiteenzettingen die ternauwernood in menselijke taal kunnen worden uitgedrukt, besluit de Heilige Geest met de verzekering, dat alles wat in woorden of in gebeden gezegd of afgesmeekt kan worden, nog ver beneden de realiteit van de toekomstige tijden ligt. De bede: doe ons recht tegenover onze tegenpartij, wordt op meer dan koninklijke wijze ingelost. Wij zouden slechts in nieuwe tongen, die rechtstreeks onze woorden tot God doen opstijgen en die door de Geest zelf worden geïnspireerd, erover kunnen spreken.

Niemand en niets kan God ooit weerhouden de mens zo ver en zo hoog te brengen. De mens is zijn troetelkind. Daarom gaan wij voort van kracht tot kracht en van heerlijkheid tot heerlijkheid. Indien wij ons maar aan de waarheid van zijn woorden vasthouden, zullen wij de climax bereiken dat wij geopenbaard worden als zonen Gods. Werkelijk, het overdenken van deze perikoop over 'de grote liefde van Christus' schenkt ons de overtuiging dat wij in onze tijd een nieuwe uitstorting van de Geest niet alleen nodig hebben, maar ook zullen beleven, zodat wij ons met de apostel kunnen verblijden in allerlei geestelijke zegen met lof en prijs!

HOOFDSTUK 4

1. Als gevangene in de Here vermaan ik u dan te wandelen waardig der roeping, waarmede gij geroepen zijt,

Opnieuw richt Paulus zich tot de geadresseerden als 'gevangene voor de zaak des Heren'. Hij is er trots op, want hij lijdt niet als een kwaaddoener, maar als een volgeling van Jezus Christus. Naar de uitwendige mens is hij een geketende, maar naar de innerlijke een vrijwillig gebondene aan Christus. Vanuit deze positie doet hij een beroep op de gemeenteleden, niet om hem uit zijn gevangenis vrij te bidden, maar om het evangelie dat zij kennen, ook te realiseren. Zij weten immers uit het voorafgaande waartoe zij geroepen zijn en zij behoren nu te wandelen als geestelijke mensen overeenkomstig deze hoge roeping en onder de leiding van de Heilige Geest.

Christendom is een manier van leven. Vanuit zijn nieuwe denkwereld en door de kracht die in hem is, kan de christen ook een beter leven leiden dan de goedwillende, humane mens, die op eigen kracht is aangewezen en die de wetteloze vijanden in de onzienlijke wereld die hem willen laten derailleren, niet ziet. Deze mens kan immers slechts wandelen 'overeenkomstig de loop dezer wereld, overeenkomstig de overste van de macht der lucht, van de geest, die thans werkzaam is in de zonen der ongehoorzaamheid' (2:2). Vervuld worden tot alle volheid Gods is voor de ware christen geen holle frase, geen fanatieke slogan en geen 'vrome' wens, maar een dagelijkse beleving, want hij laadt iedere dag zijn levensschip met hemelse goederen. Voor hem is reëel een nieuwe wereld opengegaan.

De apostel komt nu tot de eigenlijke reden van zijn schrijven, namelijk om een wens, een verzoek of een bevel over te brengen. Dit was de eigenlijke bedoeling van een brief in de antieke wereld. De zin begint met het woord (ik)'verzoek', dat een eufemisme kan zijn voor 'bevel' of 'geef de opdracht'. De levenswijze van zijn lezers moet in deze goddeloze wereld eruit springen. Zij moet overeenkomstig het model zijn dat Jezus heeft nagelaten, die toch in alles het voorbeeld was.

Het gaat niet om formules, niet om abstracte begrippen, maar om een praktische levenswandel van hen, die tot verandering zijn gekomen en die een beslissing hebben genomen, dat zij uit een hemelse bron zouden drinken. Men kan een paard wel bij de bron brengen, maar het dier moet zelf drinken. Zo is het ook met de christen. Had de apostel niet geschreven, dat wij 'in Christus geschapen zijn om goede werken te doen?' (2:10).

In het tweede gedeelte van zijn brief begint de apostel nu de leerstellingen met de nieuwe inzichten in de hemelse gewesten, af te wisselen met vele praktische raadgevingen. Hij is hierin een voorbeeld voor iedere prediker, die 'onze heiligmaking' (1 Thess. 4:3) wil bereiken door het dogma te verkondigen, dat God vóór ons en Christus in ons is!

2. met alle nederigheid en zachtmoedigheid, met lankmoedigheid, en elkander in liefde te verdragen,

In de gelovigen moet de gezindheid van Jezus Christus openbaar worden. Deze sprak: 'Leert van Mij, want Ik ben zachtmoedig en nederig van hart' (Matth. 11:29). Tegenover nederigheid staat hoogmoed. De christen moet niet menen dat hij in eigen kracht of wijsheid de weg Gods

kan bewandelen. Hij moet zich stellen onder de leiding van Gods hand, dat is van de Heilige Geest. Er staat immers: 'Vnedert u dan onder de machtige hand Gods, opdat Hij u verhoge te zijner tijd' (1 Petr. 5:6). Wij merken op dat nederigheid bij de Grieken evenals bij onze Germaanse voorouders een weinig voorkomende eigenschap was, die men niet hoog aansloeg. Zij was verbonden met de begrippen slapheid en onderworpenheid. De koning uit Zacharias 9:9 die als een rechtvaardige, zegevierend en nederig Jeruzalem binnenrijdt, is bij de heidenen een onbekende verschijning.

Het tegengestelde van zachtmoedigheid is hardnekkigheid of halsstarrigheid. Een zachtmoedig mens is gemakkelijk te leiden, maar een hardnekkig mens verzet zich tegen ieder gezag. De leden van een gemeente moeten zich ieder persoonlijk laten leiden door de Heilige Geest en zich niet tegen Hem verzetten. Zo wordt in Handelingen 7:51 de Joden verweten: 'Hardnekkigen en onbesnedenen van hart en oren, gij verzet u altijd tegen de Heilige Geest'. Een positieve gezindheid moet de verhouding tussen de broeders en zusters onderling bepalen. Zo zal men ten opzichte van elkaar lankmoedig en verdraagzaam zijn, en niet vol kritiek en geïrriteerdheid. De liefde Gods is immers in onze harten uitgestort!

Lankmoedige mensen verdragen beledigingen zonder dat zij naar wraak zoeken. Zij hebben geen uitbarstingen van toorn en zijn ook niet kort aangebonden. Calvijn wees op de samenhang van deze woorden: men kan niet over lankmoedigheid spreken, indien men niet eerst zachtmoedigheid heeft geleerd, en men spreekt tevergeefs over zachtmoedigheid, als men niet de nederigheid als uitgangspunt heeft gekozen.

Een kritische geest is een gevaar voor de gemeente Gods. Onder kritiek verstaan wij de uitingen van afkeuring of het blijk geven van ongenoegen bij het aanwijzen van gebreken. Let erop dat een onderwijzer zijn leerlingen wel op fouten wijst, maar dat wij in dit geval toch niet spreken van kritiek. Hij tracht immers de leerling met raad en daad bij te staan om hem verder te brengen. Kritiek is beslist geen gave van de Heilige Geest! Zij spruit meestal voort uit een geest van ergernis. Een zachtmoedig mens daarentegen prikkelt de andere niet en wordt ook niet spoedig beledigd door de onvolkomenheid van een ander.

Tegenover lankmoedigheid staat de geest van geweld. Deze is nooit uit God, want Hij haat geweld. Daarom moet alle geweld in het gemeente- en in het gezinsleven uitgebannen worden. Deze geest is tegenwoordig alom werkzaam in de kinderen der ongehoorzaamheid. God is lankmoedig en verdraagzaam en het goede zoekende voor alle mensen. Hij wil niet dat sommigen verloren gaan, doch dat allen tot bekering komen (2 Petr. 3:9). De ware christenen verdragen elkaars zwakheden. Zij denken het beste van elkaar en wakkeren elkaars goede hoedanigheden aan.

3. en u te beijveren de eenheid des Geestes te bewaren door de band des vredes: één lichaam en één Geest,

In alle gemeenteleden werkt, indien het goed is, een en dezelfde Geest. Wanneer ieder lid zich nu beijvert om alleen door deze Geest geleid te worden, zal de eenheid van de menselijke geesten worden geopenbaard. Dan zal er vrede en harmonie in de gemeente zijn. Wij schrijven het woordje 'geestes' liever zonder hoofdletter, daar de

natuurlijke en menselijke eenheid des geestes tussen broeders en zusters in hun gewone omgang met elkaar, een gevolg is van de inwerking van de Heilige Geest. Zo hebben dan ook de Canisiusvertaling, de Leidse vertaling en die van Brouwer 'eenheid des geestes' zonder hoofdletter.

De gemeente zal moeten functioneren als één lichaam dat levend is door één geest. Eenheid des geestes blijkt uit eenheid van streven, eenheid van denken en eenheid van handelen. Bij een gezond lichaam werken de spieren en zenuwen samen om een beweging tot stand te brengen. Wanneer deze samenwerking verbroken wordt, is het lichaam stuurloos, onvast, begint het te beven en wordt het slap.

De eenheid des geestes verkrijgt men niet door een gemeente met geweld te regeren of met een scherpe tong, evenmin als de leden van een lichaam op deze manier tot samenwerking kunnen worden gedwongen. Wij verkrijgen eenheid als gevolg van onze gemeenschap met de God des vredes. Vrede is afwezigheid van levensstoornis, dus van alles wat het leven bedreigt of beschadigt.

Zij die de vrede Gods kennen, hebben ook gemeenschap met elkaar en worden door een hechte band verbonden, die de kracht is van deze gemeenschap. Een koord is zo sterk als de saamgevoegde draden, en een band als het weefsel waaruit hij bestaat. De vrede bindt allen samen die 'naar vrede jagen'. Deze eenheid komt niet vanzelf, maar men moet er bewust naar 'ijveren' door zelf iedere stoornis in eigen leven uit te bannen. Daarom moeten lidmaten der gemeente die een geïsoleerd bestaan leiden tussen hun broeders en zusters, zich eens afvragen wat de oorzaak hiervan is.

Het Koninkrijk Gods resulteert in vrede (Rom. 14:17). Christus is onze vrede daar Hij door zijn offer iedere scheidsmuur heeft geslecht (2:14). Zijn tegenwoordigheid is de band die allen in de gemeente in een heilige eenheid bewaart. Vanwege deze vrede gaan zij daarom vriendelijk met elkaar om en wordt de sfeer van het Koninkrijk Gods niet door versturende machten bedorven. Dan zullen ook gerechtigheid en blijdschap welig tieren.

Eén lichaam en één Geest. De gemeente van Jezus Christus is de woonstede Gods in de geestelijke wereld. Zij is zijn lichaam dat slechts één hart bezit, dat het leven eraan schenkt en dit onderhoudt, namelijk de Heilige Geest. Deze stimuleert ook de charismatische begaafdheden die aan het lichaam zijn geschonken tot herstel en opbouw.

4-6. gelijk gij ook geroepen zijt in de ene hoop uwer roeping, één Here één geloof, één doop, één God en Vader van allen, die is boven allen en door allen en in allen.

In het ene lichaam des Heren zijn alle leden persoonlijk geroepen en zij hebben daar allen hun eigen plaats en taak. Zij vormen tezamen één levend organisme van wedergeboren leden, die gedoopt zijn met de Heilige Geest.

Als leden van het lichaam hebben wij allen één hoop, namelijk voor wat onszelf betreft, de verwachting van het zoonschap, dat de verlossing van het lichaam der zonde inhoudt. Wij hopen deze algehele vrijmaking van de machten der duisternis te beleven, zodat wij niet meer zondigen. Wij stellen daarom onze lichamen 'tot een levend, heilig en Gode welgevallig offer', 'ten dienste van de gerechtigheid tot heiliging' (Rom. 6:19; 8:23 en 12:1).

In Colossenzen 1:5 spreekt de apostel over de hoop, die voor ons is weggelegd in de hémelen. Deze hoop is dus niet aards gericht, maar zij houdt zich bezig met geestelijke schatten. Wij hopen de zuchtende schepping te bevrijden door het uitoefenen van hemelse heerschappij, opdat gebonden worden bevrijd en zieken genezen. Wij hopen op de zaligheid, op het eeuwige leven, op de gelijkvormigheid aan het beeld van de Zoon en op de heerlijkheid Gods (1 Thess. 5:8; Titus 1:2; 1 Joh. 3:3 en Rom. 5:2). Wij hopen dus allen op de hemelse erfenis en zien daarbij op Christus, in wie al onze hoop gestalte heeft gekregen.

Wij hebben allen één Heer, die de losprijs betaalde met zijn bloed en die ons nu leidt door zijn Geest. In de wereld van de geesten die ons omringen, belijden wij dat Jezus de Kurios is en niemánd anders, en dat wij daar met Hem mogen heersen. Daardoor kunnen wij overwinningen behalen op de overheden en machten, op de wereldbeheersers dezer duisternis en op de boze geesten in de hemelse gewesten (vergelijk 1 Cor. 12:3 met Efez. 6:12).

Wij hebben ook één geloof, namelijk in het Woord van God en in het evangelie van Jezus Christus. Het is ook het ene ongedeelde vertrouwen op onze Heer, waardoor wij in alle omstandigheden de vrede, de gerechtigheid en de blijdschap van het Koninkrijk Gods bewaren. Wij zijn aan één Heer onderworpen, want Hij is de koning van zijn volk en het hoofd zijner gemeente.

Door één doop in één Geest ontvingen wij het teken van het nieuwe verbond en werden wij in het ene lichaam gevoegd: 'Allen zijn wij in één Geest tot één lichaam gedoopt' (1 Cor. 12:13 Canisiusvert.). Indien iemand echter deze Geest van Christus niet heeft, behoort hij Hem

niet toe (Rom. 8:9). Uiteraard waren de eerste christenen allen gedoopt in de Heilige Geest. Later trad het verval in, maar in onze tijd worden gelukkig weer bij velen de ogen voor deze waarheid geopend.

Als wedergeboren christen heeft men burgerrechten in de heilige stad, maar door de doop in de Heilige Geest wordt men tot een woonstede van God in de geestelijke wereld, is men dus een levende steen in de tempel Gods. Door rechte deelname aan de maaltijd des Heren tonen de gelovigen in de zichtbare wereld dat zij tot het lichaam van Christus behoren en dit onderscheiden. De doop in water wordt onzes inziens hier niet bedoeld. Deze is een getuigenis die de christen aflegt van het werk van Jezus Christus in hem. Hij belijdt door zijn waterdoop dat hij met Hem gestorven en opgewekt is. Deze doop voegt hem meestal bij de zichtbare gemeente, maar hij is geen garantie voor de mystieke band met het lichaam des Heren in de onzienlijke wereld. In de context staat hier één doop - in de Heilige Geest - tussen één Heer en één God.

Wij hebben allen één God en niet vele goden zoals de heidenen. Door de schepping is Hij de Vader van alle mensen, maar door de herschepping is Hij de Vader van alle vernieuwde, geestelijke mensen. Wij zijn dus in onze Here Jezus Christus in bijzondere zin als zijn geestelijke kinderen aangenomen. Hij is boven allen, omdat Hij heerschappij heeft over alle mensen en in het bijzonder is Hij boven allen in de gemeente van zijn Zoon. Daar wordt Hij als de Almachtige erkend en aanbeden. Daar wil men Hem ook volkomen gehoorzamen. Hij werkt door en in allen aan wie Hij een menselijke geest schonk, teneinde de aarde en het leven erop te onderhouden en te verzorgen, maar door zijn Geest werkt Hij door allen en in allen om

de zuchtende schepping te bevrijden en hemel en aarde te vernieuwen. Wanneer langs deze weg de ganse schepping tot haar voltooiing gekomen is, zal God volkomen alles in allen zijn (1 Cor. 15:28).

De zevenvoudige eenheid wordt dus gevormd door: één lichaam, de gemeente; één Geest, die van de Vader en de Zoon uitgaat; één hoop van de christelijke roeping tot zonen Gods; één Heer, de Here Jezus Christus; één geloof, de belijdenis van het eeuwige evangelie en het absolute vertrouwen erin; een doop in één Geest, waardoor de christen als een levende steen wordt ingevoegd in het geestelijke huis Gods (1 Petr. 2:5); één God, de Vader van allen, dus niet alleen van de Joden maar ook van de heidenen die de naam van zijn Zoon aanroepen.

In de formulering met het telkens terugkerende telwoord één maakt de apostel het zijn lezers duidelijk, dat zij bij elkaar behoren en een hechte, hemelse eenheid vormen, waarin ook geen verschillen mogen gevonden worden tussen Jood en heiden, man en vrouw, rijken arm, geleerd of ongeleerd.

7. Maar aan een ieder onzer afzonderlijk is de genade gegeven, naar de mate, waarin Christus haar schenkt.

Maar een ieder van ons in de gemeente heeft zijn eigen roeping om op een bepaalde plaats en met een bepaalde taak te functioneren. Christus, het hoofd der gemeente, roept iemand en Hij voegt aan deze roeping genade (charis) toe, dit wil zeggen bijpassende geestelijke bekwaamheden, die nodig zijn om de taak te vervullen. Deze genade kan ook geopenbaard worden door de situatie waarin zo'n geroepene verkeert. Zo kan een slaaf moeilijk

geroepen worden als reizend evangelist. Paulus had de genade dat hij in eigen levensonderhoud kon voorzien. De genade is naar de mate waarin Christus haar schenkt. De Statenvertaling luidt in een letterlijke weergave: 'Maar elkeen van ons is de genade gegeven, naar de maat der gave van Christus'. Het woordje 'gave' of geschenk is de vertaling van het Griekse *doreá*. Overeenkomstig de uitdrukking 'gave van Christus' is er ook sprake van 'gave Gods'. In zijn gesprek met de Samaritaanse vrouw noemt Jezus Zichzelf 'de gave Gods', dus een geschenk uit de hemel.

Een andere 'gave Gods' is bijvoorbeeld de Heilige Geest. Zo sprak Petrus tot Simon de tovenaer, dat deze 'de gave Gods' voor geld wilde verwerven (Hand. 8:20). Ook is er sprake van 'de gave van de Heilige Geest' in Handelingen 2:38. Wij denken dan aan 'de kracht uit den hoge', die werkzaam wordt door deze Geest (Luc. 24:49). Jezus sprak tot zijn discipelen, dat zij kracht zouden ontvangen, wanneer de Heilige Geest over hen zou komen (Hand. 1:8).

Naar analogie zien wij nu in 'de gave van Christus' de broeder of zuster, die aan de gemeente wordt geschonken en die mede bouwt aan de tempel Gods. Zulke leden kunnen dan als een geschenk van de Heer worden gezien en hij of zij hebben genade ontvangen overeenkomstig hun roeping. Zo zijn de apostelen, profeten, evangelisten, herders en leraars 'gaven van Christus'.

Iemand die in de gemeente een plaats bekleedt, zal dus kwaliteiten bezitten waarmee hij zijn roeping kan waarmaken. Hij zal dus ergens in uitmunten. Moeilijkheden onder leidinggevende broeders spruiten dikwijls voort uit het gemis aan roeping. Menselijke

eerzucht en het streven om iets te zijn, veroorzaken dan spanningen. Daarom vermaant de apostel: 'Koestert geen gedachten, hoger dan u voegen' of die bij u passen (Rom. 12:3).

Hij voegt er dan aan toe, dat wij ook charismatische gaven hebben overeenkomstig de genade die ons is gegeven. Aan de andere kant zullen de leden van de gemeente die geestelijke ogen en oren hebben, vanzelfsprekend een geroepen broeder of zuster herkennen en respecteren.

Tot vreugde voor het eenvoudige lid der gemeente voegt de apostel er nog bij, dat onze Heer die zijn gemeente bouwt, aan een ieder afzonderlijk de genade heeft gegeven. Wie met zijn talenten woekert, hetzij veel of weinig, zal bij de wederkomst des Heren zijn beloning zeker niet ontgaan en uit zijn mond horen: 'Wèl gedaan, gij goede, getrouwe slaaf, over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal Ik u stellen'.

8. Daarom heet het: opgevaren naar den hoge voerde Hij krijgsgevangenen mede, gaven gaf Hij aan de mensen.

In het vorige gedeelte sprak de apostel over alles wat de gelovigen gemeenschappelijk hebben. Zij vormen één lichaam en bezitten één Heilige Geest. Ook hebben zij één Heer, één geloof, één doop en één God. Toch is er in deze eenheid een grote nuancering, want iedere gelovige heeft zijn eigen plaats en taak in de gemeente. Het accent moet dus niet alleen op de eenheid vallen, maar ook op de verscheidenheid en veelkleurigheid der leden. In ieder van hen ontplooit de inwonende Heilige Geest 'gaven, onderscheiden naar de genade, die hem gegeven is' en die aansluiten bij zijn menselijke structuur (Rom. 12:6).

Zo'n persoon zal ijveren naar de geestelijke gaven die bij hem passen, waarnaar zijn liefde en begeerte uitgaan. Een echte herder heeft de kwaliteiten om te hoeden, te verzorgen, te troosten en te vermanen. Een leraar heeft de begeerte om kennis te verwerven en hij zal veel in de Schriften studeren. In hem is het verlangen om wat hij verworven heeft, ook uit te delen. Zo zijn er gaven om te dienen, om te besturen, om leiding te geven, om barmhartigheid te bewijzen. Deze personen bezitten van nature bepaalde eigenschappen maar door de Heilige Geest worden deze gaven gestimuleerd en ontwikkeld om ze in de gemeente te kunnen gebruiken.

Een goed manager in een bedrijf kan nog niet vanzelfsprekend ook een goed bestuurder in de gemeente zijn, want dan moet hij een geestelijk mens zijn, die kan werken met geestelijke realiteiten. De woorden: 'Daarom heet het' luiden een citaat in (zie 5:14). Paulus wijst hier waarschijnlijk op een conflictsituatie in de jonge gemeente te Efeze, waar men de door God gegeven 'gaven', dus de geestelijke leiders, niet altijd waardeerde en hun gezag ondermijnde. Wat Efeze betrof, had men misschien te maken met eierzuchtige oudsten, die 'verkeerde dingen spraken om de discipelen achter zich te trekken' (Hand. 20:30).

Zo heeft ongetwijfeld de jonge Timótheüs, die door Paulus was aangesteld om in deze gemeente leiding in het geloof te geven, te maken gehad met de 'onheilge klanken en de tegenstellingen der ten onrechte zo genoemde kennis. Sommigen, die woordvoerders daarvan waren, waren het spoor des geloofs bijster geraakt' (1 Tim. 6:20,21). Omdat dus de positie van de ambtsdragers omstreden werd en dezen in de gemeente geen apostolisch gezag bezaten,

toont Paulus aan dat deze functionarissen door God gegeven personen waren.

Paulus citeert Psalm 68:19 om zijn uitspraken kracht bij te zetten: 'Daarom heet het' of spreekt de psalmdichter David in profetie, dat Jezus Christus opgevaren is naar den hoge, dus naar de troon van God, het centrum van alle macht in hemel en aarde. Vanuit deze verheven positie schonk Hij gaven aan de gemeente en daarmee dus ook aan de mensheid.

In Psalm 68:18,19 lezen wij: 'De Here is van de Sinaï het heiligdom binnengegaan. Gij zijt opgevaren naar den hoge; Gij hebt gevangenen meegevoerd; Gij hebt gaven in ontvangst genomen onder de mensen'. De Here is hier ongetwijfeld Davids grote Zoon die tevens zijn Heer is (Matth. 22:45). Ook deze Schrift heeft op Christus betrekking (Luc. 24:27). De Canisius-vertaling luidt: 'Gij trokt van de Sinaï uw heiligdom binnen'. De Sinaï is beeld van het oude verbond met zijn wetten en ceremoniën. Jezus Christus liet dit alles los en Hij trok het hemelse heiligdom binnen om daar eens en voor altijd verzoening te doen voor de zonden der gehele wereld, 'waardoor Hij een eeuwige verlossing verwierf' (Hebr. 9:12). Als mens nam Hij voor mensen gaven in ontvangst, die Hij vanuit zijn hemelse positie uitdeelde. Het waren gaven van schulddeging, verlossing, herstel, vrijheid en leven. Hij nam de macht in ontvangst om met de Heilige Geest te kunnen dopen. Hierdoor is Jezus zelf het grootste geschenk, namelijk 'de gave Gods'. Hij gaf nu op zijn beurt aan zijn gemeente als gave bepaalde mensen, dus geestelijk begaafde mensen, die Hij door zijn Geest bekwaam had gemaakt om zijn gemeente op te bouwen. Hij maakte hen eerst klaar voor hun taak en gaf ze daarna

aan de gemeente. Zoals Hij een gave Gods was, zo zijn zij een gave van Christus.

Als teken van zijn macht en majesteit, als bewijs dat Hij de sleutels van dood en dodenrijk bezit, nam Hij ook krijgsgevangenen mee. Hij nam uit het dodenrijk, dat ook wel gevangenis genoemd wordt (Openb. 20:7) velen mee, want ook daar was Hij gekomen om gevangenen de vrijheid te schenken. Zij waren in de strijd in de hemelse gewesten tegen de boze geesten door de dood tot krijgsgevangenen gemaakt. Hun ontbrak immers de geestelijke wapenrusting.

In Mattheüs 27:52,53 staat dat bij het sterven van Jezus 'vele lichamen der ontslapen heiligen werden opgewekt. En zij gingen uit de graven (het dodenrijk) na zijn opstanding en kwamen in de heilige stad (het nieuwe Jeruzalem)'. Opgemerkt wordt dat zij aan velen op aarde zijn verschenen. Het voegwoord 'waar' dat de Nieuwe Vertaling heeft, staat niet in de oorspronkelijke tekst en vindt men in andere vertalingen slechts bij hoge uitzondering.

Vele rechtvaardigen uit het oude verbond werden door Jezus uit het dodenrijk meegevoerd naar het Paradijs of met een ander beeld: naar de heilige stad. Daar zal ook de moordenaar aan het kruis, die zijn geloof uitsprak in het Koninkrijk van Jezus, wel bij zijn geweest.

9, 10. Wat betekent dit: Hij is opgevaren, anders dan dat Hij ook nedergedaald is naar de lagere, aardse gewesten? Hij, die nedergedaald is, Hij is het ook, die is opgevaren ver boven alk hemelen, om alles tot volheid te brengen.

Het Woord Gods is neergedaald op de aarde toen het vlees werd in de mens Jezus Christus. Het ging uit de mond van God naar een maagd, die sprak: 'Zie. de dienstmaagd des Heren; mij geschiede naar uw woord'. Dit Woord ging uit de mond van God en het zou niet ledig tot Hem weerkeren, maar het zou doen wat Hem behaagde en datgene volbrengen, waartoe Hij het zond (Jes. 55:11). Het werd door Jezus onder mensen gepredikt maar het was ook 'in de onderste delen der aarde' (Can. vert.). Wij hebben met deze uitdrukking te maken met een oudtestamentisch begrip voor het dodenrijk. In Ezechiël 26:20 staat bijvoorbeeld in de Statenvertaling: 'Dan zal Ik u doen nederdalen met degenen die in de kuil nederdalen tot het oude volk, en zal u doen nederliggen in de onderste plaatsen der aarde'. Ook in Ezechiël 31:14 vinden wij een soortgelijke Joodse formulering: 'Want wij zijn allen overgegeven ter dood tot het onderste der aarde, in het midden der mensenkinderen, tot degenen die in de kuil nederdalen'. Het lichaam van onze Heer was onder de aarde in het rotsgraf van Jozef van Arimathéa en tegelijkertijd was Hij naar de innerlijke mens in die afgezonderde wereld, waarvan het graf het symbool is.

In 1 Petrus 3:19 wordt ook nog meegedeeld dat het Woord Gods neerdaalde in het dodenrijk: 'In welke Hij ook heengegaan is en gepredikt heeft aan de geesten in de gevangenis'. Dit Woord is daarna teruggekeerd naar de aarde en toen naar de hemel, want het had alles gedaan waartoe het was gezonden. Jezus sprak: 'Ik heb U verheerlijkt op de aarde - en later ook in het dodenrijk - door het werk te voleindigen, dat Gij Mij te doen gegeven hebt' (Joh. 17:4). Tijdens zijn leven op aarde vertoefde de Heer in de hemel. Er staat: 'De Zoon des mensen die in de

hemel is' (Joh. 3:13 St. Vert.). Daar nam Hij deel aan de strijd tussen God en de satan en daar overwon Hij.

Toen Hij de schuld der wereld op Zich nam, kwam Hij in het rechtsgebied en onder de macht van de satan. Hij werd door God verlaten en leerde de diepten des satans en de dood kennen in Gethsémane en op Golgotha. Toen Hij stierf werd evenwel zijn geest met Gods Geest verenigd en daarom kon het dodenrijk zijn innerlijke mens niet houden. Bij zijn doortocht naar het licht passeerde Hij Abrahams schoot en als overwinnaar verlost Hij toen ook vele rechtvaardigen uit het oude verbond. Toen voer Hij op naar de hemel, naar het Koninkrijk Gods, en nam Hij de plaats in, die voor Hem als overwinnaar en als mens Gods was bestemd, namelijk de troon van de Vader. Het Woord is daar nu voldragen en voldaan in Jezus Christus, het begin der nieuwe schepping Gods. Op deze wijze is Jezus de hemelen doorgedaan (Hebr. 4:14). Daarom zien wij nu Jezus als eens mensenzoon met eer en heerlijkheid gekroond. Zijn bedoeling is om eerst vele mensenzonen tot heerlijkheid te brengen (Hebr. 2:10).

Onze tekst wijst erop dat alles tot volheid zal worden gebracht, dit wil zeggen dat de ganse schepping haar bestemming zal bereiken en wat de zonen der mensen betreft, dat God alles in allen zal zijn.

11. En Hij heeft zowel apostelen als profeten gegeven, zowel evangelisten als herders en leraars,

Om 'alles' tot volheid te brengen is het nodig dat allereerst de gemeente tot haar bestemming komt. Voor dit laatste gebruikt onze Heer mensen, die Hij toerust met geestelijke begaafdheden, vanaf apostel tot herder en leraar. Paulus

somt niet alle soorten van 'gaven' op die God aan de gemeente heeft gegeven, maar beperkt zich tot een vijftal, dat speciaal tot taak heeft het woord Gods te verkondigen.

In verband met het aangehaalde bij vers 8 uit Psalm 68:19 wordt hij wellicht ook nog bepaald bij het elfde vers naar de Griekse vertaling, waar de belofte klinkt: 'De Here God zal een woord geven aan hen die het verkondigen in een groot gezelschap'. De pinkster-'gaven' bestaan hier uit geestvervulde ambtsdragers die getuigen van Jezus zijn, omdat zij zijn woorden verkondigen (Hand. 1:8). De gehele gemeente rust op het werk van deze door God gegeven dienstknechten.

Apostelen zijn de grondleggers van de gemeente. Zij verrichten baanbrekend werk en ze zijn daartoe met velerlei gaven toegerust. Ze moeten het evangelie kunnen verkondigen en onderwijzen, terwijl ze een goede visie moeten hebben op de hemelse gewesten, in het bijzonder op het onzichtbare Koninkrijk Gods (Matth. 13:11). Paulus zelf had een groot inzicht in de verborgenheden van het Koninkrijk der hemelen (3A). De apostelen hebben doorgaans ook de gaven van gezondmakingen, van profetie, van werking van krachten en van onderscheiding der geesten. Zij bouwen de gemeente met de kennis die zij bezitten, en geven door hun handel en wandel een voorbeeld van de realisatie van de boodschap die ze brengen (1 Cor. 11:1).

Het is duidelijk dat Paulus hier niet doelt op de twaalf apostelen in engere zin. De regels die hij hier geeft, waren niet alleen voor zijn tijd, maar betreffen de kerk van alle eeuwen. Altijd zullen er bijzondere 'uitgezondenen' (apostelen) door God worden aangesteld, die pionierswerk moeten verrichten. Hoewel Paulus zich in het begin van

deze brief een door God gezonden apostel noemt, erkent hij dus dat buiten de kring der twaalfen ook anderen deze titel voeren.

Wanneer hij in 2 Corinthiërs 11:5,13 spottend spreekt over 'onvergelijkelijke apostelen' en over 'schijnapostelen, bedrieglijke arbeiders' kan hij nooit een van de eigenlijke apostelen hebben bedoeld. Zo wordt Barnabas een apostel genoemd en ook Andronicus, Júnias, Epafroditus (apostel is hier vertaald door afgevaardigde) en wellicht ook Jacobus, de broeder des Heren (Hand. 14:14, Rom. 16:7, Filip. 2:25, Gal. 1:19, 1 Cor. 15:7 en ook het woordje 'afgevaardigde', dat is apostel in 2 Cor. 8:23).

Als apostelen weinig geestelijke wijsheid bezitten, vormen zij armetierige en noodlijdende gemeenten. Een apostel is een gezant of afgevaardigde, die met gezag spreekt en handelt in de plaats van Hem door wie hij uitgezonden is. De Zender moet altijd achter de gezondene staan. God geeft apostelen en de gemeente moet ze herkennen en erkennen! Het belangrijkste is niet dat wij mensen hebben die de titel voeren van apostel, maar die de capaciteiten van een apostel hebben, ook al dragen zij de naam niet. We zoeken het niet in titels, maar in begaafdheid en kracht.

Ook de profeten bouwen de gemeente vanuit de onzienlijke wereld. Zij geven de woorden van God door als vertroosting, vermaning en bemoediging. De gemeente wordt gebouwd op de leer van de apostelen en profeten (2:20 en 3:5). Het is daarom geen wonder dat hier evenals in 1 Corinthiërs 12:28 Paulus in zijn opsomming de apostelen en profeten het eerste noemt. De profeten in beperkte en locale zin zullen bij voorkomende situaties de

raad Gods voor een bepaalde tijd openbaren. Zij maken het volk van God iets indachtig.

Plaatselijke profeten of profetessen zijn dus broeders en zusters die rechtstreeks leiding geven vanuit de hemelse gewesten. Wanneer zij spreken, ervaart men de tegenwoordigheid des Heren en wordt men geconfronteerd met een originele uitspraak van de Heilige Geest. Men kan deze profeten evenwel niet op één lijn plaatsen met de bijbelse zieners, die door hun godsspraken fundamentele waarheden optekenden. Dezen hebben een wereldwijde betekenis en zijn voor alle eeuwen bestemd.

De plaatselijke profeten geven slechts aanwijzingen die in verband staan met de omstandigheden van het ogenblik of met toekomstige gebeurtenissen. Ze hebben ongeveer dezelfde functie als Anna de profetes te midden van een rechtvaardig overblijfsel in Israël, dat 'voor Jeruzalem verlossing verwachtte' (Luc. 2:36-38). Zo waren er in de gemeente te Antiochië profeten, door wie de Heer door zijn Geest direct een opdracht kon geven aangaande het zendingswerk van Paulus en Silas (Hand. 13:1,2).

We denken ook aan de profeten van Jeruzalem, onder wie Agabus, aan wie de Heer had geopenbaard dat er een grote hongersnood zou komen. Deze profeteerde ook over de gevangenneming van Paulus (Hand. 11:28 en 2 1:11). Zo waren ook Judas en Silas profeten in engere zin (Hand. 15:32). Vergeet ook niet het opgewekte geestelijke leven in het huisgezin van de 'diaken' Filippus, dat wel mede te danken was aan het feit, dat vier van zijn dochters profetessen waren (Hand. 21:9). Timótheüs werd naar aanleiding van profetische uitspraken tot evangelist aangesteld (1 Tim. 4:14).

In de kerkgeschiedenis is er een voortdurende strijd geweest tussen de profeten en de bestuurders der gemeenten, zoals voorgangers, bisschoppen, leraars en priesters. De profeten verdwenen en met hen de profetie, omdat de doop in de Heilige Geest geëlimineerd werd. Wij verheugen ons erin dat ook de gave der profetie weer in onze gemeenten is teruggekomen en dat de Heer hierdoor zijn volk ook in onze tijd weer opbouwt en aanwijzingen geeft.

Evangelisten worden uitgezonden om buiten de gemeente het evangelie te verkondigen en nieuwe leden in te brengen. Hun taak reikt tot aan de waterdoop, waardoor de 'nieuwkomers' lid worden. Dit zien wij duidelijk bij Filippus die de kamerling tot aan de waterdoop bracht en daarna werd weggenomen. Na de doop der Samaritanen kwamen Petrus en Johannes zijn werk afmaken. Evangelisten houden zich dus meer bezig met de uitbreiding van de kerk dan met haar interne opbouw. Ze staan in het leven van de gemeente tussen de groep van apostelen en profeten, en die van herders en leraars. Zij worden zelfgebouwd door de eerste groep en werken door hun arbeid naar de tweede toe.

Een zendeling heeft evenals de evangelist een missionaire opdracht. Hij doet het werk van een evangelist in het winnen van zielen, maar kan evenwel niet naar de moedergemeente toe werken. Hij kan bovendien als een apostel een nieuwe gemeente stichten, maar ook andere bestaande gemeenten dienen en versterken met een nieuwe visie, die het geestelijk leven van broeders en zusters in andere gemeenten nieuwe impulsen geeft. Zo'n rondreizend missionaris heeft dan ook een apostolisch gezag, dat

spoedig in de door hem bezochte gemeenten opgemerkt zal worden.

Het woord 'evangelist' komt behalve in onze tekst ook nog voor in Handelingen 21:8, waar sprake is van Filippus, een van de zeven, die jaren later met de naam van evangelist wordt aangeduid. Dezelfde naam wordt gebruikt in 2 Timotheüs 4:5, waar de apostel zijn jonge helper, die hij zijn kind of zoon noemt, aanspoort het werk van een evangelist te doen. Het bijbelse begrip valt echter moeilijk te omschrijven. Zou men hem hulpapostel mogen noemen? Waarschijnlijk stond de evangelist ten opzichte van de gemeente die hij had gesticht, in dezelfde positie als een apostel. Daar de brief aan de Efeziërs aan verschillende gemeenten gericht was, is het wellicht daaraan te danken dat de apostel hier het woord 'evangelisten' gebruikt in verband met de gemeenten die door hen waren gesticht.

Het woord 'herder' komt zeventien maal in het Nieuwe Testament voor. Een enkele maal wordt het rechtstreeks en letterlijk gebruikt, bijvoorbeeld bij de herders in de velden van Efratha. Meestal komt 'herder' beeldsprakig in een vergelijking voor: het volk werd voortgejaagd als schapen zonder herder (Matth. 9:36), onze Heer zal als de herder de schapen van de bokken scheiden (Matth. 25:32). De directe beeldspraak vinden we, wanneer God of Christus herders worden genoemd: 'De Heer is mijn herder' (Ps. 23: 1), 'Ik zal de herder slaan' (Marc. 14:27), 'de grote herder der schapen' (Hebr. 13:20), 'de herder en hoeder van uw zielen' (1 Petr. 2:25), 'wanneer de opperherder verschijnt' (1 Petr. 5:4).

Onze tekst wijst met het woord 'herders' op de voorgaande broeders, die onderricht geven in een juiste levenswandel.

Paulus bedoelt 'herders' als hij schrijft over' hen, die onder u zich moeite getroosten, die u leiden in de Here en u terecht wijzen' (1 Thess. 5:12). Zij hoeden de schapen en geven de juiste geestelijke verzorging. Zij voeden de kudde, maar houden zich ook bezig met haar gehele geestelijk welzijn. Zij 'waken over uw zielen' (Hebr. 13:17). Zij koesteren de kudde als een moeder haar kinderen (1 Thess. 2:7). Zij vermanen haar als een vader zijn eigen kinderen (1 Thess. 2:11 en 1 Cor. 4:14,15).

Als ambt komt het woord 'herder' alleen in' onze tekst voor. De latijnse vertaling van 'poimen' (herder) is 'pastor'. Pastoor is de naam van de rooms-katholieke priester die belast is met de leiding en de geestelijke zorg in een parochie. In verschillende talen draagt ook de predikant deze naam: Duits: Pastor, Frans: pasteur, Engels: pastor. Hoewel het woord 'pastor' bij ons nog niet ingeburgerd is, kennen wij woorden als pastorie, pastorale medewerker, pastoraat (herderlijke verzorging). Met de pastorale brieven bedoelt men 1 en 2 Timotheüs en Titus, omdat deze wenken bevatten voor de herderlijke zorg. Zij zijn aan de pastores of herders der gemeente gericht (opzieners, diakenen en oudsten).

Van vitaal belang is ook de leraar aan wie God in de gemeente een aparte plaats toewijst. Het woord 'leraar` als ambtsdrager komt slechts sporadisch in het Nieuwe Testament voor. We vinden het behalve in onze tekst ook in 1 Corinthiërs 12:28,29 en in Handelingen 13:1. In de evangeliën is het Griekse woord 'didaskalos' meestal weergegeven door 'Meester' en wel in het bijzonder voor onze Heer. Wij vinden het als 'leraar' bijvoorbeeld in Lucas 2:46, waar Jezus zat te midden der leraren, in Johannes 3:2, waar staat: 'Gij zijt van God gekomen als

leraar' en in Johannes 3:10, waar de Heer tot Nicodemus zegt: 'Gij zijt de leraar van Israël'. Ook is er in de brieven sprake van een leraar-zijn. In Hebreëen 5:12 merkt de apostel op, dat de gemeenteleden nog met melkspijzen moesten worden gevoed, terwijl ze naar de tijd gerekend al leraars behoorden te zijn. Zij zouden dan allen in staat zijn geweest geïnteresseerde buitenstaanders, pas bekeerden, of achterop geraakte gemeenteleden bij te werken en verder te helpen. Dit leraar-zijn is dus een geweldige opdracht voor iedere gevorderde broeder en zuster, die de verkondigde boodschap heeft begrepen en verwerkt. In Jacobus 3:1 wordt nog opgemerkt: 'Laat niet zovelen uwer leraars zijn, mijn broeders; gij weet immers, dat wij er des te strenger om geoordeeld zullen worden'. In die dagen was het dus ook al een bekend verschijnsel dat het welbespraakte leren en het manipuleren met teksten en woorden bij velen op de plaats komt van de christelijke werken. Paulus schreef hierover: 'Hoe nu, gij, die een ander onderwijst, onderwijst gij uzelf niet?' (Rom. 2:21).

De eigenlijke leraar is een ambtsdrager, die de geopenbaarde leer zelfstandig verwerkt en op een geëigende wijze naar de behoeften en het bevattingsvermogen van de gemeenteleden doorgeeft. Hij is onmisbaar, want door zijn onderwijs komen de gelovigen niet bloot te staan aan 'allerlei wind van leer', die door dwaalgeesten bij onvaste zielen ingang tracht te krijgen (4:14,15). De leraar bouwt dus aan de leer van de gemeente, zodat de kennis aangaande het Koninkrijk der hemelen wordt vermeerderd en het volk niet verloren gaat door gebrek aan kennis! Door hem 'zal de kennis vermeerderen'. Hij behoort tot 'de verstandigen die zullen stralen als de glans van het uitspansel' en tot hen 'die velen

tot gerechtigheid hebben gebracht' en die zullen zijn 'als de sterren voor eeuwig en altoos' (Dan. 12:3).

Wij staan hier aan het begin van een kerkformatie en waarschijnlijk hadden de namen nog geen vaste en afgeronde inhoud. Het ging toch allereerst om de zaak zelf, om de begaafdheden die sommigen bezaten, en die wellicht in de ene gemeente anders benoemd werden dan in een andere. Zo spreken wij in de volle-evangeliegemeenten over voorgangers, terwijl anderen spreken over predikanten of dominees. Wij spreken van een broederraad en anderen over een kerkeraad, of een bestuur. Wel blijkt uit de verscheidenheid van ambten dat het niet in de bedoeling van de Heer kan gelegen hebben, dat het alleen maar bij huisgemeenten zou blijven, want deze kunnen vanwege hun beperkt aantal leden, niet zoveel leidinggevende figuren opleveren. Verder is het duidelijk dat verschillende van de genoemde 'gaven' wel in één persoon kunnen zijn samengebundeld. Zo spreekt men van een 'herder en leraar', maar deze persoon kan tevens een profeet zijn.

12. om de heiligen toe te rusten tot dienstbetoon tot opbouw van het lichaam van Christus,

Alle begaafdheden en krachten dienen tot opbouw van de gemeente en worden gebruikt opdat ieder lid weer hetzelfde in eigen omgeving en gezin zal gaan doen. De heiligen zijn immers afgezonderd van de boze en apart gesteld voor deze dienst. De dienstknechten des Heren zijn er 'om de heiligen volkomen geschikt te maken voor dienstbetoon' (Leidse Vertaling). Wij zouden kunnen

zeggen om toe te rusten tot 'het werk des Heren' (1 Cor. 15:58).

Het werkwoord toerusten werd door de artsen gebruikt bij het zetten van ledematen die gebroken waren of uit de kom waren geraakt. Alles wat in de gemeente nog ontwricht is en verdeeld, moet in een geordende toestand worden gebracht, zodat het geheel goed functioneert. De ambtsdragers zijn er dus voor om door prediking en gebed ieder lid te helpen en klaar te maken voor zijn taak die het op zijn beurt in de gemeente moet vervullen.

Het werk der bediening (diakonias) geschiedt ten behoeve of tot nut van de ander. De leden moeten zover komen, dat zij evenals hun Meester niet gekomen zijn om zich te laten dienen, maar om te dienen. Hun taak loopt in dit opzicht parallel met de engelen, die dienende geesten genoemd worden, uitgezonden ten dienste (diakonian) van hen die het heil zullen beërven. De heiligen zullen klaargemaakt moeten zijn om ingeschakeld te worden in het grote herstelwerk, waarnaar de zuchtende schepping uitziert en dat aanvangt bij het huis Gods.

De verkondiging van het Woord door de predikers. de openbaring van de geestelijke begaafdheden en de plichtsvervulling der heiligen moeten samengaan teneinde de gemeente te bouwen, dat is om haar goed te doen functioneren door herstel, door verdieping van het geestelijk leven en ook door het winnen van zielen. Het welzijn van het gehele lichaam van Christus is het allerbelangrijkste, want de Heer is onafscheidelijk met zijn lichaam verbonden. Het woord 'opbouw' wekt ook de gedachte aan een gebouw op, dat een stevig fundament heeft en steeds hoger moet worden opgetrokken. Dit gaat evenwel niet zonder de opbouw van ieder gemeentelid

afzonderlijk (vers 16). Ieder moet daartoe zijn eigen door God bedoelde plaats innemen en actief meewerken tot glorie van Jezus, het hoofd van het lichaam.

Het is opmerkelijk dat we het woord 'ambt' eigenlijk in het Nieuwe Testament niet tegenkomen, hoewel het Grieks er wel woorden voor heeft. De schrijvers gebruiken 'diakonia', 'dienst' of 'bediening', of zoals hier 'gave'. De Nieuwe Vertaling heeft alleen in 1 Timotheüs 3:1 het woord 'opzienersambt', maar zij vertaalt hetzelfde woord 'episkopè' in Handelingen 1:20 door 'opzicht'. Onze Heer geeft mensen en geen banen, wat blijkt uit de woorden 'om' en 'tot' in ons vers. Paulus noemt zich en allen die in het evangelie arbeiden, dienaren van Christus en dienaren des Woords, wat meer inhoud heeft dan een betrekking, waartoe men door een kerkelijke overheid wordt benoemd.

13. totdat wij allen de eenheid des geloofs en der volle kennis van de Zoon Gods bereikt hebben, de mannelijke rijpheid, de maat van de wasdom der volheid van Christus.

In het lichaam van Christus groeit de mens Gods op, die tot alle goed werk volkomen is toegerust. De opbouw van de gemeente moet doorgaan, totdat wij allen hetzelfde vertrouwen in God en hetzelfde geloof in de woorden van Jezus hebben. Hem kennen betekent inzicht hebben in de waarheid of het plan van God met de mens. Wij zullen de Zoon van God leren kennen zoals wij door Hem gekend zijn. Wij zullen dan leven zoals Hij geleefd heeft. Op deze wijze worden wij werkelijk zonen Gods, die de mannelijke rijpheid of volwassenheid bereikt hebben. Dan zijn wij volkomen of volmaakt zoals Hij dit is.

De Statenvertaling heeft in plaats van 'mannelijke rijpheid' de meer letterlijke weergave 'tot een volkomen man'. Het Griekse woord 'teleios' (volkomen) wijst op het bereiken van een volwassenheid, op het einde van een groeiproces, op iets definitiefs en iets dat beslissend is en waarbij het doel wordt bereikt. Sprak Jezus niet: 'Gij dan zult volmaakt zijn, gelijk uw hemelse Vader volmaakt is' (Matth. 5:48). Dat zijn woorden en wijsheid voor hen, 'die daarvoor rijp zijn', of zoals de Statenvertaling heeft: 'onder de volmaakten' (1 Cor. 2:6). Jacobus merkt op dat zo'n volmaakt mens in zijn spreken niet meer struikelt en hij in staat is om zijn gehele lichaam in toom te houden (Jac. 3:2). Laten wij daarom allen in de gemeente die volmaakt zijn, aldus gezind zijn (Fil. 3:15).

De maat van de wasdom is de mannenmaat. Elk schepsel heeft een eindstadium waarnaar het moet toegroeien. Voor de christen is dit de volheid van Christus. Het woord 'volheid' (pleroma) is de realisatie der genade, wanneer de rivier Gods vol water is. Dan is men doordrenkt met de Heilige Geest en met de liefde van God. Men heeft dan deel aan de goddelijke natuur. De wasdom van de christen is zijn groeiproces naar de volmaaktheid. De geestelijke zegeningen in de hemelse gewesten maken het hem mogelijk dat hij gelijkvormig wordt aan het beeld van Christus.

Het voegwoord 'totdat' waarmee ons vers aanvangt, wijst erop dat er een tijdstip komt dat wij dit oogmerk bereikt hebben. Dan zijn wij één in denken en één in geloven. Dan zijn wij één gelijk de Vader en de Zoon één zijn. Dan is de gemeente 'stralend, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, zó dat zij heilig is en onbesmet' (5:27). Dan

heeft het glorierijke Hoofd het lichaam dat bij Hem past en waardoor Hij werken kan.

De gemeente mag niet in haar kinderlijke toestand blijven, maar zij moet groeien tot de volwassenheid, want het werk des Heren vraagt geen kinderen om van Hem te getuigen, maar mannen. Duidelijk wijst de tekst erop dat er een periode aanbreekt - wellicht in een tijd van grote nood en gevaren - dat de woonstede van God voltooid zal zijn.

De taak van de leidende broeders: de apostelen, de profeten, de evangelisten, de herders en de leraars bestaat eruit om de heiligen toe te rusten, het lichaam van Christus op te bouwen, de gemeenteleden te verenigen in de eenheid van het geloof, hen samen te voegen in eenheid van leer, de gemeente te doen opwassen om haar tot volmaaktheid te brengen. De oudsten hebben hierbij een speciale herderlijke taak te vervullen, want er staat: 'De oudsten onder u vermaan ik dan als medeoudste ... : hoedt de kudde Gods die bij u is' (1 Petr. 5:1,2).

Velen zijn erop uit in de gemeente fouten en gebreken te ontdekken, maar weinigen zijn erop gespist om de gelovigen te brengen tot de hoogte en de onbepaalde beloften van God. De maat van de wasdom der volheid van Christus is zelden het onderwerp van gesprek onder christenen, terwijl de staat van geringheid en machteloosheid vaak beklemtoond worden.

De bijbelcommentator Matthew Henry merkt in dit verband op: 'Die maat bereiken wij nooit vóór wij de hemel zijn binnengegaan'. Wij geloven evenwel dat het woord van God onder de krachtige werking van de Heilige Geest zal doen wat Hem behaagt en volbrengen waartoe Hij het heeft gezonden. Wij zijn immers de hemel al

binnengegaan, want God 'heeft ons mede opgewekt en ons mede een plaats gegeven in de hemelse gewesten, in Christus Jezus' (2:6). Wij willen voldoen aan de opdracht om evenals de hemelse Landman zelf, in de tijd van de spade regen uit te zien naar de kostelijke vrucht des lands, en daarbij het uiterste geduld te betrachten.

14. Dan zijn wij niet meer onmondig, op en neder, heen en weder geslingerd onder invloed van allerlei wind van leer, door het valse spel der mensen, in hun sluwheid, die tot dwaling verleidt,

Wil de gemeente het doel der volmaaktheid en onberispelijkheid bereiken, dan zullen haar leden niet alleen moeten breken met iedere vorm van ongerechtigheid, maar ook met de leugen of de dwaling. Wanneer men onmondig of letterlijk 'een klein kind' in het geloof is, neemt men meestal alles aan wat in de religieuze wereld gepresenteerd wordt. Men is dan als een stuurloos schip op zee, dat door een storm op en neer en heen en weer geslingerd wordt. Men komt dan overeen met wolken die voortgejaagd worden door de wind. Zo worden vele christenen naar alle richtingen voortgedreven, omdat de vaste koers in hun leven ontbreekt. Zulke zielen staan bloot aan 'allerlei windvlagen van lering', aan vele doctrines die hen niet tot de volmaaktheid kunnen brengen. De winden worden veroorzaakt door religieuze demonen, die evenals bij de storm op de zee van Galilea, weerstaan en bestraft moeten worden. Deze geesten spreken door de mond van de vele valse profeten die in de wereld zijn uitgegaan' (1 Joh. 4:1). Door hun spitsvondige redeneringen, hun sluw bedrog, hun aards gerichte instelling, hun oudtestamentisch fundamentalisme, de

ijdelheid van hun denken en de verduistering van hun verstand, kunnen zij zich niet bewegen in de hemelse gewesten.

'Door het valse spel' of letterlijk 'lerende in de kubeia', dat is in het valse dobbelspel. Met het gebruik van valse dobbelstenen bedoelt de apostel de verkondiging van valse leringen. Van bedrieglijke tegenspelers moet men het altijd verliezen. Zij die zich met zulke valse spelers afgeven, kunnen het eeuwige leven niet beërven. Het woord 'sluwheid' (methodeia) wijst op de wetteloze methodiek en de strategie van de leergeesten door wie zovelen tot dwaling komen. Daarom staat er in vers 27: 'Geef de duivel geen voet' en in hoofdstuk 6: 11 wordt opgeroepen 'de wapenrusting Gods aan te doen, om te kunnen standhouden tegen de verleidingen des duivels'. 'Laten wij dan allen, die volmaakt zijn, aldus gezind zijn' (Filip. 3:15).

Zij die valse leringen aanhangen, weten niets van de hemelse zegeningen en zij missen de verlichte ogen des harten. Met hun dwalingen houden zij de christen onmondig, dat is dat hun het juiste inzicht in de geestelijke wereld en in het plan van God ontbreekt. Alleen het ingaan in de hemelse schatkamer, het jagen naar de geestelijke begaafdheden, het bezit der goddelijke en schenkende liefde, de eenheid van geloven, het juiste inzicht in het werk van Christus, het bestuderen der Schriften, het gebed om leiding en voorlichting van de Heilige Geest, maken het de christen mogelijk om geestelijk volwassen te worden.

15,16. maar dan groeien wij, ons aan de waarheid houdende, in liefde in elk opzicht naar Hem toe, die het hoofd is, Christus. En aan Hem ontleent het gehele lichaam als een welsluitend geheel en bijeengehouden door de dienst van al zijn geledingen naar de kracht, die elk lid op zijn wijze uitoefent, deze groei des lichaams, om zichzelf op te bouwen in de liefde.

Het is van het grootste belang dat degenen die leiding aan de gemeente geven, in de waarheid gefundeerd zijn. Alleen wanneer de leden zich aan de waarheid houden en door de liefde Gods aan hun hoofd en aan elkaar verbonden zijn, is er mogelijkheid van gezonde groei, zodat men aan het beeld van Jezus gelijkvormig wordt. Maar wat is waarheid? Men kan natuurlijk wel zeggen dat een bepaalde kerk de zuiverste leer openbaart, maar hoe weet men dit? Welke maatstaven gebruikt men hiervoor? Allereerst geloven wij dat de waarheid of zuivere leer door Jezus zelf werd gebracht, toen Hij het land doortrok met het evangelie van het Koninkrijk der hemelen. Het resultaat van zijn prediking was een massaal herstel van allen die naar Hem luisterden.

In 1 Timotheüs 1: 10 spreekt de apostel over 'de gezonde leer', dit wil zeggen over de leer die een mens gezond maakt. Jezus kwam om van de waarheid te getuigen en daarmee tastte Hij de leugen en de wetteloosheid aan. De leer die de mens 'verlost van de boze' en die zich richt op zijn herstel naar geest, ziel en lichaam, is de ware leer. De prediking van de volle waarheid wil God daarom bevestigen door tekenen, wonderen en krachten, die erop volgen, en door de Heilige Geest uit te delen (Marc. 16:20 en Hebr. 2:4). De liefde tot de waarheid impliceert de positieve houding ten opzichte van elkaar. Deze liefde is

de onderlinge band in de samenhang van de nieuwe mensheid.

Er was sprake van onmondigheid of kindschap. Er is ook sprake van groei. In vers 23 lezen we over een verjonging of vernieuwing naar de inwendige mens. Er is een geleidelijke verandering waar te nemen. Alles wat leeft, kent een ontwikkelingsproces. God werkt niet met schokeffecten of met plotselinge overweldigingen. De gemeente komt overeen met een lichaam dat zich harmonisch ontwikkelt. Dit gebeurt als de leden in gerechtigheid en waarheid wandelen en door de liefde verbonden zijn, en door de kracht des Geestes gestimuleerd worden in hun groeiproces. Door de Heer, die de Doper is met de Heilige Geest, wordt zo het ganse lichaam samengevoegd en samengehouden. Elk gewricht, iedere zenuw en spier, elk orgaan vervult een taak met de toegemeten begaafdheden en krachten. Ieder neemt een eigen plaats in en vervult een eigen taak en opdracht in deze opbouw van het geheel. De hoofdzin luidt: Aan Hem ontleent het gehele lichaam deze groei des lichaams. De bijzin is dat het gehele lichaam bijeengehouden wordt door de dienst van al zijn geledingen. De kracht die elk lid bezit, is de kracht van de Heilige Geest. Iedere gelovige functioneert binnen de verhoudingen van de hem geschonken genade. 'Op zijn wijze' is letterlijk naar zijn 'metron' of maat. Er is genade gegeven naar de maat die Christus heeft toegemeten (vers 7). Er is een mannenmaat van de volmaakte Christus, die wij najagen (vers 13). Elk gewricht en elk lid heeft zijn eigen proportie of maat ten opzichte van het ganse lichaam. Het geheel groeit naarmate ieder onderdeel zijn eigen volwassenheid bereikt. In een tuin zijn de kleine bloemen in de border,

maar er staan ook hogere gewassen zoals struiken of zelfs bomen achter. Tezamen vormen zij een schoon geheel. Deze harmonie is uiting van de wijsheid Gods. Alles leeft voor elkaar en behoort bij elkaar. De liefde geeft het ecologische evenwicht aan het paradijs Gods.

17. Dit zeg ik dan en betuig ik in de Here dat gij niet langer moogt wandelen zoals ook de heidenen wandelen, in de ijdelheid van hun denken,

In het vorige gedeelte sprak Paulus over het plan van God voor de gemeente. Nu behandelt hij op welke wijze Gods voornemen in ieder lid afzonderlijk gerealiseerd wordt. De perikoop in de Nieuwe Vertaling vat de inhoud van zijn vermaningen samen onder de titel: de nieuwe levenswandel. De Statenvertaling spreekt over de tegenstelling tussen de oude en de nieuwe mens. Ieder gemeentelid moet door de leiding en de kracht van de Heilige Geest goed functioneren in het lichaam van Christus. Paulus is zich bewust dat de ware bekering een enorme verandering van leven met zich brengt. Christendom is een manier van leven naar de wil van God.

Het kernwoord in de concrete vermaningen die nu volgen, is ook hier het werkwoord 'wandelen'. Een christen wandelt niet zoals de heidenen of zoals zijn wereldse omgeving (2:2). Hij wandelt in de liefde van Christus, in goede werken en in het licht (5:2; 2:10 en 5:8). Hij wandelt waardig de roeping waarmee hij geroepen is (4:1) en wel zeer voorzichtig en te allen tijde zijn verlicht verstand gebruikende (5:15). Leefde men vroeger 'in de ijdelheid van zijn denken', dat is onder de beïnvloeding van leugengeesten en van machten die tot zonde verleiden,

nu openbaart men zich 'geheel anders'. Paulus zelf denkt, spreekt en leeft bewust als een lid van het lichaam van Christus: 'in de Here'. Vanuit deze positie wijst hij zijn lezers de weg naar het volle heil en naar de heerlijkheid.

De inhoud van dit vers komt tot ons over alsof de apostel bezorgd is, dat de aanvankelijke geestelijke opbloei een terugslag meemaakt. Wij denken hierbij aan Handelingen 20:29 en 30, waarin de apostel al de dreiging ervaart, dat in het midden van de gemeente, dus onder de oudsten, mannen zouden opstaan, die verkeerde dingen zouden spreken om de discipelen achter zich te krijgen. De machten die hen daartoe aanzetten, worden vergeleken met 'grimmige wolven', die de kudde zouden trachten te verscheuren.

Ook denken we hierbij aan de waarschuwing in Openbaring 2:4 aan de gemeente in Efeze: 'Ik heb tegen u, dat gij uw eerste liefde verzaakt hebt. Gedenk dan van welke hoogte gij gevallen zijt en bekeert u en doe weer uw eerste werken'. Men kan dus veronderstellen dat er een infiltratie was van heidense zeden en gewoonten, die allengs in de gemeente geaccepteerd waren en die Paulus een bedreiging achtte voor een gezond en rein christelijk leven. Hij was beducht dat de geadresseerden concessies hadden gedaan aan de hellenistische cultuur, die roemt op kennis en wijsheid en die tot in onze dagen haar invloed uitoefent. Wel een waarschuwing voor de christenen in onze tijd om niet meegesleept te worden in het denkpatroon van onze maatschappij, in haar ethiek, politiek en 'progressieve' instelling. Vanwege het zware accent dat Paulus hierop zijn waarschuwingen legt, vertaalt de Canisiusbijbel: 'Daarom zeg ik en bezweer ik u in de Heer'. De christenen mogen niet langer wandelen

zoals de heidenen of zoals zij vroeger zelf hadden geleefd, want toen was hun denken 'ijdel', want hun geest was met de 'idolen' of afgoden verbonden, en had dus gemeenschap met de demonen. Hun denken was ijdel of leeg, want het bracht geen vrucht ten leven voor de eeuwigheid voort. Bij de heidenen waren de eeuwige waarheden van God zo onbekend, dat zij meenden of dachten dat de zonde hun vrijheid en winst zou verschaffen.

18. verduisterd in hun verstand, vervreemd van het leven Gods om de onwetendheid, die in hen heerst, om de verharding van hun hart.

Het verstand der volken is versluierd door de leugen, zodat zij geen heldere kijk kunnen hebben in hun ware toestand. Deze verduistering is de oorzaak dat zij vervreemd zijn van het ware leven, dat naar de wetten van God functioneert. Zij kennen zelfs zijn wetten niet, omdat hun hart in bezit is genomen en bestuurd wordt door de boze. Deze houdt geen rekening met wetmatigheid, maar stelt leugen en allerlei wetteloosheid ervoor op de plaats. Zo zijn ze ontworteld en gescheiden van de gemeenschap met hun Schepper, die voor hen het eeuwige leven betekent. Daarom zijn ze ook vervreemd van een leven in heiligheid, reinheid, rechtvaardigheid en goedheid.

Paulus schreef in Romeinen 1:21 dat het duister is geworden in het onverstandige hart der heidenen. De evangelieprediking is de enige oplossing om de innerlijke mens te verlichten, want zij is de vervulling van de belofte uit Jesaja 25:7, dat de Here der heerscharen op de berg Sion de sluier zal vernietigen, die alle natiën omsluiert, en

de bedekking zal wegnemen waarmee alle volken bedekt zijn.

Duidelijk zien wij hoe gevaarlijk onwetendheid is, want door gebrek aan kennis van de onzienlijke wereld gaat een volk verloren. De heiden kan niet waarlijk leven vanwege de 'heerschappij' van een geestelijke verblinding en van een onwetendheid, waardoor hij de glorie, de liefde, de heiligheid en de majesteit van zijn Schepper niet ontwaart. Zo behoeft het evenwel niet te zijn, want Gods eeuwige kracht en goddelijkheid kan uit zijn werken met het natuurlijke verstand worden doorzien (Rom. 1:20). Het gebrek aan kennis van de ware God is derhalve een gevolg van de verharding of de verstoktheid van het hart. Zo is ook vanwege hun verblinding een gedeeltelijke verharding over Israël gekomen (Rom. 11:25).

De verleugende machten der duisternis zijn hard; vandaar dat zij ook het menselijke hart dat met hen verbonden is, ongevoelig maken en voor God onbestuurbaar doen zijn. Wie het niet de moeite waard vindt om God te erkennen, wordt dikwijls prijsgegeven aan de nietswaardige gedachten van het occultisme. Dit gold ook voor de afgodendienaars in de woestijn, die zich tegen de Heilige Geest verzetten, toen zij een kalf maakten en een offerande aan deze afgod brachten en zich verlustigden over de werken van hun eigen handen.

19. Zij hebben zich immers in hun verdoving overgegeven aan de losbandigheid om gretig winst te slaan uit allerlei onreinheid.

Door het leven buiten God is de geest van de heidenen verdoofd, dit wil zeggen dat hun geweten zedelijk is

afgestompt, dus niet meer reageert. Door zijn verduisterd denken straft de mens zichzelf, zodat hij moreel gevoelloos wordt. Hij geeft zichzelf dus over aan allerlei ongebondenheden. Deze uitspraak van de apostel wijst er wel op, hoe we Romeinen 1:24 moeten verklaren. Daar staat immers dat God de heidenen heeft overgegeven aan onreinheid, zodat bij hen het lichaam wordt onteerd. God moet de van Hem vervreemde mens met zijn verstokt hart loslaten. De mens die de duisternis liever heeft dan het licht, zal de zonde opzoeken en zich overgeven aan de satan. Zijn verdoving wijst letterlijk op een situatie waarin hij geen pijn meer voelt. In zo'n schemertoestand is hij een prooi van allerlei lustgeesten, die hem opjagen tot ontuchtigheden.

De onreinheid wordt hier verbonden met de hebzucht. Dit samengaan merken we ook in hoofdstuk 5:3 waar staat: 'Maar van hoererij en allerlei onreinheid of hebzucht mag onder u zelfs geen sprake zijn'. Ook in Colossenzen 3:5 zien we dezelfde combinaties: hoererij, onreinheid, hartstocht, boze begeerte en de hebzucht. Om toch nog iets uit het leven te halen - winst te maken - rest de mens buiten God nog het povere genot van zijn ongebonden lusten, dus de bevrediging van zijn hartstochten. Maar ook kan bedoeld worden dat bij de heidenen en bij de afgefallen christenvolken het bedrijven van onreinheid allerwegen tot een bron van inkomsten wordt gemaakt. Wat God in zijn genade binnen het huwelijk schonk als een heilig goed, werd door de hetero- en homoseksuele tempelprostitutie, of wordt tegenwoordig door de exploitanten van sexclubs en sexshops tot een handelsobject, waarmee grove winsten worden behaald.

Wanneer de wetten van God losgelaten worden, kan men de afschuwelijkste zinnelijkheden en laagheden verwachten, zelfs van onnatuurlijke en monsterachtige zonden. In zijn pastorale brief aan Timótheüs merkt de apostel op, dat de wortel van alle kwaad, de geldzucht is (1 Tim. 6:10). Door de begeerte naar geld wordt het schone, het heilige, het religieuze, het sexuele tot een geldgewin gemaakt. De ware christen zal evenwel terugkeren tot de eenvoud van Gods scheppingswetten, die gericht zijn op het goede, het welgevallige en het volkomene. Wij merken tenslotte op, dat ook buiten de geldzucht de onreinheid welig tiert en vele christenen in dit opzicht een zware strijd hebben te voeren, al zou het alleen maar zijn om hun gedachtenleven zuiver te houden.

20,21 a. Maar gij geheel anders: gij hebt Christus leren kennen. Gij toch hebt van Hem gehoord en zijt in Hem onderwezen,

De levenswijze der heidenen werd in de vorige twee verzen als volgt door de apostel getypeerd: ijdelheid van denken, verduistering van het verstand, vervreemd van het leven Gods, onwetendheid aangaande God, blind naar de innerlijke mens, zedelijke afstomping of verdoving, losbandigheid, onreinheid en hebzucht.

Na bovenstaande beschrijving van de mens buiten God en Christus die door het rijk der duisternis bestuurd wordt, spreekt Paulus nu de gelovigen aan met de woorden: 'Maar gij geheel anders'. Jullie hebben Christus leren kennen als vergever van zonden, als verlosser en bevrijder en dooper met de Heilige Geest. Jullie hebben het evangelie van het Koninkrijk Gods aanvaard door mijn onderwijs. Drie jaar

lang heb ik nacht en dag niet opgehouden onder tranen u terecht te wijzen. Ik heb met u gesproken over het erfdeel onder alle geheiligden (Hand. 19:8; 20:31,32).

De vertaling Brouwer luidt: 'Maar wat gij van de Christus hebt leren kennen, is geheel anders'. De kuise levenswandel, de innerlijke harmonie, de vrede des harten, de ontspannenheid en de blijdschap konden de heidense filosofieën niet schenken, maar alleen de Heer. Paulus had hun de volle waarheid gepredikt en daarin was ook begrepen dat zij met hun oude leven radicaal moesten breken. Deze christenen hadden in een door en door afgodische stad de tegenstellingen gezien tussen God en de satan, tussen licht en duisternis, tussen waarheid en leugen, tussen een heilige en een onreine levenswandel. Tegenover het heidense mensbeeld plaatste de apostel het christelijke. Dit heeft de volmaakt geestelijke mens tot ideaal en deze wordt belichaamd in Jezus Christus en letterlijk uitgedrukt in de woorden: 'Gij hebt Christus geleerd'. De persoon van Christus kan niet gescheiden worden van zijn evangelie. Hij is het boek, de les, de weg en de handeling. Het is daarom duidelijk dat de evangelieprediking ten nauwste moet aansluiten bij hetgeen onze Heer verkondigde. Wat HIJ was begonnen te doen en te leren, moeten zijn volgelingen voortzetten.

21b,22. gelijk dit de waarheid is in Jezus, dat gij, wat uw vroegere wandel betreft, de oude mens aflegt, die ten verdere gaat, naar zijn misleidende begeerten,

De waarheid zoals deze in Jezus, de Zoon des mensen werd geopenbaard, is dat er een geheel nieuwe mensheid is ontstaan, waarin Christus de eerste is en van wie Hij het

hoofd is. Jezus sprak: 'Ik ben de waarheid' en de apostel haakte hierop in, toen hij in het vorige vers schreef. 'Gij hebt Christus geleerd', dat is: gij hebt de waarheid leren kennen. In hun vroegere natuurlijke leven werden zijn lezers misleid in hun begeerten, en hun wandel werd daardoor zodanig, dat zij te gronde of ten verderve gingen. Zo was het immers ook met Eva gegaan, toen de slang haar begeerte opwekte. Wie eenmaal op de verkeerde weg zit, gaat als een blinde zijn ondergang tegemoet. Zondige begeerten beloven de mens geluk, maar maken hem ongelukkig en storten hem in de ellende. De geest der duisternis die voor zijn bekering in de gelovige werkzaam was, misbruikte en verwoestte zijn leven.

Paulus duidt nu deze voorbij gegane existentie van de christen aan met de uitdrukking: de oude mens. Hij bedoelt daarmee de mens die geleid en gebruikt wordt door de demonen. De nieuwe mens ontstaat wanneer er een 'worsteling' plaatsgrijpt en de onreine geesten worden uitgeworpen of weerstaan (6:12). Dan wordt de mens vrij en kan hij vernieuwd worden. Hij leent zijn lichaam dan niet meer uit aan de boze, maar ontzegt deze de toegang tot zijn levenshuis. De apostel noemt dit breken met de oude manier van leven of liever van geleefd worden: het afleggen van de oude mens. Dit beeld roept de gedachte op aan een mens die zich ontdoet van een vuil kledingstuk. Dit hoort niet bij hem en hij wil er vanaf. De mens die vroeger in allerlei onreinheden leefde, breekt met deze ondeugden en neemt geen contact meer op met de lustgeesten. Hij is hiermee een andere of nieuwe mens geworden. Het oude is dan voorbij en alles is nieuw geworden. De slechte gewoonten en neigingen moeten dus eerst veranderen, voordat er een vernieuwing van

levenswijze komt. Deze metamorfose zal altijd worden waargenomen bij hen die het evangelie van Jezus Christus hebben aangenomen. Zij veranderen en worden 'geheel anders': de onreine man gaat een heilig leven leiden, de alcoholist laat zijn glas staan, de dief steelt niet langer, de roddelaar vertelt alleen positieve dingen van zijn naaste.

De oude mens afleggen betekent ophouden de oude mens te zijn. Bij de Grieken gebruikte men het werkwoord afleggen, wanneer men bedoelde dat iemand ergens mee ophield. Het afleggen van de soldaat betekende dat hij de krijgsdienst verliet en het afleggen van de toeschouwer hield in dat deze de tribune verliet en niet langer toekeek. Het 'aandoen' werd op soortgelijke wijze gebruikt. Wie wijsgeer werd, trok de wijsgeer aan.

23,24. dat gij verjongd wordt door de geest van uw denken, en de nieuwe mens aandoet, die naar de wil van God geschapen is in waarachtige gerechtigheid en heiligheid.

Het afleggen van de oude mens correspondeert met het aandoen van de nieuwe. De vernieuwde mens is de nieuwe schepping van God die aan zijn ideeën en idealen beantwoordt, dus de wedergeboren mens, de 'geheel andere'. Hij staat niet meer onder leiding van de geest, die nog werkzaam is in de kinderen der ongehoorzaamheid maar onder leiding van de Heilige Geest. De sluier over het denken, de verduistering van het verstand, wordt weggenomen en de Heilige Geest verlicht of vernieuwt de innerlijke mens. De belofte wordt vervuld, dat de Here der heerscharen 'op deze berg de sluier zal vernietigen, die alle natiën omsluiert, en de bedekking, waarmee alle volken

bedekt zijn' (Jes. 25:7). In plaats van een boze geest inspireert nu de Heilige Geest. Voor Jood en heiden geldt, dat 'telkens wanneer iemand zich tot de Here bekeerd heeft, de bedekking wordt weggenomen' (2 Cor. 3:16). Dit geschiedt uiteraard niet automatisch, maar door het levende en blijvende of onveranderlijke woord van God. Het geestelijk inzicht wordt dan vernieuwd of verjongd. Het denken was afgestompt en de ingeschapen wet van God werkte bij het ouder worden steeds minder. De god dezer eeuw sloeg de overleggingen geleidelijk met blindheid (2 Cor. 4:4), dit wil zeggen dat het verstand verduisterd was, want dit hield zich alleen bezig met de dingen die zintuiglijk waarneembaar waren, omdat kennis van het Koninkrijk der hemelen ontbrak. Bij de wedergeboorte wordt evenwel het denken weer verjongd of fris. De christen leert de dingen zien zoals ze werkelijk zijn. Hij leert immers de onzienlijke wereld kennen en de geesten onderscheiden. Vanuit deze nieuwe hemelse visie ontstaat de nieuwe mens die geheel anders dan vroeger leeft. Deze verjongingskuur is een voortschrijdend proces, evenals trouwens het 'ten verderve gaan' in het vorige vers.

De beschuldiging der Joden dat Jezus, de Nazoreëer, 'de zeden zal veranderen' is waar. In de ogen van de godsdienstige leiders is dit het ergste wat kan gebeuren. Zij willen immers geen verandering, want dan zou ook hun levenswijze zo moeten worden, dat de geestelijke mens te voorschijn zou kunnen treden. De vroegere levensmethoden zijn altijd verkeerd, want ze zijn of geïnspireerd door de armelijke wereldgeesten met hun inzettingen, of door de demonen met hun wetteloze en ontbindende werkingen. Het worden als een kind heeft bij

de aanvang zijn betekenis, maar op het worden als een zoon wacht de zuchtende schepping.

Let erop dat de nieuwe mens niet in passieve zin door God wordt aangedaan, maar wij hebben hier te maken met een gebod: wij moeten de nieuwe mens aandoen, zoals men in de natuurlijke wereld een kledingstuk aantrekt. Zoals een kind bij het opgroeien ijverig bezig moet zijn om kennis en kundigheden te verzamelen om een bruikbare zoon te worden, zo moet ook het kind van God streven naar de charismatische gaven om een geestelijk mens te worden.

Het woordje 'nieuw' heeft in de bijbel een dynamische klank: geen nieuwe lap op een oud kleed zetten, geen nieuwe wijn in oude zakken doen. Wij spreken in nieuwe tongen en de Heer zei: een nieuw gebod geef Ik u. Wij worden hervormd door de vernieuwing van ons denken. Daarom wordt de mens ook niet in passieve toestand gedoopt, maar hij laat zich dopen. In Romeinen 13:14 schrijft de apostel: 'Bekleedt u met de Heer Jezus Christus' (Leidse vert.).

De nieuwe mens is niet lijdelijk naar Gods beeld herschapen, maar omdat hij zich bezighoudt met de woorden Gods. Het beeld van God of van Christus wordt zo in een mensenleven zichtbaar. Hij gaat leven naar de wetten van God, die van binnenuit in hem functioneren. God schrijft dan door de Heilige Geest zijn wetten in zijn denken en in zijn innerlijke mens. De ingeschapen wet was bij het 'ten verderve gaan' immers verloren gegaan, maar nu wordt hij een rechtvaardige en een heilige, afgezonderd van het kwaad en hersteld in de dienst van God.

De apostel benadert de heiligmaking, de ware rechtvaardigheid en heiligheid door aan zijn lezers de verborgen dingen van de genade Gods te openbaren. Hij vormt hun gedachtenleven, zodat hun geloof wordt opgebouwd en zich richt op de persoon van Christus als ontmoetingspunt van alle gedachtengangen. Paulus wijst ook ons erop dat er niets levenlozer is dan alleen een theorie over het leven te hebben, en dat er niets beters is dan een gezond geestelijk leven waar een sterke en krachtige leer aan ten grondslag ligt.

25. Legt daarom de leugen af en spreekt waarheid, ieder met zijn naaste, omdat wij leden zijn van elkander.

Om het doel van de nieuwe mens te bereiken, moeten wij niet alleen breken met de ongerechtigheid maar ook met de leugen. Onwaarheid en dwaling zijn even gevaarlijk en werken even remmend op het nieuwe leven als de zonde. Laten wij daarom alléén de waarheid spreken in de geestelijke en de natuurlijke sfeer, opdat wij elkaar opbouwen en niet verkeerd beïnvloeden, want wij horen bij elkaar als leden van één lichaam. Zo houdt de dwaling het herstel tegen, want zij komt voort uit inspiratie van wetteloze geesten, die beletten dat de christen helder denkt.

Zo zullen de Israëel-theorie, de erfzondeleer en de uitverkiezingdwaling verhinderen, dat de christen zich verheft. Maar ook een verkeerd inzicht in de wijze waarop God de mens genezen wil, kan door gebrek aan ware kennis van het Koninkrijk der hemelen een averechts resultaat bewerken. Leugen en dwaling wekken in een gemeente altijd spanningen, toorn en onvrede op, daar zij

door hen die de waarheid liefhebben, niet geaccepteerd kunnen worden. Het is van groot belang dat door de rechte prediking de leden van het lichaam van Christus aan het bedrog van de boze worden onttrokken.

Het woordje 'afleggen' werd reeds besproken bij vers 22 maar wordt nu nader gepreciseerd in enkele voorbeelden. Jezus heeft van de waarheid getuigd en geen bedrog was in zijn mond. Daarom geldt ook voor de gemeente: 'Dit moet gij doen: spreekt waarheid onder elkander' (Zach. 8:16) met de motivering: omdat gij één lichaam vormt. Het beeld dat wij nu vanwege enkele waarschuwingen van diverse gemeenteleden krijgen, is niet bepaald verheffend: liegen, toornen, stelen en vuile taal (25-29). De gemeenten uit de heidenen waren niet eensklaps veranderd, want het afleggen van de oude mens is een proces. Dit geeft ook ons moed om niet depressief te worden.

Er is een leugen in de onzienlijke wereld, de valse leer, en er is een leugen in de natuurlijke wereld. Hieronder kan men dan ook het kwaadspreken, het roddelen en het lasteren rangschikken. Niet voor niets sprak Jezus: 'Indien uw broeder zondigt, ga heen, bestraf hem onder vier ogen' (Matth. 18:15). Dit houdt in dat wij dus niet eerst met anderen over zijn zonden mogen spreken. In 1 Johannes 5:16 is er zelfs sprake van: 'Als iemand zijn broeder ziet zondigen' wat betekent, dat men zeker niet op geruchten mag afgaan. Wel een bewijs hoe waarachtig een christen moet zijn en hoe voor hem geldt: 'Spreekt in uw harten (tot God) op uw leger, en zwijgt' (Ps. 4:5), want eer is teer! Roddelen en lasteren zijn tekenen van een zwakke en gebonden geest. De profeet zou zeggen: 'Niet één doet zo, die voldoende geest bezit' (Mal. 2:15).

Het is evenwel niet nodig altijd de waarheid te zeggen, want men kan er iemand mee kwetsen en beledigen zonder hem op te bouwen! Een leugen is de uiting bij het spreken of bij het handelen die niet overeenstemt met de zintuiglijke waarneming. De heidenen tilden aan deze zonde niet zwaar, zoals men dit ook in onze moderne maatschappij niet doet. Het kenmerk van Gods kinderen is evenwel dat zij niet liegen (Jes. 63:8 St. Vert.). De duivel is de oorsprong van de leugen en God is de bron van de waarheid. Vandaar dat de bijbel uitdrukkelijk het liegen verbiedt. Wat de noodleugen betreft, moet deze afgewezen worden. Jezus sprak tot zijn volgelingen, dat het hun in moeilijke uren zou gegeven worden, wat zij spreken zouden, 'want gij zijt het niet, die spreekt, doch het is de Geest uws Vaders (die der waarheid), die in u spreekt' (Matth. 10: 19,20).

De nieuwe mens is geschapen in waarachtige gerechtigheid (vers 24). Wat de gemeente betreft, als het oog de voet beliegt, valt de mens in de gracht. De toevoeging 'want gij zijt elkanders leden' is natuurlijk niet bedoeld als vrijbrief om het minder nauw met de waarheid te nemen ten opzichte van ongelovigen. Hier is evenwel sprake van een wederzijdse plicht, welke het ene lid aan het andere verschuldigd is.

26,27. Geraakt gij in toorn, zondigt dan niet: de zon mag niet over een opwelling van uw toorn ondergaan; en geeft de duivel geen voet.

De oorzaak van de toorn is, dat de mens in zijn ziel gekwetst wordt. Hij verzet zich tegen deze prikkels en zijn geest gaat zich verheffen en richt zich op. Het wordt dan

moeilijk om de toornende geest door de wil tot zelfbeheersing, in bedwang te houden, want de boze geesten trachten van deze omstandigheid gebruik te maken om de mens te beïnvloeden tot wetteloze activiteiten. Wanneer een gebonden mens toornig wordt, zal de macht altijd zijn spel meespelen en zo'n persoon ergert zich en wordt agressief. Dan begint hij te schreeuwen, te slaan, te vloeken en met handen en voeten te werken. De rechte toorn van de christen mag zich alleen maar richten op de aanstokers van het kwaad, namelijk de boze geesten in de hemelse gewesten. Wie evenwel niet wettig strijdt, komt tot zondige daden, want hij is dan geneigd om kwaad met kwaad te vergelden, of misschien nog erger vanwege de redeloosheid die hem overweldigd heeft. Men moet daarom in deze situatie zijn geest niet te lang verheffen, want toorn is een gevaarlijke toestand. De duivel kan zich gemakkelijk toegang verschaffen en men wordt dan geheel uit zijn evenwicht gebracht. Vooral in de nacht is er weinig verweer, daar de aandacht van de geest dan niet gevraagd wordt voor de natuurlijke bezigheden.

Het is goed om elke toorn en drift ten opzichte van de medemens uit het hart weg te doen en de rust te laten terugkeren, omdat het verweer en de waakzaamheid in de nacht minder zijn. Bovendien slaapt de mens die door toorn opgejaagd wordt, moeilijk in, want om te gaan slapen is innerlijke rust nodig. Een mens die geheel vrij is, laat bij zijn toorn wel zijn gezag gelden, maar de boze geesten kunnen hem niet zo gemakkelijk pakken.

Merk op dat de apostel hier waarschuwt om de duivel geen vrij spel te geven. Hij citeert hier Psalm 4:5a, waar staat: 'Weest toornig, maar zondigt niet'. Dit wekt bij hem niet de gedachte op om zichzelf de schuld te geven en de drang

tot het kwade in eigen hart te bestrijden, maar wel om de satan tegemoet te treden in de naam des Heren. Paulus heeft het hier over de invloed van de driftmachten in het leven van een mens, want een toornig mens staat open om het beeld van de duivel gelijkvormig te worden: de vlammeende ogen, het bleke gelaat, de vertrokken mond en de saamgebalde vuisten ontsteken de tong tot een vuur, als iets dat het gehele lichaam bezoedelt, en het rad der geboorte - dat is de levensloop van de mens - in vlam zet, terwijl zo'n persoon zelf in vlam gezet wordt door de hel! (Jac. 3:6).

Zelfbeheersing is een vrucht van de Heilige Geest (Gal. 5:22). Het afleggen van de oude mens bestaat in dit verband hierin, dat de christen iedere opwelling van drift door de kracht van de Geest Gods weet te weerstaan. Geïrriteerde en driftige personen bederven altijd in hun gezin of in een gezelschap de goede sfeer. Zij missen 'de wacht voor hun lippen en behoeden niet de deuren van hun mond'.

In Genesis 4:7 lezen we, dat de duivel als een belager aan de deur ligt, en dat zijn begeerte naar de mens uitgaat. Daarom is het onze verantwoordelijkheid om de driftmachten buiten de deur van ons levenshuis te houden en die niet op een kier open te zetten, zodat de boze zijn voet ertussen kan zetten. Men opent zijn hart door naar zijn leugens te luisteren en op zijn verleidingen in te gaan, of doordat men overweldigd wordt door de pressie die hij uitoefent. Wij hebben onderscheiding der geesten nodig en kennis van het Woord Gods om de boze geesten op te merken en te weten waar het op aan komt. Dit is zeker, dat de gedachten die de boze inspireert nooit zijn gericht op

het herstel van de mens noch op zijn ontwikkeling tot volkomenheid. Ze zijn altijd negatief.

28. Wie een dief was stele niet meer maar spanne zich liever in om met zijn handen goed werk te verrichten, opdat bij iets kan mededelen aan de behoeftige.

Eerst werd gezegd: 'Legt de leugen af', waaronder ook de dwaalleer en daarna werd gewaarschuwd tegen de geïrriteerdheid en de toorn, het veel voorkomende kwaad onder christenen. Nu volgt de breuk met de ongerechtigheid. De apostel geeft hiervan twee voorbeelden: een van de daad en een van het woord.

Let erop dat de voormalige dief, die door stelen gewend was in zijn levensonderhoud te voorzien, niet alleen met zijn vroegere praktijken moet kappen en er mee ophouden, maar hij moet ook gaan werken voor zijn brood. De apostel zegt niet: ga maar uit het geloof leven, wacht tot je van iemand brood krijgt, maar span je in, dat is doe je best om productieve arbeid te verrichten en bijvoorbeeld geen sigarenzaak of slijterij te beginnen. Dan kun je in eigen behoefte voorzien en ben je ook in staat nog wat aan een ander te schenken, en wel in het bijzonder aan hem die in nood is. Weldadigheid is een noodzakelijke, christelijke deugd, want 'wie zich over de arme ontfermt, leent de Here; Hij zal hem zijn weldaad vergelden' (Spr. 19:17). Onze Heer sprak tot de barmhartige en milde schenkers: 'Voorwaar, Ik zeg u, in zoverre gij dit aan een van deze mijn minste broeders hebt gedaan, hebt gij het Mij gedaan' (Matth. 25:40).

Het gaat in de natuurlijke wereld zoals in de geestelijke. Een kind ontvangt zijn levensonderhoud zonder arbeid. Zo

krijgt een kind van God zijn eerste levenstoerusting ook uit genade, zoals vergeving van zonde, rechtvaardigmaking en de doop in de Heilige Geest. Groeit hij verder, dan zal hij moeten ijveren naar de geestelijke begaafdheden om medearbeider van God te worden en te werken in zijn wijngaard, waarmee hij zich een loon of schatten in de hemelse gewesten verzamelt. Hij kan van deze rijkdom ook nog weggeven. Hij behoort dan immers tot de uitdelers van de menigerlei genade Gods.

In het natuurlijke leven wordt van de volwassen christen ook verwacht dat hij nuttige arbeid verricht op het niveau waarvoor hij is opgeleid. Hij zal het loon dat hij verdient ook blijmoedig meedelen aan de nooddruftigen en mede voorzien in de natuurlijke behoefte van de gemeente waartoe hij behoort. Daarom zegt de apostel: 'Wil iemand niet werken, dan zal hij ook niet eten' (2 Thess. 3: 10). Aan de andere kant hebben zij die werken, onder wie ook full-time evangelisten, voorgangers, zendelingen of zij die op een kantoor werken waar geestelijke arbeid wordt verricht ten behoeve van het Koninkrijk Gods, recht op een normaal loon.

In tegenstelling tot de heidense maatschappij en ook tot onze huidige samenleving, hebben de christelijke gemeenschappen vanaf het begin eerbied gehad voor de arbeid. Het oudtestamentische levensprincipe dat zich uiteraard veel met de natuurlijke dingen bezighield, wordt door de apostel aan zijn heidense bekeerlingen aanbevolen. Zo moest elke rabbi een handwerk leren om de gemeenschap niet tot last te zijn. Denk ook aan Paulus die het tentenmakersvak bleef uitoefenen (Hand. 18:3). Paulus sprak tot de oudsten van de gemeente te Efeze: 'Zelf weet

gij, dat deze handen in mijn behoeften en in die van hen, die bij mij waren, hebben voorzien' (Hand. 20:34). Hij verrichtte zelfs 'zware handenarbeid' (1 Cor. 4:12).

De bekeerde heidenen moesten 'er een eer in stellen ... eigen zaken te behartigen en met hun handen te werken' (1 Thess. 4: 11). Vele christenen uit de heidenen hadden moeite om zich bij dit levenspatroon aan te passen. Aan hen schreef de apostel: 'Maar met moeite en inspanning werkten wij dag en nacht, om niemand van u lastig te vallen; niet, dat wij er geen bevoegdheid toe hebben, maar om ons u tot een voorbeeld ter navolging te stellen... Wij horen namelijk, dat sommigen onder u zich ongeregeld gedragen, door geen werk te verrichten, maar bezig te zijn met wat geen werk is' (2 Thess. 3:8-12).

29. Geen liederlijk woord kome uit uw mond maar als gij een goed woord hebt, tot opbouw, waar dit nuttig is, opdat zij, die het boren, genade ontvangen.

Ons spreken openbaart wat er in ons hart aanwezig is. Niet wat de mond binnengaat, maakt de mens onrein - want dit behoort tot de zienlijke wereld - maar wat de mond uitkomt - wat uit het hart of de onzienlijke wereld komt - dat maakt de mens onrein (Matth. 15:17,18). Liederlijke of letterlijk corrupte woorden en vuile taal worden geïnspireerd door onreine, wetteloze geesten, want ze stemmen niet overeen met de gedachten en verordeningen van God, de Schepper.

De apostel keert zich hier tegen de grove losbandigheid in de taal der oudheid, die zelfs door de religie werd gestimuleerd. Hij verwerpt het sexuele leven niet, maar acht obscene taal verwerpelijk. Jezus sprak dat wij van elk

ijdel, dus ook onrein woord, rekenschap zullen moeten afleggen op de dag des oordeels (Matth. 12:36). De broeder des Heren schreef over 'de zonde der tong' (Jac. 3:1-12).

In onze moderne, decadente maatschappij is het al niet beter dan in de antieke wereld. Wanneer tijdens een werkpauze mannen bij elkaar staan en er plotseling een lachsalvo opstijgt, kan men er zeker van zijn dat er een 'schuine' mop werd getapt. De psalmist zou in verband met de onreine taal zeggen: 'Hun keel is een open graf (Ps. 5: 10). De christen moet zich innerlijk verre houden van onzedelijke gesprekken, die de verdorvenheid van het hart openbaren.

Een goed woord komt wél overeen met Gods wetten en bouwt dan ook de mens in zijn geloof op. Het vertroost, bemoedigt, versterkt en brengt de genade Gods dichterbij de medemens. Ieder christen moet bovendien opletten waar en wanneer hij spreekt. Indien het geen nuttig effect heeft, kan hij beter zwijgen. Anders geven zijn woorden maar aanleiding tot twisten en discussies, tot uitbarsting van geïrriteerdheid, toorn of geweld. Onze gesprekken moeten de bedoeling hebben dat er iets goeds te voorschijn komt. Men behoeft niet altijd te getuigen en vooral niet als men bemerkt, dat men tegen boze geesten spreekt en de aangesproken persoon dan verkeerd reageert. Het woord van de christen moet stichten en zelfs dan moet hij er karig mee zijn. Het moet 'genade' blijven en geen last opleggen: 'Uw spreken zij te allen tijde áángenaam' (Col. 4:6).

30. En bedroeft de Heilige Geest Gods niet, door wie gij verzegeld zijt tegen de dag der verlossing.

Door gehoor te geven aan leugenmachten of toe te geven aan zondemachten, dringen wij de Heilige Geest in ons leven terug. Hij kan dan zijn wezen en zijn kracht niet meer in ons openbaren. Dit bezorgt Hem droefheid of pijn, want geesten zijn altijd actief. Toen Jezus op het punt stond een legioen boze geesten naar de afgrond te zenden en ze zo werkeloos en krachteloos te maken, riep de aanvoerder uit: 'Ik bezweer U bij God, dat Gij mij niet pijnigt' (Marc. 5:7). Wanneer de Heilige Geest teruggedrongen wordt en Hij zijn gaven en krachten niet meer ontplooiën kan, trekt Hij Zich bedroefd terug, want Hij is geen geweldenaar.

De uitdrukking loopt parallel met Jesaja 63:10, waar staat: 'Zij bedroefden zijn Heilige Geest'. Dit wijst erop dat deze Geest een persoonlijke macht is. Onpersoonlijke machten kan men niet bedroeven. Trouwens, alle geesten zijn persoonlijkheden. Het voegwoord 'en' waarmee de zin aanvangt, wijst op het voorafgaande: men bedroeft of krenkt (zoals sommigen vertalen) de Heilige Geest met leugenachtige en vuile taal. Deze zonden staan wel aanwijsbaar tegenover de heiligheid en zuiverheid des Heren, maar ook de verschijnselen in vers 31 genoemd zijn kwetsend voor de inwonende Geest.

Door de doop met de Heilige Geest heeft God zijn zegel op de christen gedrukt. Dit is het bewijs dat hij God toebehoort. In Johannes 6:27 staat: 'Want op Hem heeft God, de Vader, zijn zegel gedrukt'. Jezus was dus gedoopt met de Heilige Geest en deze doop was het bewijs van het eigendomsrecht van God. Zo is het ook met ons. Er is sprake van een 'volk, Gode ten eigendom'. Wat de

gelovige betreft, is de Heilige Geest 'het onderpand van onze erfenis'. Een zegel heeft namelijk twee waarden, één voor de bezitter en één voor de ontvanger. Aan Gods zijde berust het eigendomsrecht en aan de menselijke kant het recht om de erfenis in bezit te nemen. Deze erfenis houdt 'de verlossing van het volk, dat Hij Zich verworven heeft' in (1:14). Deze verlossing is uit de macht of de overheersing van de boze en het is tevens het beginsel van de volle wasdom. Er komt een dag of een tijdperk, dat deze verlossing naar geest, ziel en lichaam geheel in de zonen Gods is gerealiseerd.

31. Alle bitterheid, gramschap, toorn, getier en gevloek wordé uit uw midden gebannen, evenals alle kwaadaardigheid.

Het is alsof de apostel even pauzeert en nu alle verschijnselen die de Heilige Geest verder nog door een negatieve levenswijze bedroeven kunnen, opsomt. Hij wil dat 'alle' uitingen van boze geesten, vooral die door temperament en tong naar buiten komen, overwonnen worden. Het geheim van een ongestoorde vrede in een gemeente, in een gezin of in eigen hart, is immers een leven van liefde en van onderlinge verdraagzaamheid. Wij behoren ons te reinigen van alle besmettingen des geestes. Bitterheid, gramschap en toorn wijzen op een gesteldheid van de inwendige mens, die onder pressie van de boze staat. Bitterheid is een negatieve gemoedsgesteldheid welke voortspuit uit een gegriefd of beledigd zijn. Omdat men de oorzaken ervan niet in het licht brengt, wordt de verbittering meestal indirect openbaar. Er ontstaat een zekere stugheid en afkeer ten opzichte van een broeder of zuster in de gemeente.

Gramschap getuigt van innerlijke wrevel, die men niet meer door zelfbeheersing weet uit te bannen. Zij bewerkt een permanent mishagen ten opzichte van een persoon. De toorn is de explosie van de bitterheid en van de gramschap in de natuurlijke wereld. Dan volgt de zonde der tong, die een wereld wordt van ongerechtigheid, die een onberekenbaar kwaad is en vol van dodelijk venijn (Jac. 3:6,8).

Bij getier en gevloek denken we aan grote woorden, luide bedreigingen en vervloekingen. De Statenvertaling heeft 'geroep en lastering'. Geschreeuw en gesmaal brengen de gesteldheid van de inwendige mens in de zichtbare wereld. Noch deze toestand der ziel noch haar uitingen mogen onder ons voorkomen. Het is ondenkbaar dat mensen onder leiding van de Heilige Geest, ruzie met elkaar maken.

Tenslotte brengt de apostel alle werken van de boze samen onder de overkoepelende noemer: kwaadaardigheid of liever kwaad. Verbinding met de slechte geestenwereld leidt tot iedere vorm van boosheid. Deze moet uit de gemeente gebannen of geweerd worden, een synoniem voor het meermalen gebruikte werkwoord 'afleggen' (4:22,25 en Col. 3:9). De leden der gemeente mogen niet meer terug naar een vorige toestand, waarvan Paulus schreef 'vervuld van...boosheid (Rom. 1:29).

32. Maar weest jegens elkander vriendelijk, barmhartig, elkander vergevend, zoals God in Christus u vergeving geschonken heeft.

De gewone houding tegenover de broeder en de zuster is als die van vrienden, die elkaar liefhebben, mild en

hartelijk voor elkaar zijn, en die ontspannen met elkaar omgaan. Is er een in moeilijkheden, dan tone men zich barmhartig, als iemand die meeleeft en meevoelt en die tracht te troosten en op te beuren. Is er iemand die een ander verkeerd bejegt, dan moet men ook tegen hem vergevingsgezind zijn en niet blijven wrokken. Wij moeten steeds het voorbeeld van God voor ogen houden, die zijn Zoon voor ons gaf om ons de zonden te vergeven, toen wij nog zondaars waren.

Wij zullen voortdurend de bede in gedachtenis moeten houden: 'Vergeef ons onze schulden, gelijk ook wij vergeven onze schuldenaren'. Mensen die niet geprikkeld zijn, niet licht geraakt of gemakkelijk gekwetst worden, hebben minder moeite een ander te vergeven. Men is immers geprikkeld, gauw gekwetst en licht geraakt, omdat het gevoel niet werkt naar de wetten Gods, maar beïnvloed wordt door boze machten, die overgevoeligheid of allergie van het zieleleven veroorzaken.

De wonderbare snelle uitbreiding van het christendom in de eerste eeuwen van onze christelijke jaartelling is te danken aan de daadwerkelijke levensvernieuwing die men overal bij de gelovigen waarnam. In de verdorven en ondergaande cultuur van het grote Romeinse rijk kwamen plotseling mensen te voorschijn, die een geheel nieuwe schepping bleken te zijn. In het verbasteringsproces van de kerk in alle eeuwen leek het alsof dit vernieuwingsproces weer door ouderdomsverschijnselen verdween. Wij houden ons evenwel aan de belofte dat juist in de eindtijd de waarachtige gerechtigheid en heiligheid van de herschapen mens tot volle ontwikkeling zullen komen (vers 24).

Daarom zullen wij ons steeds meer moeten oriënteren op de leer van de apostelen en profeten, waarop de gemeente van Jezus als woonstede Gods in de geestelijke wereld is gebouwd.

HOOFDSTUK 5

1,2. Weest dan navolgers Gods, als geliefde kinderen, en wandelt in de liefde, zoals ook Christus u heeft liefgehad en Zich voor ons heeft overgegeven als offergave en slachtoffer, Gode tot een welriekende reuk.

In het nieuwe hoofdstuk vervolgt de apostel zijn vermaningen tot levensheiliging en vangt hij aan met de unieke oproep, dat wij als christenen navolgers van God moeten worden. Dit sluit dan aan bij het laatste vers van het vorige hoofdstuk, waarin sprake is dat wij elkaar zullen vergeven zoals God dit ons deed in Christus (zijnde). Daar is dan de vergeving ogenblikkelijk verbonden met Christus, die het uitgedrukte beeld van de barmhartigheid van het goddelijke wezen is. Ook in onze tekst wordt deze navolging verbonden met Christus: 'Zoals ook Christus u heeft liefgehad'. Gods gedachten en zijn werken openbaren zich immers in Christus, het hoofd der gemeente. Indien wij 'uitbeelders' (navolgers) van God willen zijn, dus als zijn beeld en als zijn gelijkenis willen leven, zullen wij naar heiliging jagen: 'Gelijk Hij, die u geroepen heeft, heilig is, wordt zo ook gij zelf heilig in al uw wandel' (1 Petr. 1: 15).

Een goed geliefd kind wil worden als zijn vader en diens beeld gelijkvormig zijn. Paulus schreef in 1 Corinthiërs 11:1: 'Wordt mijn navolgers, gelijk ook ik Christus navolg'. Wie in zekere zin een 'imitator' van Christus zijn wil, moet Hem ook uitbeelden in zijn heilswerk. Hij was niet alleen heilig en volmaakt, maar stelde Zichzelf met zijn geestelijke gaven ten dienste van anderen. Zijn toewijding aan de mens was zelfs zo groot, dat Hij zijn

levenvoor hun behoud gaf. 'Niemand heeft grotere liefde, dan dat hij zijn leven inzet voor zijn vrienden' (Joh. 15:13).

Het navolgen van God komt wel het duidelijkste naar voren in verband met de vergevingsgezindheid, 'zoals God in Christus geschonken heeft' (4:32). Om in de taal van het oude verbond te spreken: Hij gaf Zichzelf als offergave en als slachtoffer voor de zonde der gehele wereld en 'voor ons' in het bijzonder als gemeente van Jezus Christus. Het kind van God mag ook lezen: 'En Zich voor mij heeft overgegeven!' De Vader nam het offer van de Zoon aan, want het was Hem welgevallig en naar zijn wil. Jezus was dus de offergave, die door de Vader gebruikt kon worden om het menselijke geslacht vrij te kopen uit de macht van de satan. Uitdrukkelijk wordt in de Schrift meegedeeld, dat God geen slachtoffers en offergaven, brandoffers en zondoffers kon gebruiken en nimmer heeft gewild, hoewel zij naar de wet gebracht werden (Hebr. 10:8).

Er was slechts één slachtoffer, slechts één lichaam, dat door de Vader gebruikt kon worden als ruilmiddel om de mensheid los te kopen (Hebr. 10:5). De offers in het oude verbond waren slechts schaduwen van het volmaakte offer. Het offer van Izak door Abraham was hierin het schoonste voorbeeld. Jezus heeft Zich overgegeven aan de Vader, want Hij dronk de drinkbeker van het lijden naar diens wil vrijwillig. Het beeld van de welriekende reuk is ontleend aan Leviticus 1:9,13 en 17, waar over het brandoffer dat op de juiste wijze gebracht was, werd gesproken dat het een liefelijke reuk voor de Heer was. Het onberispelijke Lam voldeed immers aan alle eisen die gesteld waren om de mens vrij te kopen.

3,4. Maar van hoererij en allerlei onreinheid of hebzucht mag onder u zelfs geen sprake zijn, zoals het heiligen betaamt, en evenmin van onwelvoeglijkheid en zotte of losse taal die geen pas geven, doch veeleer van dankzegging.

Paulus richt zich tot de heiligen die met elke vorm van ongerechtigheid hebben gebroken, zo zelfs dat hun denken en hun taal er geheel los van zijn. 'Geen sprake zijn' of 'niet genoemd worden' (St. Vert.) betekent dat de zonde niet alleen niet mag voorkomen, maar ook 'niet ter sprake' mag komen, zomin als in Israël de naam van de afgoden mocht worden uitgesproken, opdat het volk niet occult zou worden bezoedeld. Zo zijn er mensen wier namen men niet noemt, omdat men radicaal met hen heeft gebroken. Het is daarom niet goed dat men in getuigenissen in woord of geschrift uitweidt over allerlei bedreven zonden. Dit is immers niet ter ere Gods, want Hij wil alleen het goede, het welgevallige en Hij geeft de raad om niet meer achterom te zien.

Wij moeten ons in onze gedachten niet bezighouden met de werken van de duivel in het verleden. De strijd in het heden is al zwaar genoeg. Gemeenzaamheid met de ongerechtigheid werkt het kwade, dat men juist tracht te bestrijden, in de hand. Ontucht en onreinheid, in welke vorm dan ook, of hebzucht mogen onder ons zelfs niet ter sprake komen, zoals heiligen betaamt die van de boze geesten gescheiden zijn. Het vele spreken erover - ook waarschuwend - is het zich bezighouden met afgoden. Wij moeten ook niet op deze wijze met een spel der lippen zonde bedrijven.

Soms is het nodig het kwaad bij de naam te noemen en te belijden, maar dit moet kort zijn en men moet er met de nodige reserve over spreken. Men loopt immers ook nog het gevaar dat onvaste zielen hun conversatie vullen met de pikante bijzonderheden uit een getuigenis. Het vele spreken over zonden, vooral sexuele, wijst op onzuivere motieven van zwakke geesten die dit vaak niet beseffen. Dit sluit evenwel niet uit dat de apostel nuchter en openlijk over het sexuele leven schrijft. Lees hiervoor maar Romeinen 1 en 1 Corinthiërs 7:1-9.

Paulus somt zes zonden op: hoererij, onreinheid, hebzucht, onwelvoeglijkheid, zotte en losse taal.

Met hoererij (pomeia) wordt in eerste instantie de betaalde prostitutie bedoeld, die verbonden was aan de heidense tempeldienst. Vandaar dat in vers 5 en in Colossenzen 3:5 ook hoererij in verband wordt gebracht met afgoderij. De godsdienst in Israël kende deze goddeloze binding niet, maar wel de dienst aan de mammon, de afgod van het geld (Matth. 6:24). De ziel van de hoereerder is bedwelmde of verdoofd, waardoor hij zich overgeeft aan ontuchtigheid (4:19). In de verzen 22-33 van dit hoofdstuk merken we nog hoe het christelijke huwelijk een afspiegeling is van de verhouding tussen Christus en de gemeente. Hij heeft slechts één vrouw en iedere gemeenschap van de mens in de geestenwereld buiten Hem om is geestelijke hoererij. Daarom wordt ook alle sexuele verkeer buiten de huwelijksband als ontucht afgewezen (1 Cor. 5:1).

Onder onreinheid verstaan we iedere gedachte, woord of handeling die ontstaan is vanuit het contact met geesten van onreinheid, zoals er in vers 11 staat: 'Neemt geen deel aan de onvruchtbare werken der duisternis'. Het wezen van

de onreine geesten is wetteloos ten opzichte van de wil van God die geestelijke mensen in zijn scheppingsplan beoogt. Slechts de leiding van de Heilige Geest kan ons binnen en buiten het huwelijk voor onreinheid bewaren.

Ook hebzucht, waaronder in de eerste plaats geldgierigheid wordt bedoeld, maar ook de overdreven begeerte naar het bezit van allerlei dingen, mag het gedachtenleven niet beheersen of verontreinigen. Het vergaderen van schatten op de aarde trekt ons denken weg van het Koninkrijk Gods. Tot de gemeente in de rijke handelsstad Laodicéa sprak de Heer waarschuwend: 'Omdat gij zegt: Ik ben rijk en ik heb mij verrijkt en heb aan niets gebrek, en gij weet niet, dat gij zijt de ellendige en jammerlijke en arme en blinde en naakte, raad Ik u aan van Mij te kopen goud, dat in het vuur gelouterd is, opdat gij rijk moogt worden' in de onzienlijke wereld (Openb. 3:17,18). De psalmist dichtte: 'Wien heb ik nevens U omhoog, wat zou mijn hart, wat zou mijn oog op aarde nevens U toch lusten?'

Onwelvoeglijkheid is datgene wat zich niet voegt naar de wetten Gods en de goede zeden. Het woord bedoelt gemeenheid, dat zijn hier vuile taal en dubbelzinnigheden en onbehoorlijke bewegingen. Zotte taal ziet op vulgaire platheden en op schuine moppen, die bij het gewone volk gewild waren, terwijl losse taal bedoelt de geestige scherts door zogenaamde beschaafde standen, die toespelingen maakt op het sexuele leven. Denk ook in onze tijd aan boerten in toneelstukken en voordrachten en aan bepaalde radio en t.v.-programma's. De gecultiveerde Grieken als Aristoteles hadden 'gekkernijen' (St. Vert.) of losse taal tot een deugd verheven, die de gesprekken veraangenaamden. Van dit misbruik der taal sprak de apostel, dat het niet

paste of betaamde, want het is een belediging van God. Het is niet te rijmen met de heiligheid van de gemeente des Heren. In vuile woorden schuilt een negatieve en ontbindende kracht, die de mens verontreinigt.

Als tegenstelling noemt Paulus de dankzegging, waarin de christen zijn blijdschap te kennen geeft en zijn God verheerlijkt en Hem lof toebrengt. Dit is een bewijs van een innerlijke gaafheid en gezondheid, waarbij men deel heeft aan 'de vreugde des Heren'. Dankzegging voor het goede neemt bij de christen de plaats in van de vuile taal. Daarom zal de apostel in de verzen 19 en 20 opwekken om psalmen, lofzangen en geestelijke liederen te zingen en de Here hiermee te bejubelen en Hem van harte te danken.

5. Want hiervan moet gij doordrongen zijn, dat in geen geval een hoereerder, onreine of geldgierige, dat is een afgodendienaar, erfdeel heeft in het Koninkrijk van Christus en God.

Men moet dit alles goed onthouden en er diep van doordrongen zijn. Gezien het voorafgaande genoten onderwijs 'weet men zeer wel' wat het leven met Christus inhoudt. Wie in genoemde zonden leeft, heeft geen erfdeel in het Koninkrijk Gods. Dit Koninkrijk is de geestelijke wereld waarin het doel van de Schepper met de mens wordt bereikt. Het is de sfeer waarin God en de mens tot een eenheid worden. Het erfdeel is: de goddelijke natuur ontvangen met de geestelijke begaafdheden, de volkomenheid en het zitten op de troon van God. In dit Koninkrijk is uiteraard geen plaats voor enige onreine geest en daarom ook niet voor hen die met een demon zijn

verbonden, omdat ze de duisternis van het koninkrijk van de satan liever hebben dan het licht van de heilige stad.

De ongewone formulering 'het Koninkrijk van Christus en van God' wijst op de ontplooiing van het heil, want eerst moet Christus als koning heersen, totdat Hij al zijn vijanden onder zijn voeten heeft gelegd, en daarna zal ook de Zoon zelf Zich aan Hem onderwerpen, die Hem alles onderworpen heeft, opdat God zij alles in allen (1 Cor. 15:25-28). De gemeente heeft deel aan de geestelijke zegeningen die bij het Koninkrijk van Christus en van de Vader behoren, want zij is door de Heilige Geest onlosmakelijk met de Vader en de Zoon verbonden, want er staat: 'Wij zullen tot hem komen en bij hem wonen' (Joh. 14:23).

Het woord afgodendienaar kan men laten slaan op geldgierige, maar ook uitbreiden tot hoereerder en onreine. Dezen stellen toch hun leden ter beschikking aan de ongerechtigheid, dus in dienst van de demonen. Daarom 'staat zo iemand met een afgodendienaar gelijk' (Canisiusvert.). De onreine en hebzuchtige christen behoeft zich ook niet te vleien dat hij het Koninkrijk Gods zal binnengaan, want zijn opzettelijk zondigen sluit hem buiten het terrein van het eeuwige leven. Hij zoekt immers andere dingen dan het Koninkrijk Gods. Daarom is hij geen voorwerp der genade, omdat hij het heilige veracht. In de heilige stad en in de tempel Gods zijn alleen zij, die de naam van hun God en Heer op hun voorhoofden hebben staan, dus wier denken zuiver is (Openb. 22:4). Tot de onreinen en hebzuchtigen die niet ingingen in de poort van het Koninkrijk der hemelen, wordt gezegd: 'Ik heb u nooit gekend; gaat weg van Mij, gij werkers der wetteloosheid' (Matth. 7:23).

6. Laat niemand u misleiden met drogredenen, want door zulke dingen komt de toorn Gods over de kinderen der ongehoorzaamheid.

Nu worden de geadresseerden gewaarschuwd voor de beïnvloeding door drogredenen of letterlijk 'lege woorden', dus een manier van redeneren waardoor de boze geesten ongemerkt en geleidelijk vat op de christen krijgen. Dan wordt immers het verstand verduisterd. Zo werd eenmaal Eva verleid door de listige redeneringen van de slang, die sprak: 'Gij zult als God zijn en zeker niet sterven'. Er dreigde dus in de gemeenten gevaar dat van buitenaf gedachten binnendrongen, die ingingen tegen de gezonde of gezondmakende leer, die in overeenstemming was met het evangelie der heerlijkheid (1 Tim. 1:10,11). Ook van de dwaalleraars wordt gezegd, dat zij trachten te verleiden 'met verzonnen redeneringen'. Een verkeerd gericht denken opent de weg naar het verderf, terwijl het verkondigen van de waarheid de mens vrijmaakt en hem naar het Koninkrijk Gods voert. Door drogredenen kwamen bijvoorbeeld de kinderdoop, de leer der uitverkiezing en de erfzondetheorie in de kerk.

Bij de eerste dwaling heeft men de drogreden dat het verbond met Abraham en zijn natuurlijk zaad ook geldt voor de nieuwtestamentische gelovigen en hun kinderen, in plaats dat men de gelovigen zelf als Abrahams zaad beschouwt. Bij de tweede dwaling volgt men de redenering dat Christus niet voor de gehele wereld gestorven kan zijn, omdat niet allen behouden worden. Men beperkt dan het woord wereld tot een gelovige rest. De derde dwaling rekent het onschuldige kind de zonde

der vaderen toe. Het zou schuldig staan aan kwaad dat het nooit bedacht of gedaan heeft. Wij denken ook aan de Israël-leer waarin vele evangelische christenen en pinkstergelovigen verstrikt zijn. Deze valse leer richt de middelmuur des afscheidseels weer hoog op.

De mensen die de leugen geloven, gehoorzamen aan de vader der leugen, de ongehoorzame aartsengel. Daarom zijn ze kinderen of liever zonen der ongehoorzaamheid. We denken hierbij ook aan de zonen der ongehoorzaamheid over wie hoofdstuk 2:2 spreekt. Zij zijn ook kinderen des toorns, omdat ze verbonden zijn met leugenmachten en wargeesten op wie de toorn van God rust, dus die door Hem voor eeuwig zijn verstoten. Zij dreigen met de machten ten onder te gaan op gelijke wijze als zij die weigerden de oude mens af te leggen en van wie gezegd wordt dat zij daardoor ten verderve gaan (4:22).

Ook in hoofdstuk 4:14 waarschuwt de apostel tegen allerlei wind van leer, gebracht door sluwe en bedrieglijke personen. Misschien zinspeelt de apostel op een mystieke dwaling die voortkwam uit een heidense filosofie.

Het is opvallend hoe bepaalde 'ijdele woorden' in het hart van zwakke christenen kunnen binnenkomen en zich daar vastzetten. Zo zijn er mensen die menen de zonde tegen de Heilige Geest te hebben bedreven en ze horen dan het bijbelwoord dat dit hun nimmer zal worden vergeven. Anderen horen de schrikaanjagende uitspraak als tot hen gericht: 'Gaaf weg van Mij, gij vervloekten, naar het eeuwige vuur', of. 'Ik heb u nooit gekend'. Gods heerlijkheid is voor hen een verterend vuur. Het zijn drogredenen, omdat zulke personen vaak zich niet bewust zijn een concrete zonde te hebben gedaan. Zo zijn er zelfs

ook kinderen die door ijdele woorden misleid van jongsafaan bang gemaakt werden voor het helse vuur. Maar laat men zich ook niet vleien met de drogreden dat de christen zich wel kan permitteren te zondigen en Gods geboden ongestraft kan overtreden, omdat God liefde is en gaarne vergeeft. Zulke personen behoren terecht tot de zonen der ongehoorzaamheid.

7,8. Doet dan niet met ben mede. Want gij waart vroeger duisternis, maar thans zijt gij licht in de Here; wandelt als kinderen des lights, -

Paulus waarschuwt zijn lezers zich niet schuldig te maken aan het geloven van leugens, hoe mooi deze ook opgedist worden, of onder welke vrome dekmantel ze zich verbergen. Zijn volgelingen moeten de waarheid vasthouden en niet medeplichtig worden aan een fatale ongehoorzaamheid. Ze hadden vroeger als heidenen in de duisternis en onder de toorn geleefd. Nadat ze Jezus Christus aangenomen hadden, werden ze licht, dit wil zeggen verbonden met het leven, want het leven is het licht der wereld. Ze werden zélf het licht der wereld, omdat het leven in hen functioneerde en omdat ze zich in het lichaam des Heren, of 'in de Here' bevonden. In de gemeente moesten ze zich niet met allerlei onruststokers inlaten, die ondergronds hun meningen lanceerden. Paulus noemt hier de felle tegenstelling: duisternis en licht, waarbij hij het vroegere schema weer ter hand neemt uit hoofdstuk 2:1,2. Altijd moet in de gemeenten gewaarschuwd worden niet te luisteren naar hen die tegen de door God geïnspireerde boodschap ingaan en daardoor verwarring stichten en scheidingen bewerken. Zulke

personen gedragen zich niet als kinderen des lichts, maar hebben deel aan de ongehoorzaamheid en daarom hebben zij ook deel aan de toorn van God.

Wie in het licht wandelt, wekt geen spanningen op, want deze tasten het licht, of het leven met God aan. Wanneer men zich negatief opstelt, verstoort men de harmonie in de gemeente. Laten wij ons daarom niet door 'holle woorden' of 'drogredenen' laten verstrikken, want deze steunen niet op juiste inzichten en rijke ervaringen, maar hun voedingsbodem vinden ze veelal in de frustraties en inspiraties van hen die de apostel aanduidt met de woorden 'schijnapostelen' en 'slechte arbeiders'.

9,10. want de vrucht des lichts bestaat in louter goedheid en gerechtigheid en waarheid-, en toetst wat de Here welbehagelijk is.

De vrucht van het licht - en de christen is licht - moet aan een hoge roeping beantwoorden. 'Kinderen des lichts' zijn immers als een stad op een hoge berg, welke niet verborgen kan blijven (Matth. 5:14). Het woordje 'vrucht' staat in het enkelvoud - dus niet 'vruchten' - vergelijk 'de vrucht van de Geest' in Galaten 5:22. De genadegaven die door de liefde werken, brengen immers één mooi en gaaf geheel voort! De vrucht van het licht of van de mens die met God leeft, openbaart zich in zuivere goedheid, zodat de mens Gods goed functioneert en tot alle goed werk bekwaam is. Hij kan dit als hij naar de wetten van God leeft in gerechtigheid en waarheid. Hij heeft dan ook eerbied voor de rechten van andere mensen en doet dit uitkomen door een gave levenswandel. Hij leeft in

waarheid als hij ook de realiteiten van de onzienlijke wereld kent en weet te onderscheiden.

Licht en duisternis zijn bij de apostel twee absoluut streng gescheiden begrippen. De antithese is: 'Welke gemeenschap heeft het licht met de duisternis?' (2 Cor. 6:14). De christen is niet een kind des lichts vanwege zijn wetsbetrachting of omdat hij zich inspant, maar vanwege de Geest Gods die in hem woont en die zowel het willen als het werken in hem uitwerkt (Fil. 2:13).

Bij het toetsen of onderzoeken van wat de Heer welbehagelijk is, weet de christen dat de wil van God het goede, het welgevallige en het volkomene is (Rom. 12:2). Hij moet zich dus afvragen of zijn denken, spreken en handelen hiermee in overeenstemming zijn. Hij moet zichzelf testen op grond van de woorden Gods. De broeder des Heren schreef.- 'Maar wie zich verdiept in de volmaakte wet - die tot volkomenheid voert -, die der vrijheid - die gegeven is aan vrije en niet gebonden mensen -, en daarbij blijft, niet als een vergeetachtige hoorder, doch als een werkelijke dader, die zal zalig zijn in zijn doen' (Jac. 1:25). Bij dit onderzoek vraagt hij zich af hoe hij voor God in iedere zaak welgevallig kan leven, hoe hij met zijn gedachten voortdurend bij Hem kan zijn en hoe hij zijn geest steeds kan verheffen. Hij die zo 'wandelt' (vers 8), is een gezegende christen.

Het woordje 'goedheid' ziet naar zijn oorsprong speciaal op vriendelijkheid en weldadigheid, maar het kan ook een ruimere betekenis hebben. Zo zag God dat de mens die Hij had geschapen, goed was, dus beantwoordde aan de verwachtingen van zijn Maker. Goedheid staat tegenover slechtheid. Goedheid, gerechtigheid en waarheid typeren

de christen in zijn omgang met zijn medemensen. Hij is niet moeilijk en lastig, maar zachtmoedig, goedaardig en eerlijk in handel en wandel. Hij houdt zich niet op met leugen, bedrog, roddel of met leringen die hem van de hoge weg afvoeren.

11-13. En neemt geen deel aan de onvruchtbare werken der duisternis, maar ontmaskert ze veeleer, want het is zelfs schandelijk om te noemen, wat heimelijk door ben wordt verricht; maar als dat alles door het licht ontmaskerd wordt, komt het aan de dag; want al wat aan de dag komt, is licht.

De werken der duisternis ontstaan, wanneer de geest van de mens gemeenschap heeft met de boze geesten. Dit kan geschieden, doordat de begeerte wordt verleid (Jac. 1:14). Dan is er nog de mogelijkheid om weerstand te bieden. Wanneer evenwel de demon in de mens huist, wanneer hij dus in een of meerdere sectoren van zijn leven gebonden is, wordt hij overweldigd. Hij doet dan wat hij niet wil.

Wanneer de boze werken openbaar worden, moet de christen niet mee gaan doen, geen deel er aan hebben, want het einde ervan is de dood (Rom. 6:21). Wanneer op een zaak veel gestolen wordt, is de verleiding groot om ook wat mee te nemen, want ieder doet het. Wanneer een kind erg lastig is, reageert men gemakkelijk door geweld en dan heult men met de vijand. Men moet ook niet lachen om schuine moppen, maar zich distantiëren van de vijand.

Met onvruchtbare werken der duisternis bedoelt de apostel, dat er geen 'vrucht des lichts' door wordt voortgebracht, dus geen goedheid, gerechtigheid en waarheid. Onvruchtbare werken voeren alleen naar

slechtheid, naar ongerechtigheid of wetteloosheid en naar leugen. Zij worden geïnspireerd door de machten der duisternis. Duisternis is hier een verzamelnaam. Er is sprake van werken der duistere machten. Die geestenwereld moet ontmaskerd worden en het is schandelijk wat door hen wordt verricht.

De machten doen zich voor als engelen des lichts, teneinde de mens te misleiden door 'drogredenen'. Deze duivelen dragen een masker dat moet worden afgerukt. Ze zijn immers wolven in schaapskleren gehuld. In dit geval noemen zij zich christen, want ze doen zich voor als schapen. Van Jezus werd gezegd dat Hij de machten openlijk ten toon stelde. Men moet deze boze geesten agressief tegemoet treden, want het afrukken van het masker wijst op de strijd in de hemelse gewesten. Wij moeten zien met wie we in werkelijkheid te doen hebben en wat het doel is van hun inspiraties. Men mag zich niet alleen maar afzijdig houden -'niet meedoen' - maar moet ze ook aan het licht brengen, dit wil zeggen voor de omgeving zichtbaar maken.

De werken die door de demonen tot stand gekomen waren, zijn zelfs schandelijk om te noemen. Ze behoren dus tot die zaken 'waarvan onder u zelfs geen sprake mag zijn'. Uit het woordje 'heimelijk' blijkt, dat de onvruchtbare werken niet ontstaan in de natuurlijke wereld, maar zij komen voort uit de onzienlijke wereld der geesten. Wie deze dingen aan de kaak stelt, laat het licht van Gods Geest erop schijnen en maakt zo de ware aard der demonen openbaar, want dezen werken heimelijk of in het verborgen, 'maar het licht maakt alles (allen) openbaar' (Can. vert.). Op deze wijze worden de kinderen des lichts

gebruikt om anderen de ogen te openen voor hun zonden en te trachten hen te overtuigen van het kwaad ervan.

14. Daarom heet het: Ontwaak gij die slaapt, en sta op uit de doden, en Christus zal over u lichten.

Vele commentaren houden deze tekst voor een der oudste christelijke liederen. Het vervolg ervan zou kunnen zijn: 'Die Zich geopenbaard heeft in het vlees, is gerechtvaardigd door de Geest, is verschenen aan de engelen, is verkondigd onder de heidenen, geloofd in de wereld, opgenomen in heerlijkheid' (1 Tim. 3:16). De slaper in de geestelijke wereld moet wakker worden en opstaan tot nieuw leven. De zondaar wordt opgeroepen de ogen te openen voor de geestelijke wereld en wakker te worden, opdat hij tot berouw en bekering komt, opdat zijn zonden uitgedelgd zouden worden (Hand. 3:19). Dan zal Christus zijn licht over hem doen opgaan. Hij ontvangt dan verlichte ogen des verstands en kennis en wijsheid in de hemelse gewesten.

Toch duidt de aanwijzing: 'Daarom wordt gezegd' er waarschijnlijk op dat deze woorden (tevens) een aanhaling zijn uit het Oude Testament, een soort parafrase, een omschrijving met andere woorden, van Jesaja 60:1. Wij kunnen de overeenkomst van genoemde tekst nauwelijks in twijfel trekken. Er staat: 'Sta op, word verlicht, want uw licht komt en de heerlijkheid des Heren gaat over u op'. De apostel vervangt dus 'de heerlijkheid des Heren gaat over u op' met 'Christus zal over u lichten' of Hij zal als een dageraad over u opgaan. Christus is de Gezalfde, de Griekse naam voor de oudtestamentische Messias, die het licht der wereld zou zijn. Zo staat in Jesaja 6:1 dat de

profeet de Here zag zitten op een verheven troon, maar in Johannes 12:41 wordt meegedeeld, dat Jesaja sprak over de heerlijkheid van Christus.

15,16. Ziet dus nauwlettend toe, hoe gij wandelt, niet als onwijken, doch als wijzen, u de gelegenheid ten nutte makende, want de dagen zijn kwaad.

In het vorige gedeelte heeft de apostel over een wandel naar Gods wil gesproken. De gelovigen behoren als kinderen van God op de hoge weg te wandelen. Het is nu de zevende maal dat Paulus het werkwoord 'wandelen' in deze brief gebruikt. Zijn lezers behoren accuraat te wandelen, dat is letterlijk bij het voortgaan naar alle kanten uitkijkende, teneinde gevaar en vijanden te vermijden. Zij moeten voortdurend hun levenswijze toetsen aan het evangelie en van stap tot stap met de Heer voortgaan. Het leven bestaat immers uit een aaneenschakeling van kleine voorvallen en gebeurtenissen. Het is dan wel opmerkelijk dat men deze vaste gang zo dikwijls bij vele enthousiaste christenen in de opwekkingsbewegingen mist. Een ieder moet daarbij steeds zichzelf beoordelen om niet onder het oordeel te komen (1 Cor. 11:31).

De christen is wijs als hij rekening houdt met de volle waarheid, dat is met de realiteiten in twee dimensies. Hij weet immers dat de aardse werkelijkheid haar oorsprong heeft in de onzichtbare wereld, en dat hetgeen op het zichtbare vlak gebeurt, de openbaring is van geestelijke machten en krachten. Hij moet dus kennis van de onzienlijke wereld bezitten en deze in het dagelijkse leven toepassen. Dan is hij wijs. Hij behoort dus het evangelie

van het Koninkrijk der hemelen op aarde te realiseren. Dit is beslist nodig, want hij komt ieder ogenblik de machten der duisternis tegen. Hij zal voortdurend de geesten moeten onderscheiden, een keuze moeten maken, een besluit moeten nemen, moeten strijden, zich moeten verdedigen, of moeten aanvallen. Hij heeft al deze kennis en wijsheid nodig om zijn wandel zuiver te houden, want de dagen zijn kwaad vanwege de toenemende invloed der wetteloze geesten. Wie alleen met het zichtbare rekening houdt, is onwijs, dus, dwaas in de ogen van God die geest is.

De gelegenheid benutten betekent ervan gebruik maken om het goede te bewerken, want hiertoe is de mens Gods geschapen. Deze moet zelf het goede doen en ook anderen helpen het goede te voorschijn te brengen, niet door dezen eens goed de waarheid te vertellen, maar door voor hen het goede te zoeken, zodat hun hart ook rein of zuiver wordt, want het doel van alle vermaning beoogt liefde uit een rein hart, uit een zuiver geweten en een ongeveerinsd geloof (1 Tim. 1:5). Dan staat immers zo'n persoon weer positief tot God en zijn naaste.

De Statenvertaling heeft in plaats van 'de gelegenheid ten nutte makende', de meer letterlijke weergave 'de tijd uitkopende' of loskopende. Men moet als het ware de tijd bevrijden uit de greep van de machten der duisternis, hem ontrukken aan 'de loop dezer wereld' (2:2). Men moet hem veroveren voor het werk van God en hiervoor de prijs betalen van zelfverloochening. In Daniël 2:8 vindt men dezelfde Griekse uitdrukking in de septuaginta. Daar zegt de koning tot de tovenaars en bezweerders: 'Ik begrijp heel goed dat gij tijd zoekt te winnen' of zoekt uit te baten teneinde uitvluchten te bedenken. Wie zijn aandacht alleen

op het aardse richt, heeft geen tijd voor het hemelse. De tijd uitkopen is tegengesteld aan zoeken naar tijd-verdrijf!

17. Weest daarom niet onverstandig, maar tracht te verstaan, wat de wil des Heren is.

Men zegt soms dat wij ons verstand niet behoeven te gebruiken en dat wij dit moeten 'inleveren'. Wáár men dit dan afgeven moet, wordt er nooit bij gezegd. De apostel doet evenwel een beroep op het gezonde, dat is op het verlichte verstand, daar dit ook rekening houdt met de onzienlijke werkelijkheid. Hierdoor kan men Gods bedoelingen verstaan: hoe zijn wetten zijn en hoe Hij het hebben wil, wat Hem welgevallig is, wat goed is en wat volkomen is (Rom. 12:2).

Onverstandigen gebruiken hun verstand niet, of gebruiken het verkeerd. Wij moeten door middel van ons verstand werken met de volle waarheid teneinde zo tot bepaalde conclusies te komen en tot daden. Als er een kind van nijd of drift op de grond ligt te slaan en te schoppen, gebruiken wij ons verlicht verstand om te begrijpen wat er aan de hand is. De waarheid in de natuurlijke wereld is, dat dit kind zich misdraagt en moeite geeft. De volle waarheid is dat het overweldigd werd en misbruikt wordt door de machten der duisternis. Wat is nu de wil des Heren? Niet dat wij er dan ook nog 'op timmeren', want dan wordt het van twee zijden belaagd, geattaqueerd en murw gemaakt.

Het is dan nergens meer. De wil des Heren is dat wij het bevrijden van zijn vijanden, het vertroosten en het schuiling bieden. Zo handelen wij ook met volwassenen die aangevallen worden, overweldigd of verslaafd zijn. De wil des Heren is dat het goede in ons en door ons in de

ander gestimuleerd en ontwikkeld wordt en dan tevoorschijn komt. Dit is de Heer welbehagelijk en dit is zijn enige methode die doeltreffend is om iemand tot een volkomen mens te doen uitgroeien. Wie alleen rekening houdt met het zichtbare, en de methode van de wereldgeesten - dat zijn de geesten van de natuurlijke mensen - toepast, wordt onverstandig genoemd. Hij verstaat immers de wil des Heren niet. Gods gedachten zijn immers 'hoger' dan de raadslagen van de natuurlijke of ongeestelijke mens.

De christen die midden in de Gode vijandige wereld staat, dus midden in de strijd, zal op dit punt veel moeten leren en menigmaal worden uitgetest en de gelegenheid krijgen om waar te maken wat hij gelooft. Wie zich als christen in de strijd des levens op zijn natuurlijke aanpak der dingen beroemt en meent daardoor resultaat te bereiken, zal bemerken dat hij steunt op arme en zwakke wereldgeesten, die niet in staat zijn de toenemende wetteloosheid en demonie te keren en Gods wil en plan ten goede te doen zegevieren. Hij zal uiteindelijk onverstandig blijken te zijn. De Galaten die met de Geest begonnen waren, eindigden ermee op de werken der wet te vertrouwen. Paulus schreef. 'Hoe kunt gij thans terugkeren tot die zwakke en armelijke wereldgeesten'? Hij sprak over 'onverstandige Galaten' (Galaten 3:1 en 4:9).

18. En bedrinkt u niet aan wijn, waarin bandeloosheid is, maar wordt vervuld met de Geest,

Wijn wordt gebruikt om de levensgeest op te wekken, om meer geestkracht te krijgen en de mens 'op te kikkeren'. De sterke drank is een natuurlijk middel dat door de

wereldgeesten wordt gebruikt om het leven beter aan te kunnen en het te veraangemen. Paulus wijst er in dit verband op dat wijn de mens stimuleert en opvrolijkt, maar ook tot bandeloosheid leidt in plaats van tot opbouw. Veel wijn en sterke drank - de apostel spreekt van 'bedrinkt' - leiden tot ontbinding van het menselijke leven en tot verslaving. Zij tasten het goed functioneren van het maatschappelijke leven aan. Zo tracht men in onze tijd naast deze 'genotsmiddelen' ook de geest nog op te wekken of te verdoven door bedwelmende en verslavende middelen, waardoor de mens high wordt. Door al deze stoffen brengt men de geest van de mens in aanraking met de machten der duisternis en nimmer met de kracht van God. Drank en narcotische middelen brengen de mens nooit tot het goede, het welgevallige en het volkomene, maar wel tot wetteloosheid of bandeloosheid en liederlijkheid. Zo kan men er zekervan zijn dat men door het drinken op elkaars gezondheid die van zichzelf bederft.

Een tijdgenoot van Paulus schreef. 'Wie met een dronken man twist, beledigt een afwezige'. De joodse Talmud merkt op: 'Bij het eerste glas een lam, bij het tweede een leeuw, bij het derde een zwijn'. Wij zeggen: 'Wie een vriend is van de wijn, moet zijn eigen vijand zijn' en 'vele dwazen sterven van volle glazen', of 'als de wijn is in de man, is de wijsheid in de kan'.

De Heilige Geest wekt de menselijke geest óók op en versterkt hem, stimuleert hem op de goede weg te gaan, die van de volmaaktheid. Het drinken van wijn prikkelt de menselijke geest maar verheft deze niet in de hemelse gewesten en de duivel maakt van dit genotmiddel gemakkelijk gebruik om binnen te komen.

Het drankmisbruik was in de dagen van Paulus zeker zo erg als in onze tijd. In de eerste christelijke gemeenten kwam ook openbare dronkenschap voor, zelfs in de bijeenkomsten. Het was een normaal verschijnsel dat men bij heidense plechtigheden zijn geest 'verruimde' door veel te drinken en zo in gemeenschap met zijn goden kwam. Niemand zag kwaad in dronkenschap. Dionysus of Bacchus was bij de Grieken en Romeinen de god van de wijn. De zogenaamde bacchanaliën of zwelgpertijen waren berucht. Paulus wijst hier en ook in de Corinthebrief erop dat de uitingen des geestes in het christendom een geheel ander ontstaan hebben dan die van de heidense mysterievieringen (vergelijk 1 Cor. 11:21 en 12:2). De waarschuwing van Paulus tegen het drankgebruik en -misbruik is eigenlijk een voortzetting van zijn vermaan tegen 'allerlei onreinheid' in vers 3.

Vele arbeiders in de wijngaard des Heren weten uit ervaring welke relatie er is tussen het drankgebruik en een onheilge levenswandel. Wij schrijven hier niet over 'geheel-onthouding', maar wijzen er wel op dat het veelvuldig gebruik van sterke drank ook in christelijke kringen een bekende volkszonde is. Natuurlijk kennen wij wel bepaalde Schriftplaatsen die zinspelen op een zeker gebruik van wijn, maar wij willen anderzijds het voorbeeld geven van onthouding terwille van de zwakke broeder en zuster in de gemeente en last but not least terwille van onze eigen kinderen, die in scholengemeenschappen, op hun werk en in de maatschappij voortdurend met drankmisbruik worden geconfronteerd en moeten leren 'neen' te zeggen.

Wij willen in dit commentaar een volledig citaat uit Spreuken 23:31-35 vermelden. Dit werd in een tijd

geschreven en in een land waar het drankmisbruik niet te vergelijken was met wat tegenwoordig in vele kringen als normaal wordt beschouwd, zelfs onder hen die zich christenen noemen. Ook in onze tijd zijn daarom de dagen kwaad! 'Zie niet om naar de wijn, hoe rood hij is. Hoe hij fonkelt in het glas. Wel glijdt hij zachtjes naar binnen. Vloeiend langs lippen en tanden. Maar ten leste bijt hij als een slang, is hij giftig als een adder. Uw ogen zien vreemde dingen, uw hart slaat wartaal uit; ge voelt u als iemand, die dobert op zee, als een matroos bij zware storm: Ze hebben me geslagen, en ik voelde het niet. Ze hebben me gebeukt en ik merkte het niet! Wanneer ben ik weer wakker? Dan ga ik er nog eens opuit!' (Can. vert.).

In plaats van vol te worden met wijn zal de ware christen zich uitstrekken naar de vervulling met de Heilige Geest. Op de Pinksterdag wees Petrus op deze felle tegenstelling. Hij riep uit: 'Deze mensen zijn niet dronken, zoals gij veronderstelt... maar dit is het, waarvan gesproken is door de profeet Joël' (Hand. 2:15,16).

Vervuld worden betekent een overvloedige stroom van geestelijke ervaringen beleven, een opgetrokken worden in hemelse sferen. Het is een horen en zien in de hemelse gewesten, terwijl het natuurlijke leven volledig aan het geestelijke is onderworpen. Zo werd de martelaar Stéfanus in het dodelijke tijdsgewricht vol van de Heilige Geest en sloeg hij de ogen ten hemel en zag hij daar de heerlijkheid Gods en Jezus staande ter rechterhand Gods. Bij de vervulling met de Geest is het geestelijke lichaam actief, en wordt ook het sterfelijke lichaam levend gemaakt, zodat dit functioneert tot eer van de goddelijke Maker.

De geest van de mens wordt krachtdadig beïnvloed en ondersteund door de Geest Gods. De eigen geest wordt niet uitgeschakeld maar tot zijn hoogste bestemming opgevoerd, waardoor hij volkomen toegerust wordt de grote werken Gods op te merken, te verkondigen en als mens Gods zelf ook te verrichten. Wie met de Geest vervuld is, bezit ook goddelijke kennis en wijsheid en wordt door deze Geest geleid tot godvruchtige handelingen.

19. en spreekt onder elkander in psalmen, lofzangen en geestelijke liederen, en zingt en jubelt de Here van harte,

Gezang wekt ook de menselijke geest op en dan komt de vraag: wat zing je? Welke muziek domineert in je huis? Wat komt er over via de radio? Wat is de inhoud van je liederen? De zang die men bij het gebruik van wijn en sterke drank verneemt, verheft de menselijke geest beslist niet, maar haalt hem meestal omlaag. De vrolijkheid van de aangeschotene hoort men in het luidruchtige lied bij de braspartij. Wie evenwel door de Geest van God geleid wordt, zingt het lied des levens dat harmonisch en welluidend is, omdat het veroorzaakt wordt door de tegenwoordigheid van de Heer in het midden van zijn volk.

De gelovige richt zich met zijn lied op zijn Heer in psalmen, gezangen en geestelijke liederen. Dan wordt het hart vol van de vreugde des Heren en komt jubelroep en zegezing in de tent der rechtvaardige te voorschijn. Merk op dat de apostel geen klaagzangen verwacht, die vanuit 'diepte van ellende' opstijgen. Hij wekt op tot lofzangen, want wanneer op deze wijze iemand 'verstandig wandelt' zullen de machten der duisternis worden verdreven. Er

zullen dan overwinningen worden geboekt op het rijk der duisternis en het heil des Heren zal worden geopenbaard. Vandaar de behoefte om de Heer te bejubelen en Hem te danken. 'Wo man singt, da lass dich ruhig nieder; böse Menschen haben keine Lieder' (waar men zingt, zet u daar rustig neer; slechte mensen hebben geen liederen). Er worden daarom veel blijde liederen gezongen in de gemeenten en in de samenkomsten waar Gods Geest krachtig werkzaam is.

Er staat: 'Spreekt onder elkaar', want de gemeente wordt als het ware door de pneumatische of geestelijke liederen toegesproken. Bovendien kende men ook het op verhoogde toon zingende spreken. De grenzen tussen spreken en zingen worden dan weggewist. Het joodse leven maakte hiervan een veelvuldig gebruik. Op deze wijze 'zong' men dan een geschreven bijbeltekst.

Psalmen waren liederen die met begeleiding van instrumenten werden gezongen. In de Statenbijbel staat in plaats van 'jubelt': 'psalmende', dat is psalmodiërend met snarenspeel of op de fluit, die de lofzang begeleidden. In onze psalmboekjes stond vroeger het instrument er dikwijls bij. Men denke hierbij evenwel niet uitsluitend aan oudtestamentische psalmen. Binnen de jonge, christelijke gemeenschappen werden al spoedig nieuwe liederen gemaakt en in de samenkomst ten gehore gebracht. In 1 Corinthiërs 14:26 betekent: 'Heeft ieder iets: een psalm', een lied dat hijzelf had gemaakt! Maar het is ook van belang om de bijbelse psalmen bij het zingen niet te verwaarlozen. Deze zong men in de eerste gemeenten ook. Denk maar aan de vele aanhalingen in het Nieuwe Testament van de psalmen. Ze waren bekend door het veelvuldige zingen ervan.

Lofzangen zijn hymnen of liederen van aanbidding. Ze zijn niet alleen in het hart maar komen er ook uit. De klanken vertolken de lof van de ziel en God luistert ernaar, 'want juicht in uw hart voor de Heer' (Can. vert.). Lofzang is een algemene benaming, waaronder ook de koortjes en de beurtzangen genoemd kunnen worden, die men vroeger veelvuldig zong, zoals dit tegenwoordig gelukkig ook weer geschiedt.

Voor geestelijke liederen kan men ook lezen 'geestesliederen'. De Duitse vertaling van Bruns geeft: door de Geest gewerkte liederen. Deze kunnen dus ook in nieuwe tongen worden gezongen, zoals Paulus schreef. 'Ik zal lofzingen met mijn geest' (1 Cor. 14:15).

Opvallend moet wel het aantal liederen zijn geweest dat in de eerste christelijke gemeenten werd gezongen. 'Onder elkander' betekent in de samenkomsten der gelovigen, maar er kan ook mee bedoeld zijn 'voor zichzelf', zoals Paulus en Silas 'voor zichzelf zongen in de gevangenis van Filippi. In Colossenzen 3:16 vinden wij de paralleltekst: 'En met psalmen, lofzangen en geestelijke liederen zingende, Gode dank brengt in uw harten'. Zingt daarom met spontaniteit, zingt en jubelt en laat de blijdschap van het hart het zingen begeleiden.

Wanneer de gemeenteleden bij elkaar zijn, moeten ze elkaar opbouwen. Hoe doen ze dit? Niet ieder was in de dagen van Paulus in staat te lezen, want toen was het analfabetisme een gewoon verschijnsel. Ook was niet ieder bij machte het Woord van God te bespreken en ook was er toen nog geen bijbel. Men bezat alleen het Oude Testament, dat slechts verstaan kan worden bij het licht van het Nieuwe. Men had er enkel wat aan, indien er

bekwame uitleggers waren. Het lied was en is dus in de samenkomst een belangrijk element om de harten tot God te verheffen en elkaar als christenen te herkennen.

Het spreekt vanzelf dat onze lofzangen en dankliederen en ook onze getuigenisliederen inhoud moeten hebben. Wij getuigen bijvoorbeeld al zingende: 'Wij hebben een grote Koning' of 'wij vormen één gemeente'. Onze lofzangen mogen evenwel niet verlopen in een voortdurende herhaling van: 'Prijs de Heer of 'Halleluja'. De reden waarom men zulks zingt, moet in het lied tot uiting komen. Zo vindt men dit ook in de psalmen. Wanneer Paulus hier zegt, dat wij God voor alles moeten danken', dan zullen wij dit 'alles' ook in onze liederen moeten verwerken.

Een voorname taak heeft de zangleider(ster), die niet alleen de muziek en zang moet leiden, maar ook de gemeente zodanig moet opbouwen, dat zij wordt opgevoerd in de hemelse gewesten en wel in de sfeer van het Koninkrijk Gods.

20,21. dankt te allen tijde in de naam van onze Here Jezus Christus God, de Vader, voor alles, en weest elkander onderdanig inde vreze van Christus.

De christenen moeten dus vooral door het bed de hemelse Vader dank brengen. Ze bieden Hem lof aan in de naam van Jezus, omdat Deze de oorzaak van alle jubel is en Hij er ook reden toe geeft. De dankzegging richt zich evenals in de Colossenzen brief tot God de Vader en men 'doet dit alles in de naam van de Here Jezus', die onze middelaar en voorspraak is (Col. 3:16,17).

Niet ieder is evenwel in staat altijd te zingen, maar de sfeer tot dankzegging vanwege de blijdschap, vrede en gerechtigheid van het Koninkrijk Gods, moet wel aanwezig zijn. Wij danken voor de ontvangen zegeningen en voor het plan van God met de mens, want dit verheft ons tot koningen en priesters. Wij danken God in Christus dat wij een nieuw 'geslacht in de hemelen en op de aarde' mogen zijn. Wij danken Hem voor de Heilige Geest die ons in alle waarheid leidt en voor de bewijzen van diens gunst en tegenwoordigheid. Ja, wij zullen uiteindelijk 'God de Vader voor alle dingen danken', omdat 'zij meewerken ten goede voor hen, die God liefhebben' (Rom. 8:28).

De lofzettingen, de gebeden en de liederen zijn aangenaam voor God: 'Laten wij dan door Christus Gode voortdurend een lofoffer brengen, namelijk de vrucht onzer lippen, die zijn naam belijden', want wie lof offert, eert God en baant de weg, dat Hij hem het heil doet zien' (Hebr. 13:15 en Ps. 50:23).

De tempel en de synagoge waren in het oude verbond, en de bijeenkomsten der christenen zijn in het nieuwe verbond de plaatsen waar God gedankt werd en wordt, en deze dankzegging beheerst het leven van Gods volk Wij behoren 'overvloeiende te zijn in dankzegging' (Col. 2:7).

Onder voortdurende dankzeggingen ontvangen wij alles wat God heeft beloofd. Het woord 'eucharistia' of dankzegging typeert zelfs het heilig avondmaal, waar allen tezamen zullen overvloeien van blijdschap vanwege de verkregen genade.

In de stilte van de nacht en bij de bezigheden van het dagelijkse leven dankt de christen in zijn hart de goede God en openbaart dit ook door lied en gebed. Wie niet

danken kan, staat negatief ten opzichte van God en heeft in zijn hart eigenlijk allerlei aanmerkingen op Hem. God baant evenwel altijd een weg naar eeuwige verlossing en heerlijkheid. Waar in de gemeente de dank en de lof opstijgen, is dit alleen mogelijk wanneer er harmonie en vrede aanwezig zijn.

De onderdanigheid jegens elkaar is een voorname voorwaarde voor het bewaren van de goede sfeer. Men stelt zich daarbij vrijwillig onder hen, die God heeft gegeven om de gemeente te besturen: onder voorgangers, oudsten en verder onder allen die een dienende functie hebben. Voor een zachtmoedige en stille geest is dit alles vanzelfsprekend, maar rebelse geesten veroorzaken spanningen, waardoor de gezamenlijke lof en aanbidding aangetast worden.

Het christendom is met het woord 'onderdanig' verbonden. Zo moet ieder zich onderwerpen aan de overheden die boven hem staan (Rom. 13:1). Dan gaat het de christen en ook de overheid goed. Stelt u ook in de gemeente onder de leidende broeders (1 Cor. 16:16). 'Gehoorzaamt uw voorgangers en onderwerpt u aan hen' (Hebr. 13:17). 'Onderwerpt u aan alle menselijke instellingen'. 'Huisslaven, weest in alle vreze uw meesters onderdanig'. 'Gij vrouwen, weest uw mannen onderdanig'. 'Gij, jongeren, onderwerpt u aan de oudsten' (1 Petr. 2:13,18; 3:1 en 5:5).

Men moet vreze en eerbied voor elkaar hebben, zoals Christus eerbied voor zijn broeders had. Hij respecteerde hen en diende ze. Hij sprak: 'Ik ben in uw midden als een die dient!' Wie met een blijmoedig hart en vol aanbidding Christus 'vrees' - de nieuwtestamentische tegenhanger van

de 'vreze Gods' in het oude verbond - kan ook zonder moeite anderen onderdanig zijn. Hij zal zijn naasten daarom helpen, hen liefhebben en zegenen.

22-24. Vrouwen, weest aan uw man onderdanig als aan de Here, want de man is het hoofd van zijn vrouw, evenals Christus het hoofd is zijner gemeente, Hij is het, die zijn lichaam in standhoudt. Welnu, gelijk de gemeente onderdanig is aan Christus, zo ook de vrouw aan haar man, in alles.

In het vorige vers schreef de apostel in zijn vermaning aan alle gelovigen en zonder onderscheid te maken tussen de seksen, dat men elkaar onderdanig moet zijn in de vreze van Christus. Petrus schreef aan alle gelovigen: 'Zijt allen elkander onderdanig; zijt met de ootmoedigheid bekleed' (1 Petr. 5:5 St. Vert.). Deze passages zijn dus ontegenzeggelijk ook voorgeschreven aan mannen, maar ieder zal aanvoelen dat zij niet de bedoeling kunnen hebben, dat men zich dan maar stellen moet onder de eerste de beste die christen is geworden.

De apostel Paulus had ook vrouwen als medewerkers. In Filippenzen 4:3 (St. Vert.) schrijft hij: 'En ik bid ook u... wees deze vrouwen behulpzaam, die met mij gestreden hebben in het Evangelie'. Zo weten wij uit Romeinen 16:1,2 dat Fébe de apostel op de een of andere wijze had geholpen. Prisca wordt daar in vers 3 medehelpster genoemd in vers 12 worden Tryféna en Tryfósa vrouwen genoemd 'die in de Heer arbeiden', evenals Pérsis 'die veel gearbeid heeft in de Here' (St.Vert.).

Ook van deze medewerksters schrijft de apostel: 'Nog een verzoek broeders,... stelt u dan ook onder (of onderwerpt u

aan) ieder, die medewerkt en werkt' (1 Cor. 16:16). Zowel in Corinthe als in Efeze was Prisca een van de voornaamste medewerkers van Paulus. De opdracht voor de gemeente was om een ieder die met Paulus meewerkte 'onderdanig te zijn'. Zo zal ook een man zijn vrouw onderdanig moeten zijn, wanneer zij de zangdienst in de gemeente leidt en hij zal zich menigmaal moeten schikken onder de praktische leiding van zijn vrouw in het gezin. In verreweg de meeste gezinnen heeft de man immers zijn taak buitenshuis en draagt de vrouw de verantwoordelijkheid voor de goede gang van zaken.

Het lijkt ons duidelijk dat 'onderdanigheid' in dit geval niet verwisseld moet worden met volstrekte 'gehoorzaamheid'. Gehoorzaamheid betekent horen en doen. Dit woord wordt in de bijbel meestal gebruikt in verband met slaven of kinderen. Onderdanig zijn betekent: bereidwillig zijn om iemand in bepaalde sectoren van het leven te gehoorzamen en hem ondergeschikt te zijn. Zo zal bijvoorbeeld een voorgaande broeder onderdanig zijn aan hem die een kostersfunctie vervult of zich schikken naar de uitspraken van een deskundige financiële commissie. Dat neemt evenwel niet weg dat hij hierover wel vragen kan stellen, of opmerkingen maken over de wijze waarop zulke personen hun functie vervullen. Dit behoeft een slaaf bij zijn meester of een kind bij zijn ouders niet te doen. Zij voeren uit wat hun gezegd wordt en dragen daarvoor ook geen verantwoordelijkheid.

De apostel gaat altijd uit van de scheppingshiërarchie. Hij houdt het de gemeenteleden steeds voor om zich ook te onderwerpen aan de wereldgeesten, die God heeft aangesteld. Met wereldgeesten bedoelen wij de samenwerkende menselijke geesten, die het besturen van

staat en maatschappij mogelijk maken en ook uitvoeren. In de geestelijke wereld vinden wij de diverse rangorden terug onder de engelen. Daarom kan de apostel schrijven, dat er geen overheid is dan door God, en door God gesteld (Rom. 3:1). Het huwelijk is een natuurlijke en voorbijgaande zaak, waar dus ook de ordenende wereldgeesten hun stem moeten hebben. Zo hebben wij: vader, moeder en kinderen, dus zij die leiding geven en die leiding ontvangen.

Wij merken op dat het woord 'onderdanig' in vers 22 niet voorkomt, maar ingevoegd is. Wij zouden dan in verband met vers 21 de zin met de vertaling Brouwer kunnen lezen: 'Weest elkander onderdanig in christelijke arbeid. De vrouwen aan hare mannen als aan de Heer'. Dit betekent dan dat we de plichten van de vrouw niet mogen uitbreiden tot buitensporige proporties, maar dat zij beperkt zijn. In Colossenzen 3:18 staat in dezelfde vertaling Brouwer: 'Gij vrouwen, weest aan uw mannen onderdanig, gelijk het christenen betaamt'. De onderdanigheid van de vrouw mag dus niet boven of liever beneden het betamelijke uitgaan. Zij is een redelijk en zedelijk denkend schepsel en heeft evenals haar christelijke echtgenoot de Geest van God tot leidsman.

Wanneer valse broeders Paulus een verkeerde raad geven, schrijft hij: 'Voor wie wij ook geen enkel uur geweken zijn om hun onderdanig te zijn' (Gal. 2:5 Lutherse Vert.). Zelfs weerstond hij openlijk de apostel Petrus, omdat het ongelijk aan diens kant was (Gal. 2:11). Een onvoorwaardelijke, onverdeelde en ongetemperde onderdanigheid van de ene christen aan de andere, dus ook van de vrouw aan haar man, is nergens in de bijbel voorgeschreven. Wanneer een man blindelings

gehoorzaamheid van zijn vrouw eist, zal hij aan zich laten zien dat hij een god is ten opzichte van haar. Dit zou de vrouw tot afgoderij voeren (2 Thess. 2:4).

Wanneer daarom de apostel de onderwerping van de vrouw aan de man voorschrijft, is dit, omdat hij een aanleiding zoekt om de man voor te houden, hoe deze allereerst zelf het beeld van zijn Heer gelijkvormig moet worden, want Christus is 'de Behouder des lichaams' (St. Vert.), 'de Heiland des lichaams' (Lutherse Vert.) of 'de Verlosser van het lichaam' (Can. Vert.). Zoals Christus de gemeente in al haar geledingen goed wil doen functioneren, zo zal de man verantwoordelijk zijn voor de vrijheid en de zuiverheid van zijn eigen vrouw.

Om met 1 Timotheüs 2:13 te spreken: `Want eerst is Adam geformeerd (dat is ontwikkeld) en daarna Eva'. Toen Eva er nog niet was, had Adam al een ontwikkelingsproces achter de rug. Paulus bedoelt: zo gaat het ook met de emancipatie van de vrouw. Deze is eeuwen en eeuwen tegengehouden, maar de vrouw zal tot gelijke hoogte komen als de man, want in Christus is er geen verschil in sekse. Hij schrijft daarom: 'Eerst Adam, dan Eva!' Christus brengt zijn gemeente tot zelfstandigheid, zodat de zonen Gods worden geopenbaard, en zo zal de man meehelpen aan de ontplooiing en emancipatie van zijn vrouw. De christen-echtgenoot zal zijn vrouw verheffen uit de slavernij, waarin zij eeuwen lang verkeerde en haar de ware vrijheid doen leren kennen.

Zoals de leden van de gemeente gemakkelijk aan hun Hoofd onderdanig kunnen zijn, omdat Hij de Behouder en Heiland is, zo kan de vrouw vrijwillig onderdanig zijn aan een man die dezelfde intenties heeft. Zoals de gemeente in

de geestelijke wereld Christus als haar Hoofd erkent, zo zal de vrouw in de natuurlijke wereld haar man erkennen, omdat deze het beeld van zijn Heer draagt. Zo'n echtgenoot houdt zijn lichaam, dat is zijn vrouw, in stand! In de onzienlijke wereld zorgt de Heer voor zijn gemeente, want Hij bouwt haar. Uit Hem komen de positieve impulsen voor het gehele Lichaam. Hetzelfde geldt voor de echtgenoot ten opzichte van zijn vrouw en zijn gezin.

Verder moet opgemerkt worden dat onze Heer Zich niet schaamt om de leden van zijn lichaam 'broeders' te noemen. Zij zijn zijn soortgenoten, hoewel Hij in alles de eerste en de voornaamste is, zoals het hoofd het belangrijkste en onmisbare lichaamsdeel is. Zo zijn ook de geest van de man en die van de vrouw voor God gelijkwaardig, maar in het natuurlijke gezien is de man de eerste en meest verantwoordelijke persoon. Een ongehuwde vrouw heeft geen man als hoofd en staat dus met iedere man op voet van gelijkheid, 'want de man is (alleen) het hoofd van zijn eigen vrouw.

Het merkwaardige is ook dat vele christenen nog altijd uitgaan van de ondergeschikte positie van de vrouw, terwijl zij de aanwijzingen in hoofdstuk 6:5 over de slaven, die hun heer met vreze en beven 'als aan Christus' moeten gehoorzamen, reeds lang ontgroeid zijn. Wij mogen ook niet vergeten dat de positie van de vrouw onder de Joden in de tijd van Paulus in vergelijking met de tijden voor de ballingschap, er slechter op was geworden. Dit was te wijten aan allerlei rabbijnse bespiegelingen, uitspraken en inzichten. Zo staat bijvoorbeeld in Jezus Sirach 42:14: 'Beter een slechte man dan een slechte vrouw' of zoals een andere vertaling luidt: 'De slechtheid van de man is beter dan een goede vrouw!'

Het lag natuurlijk voor de hand dat de principiële gelijkheid van man en vrouw, die Paulus voorstond en predikte, de eerste schreden waren op de weg van een algehele emancipatie. Hiërarchisch moge de man boven de vrouw zijn geplaatst, maar ze is zijns gelijke voor God en zijn levenspartner en teamgenoot, en in een team heeft men ook een teamleider. Voor man en vrouw gelden ook: 'Weest elkánder onderdanig in de vreze Gods' (St. Vert.). De uitdrukking 'als aan de Here' verwijst dus naar en correspondeert met 'in de vreze van Christus'. De stelling uit 1 Corinthiërs 11:3 dat de man het hoofd van de vrouw is, wordt hier dus afgebakend door de vergelijking dat Christus niet alleen het hoofd en de gebieder is van de gemeente, maar ook degene die het gehele lichaam als een welsluitend geheel, in volledige en onderlinge harmonie, bij elkaar houdt (4:16).

Onze grote dichter Vondel drukte de vergelijking tussen man en vrouw met Christus en zijn gemeente zo uit: 'Daar zo de liefde viel, smolt liefde ziel met ziel, en hart met hart te gader. Die liefde is sterker dan de dood. Geen liefde komt Gods liefde nader, noch is zo groot'. In deze sfeer kan ook gezegd worden, dat de vrouw 'in alles' aan haar man onderdanig kan zijn. Zij kan van haar behouder immers geen onheil verwachten of verstoring van haar geluk, maar alleen bevrijding, hulp en zegen.

25,26. Mannen hebt uw vrouw lief, evenals Christus zijn gemeente heeft liefgehad en Zich voor haar overgegeven heeft, om haar te heiligen, haar reinigende door het waterbad met het woord,

Zolang de man een evenbeeld van Christus blijft, heeft de onderdanigheid van de vrouw 'in alles' een absolute waarborg tegen willekeur en misbruik van zijn machtspositie. Aan de mannen wordt dus Christus zelf ten voorbeeld gesteld in zijn verhouding tot de gemeente. Hij heerst niet over de gemeente door geweld en willekeur en handelt ook nooit onberekenbaar, maar leidt haar door de Geest van zijn liefde. Een man behoort daarom altijd positief te staan ten opzichte van zijn vrouw, zoals Christus dit is ten opzichte van de gemeente. Het gaat dus in deze perikoop niet allereerst om de onderdanige positie van de vrouw, maar hoofdzakelijk om de mentaliteit van de man als type van Christus.

De plichten van de man jegens zijn eigen vrouw worden samengevat in het woord 'liefde'. Gelijk de onderwerping van de gemeente aan Christus de vrouw tot voorbeeld wordt gesteld, zo wordt nu uitvoerig de liefde van Christus voor zijn gemeente aan de man tot maatstaf gegeven. Daarom hebben geen van beide partijen reden om zich over deze verhouding te beklagen. Het voorbeeld voor de man is Christus in zijn offer brengende en de losprijs betalende liefde voor de gemeente. Hij heeft Zichzelf zelfs 'overgeleverd' (Can. Vert.) aan de machten van de dood om zijn gemeente vrij te kopen.

In de gezinsregels voor man en vrouw, ouders en kinderen, meesters en slaven, heeft de man-vrouw relatie hier de grootste aandacht en omvang, omdat zij een zuivere verhouding weerspiegelt in het Koninkrijk Gods. De christelijke liefde (agape) sluit verder elke zelfzuchtige en ruwe eenwording tussen man en vrouw uit. Zo iets kan alleen maar van Christus scheiden, want weet gij niet, dat uw lichamen leden van Christus zijn?' (1 Cor. 6:15).

De apostel maakt hier waarschijnlijk gebruik van verschillende allegorieën uit het Oude Testament die op het huwelijk betrekking hebben. Hij kende uiteraard de rabbijnse uitleggingen maar ging nu in zijn exegese een eigen weg. Denk bijvoorbeeld aan het Hooglied, waar al wat Salomo zegt van de Sulamitische, en wederkerig wat deze tot Salomo zegt, wordt toegepast op de verhouding tussen Christus Jezus en zijn vrijgekochte gemeente. Ook in Psalm 45 - een bruiloftslied der liefde - kan men aanwijzingen zien voor de verhouding tussen de grote Koning en zijn geliefde vrouw. In Ezechiël 16:8-14 gaat God een verbond aan met een jonge vrouw. Hij wast haar met water, bekleedt haar met kostbare gewaden en schenkt haar tal van sieraden. Ook dit soort voorstellingen zien profetisch op de 'voor ons bestemde genade'. Ongetwijfeld hebben de eerste christenen de vervulling van dit soort teksten gezien in de gemeente van Jezus Christus, het Israël Gods.

Onze Heer heeft zijn gemeente losgemaakt van het kwade en apart voor God gezet. Hij heiligt of heelt haar naar lichaam en ziel. Hij giet als het ware zijn woord over haar uit. Er staat letterlijk 'in woord' en dit is dus het element waardoor en waarin de christen gewassen en gedoopt wordt. Wanneer de gemeente dit woord gelooft en aanvaardt, wordt ze erdoor gereinigd. Er wordt van de heidenchristenen gezegd: 'Door hun de Heilige Geest te geven evenals ook aan ons, zonder enig onderscheid te maken tussen ons en hen, door het geloof (in het woord van God) hun hart reinigende' (Hand. 15:8,9).

Het water is dus beeld van het woord van God. Zo wordt in Jesaja 55:10,11 het woord van God vergeleken met de regen en de sneeuw die van de hemel neerdalen. Paulus schreef in 1 Corinthiërs 6:11 aan voormalige zondaars: 'Gij hebt u laten afwassen'. Dit was geschied doordat zij de prediking van de apostel hadden geloofd. In Titus 3:5 is sprake van 'het bad der wedergeboorte', want wij worden herboren 'door het levende en blijvende woord van God' (1 Petr. 1:23). In Hebreeën lezen we over 'een lichaam, dat gewassen is met zuiver water' (Hebr. 10:22).

Tot Nicodémus sprak de Heer: 'Tenzij iemand geboren wordt uit water en geest, kan hij het Koninkrijk Gods niet binnengaan' (Joh. 3:5). In Johannes 15:3 zegt onze Heer tot zijn discipelen: 'Gij zijt nu rein om het woord, dat Ik tot u gesproken heb, blijft in Mij', dat is in mijn woord. Zonder het woord van God en het geloof erin kunnen we niet weten dat onze zonden vergeven zijn en wij rechtvaardigen zijn. Op deze wijze bewerkt de Heer het heil en de heerlijkheid van de gemeente, zodat zij beantwoordt aan het doel dat Hij heeft gesteld.

Het is geen wonder dat de meeste uitleggers dit 'waterbad' in verband brengen met de doop, want deze verzinnebeeldt het innerlijke reinigingsproces. Bij de doop verzegelt de Heer zijn woorden: gij zijt nu rein, gij zijt nu heilig, gij zijt nu erfgenaam van God en medeërfgenaar van Mij. Gij zijt een koning en een priester, gij zijt mijn zoon en mijn eigendom. De rechtvaardige leeft door het geloof aan deze woorden!

27. en zo zelf de gemeente voor Zich te plaatsen, stralend, zonder vlek of rimpel of iets dergelijks, zó dat zij heilig is en onbesmet.

Onze Heer twijfelt niet aan de kracht van zijn woord, want dit gaat uit, 'overwinnende en om te overwinnen'. Hij weet dat de ontplooiing van zijn woord door de werking van zijn Geest in zijn volk zo overweldigend is, dat Hij nu reeds het ideaalbeeld van de gemeente als reeds verwezenlijkt voor Zich ziet. Om de allegorie van het huwelijk voort te zetten, komt de gemeente nu reeds bij Hem over als een jonge vrouw, zonder vlek en smeur van bedreven zonden en zonder rimpels die haar schoonheid aantasten en tekenen zijn van de vergankelijkheid en afbraak van het leven. Zijn vrouw straalt nu reeds voor Hem in de volheid van haar levenslust, in de glans van haar genade en de betovering van haar deugd.

Er is niets van mismaking en onreinheid na het waterbad overgebleven, maar ze is onberispelijk en zonder enig overblijfsel van ongerechtigheid en vuilheid. Zij is als de eeuwige en heilige stad Gods, het hemelse Jeruzalem, waarvan de muur versierd is met kostbaar edelgesteente, welke de heerlijkheid Gods over de nieuwe aarde uitstraalt. De Heer bewerkt dit heil en deze heerlijkheid van de gemeente, zodat zij beantwoordt aan het doel dat Hij heeft gesteld. Hij wil dat voor de bruiloft des lams de vrouw zich gereedmaakt en zich kleedt met blinkend en smetteloos fijn linnen, want dit linnen zijn de rechtvaardige daden der heiligen (Openb. 19:8).

Eenmaal merkte Augustinus, de vader van de erfzondeleer, op, dat de kerk haar volmaaktheid op aarde nimmer zal bereiken. Altijd zouden haar 'volmaakte' leden bidden: 'Vergeef ons onze schulden'. Daarom zouden ze ook zondaar blijven tot de dood. De aanhangers van deze leer geloven dus niet dat bij God alle dingen mogelijk zijn. Zij geloven ook niet in de alles te boven gaande kracht van de Heilige Geest, zomin als zij ooit om de doop in de Heilige Geest baden en deze ontvingen. Geen wonder dat

de leden van de kerk zich ook niet meer uitstrekten om de prijs te verwerven, die Gods hemelse roeping in Christus Jezus in uitzicht stelt (Filip. 3:7-16). Heel duidelijk schreef de apostel evenwel aan het slot van de eerste brief aan de Thessalonicenzen aangaande de onberispelijkheid van geest, ziel en lichaam: 'Die u roept, is getrouw: Hij zal het ook doen! 'Want het is immers God die door zijn Heilige Geest die in ons woont, onze behoudenis uitwerkt.

Daarom wordt in de eindtijd bij de openbaring van de zonen Gods opgemerkt: 'De vrouw heeft zich gereed gemaakt'. Aan dit hoge doel wijdde Paulus zijn bediening en kon hij in 2 Corinthiërs 11:2 aan een gemeente, waar hij heel veel 'vlekken en rimpels' had moeten constateren, schrijven: 'Want ik heb u verbonden aan één man, om u als een reine maagd voor Christus te stellen'. Bij het wegwerken van bezoedelingen bij een bruid in de natuurlijke wereld speelde het 'waterbad' uiteraard een belangrijke rol.

28-30. Zo zijn ook de mannen verplicht hun vrouw lief te hebben als hun eigen lichaam. Wie zijn eigen vrouw liefheeft, heeft zichzelf lief; want niemand baat ooit zijn eigen vlees, maar hij voedt het en koestert het, zoals Christus de gemeente, omdat wij leden zijn van zijn lichaam.

In deze verzen neemt Paulus de draad van de huwelijksverhoudingen weer op. Wat hij over Christus in verband met de gemeente meedeelde, was eigenlijk maar terzijde gezegd, als een voorbeeld dat de echtgenoot ter harte moest nemen. 'Dat is de wijze waarop ook de mannen hun vrouwen moeten liefhebben' (vert. Brouwer). Paulus wijst op een wet des Heren, waaraan de mannen

zich niet mogen onttrekken: ze zijn' verplicht' of 'schuldig' hun vrouwen lief te hebben.

Dit is een goddelijke ordinantie voor alle tijden en voor alle volken. Een geweldige en heerlijke opdracht maar tegelijkertijd een met een zware verantwoordelijkheid voor de man. Vindt hij iets in zijn vrouw dat niet goed is, dan moet hij zichzelf inzetten en zich voor haar 'overgeven', wat zeggen wil dat hij zichzelf zal verloochenen om hierin verandering te brengen. De man moet het kwade dat hij in zijn vrouw meent te vinden, in haar overwinnen door het goede over haar te brengen. Luther zei eens: 'Hij moet leren liefhebben wat misschien niet liefelijk is, opdat het liefelijk wordt'. De man behoort zich altijd over zijn vrouw te ontfermen, zoals Christus dit doet over zijn gemeente. Zo leert de ware christen zijn huwelijksleven op een hoger plan te brengen totdat het een liefelijke hof van Eden wordt.

De liefde van de man geldt geen vreemde, maar zijn eigen persoon, want in zijn vrouw heeft hij zichzelf lief. In een huwelijk worden immers man en vrouw éénvlees. Afkeer hebben van zijn eigen vrouw betekent opstandig zijn tegen de natuurwetten die God in zijn schepping heeft gelegd. Wie met zijn vrouw gemeenschap heeft, kan en mag niet anders dan haar beminnen, want hij identificeert zich immers met haar lichaam.

Men ziet wel eens, ook onder christenen, dat mannen met andere vrouwen flirten. Dit gebeurt meestal als een soort vrije-tijdsbesteding. De mannen trachten de aandacht van hun vrouwelijke kennissen of zelfs 'zusters in de Heer' te trekken om hen het hof te maken. Deze wetteloosheid vindt haar oorsprong in de onverschilligheid van de man ten opzichte van zijn goddelijke verplichting om zijn eigen vrouw alle attenties te bewijzen. Deze liefdessport is

veelal een bron van irritatie voor de vrouw, die moet toezien dat haar levenspartner een ander wil behagen. Zo spreekt de profeet anderzijds over vrouwen 'die rondlopen met gerekte hals en lonkende ogen' (Jes. 3:16).

Mannen behoren zich de moeite te getroosten hun vrouwen te verheffen en zich lotsverbonden met hen te weten, zoals het hoofd is verbonden met het lichaam tot een onlosmakelijk, organisch geheel. Het hoofd heeft er alle belang bij dat het lichaam goed functioneert. Zo leven man en vrouw dus niet onafhankelijk en gesepareerd naast elkaar. De vrouw is niet het lichaam van de man, maar beiden vormen één lichaam of één vlees (vers 31). Daarom zal de man zijn vrouw liefhebben als zichzelf. Om een vergelijking uit de natuurlijke wereld te nemen: ieder normaal mens zorgt goed voor zijn eigen lichaam. Bij de rabbijnen en in het Aramees kan de uitdrukking 'eigen lichaam' als een equivalent worden gezien van het begrip 'zichzelf'.

In het huwelijk is de man dus geroepen de ontfermende, zorgende en erbarmende liefde van Christus ten opzichte van zijn gemeente, aan zijn vrouw te bewijzen. De vrouw toont dan haar positieve instelling jegens de man door zich te laten leiden. Van haar wordt zachtmoedigheid en meegaandheid of een 'stille geest' verwacht. Ieder natuurlijk mens heeft een positieve houding ten opzichte van zichzelf. Zelfkastijding en verachting van het eigen leven, het zich onthouden van bepaalde spijzen die God heeft gegeven, of het verbieden van het huwelijk, zijn onnatuurlijk. Zo is het ook een onnatuurlijke zaak als een man met hardheid heerschappij over zijn vrouw voert.

De opmerking dat de man over de vrouw zal heersen, wijst op een gevolg van de zondeval. Zo is het in den beginne niet geweest! Slechts geesteszieken, abnormale mensen en

kloosterlingen die onder beïnvloeding van boze en vrome geesten staan, haten het natuurlijke leven. Zulke mensen zijn trouwens niet in staat een goed huwelijksleven te leiden. Gebonden mensen hebben doorgaans in hun huwelijk veel problemen. Zij worden immers opgejaagd of afgeremd door demonen, ook in hun huwelijk, en dit maakt een goed samenleven met hen moeilijk.

Men zegt dan ook wel eens dat de vrouw met 'man en macht' is getrouwd. Dit kan natuurlijk ook andersom voorkomen. Opgemerkt wordt nog dat een mens zijn lichaam voedt en koestert, dus goed verzorgt. Zo voedt ook Christus zijn lichaam de gemeente met het brood des levens en met het levende water. Om de gemeente te verzorgen zet Hij de kracht en de gaven van de Heilige Geest in werking. Eerst gaf Jezus Zichzelf over om de gemeente te redden, en dan onderhoudt en verzorgt Hij ze. Zo besteedt een man veel zorg en tederheid aan zijn vrouw en is hij eropuit haar alles te verschaffen wat zij nodig en nuttig acht: voedsel, kleding en veel liefdevolle attenties!

31. Daarom zal een man zijn vader en zijn moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen, en die twee zullen tot één vlees zijn.

De Geest van God heeft de onzienlijke wereld of zijn eigen woonstede verlaten en intrek genomen in de mens, dus in het vlees: wie zich aan de Heer hecht, dat is aan zijn Geest, wordt één geest met Hem. Daarom is een goed menselijk huwelijk alleen mogelijk, wanneer dit voorbeeld van de Heilige Geest voor ogen wordt gehouden. Er is een hemels huwelijk en er is een aards huwelijk. Het eerste wordt in de onzienlijke wereld gesloten en het laatste op de aarde. Ze hebben evenwel parallellen. Zo wees Jezus in zijn hogepriesterlijk gebed op een geestelijke eenheid,

want Hij bad: 'Opdat zij één zijn, gelijk Wij één zijn: Ik in hen en Gij in Mij' (Joh. 17:22,23).

Toen Hij zijn lichaam aan de dood overgaf (vers 25), werd de grondslag gelegd voor het ontstaan van zijn mystiek, geestelijk lichaam, de gemeente, waarmee Hij een onverbreekelijke eenheid in de onzienlijke wereld zou vormen. In een huwelijk moeten man en vrouw ook geestelijk één zijn, dit wil zeggen gelijk gericht zijn in hun denken en in hun verlangens.

Een aards huwelijk wordt in de stoffelijke wereld begonnen of gesloten en heeft betrekking op een eenwording naar het vlees. Er zijn vele ceremoniën en wijzen waarop in het openbaar huwelijken worden gesloten, maar zij wisselen van eeuw tot eeuw en variëren sterk tussen de volken en rassen. Deze huwelijksplechtigheden zijn nuttig en nodig terwille van het maatschappelijk leven dat de wereldgeesten trachten te ordenen. Men moet deze overheden dan om des gewetenswille gehoorzamen.

De geslachtsgemeenschap is evenwel een scheppingsordinantie en deze maakt voor God twee mensen tot man en vrouw. Wie met zijn vrouw gemeenschap heeft, is volgens de scheppingswet met haar voor altijd verbonden en is dus gehuwd: 'Hetgeen dan God - door deze scheppingseenheid - samengevoegd heeft, scheidt de mens niet!' (Matth. 19:6). Het ware christendom kent geen proefhuwelijken. Een met elkaar levende, ongehuwde man en vrouw, zijn een contradictio in adjecto, dat is hier een tegenstrijdigheid door het woordje 'ongehuwde', dus zoiets als 'droog water' of een 'levend geraamte'. Een samenlevend ongehuwd paar bestaat in wezen niet.

De scheppingsordinantie die Paulus citeert vinden we in Genesis 2:24, toen Eva als hulp aan Adam werd geschonken. Onze tekst werd voor het eerst door Jezus in Mattheüs 19 :5 gebruikt om het fundament van het huwelijk aan te geven. Zij luidt: 'Daarom zal een man zijn vader en moeder verlaten en zijn vrouw aanhangen en die twee zullen tot één vlees zijn'. Beiden waren eenmaal één en zoeken de oorspronkelijke eenheid te herstellen, zoals het voorgaande vers heeft: 'Dit is nu eindelijk been van mijn gebeente en vlees van mijn vlees'. Daarmee wordt de mysterieuze drang die man en vrouw altijd weer tot elkaar brengt, verklaard als een natuurdrang en daarmee ook als een door God gewilde zaak.

Wanneer een man de huwelijkstaak opneemt, zal hij zich eerst moeten losmaken uit de verbondenheid met zijn ouders. Hij zal zelfstandig moeten zijn. De vrouw zal zich niet op haar moeder blijven oriënteren, maar op haar man. Uit deze scheppingsregel volgt natuurlijk niet dat de verplichtingen van een man jegens zijn ouders of familieleden door zijn huwelijk zijn ontbonden, maar wel dat zijn nieuwe levensverhoudingen prevaleren.

De uitdrukking 'één vlees zijn' omvat evenwel meer dan alleen het hebben van geslachtsgemeenschap. Zij veronderstelt een bestendig aan elkaar verbonden zijn tot één levensgeheel, hoewel ieder zijn eigen taak heeft, zoals de hand en de voet in het ene lichaam dit hebben.

32,33. Dit geheimenis is groot, doch ik spreek met het oog op Christus en op de gemeente. Intussen ook gij, laat ieder voor zich zijn eigen vrouw zó liefhebben als zichzelf en de vrouw moet ontzag hebben voor haar man.

De mens leeft niet als een redeloos dier dat niet wetmatig gebonden is aan één partner. De grondslag van het menselijk leven is het huwelijk dat gebaseerd is op de scheppingswet die zich richt op de ene man en de ene vrouw. Ook de heidenen betrekken hun huwelijk in hun godsdienst, maar zij interpreteren het dan vals, want de duivel schendt altijd de door God ingestelde verhoudingen. Daarom komen de heidenen tot tempelprostitutie en polygamie. De vrome geesten daarentegen verbieden soms te huwen, wat ook een aantasting is van de goddelijke instelling.

Voor de apostel is de door hem aangehaalde tekst uit Genesis een 'geheimenis', dus heeft het te maken met de onzienlijke wereld van het Koninkrijk der hemelen. Het huwelijk illustreert het goddelijke mysterie van Christus ten opzichte van zijn gemeente. Paulus had hier kunnen schrijven: het Koninkrijk der hemelen is gelijk aan de hechte, onverbreekelijke verbondenheid tussen man en vrouw op aarde.

De Vulgata, de latijnse vertaling, heeft het woord 'geheimenis' weergegeven door 'sacramentum'. De rooms-katholieke theologen hebben daarom uit deze tekst de sacramentaliteit van het huwelijk willen afleiden. Dezelfde kerk welke het huwelijk als een sacrament ziet, onthoudt aan haar ambtsdragers dit 'heilige, zichtbare waarteken en zegel' (Zondag 25 Heidelbergse Catechismus). Het huwelijk blijft evenwel een aardse en natuurlijke zaak en het kan alleen een hemelse gemeenschap afschaduwen. Dit gebeurt bovenal doordat het de liefde van Christus uitbeeldt.

Verder wijst de apostel er nogmaals op, dat de mens zijn eigen vrouw, dus zijn ene vrouw moet liefhebben. Hij moet haar met evenveel zorg en attentie benaderen als zijn

eigen lichaam. De vrouw moet zich door de man laten leiden en eerbied of vrees voor hem hebben. De apostel gebruikt voor vrees en eerbied hetzelfde woord. De vrouw kan haar man niet minachten of ongehoorzaam zijn. Een zo hoge liefde als de Schrift van de man verlangt, sluit natuurlijk van de zijde der vrouw de vrees uit en dan blijft alleen de eerbied en het respect over.

Aan het slot merken wij op dat bij de heidenen de vrouw nauwelijks meer dan een slavin van de man is, en meestal een voorwerp van zijn zinnelijkheid. Ook in het Jodendom was de positie der vrouw ver verwijderd van het ideaal dat Paulus ons hier verkondigt. Denk aan de scheidbrief waarmee de man haar kon wegzenden en die de deur opende voor willekeur en bandeloosheid. Paulus verheft in zijn prediking de vrouw. Het resultaat is geweest, dat nergens op de wereld de gehuwde vrouw zo'n hoge plaats inneemt als bij de ware christenen. Slechts de vrome geesten trachten haar altijd te vernederen en uit te sluiten. In onze afvallige tijd devalueert het huwelijk steeds meer.

Men spreekt over de vrijheid der vrouw, maar verheft haar niet als geestelijk wezen en daarom wordt zij ook steeds meer een object van de lusten van de man, die haar als in vroegere tijden ongestraft weer kan verlaten. In de kerk gaat men uit van de gebrokenheid van het leven en stelt men het zo, dat men de volkomenheid in deze bedeling niet kan bereiken. Men heeft het ideaal niet getracht na te jagen, maar het als een hersenschim voorgesteld. Daarom licht de kerk nu de hand met de plichten van de man of van de vrouw. Zo legt men zich neer bij echtscheidingen en bij het samen wonen van leden, die niet wettig gehuwd zijn. Wij geloven evenwel in het herstel van de gemeente en daarom ook in het herstel van het huwelijk.

HOOFDSTUK 6

1-3. Kinderen, weest uw ouders gehoorzaam in de Here, want dat is recht. Eer uw vaders en uw moeder - dit is immers het eerste gebod, met een belofte - opdat het u welga en gij lang leeft op aarde.

Evenals in Colossenzen 3:20 volgen ook hier na de mannen en vrouwen, de kinderen met de ouders, en daarna de slaven met hun meesters. Opmerkelijk is dat de bepaling 'in alles' hier ontbreekt, terwijl wij in hoofdstuk 5:24 lezen, dat de vrouw 'in alles' haar man onderdanig moet zijn en in Colossenzen gezegd wordt: 'Kinderen, gehoorzaamt uw ouders in alles, want dit is welbehagelijk in de Here'. Het is ook opmerkelijk dat in onze tekst niet staat 'want dat is recht in de Here', overeenkomstig de paralleltekst in Colossenzen, maar 'weest uw ouders gehoorzaam in de Here'.

Sommige vertalingen zoals die van Brouwer missen de bepaling 'in de Here', terwijl onze nieuwe vertaling haar tussen haakjes zet. Dit is dus wel een bewijs dat de diverse handschriften verschillen hebben. Wij zijn van mening dat de bepaling 'in de Here' er niet later is bijgevoegd, juist omdat ze een meer precieze aanduiding van de verschuldigde gehoorzaamheid der kinderen aangeeft dan in Colossenzen het geval is.

Bij het voorlezen van de brief zien wij als het ware het gehele gezin aanwezig. De christelijke man met zijn gelovige vrouw luistert aandachtig naar de vermaningen met betrekking tot hun huwelijk. Zij beloven elkaar meer lief te hebben dan ooit tevoren en zich ook meer aan elkaar te wijden. Zij verlangen één ziel te zijn in één lichaam, opdat zij het grote mysterie van het hemelse

huwelijk tot uitdrukking zullen brengen. Er is liefde tussen ouders en kinderen, tussen broers en zusters, maar de huwelijksband en de huwelijksliefde gaat dit alles te boven. Een waarschuwing voor moeders die hun kinderen meer liefde bewijzen dan hun man!

Nu richt de voorlezer van de brief zich ook tot de kinderen, die dus geacht worden in de samenkomst aanwezig te zijn. Anders zou alleen gezegd moeten worden, dat de ouders hun kinderen het goddelijke gebod van de gehoorzaamheid zouden moeten doorgeven en voorhouden. Aparte kindersamenkomsten zijn iets uit onze tijd. Hierover zou natuurlijk het een en ander zijn op te merken, indien wij wisten in hoeverre de kinderen eertijds bij de diensten waren betrokken.

De kinderen horen dus in het midden van de gemeente dat zij hun moeders zowel als hun vaders moeten gehoorzamen. Paulus verbindt dit gebod niet met een bedreiging of met de straf van het helse vuur, maar slechts met de heenwijzing dat zij met hun ouders 'in de Here' zijn. Ook nu grijpt de apostel terug naar de oorspronkelijke bedoeling van God ten opzichte van de gezagsverhoudingen in het gezin. Hij spreekt over 'recht' of over de wet van God zoals deze vanaf het begin het natuurlijke leven regelde.

Wij zagen dit al bij de relatie tussen man en vrouw. Dezen zullen allereerst 'in de Here' moeten zijn. Dan kan de vrouw gemakkelijk haar man dienen en wanneer beide ouders naar de regels van het Koninkrijk der hemelen leven, is het ook gemakkelijk voor hun kinderen hun vader en moeder te gehoorzamen. Zij kunnen er alleen maar wèl bij varen. Als de sfeer thuis goed is, wanneer er liefde en eendracht in het gezin heersen, zal een kind zonder tegenzin zijn ouders eerbied bewijzen. Dan gaat alles naar

het recht of naar de scheppingswet. De ouders leren dan de kinderen in de wegen van de Heer te wandelen (Gen. 18:19). Zij zijn dan hunnerzijds hun hemelse Vader gehoorzaam. Wanneer vader en moeder evenwel niet 'in de Here' zijn, werkt de wet van God niet meer in zo'n gezin. Wanneer de ouders gebonden zijn, wanneer vader driftig is en moeder grillig of wispelturig, kan een kind moeilijk gehoorzamen. Dan reageert het op de gebondenheden van zijn ouders die de nodige liefde en zelfbeheersing missen. Wat een slecht voorbeeld geven bijvoorbeeld ook die ouders die zelf ergens aan verlaafd zijn en zelf regelmatig sterke drank gebruiken!

Vanaf het begin heeft God de kinderen aan de ouders toevertrouwd om hen op te voeden naar geest, ziel en lichaam. De ouders zijn verplicht hun kinderen goed te verzorgen en op de goede weg te brengen; daarom zullen zij evenals hun Heer dit deed, in alles het voorbeeld moeten geven.

Wanneer een kind ongehoorzaam is, valt het niet te leiden. Wanneer het niet naar de wet van God noch naar zijn ouders luistert, kan het soms nog wel eens zich richten op buitenstaanders die in dit opzicht de ouders kunnen helpen. De ouders mogen dan wel dankbaar zijn dat er nog vaak broeders en zusters zijn, die een charisma hebben om kinderen die het moeilijk hebben, op te vangen.

Ongehoorzame kinderen worden door boze geesten geleid. Daarom staat er niet: wie zijn ouders niet eert, wordt vervloekt, maar is vervloekt, dat wil zeggen is een prooi van de demonen. Ongehoorzaamheid is zonde der toverij, omdat in beide gevallen de mens of het kind bewerkt wordt door kwade geesten. Ongehoorzaamheid aan ouders wordt steeds in de bijbel als een symptoom van slecht menselijk leven genoemd. Zij is een gevolg van een

verwerpelijk denken (Rom. 1:30). Zij is een teken van de eindtijd wanneer de boze geesten actief worden, want we lezen in 2 Timotheüs 3:2 dat in de laatste dagen de kinderen aan hun ouders ongehoorzaam zullen zijn.

Het is dus recht of vanzelfsprekend dat een kind zijn ouders gehoorzaamt. Dit doet het van nature. Bovendien heeft God aan het gehoorzamen van vader en moeder nog een belofte verbonden, namelijk dat het de kinderen zou wèl gaan en dat zij een lang leven op aarde zouden hebben. Wanneer in het beloofde land het volk uit goede gezinnen bestond waar vrede en harmonie heersten, zou de Heer kunnen voorzien in voorspoed en in een gezond leven. In dit opzicht staat dan Israël als deel voor het geheel.

Als gans Israël 'behouden' wordt, zijn we in de tijd dat ook de ganse aarde met alle volken wordt behouden. De wetten van God voor het gezinsleven zullen na de overwinning van de zonen Gods in Harmagedon door de gehele mensheid worden onderhouden. Natuurlijk zal bij een kind of ouder die goed leeft, dit ook merkbaar zijn in zijn levensduur. Wetteloosheid verkort immers het leven. Wij menen evenwel dat deze woorden aangaande een lang leven op aarde hoofdzakelijk een eschatologische betekenis hebben. De apostel erkent immers nergens dat het aardse welzijn een levensdoel van de christen moet zijn. Wel zullen eenmaal de zachtmoedigen en de gehoorzamen het aardrijk beërven.

Zachtmoedigheid en gehoorzaamheid aan het gezag zijn onmisbare eigenschappen voor de ware christen. Wij zijn blij dat onder ons nog vele gezinnen zijn, waar de kinderen 'dol' zijn op de ouders en hun dus ook gehoorzamen; gezinnen waar de kinderen temidden van hun eigen generatie ten koste van veel strijd op school en

in hun werkkring, met blijdschap in de voetsporen van hun vader en moeder treden.

Waarschijnlijk bedoelt de apostel met het 'eerste gebod' de eerste regel van de tweede tafel der wet. Zo noemt hij in Romeinen 13:9 bij de vervulling der wet alleen de geboden uit de tweede tafel. Hetzelfde doet Jezus in Mattheüs 19:17. Paulus richt zich hier immers tot christenen die wel bijzonder goed waren onderwezen in het geloof aan God en in de leer van het Koninkrijk der hemelen. Zij hadden zich niet anders te gedragen jegens hun naaste dan God met hen had gehandeld in Christus Jezus!

4. En gij, vaders, verbittert uw kinderen niet maar voed hen op in de tucht en in de terechtwijzing des Heren.

De vaders in de gemeente ontvangen in negatieve en in positieve zin een vermaning ten opzichte van de opvoeding hunner kinderen. Zij zijn immers de verantwoordelijke leiders in het gezin, maar wij mogen ook de moeders niet vergeten met hun rechten en hun vaak grote invloed. Het woord 'patéres' wordt ook wel voor beide ouders gebruikt, zoals in Hebreeën 11:23.

De ouders mogen hun kinderen niet provoceren of irriteren, zodat deze toornig worden of verbitterd. Hun geest gaat zich dan verzetten tegen het ouderlijke gezag. Dit werkwoord dat door 'verbitteren', 'prikkelen' of 'tot verwekken van' is vertaald, komt slechts driemaal voor in het Nieuwe Testament, en wel in Romeinen 10:19, in onze tekst en in Colossenzen 3:21, waar de parallelle vermaning staat: 'Vaders, prikkel uw kinderen niet, opdat zij niet moedeloos worden'. Dit kan gebeuren door negatieve opmerkingen, door kritiek, door minachting, door gebrek

aan respect, door onverschilligheid, waarbij men het kind negeert of het de rug toedraait als teken dat men niet wenst te luisteren, en bovenal door gebrek aan schenkende ouderliefde.

Men kan de kinderen prikkelen door hen steeds de daden voor te houden, die zij in het verleden bedreven hebben, of door eindeloze 'goed bedoelde' overbodige vermaningen, die onnodig zijn, omdat het kind wel terdege weet dat het verkeerd deed. Vaak spruiten deze negatieve opmerkingen voort uit bezorgdheid van de ouder, dus wit een negatieve levenshouding, of uit angst voor de toekomst van het kind, ofwel uit een behoefte dat het kind zijn ongelijk tegenover de ouder erkent.

Vaders, zegt de apostel, werkt de boze niet in de hand, zodat deze zijn slag kan slaan. Wanneer ouders menen hun kinderen te moeten bestraffen, zullen zij er toch eerst zeker van behoren te zijn, dat zij zelf losstaan van de beïnvloeding der demonen. Wanneer een vader driftig wordt, te keer gaat of slaat, is hij niet gelijkvormig aan het beeld van zijn Heer, de Zoon des mensen. Dan heeft een macht hem te pakken en kan hij beter zelf eerst tot bezinning komen. Is hij in rust en staat hij onder leiding van de Heilige Geest, dan is hij ook in staat te vermanen en terecht te wijzen naar de wil des Heren. Het doel van alle vermaning is immers om bij het kind liefde tot God op te wekken, die voortkomt uit een rein hart, een goed geweten en een ongeveinsd geloof (1 Tim. 1:5).

Wie in zijn opvoeding geweld gebruikt, staat buiten het Koninkrijk Gods, want God haat alle geweld. Dit biedt slechts een schijnsucces, want men gebruikt een machtsmiddel dat de ongelovige ook hanteert. In het oude verbond waar men geen kennis van het Koninkrijk der hemelen had, leidde dit geweld soms tot steniging van de

ongehoorzame zoon. Men had dan met de jongen ook de macht buiten spel gezet. Wie geweld gebruikt, staat niet onder leiding van de Heilige Geest. Ouders, gebruik je autoriteit niet op de verkeerde wijze, en tracht jezelf niet te handhaven, maar handel zo dat er geestelijk goede resultaten geboekt worden. Wie zich beroemt op het geweld, dat hij bij de opvoeding van zijn kinderen gebruikt, spreekt overeenkomstig de wijsheid van deze wereld: 'Dat is niet de wijsheid, die van boven komt, maar zij is aards, ongeestelijk, duivels' (Jac. 3:15). Van Jezus werd gezegd: 'Hij zal niet schreeuwen noch zijn stem verheffen, noch die op de straat - vanwege het bulderen binnenshuis - doen horen' (Jes. 42:2).

Maak eerst het kind los van de boze geesten, voordat je begint te vermanen en terecht te wijzen. Vaak is zwijgen, dat voortkomt uit een grote mate van zelfbeheersing 'goud'. Het woord 'tucht' komt van het werkwoord 'trekken', vergelijk 'tocht'. Het latijnse woord is 'ductio' dat leiding betekent. De tucht des Heren bestaat hierin, dat men tracht een kind weer op het goede pad te 'trekken' en het tot gehoorzaamheid aan zijn ouders en daarmee tot God te brengen. Een ongehoorzaam kind staat onder beïnvloeding van een verkeerde geest. Deze kun je er niet uitkrijgen door verwijten, door dreigen, door schreeuwen en door slaan. De tucht des Heren trekt een kind onder de macht weg en de terechtwijzingen brengen het weer op het rechte pad.

Het Griekse woord voor tucht is 'paideia', waarmee ons woord pedagoog in verband staat. De Statenvertaling heeft daarom: 'Voedt hen op in de lering en vermaning des Heren'. Als vaders zullen wij ons herinneren dat wij zelf eenmaal ook kinderen waren. Claim geen rechten voor jezelf, wanneer je niet tegelijkertijd duidelijk begrip en respect opbrengt voor de heilige rechten van je zoon of

dochter op jouw liefde en barmhartigheid. Een kind is voor de ouder in zekere zin een deel van zichzelf, evenals dit het geval is bij de man ten opzichte van zijn vrouw. Daarom verzorgen vader en moeder hun kind met tederheid en liefde.

De autoriteit van de vader zoekt niet allereerst zijn eigen welbevinden, maar zij is hem een tijdsperiode geschonken om herderlijk toezicht te houden op een zich ontwikkelend mensenleven. Voed daarom uw kinderen op van goed naar beter! Doe dit in de discipline en vermaning van de Heer, dit wil zeggen met geestelijk inzicht en bezielde met zijn liefde. Wie een goede God als Vader heeft, die alleen goed is en goed doet, moet zelf ook een goede vader zijn, 'die een iegelijk mildelijk geeft en niet verwijt' (Jac. 1:5 St. Vert.). Wanneer de bijbel ons leert dat God ons de zonde niet toerekent, zullen wij dit ook niet doen bij onze kinderen.

5-7. Slaven weest uw heren naar het vlees gehoorzaam met vreze en beven, in eenvoud uws harten, als aan Christus, niet met ogendienst, als mensenbehagers, maar door als slaven van Christus de wil Gods van harte te doen, en bereidwillig dienstbaar te zijn als aan de Here en niet aan mensen.

De derde categorie wordt door de slaven en hun meesters gevormd. Uit de vermaning kan men afleiden dat er heel wat slaven in Efeze moeten zijn geweest. In de grote steden in het bijzonder bestond soms meer dan de helft van de inwoners uit slaven. De slavernij was het grote maatschappelijke probleem in die tijd. Het valt ons dan wel op dat noch Jezus noch zijn apostelen veel woorden spraken of een daad verrichtten om de slaven vrij te krijgen. Het Koninkrijk van Jezus was nu eenmaal niet van

deze aarde. In 1 Corintiërs 7:21 merkt Paulus wel op: 'Zijt gij als slaaf geroepen, bekommer u daarover niet, maar als gij ook vrij kunt worden, maak er dan te meer gebruik van'. Het christendom zou als een zuurdesem moeten doorwerken, teneinde de mens naar geest, ziel en lichaam de vrijheid te verschaffen.

Het bestaan van de slavernij was in de antieke wereld heel gewoon. Men kon zich geen samenleving voorstellen zonder slaven. Ook de Joden kenden de slavernij. Bij hen werden krijgsgevangenen als slaven verkocht. Ook schuldenaren die niet aan hun verplichtingen voldaan hadden, geraakten soms met hun gezin in slavernij. Er waren natuurlijk verschillende soorten van slaven, vanaf de analfabeet die voor lichamelijke arbeid werd gebruikt tot de beschaafde en geleerde Griekse slaaf, die met zijn heren discussieerde en filosofeerde. Ook de pedagoog die de kinderen begeleidde, was een onvrije.

In het Nieuwe Testament is herhaaldelijk sprake van slaven. Denk alleen maar aan de gelijkenissen waarin zij voorkomen. Er wordt gesproken over het verkopen en folteren van slaven (Matth. 18:25,34). Er waren slaven als rentmeesters en als leiders van een huisbedrijf (Luc. 12:42 en 16:1). Zij droegen dan de naam van 'econoom'. Ook is er sprake van slaven die portier zijn of bewakingsdiensten verrichten (Matth. 24:45,46, Luc. 12:36,37 en Marc. 13:34). We kennen ook namen van slaven en slavinnen als Malchus, de slaaf van de hogepriester (Joh. 18:10) en van Rhóde, de slavine van Maria, de moeder van Johannes Marcus (Hand. 12:13) en van Onésimus, de slaaf van Philémon.

We zien ook hoe in een christelijk gezin een meisje als Rhóde (Roosje) met het gezin meeleeft. Als Petrus aan de voordeur klopt, snelt ze heen om open te doen. Het meisje

is al even blij met de bevrijding van de apostel als haar meesteres en haar vrienden. Een slaaf had geluk wanneer hij een christen tot meester had.

In een apologetisch geschrift dat in het klooster op de Sinai gevonden werd, vindt men het leven van de christenen getekend. Over de slavernij wordt opgemerkt: 'Maar op grond van de liefde die zij hebben voor slaven en slavinnen en voor de kinderen van dezen die sommigen bezitten, onderwijzen zij dezen, opdat zij ook christenen worden. Wanneer ze dan christen zijn, worden ze broeder of zuster genoemd zonder enig verschil te maken'.

In de eerste christengemeenten waren vele slaven en slavinnen. Zo zijn in Romeinen 16 Amphátus, Tryféna en Tryfósa, Pérsis en Flégon hoogstwaarschijnlijk, aan hun namen te zien, slaven of slavinnen geweest. De heiden Celsus, een vijand van het christendom, merkt op dat de nieuwe godsdienst er een was van eenvoudigen, slaven, vrouwen en kinderen. Er waren ook wel aanzienlijken onder hen zoals de Handelingen vermelden: Lydia, Cornelius en de Aeropagiet Dionysius, maar uit de onbeholpen inscripties in de catacomben blijkt wel, dat het nieuwe geloof toch in het begin veel aanhangers vond onder de lagere volksklassen. Het christendom verklaarde de slaven gelijkgerechtigd met de vrijen. Ook zij waren koningen en priesters in de geestelijke wereld. Er was geen onderscheid meer: 'tussen Griek en Jood, besneden of onbesneden, barbaar en Scyth, slaaf en vrije, maar alles en in allen is Christus' (Col. 3:11).

Dit hield evenwel niet in dat de slaven in de natuurlijke wereld uit hun ondergeschikte positie waren verlost. Zij bleven hun heren gehoorzaamheid verschuldigd, zoals zij in de geestelijke wereld 'met vreze en beven'- een in de septuaginta veel voorkomende uitdrukking - met eerbied

en diep respect Christus gehoorzaamden (Fil. 2:12). In de oorspronkelijke tekst klinkt dat 'vreze en beven' beslist niet zo hard als het volgens de vertalingen wel kan lijken. Er wordt niets anders uitgedrukt dan innerlijke en uiterlijke achting, het erkennen van de hogere plaats van de heer en de daaraan beantwoordende eerbiedige houding. 'In eenvoud des harten' betekent dat deze slaven naar de inwendige mens alleen geleid werden door de Geest Gods en niet door andere geesten, die hen deden gehoorzamen en zich aan hun heren deden onderwerpen met een bijooiwerk. Dit zou tekort doen aan de geestelijke status der christenen.

De slaven moesten dit alles doen om des Heren wil en niet om bij hun bazen in een goed blaadje te komen, of om er beter van te worden. Zij moesten hun heren gehoorzamen, omdat zij als christenen in de onzienlijke wereld God gehoorzaam waren en Hij het zo wilde. Zoals zij in de geestelijke wereld de wil van God deden en bereidwillig dienstbaar waren aan hun Heer, niet om door mensen te worden gezien, zo moesten ze ook in het natuurlijke leven de wil van hun patroon van harte en met goedwilligheid uitvoeren.

Paulus keurt hiermee de slavernij niet goed en stelt ze ook niet voor als van God gewild, maar gaat van het principe uit dat hij in Romeinen 13:1 noemt, dat alle ziel zich vrijwillig zal onderwerpen aan de wereldgeesten, dus aan de ordenende menselijke geesten. God heeft deze structuur in zijn schepping gelegd, waarmee natuurlijk niet gezegd is, dat overheden, wereldgeesten en meesters de wil van God, het goede, welgevallige en volkomene ook beogen of najagen. Waar het christendom verscheen, drong niet alleen de emancipatie van de vrouw door, maar ook die van de slaven en arbeiders, want onderdrukking en

vrijheidsberoving zijn zaken die niet door God zijn gewild.

In onze tijd betekenen de vermaningen van de apostel even zovele richtlijnen voor de werknemers ten opzichte van de werkgevers. Het is daarom betreuenswaardig dat ook christenen door geweld hun maatschappelijke positie willen verbeteren. Van de revolutiegeest kan gezegd worden: 'Zij, telg en moeder van onzaalge tirannij, ontvangen en gekweekt bij 't leugenlied van vrij'. In de voorspelde wetteloosheid in het laatste der dagen hebben arrogantie, onwellevendheid en gezagsondermijning de eerbied en het respect tegenover ouders, ouderen en meerderen verdrongen.

Wij zien overal dat het gezag wordt aangetast, ook in de gemeenten: 'De knaap zal op de oude, en de verachte op de geëerde losstormen' (Jes. 3:5). In deze gezagscrisis voeren gebrek aan beschaving en onwellevendheid met wetteloosheid de boventoon. Voor de ware christen geldt, dat hij bezadigd zal zijn, beschaafd, niet opvliegend maar vriendelijk (1 Tim. 3:2,3). Dan zal hij zich ook zonder enige stoornis kunnen onderwerpen aan het gezag dat God boven hem gesteld heeft.

8. Gij weet immers, dat een ieder, hetzij slaaf, hetzij vrije, al het goede, dat bijgedaan heeft, van de Here zal terugontvangen.

De christen, hetzij slaaf of heer, verzamelt zich schatten in de hemel en hij ontvangt daar voor zijn doen en laten op aarde, loon, namelijk het kleed der gerechtigheid dat beslissend is voor zijn eeuwige statuus als geestelijk wezen. Dit laatste wordt dan niet voor de slaaf als goedkope of banale compensatie voorgehouden vanwege

zijn moeilijk leven op aarde, maar de beloning is reëel. Deze visie verandert hem immers innerlijk en geeft vrede, rust en blijdschap. De apostel stond er in dit opzicht niet beter voor als de slaaf. Hij kon schrijven: 'Indien wij alleen voor dit leven onze hoop op Christus gebouwd hebben, zijn wij de beklagenswaardigste van alle mensen' (1 Cor. 15:19). Ook schreef hij dat het lijden van de tegenwoordige tijd niet opweegt tegen de heerlijkheid die over ons zal worden geopenbaard (Rom. 8:18).

Een christen heeft geen minderwaardigheidsgevoel omdat hij minder verdient of een lagere positie bekleedt. Paulus werd dag aan dag door een engel van satan gekweld. Hij werd op zijn reizen zo vaak vernederd en geslagen, dat hij in vele dingen niet meer was dan een niets bezittende slaaf. Wát de christen, hetzij slaaf of heer, ook op aarde moet doen, hij doet dit alles ter ere Gods en hij toont in alles dat hij een dienstknecht van zijn Heer is. Indien wij ons even de tijd indenken toen onze brief werd geschreven, zien wij dat de laag geplaatste en geringe voor het eerst in de geschiedenis vernam, dat zijn beloning in de dag van het oordeel niet minder zou zijn dan die van zijn heer of van een voorname vorst of regeringspersoon. Bij een juiste plichtsgetrouwheid zou zijn loon zeer groot zijn in de hemelen!

9. En gij, heren, handelt evenzo jegens hen; laat het dreigen na. Gij weet immers, dat hun en uw Heer in de hemelen is, en bij Hem is geen aanzien des persoons.

Ook de meesters hebben dezelfde Heer als hun slaven. Aan de uitspraak: 'Want wie onrecht doet, zal zijn onrecht terug ontvangen, en er is geen aanzien des persoons' in Colossenzen 3:25 wordt nu toegevoegd: 'bij Hem'. Hiermee wordt Christus als grote rechter door de apostel

aangewezen. Van de heren verlangt hij dat zij in hun gedragingen jegens hun slaven zich laten leiden door een christelijke gezindheid en waardigheid. Paulus wijst wellicht op een manier van leven die in bepaalde gezinnen in zwang is. De vriendelijke sfeer wordt telkens verstoord door de manier van spreken van de heer des huizes. Hij dreigt en wil dus zijn positie met geweld handhaven. Hij dwingt gehoorzaamheid of dienstbaarheid af door angst voor straf. Paulus wijst erop dat de christen in de voetsporen van zijn Meester moet wandelen.

Deze dreigt niet en verwijt niet. Hij vraagt gehoorzaamheid op basis van vrijwilligheid en schenkt altijd mildelijk en verwijt niet. De gedachte dat wij een dreigende God zouden hebben en dat wij daarom de mens moeten oproepen tot bekering vanwege de angst voor een naderend oordeel, is niet overeenkomstig het evangelie van Jezus Christus. Deze boodschap berust alleen op het principe van de liefde. De dienstknecht en de patroon die christen zijn, hebben beiden dezelfde Heer en bij Hem is geen onderscheid in de geestelijke wereld. Sociale verschillen op aarde hebben voor Hem geen geldigheid. Alleen de innerlijke waarde van de mens geeft de verschillen aan.

Het christendom brengt een evangelie in de maatschappij dat berust op wederzijdse vriendelijkheid, liefde, zachtmoedigheid, welwillendheid, beleefdheid en zelfbeheersing. Indien wij acht geven op de goddelijke waarschuwingen, zullen wij zeer zorgvuldig zijn in de wijze waarop wij met elkaar omgaan. Daar is geen plaats voor grote monden, hardheid, lomphed, opstandige gedachten en voor bruto geweld, maar wel voor geestelijke 'vrijheid, gelijkheid en broederschap'.

10. Voorts, weest krachtig in de Here en in de sterkte zijner macht.

Na de uitweidingen over de gedragingen der christenen in het natuurlijke leven gaat nu de apostel over op hun positie en toerusting in de onzienlijke wereld. Zijn aanmoediging in deze tekst heeft vele eeuwen later menig christelijk gezin als wandtekst gestimuleerd om zijn sterkte bij de Heer te zoeken. Wie zijn lezers op aarde ook mochten zijn: mannen of vrouwen, ouders of kinderen, heren of knechten, allen zullen zij sterk behoren te zijn vanwege hun gemeenschap met de Heer.

Daarom moet de christen zich niet gering of klein achten, niet overweldigd zijn door paniekgeesten, niet onderworpen zijn aan de inspiraties van demonen, maar onversaagd en dapper zijn, omdat hij zich veilig mag weten bij zijn 'Kurios'. Deze is immers niet de Heer van slappelingen, maar Hij is de Heer van de heren en de Koning van de koningen. Hij is de aanvoerder van de 'militia Christi', het leger van God. Zijn sterkte of zijn kracht ontleent de christen aan het woord van God dat hij in geloof bewaart, en aan de verbinding met de Heilige Geest die in hem woont.

Hij is 'in de Here', dat wil zeggen in diens mystiek lichaam, de gemeente. Hij is daarmee ook in de sterkte zijner macht, zodat hij vol vertrouwen is, dat Christus zijn beloften aan hem nakomt en Hij ook aan zijn volk kan realiseren al wat Hij Zich heeft voorgenomen te doen. De Heer is altijd de Sterkere en wie in Hem is, overwint de sterke tegenstanders.

Het is alsof de apostel hier een tekening van Gods volk wil geven, zowel in de zienlijke als in de onzienlijke wereld. Ze zijn in alle geledingen van het natuurlijke leven goede mannen en vrouwen, kinderen, heren en knechten. Ze zijn

ook allen krachtige figuren, want naar de inwendige mens zijn ze zeker van hun zaak. Ze wankelen niet vanwege twijfelzieke vragen, zoals: zal God het wel doen? Ze zijn krachtig, want ze slepen geen bestaan voort, maar leven intensief. Ze zijn in staat de duivel te weerstaan en hun medemensen te helpen. Ze zijn als bomen geplant aan waterstromen, die hun vruchten op tijd geven, en waarvan het loof niet verwelkt. Ze bidden niet of de Heer hen wil (af)breken, want ze blijven ongebroken takken in de Boom des Levens. In de strijd staan ze niet radeloos en machteloos de handen te wringen, schreeuwen niet vanwege hun driften, huilen niet sentimenteel vanuit de onzekerheid wat de duivel 'nu weer teweeg zal brengen', maar geloven vast dat God doet wat Hij belooft en dat het dan ook zichtbaar wordt. Ze weten zeker dat de Heer hen zal bewaren, zodat hun voet niet zal wankelen. Daarom heeft de boze geen vat op hen en kan de Heer zijn woord aan hen bevestigen.

Het vermanend gedeelte wordt dus door de apostel afgesloten met een oproep tot een harde strijd. De christen moet zich opstellen in de hemelse gewesten. Daar is de Here zijn banier en de Heilige Geest zijn kracht tot overwinning. Op deze wijze begint Paulus een perikoop, waarin hij zijn lezers duidelijk maakt, dat er georganiseerde aanvallen op hen worden gedaan door onzienlijke tegenstanders.

Deze zullen het stille en geruste leven van de christen, dat hij zojuist in familieverband geschilderd heeft, aantasten. Het gave huwelijk van man en vrouw, de prettige omgang met gehoorzame kinderen en de vriendelijke verhouding tussen meester en slaaf zullen de onzichtbare vijanden trachten te verstoren. Het is daarom nodig dat een christen weet wie hij is 'in Christus': sterk, machtig en

onoverwinnelijk, want de heerschappij over de tegenstander rust ook op zijn schouder.

11. Doet de wapenrusting Gods aan, om te kunnen standhouden tegen de verleidingen des duivels;

Om zich in de onzienlijke wereld te kunnen handhaven, moet men sterk zijn, niet in eigen kracht, maar 'in de sterkte zijner macht', dus door de kracht van de Heilige Geest. In de wereld der geesten moeten wij beschermd worden maar ook zelf zijn gewapend, want behalve onze Verlosser, Helper en Redder en de heilige engelen, hebben wij daar ook vele vijanden, die het erom te doen is ons te doen struikelen, te laten vallen, te beschadigen en uit te schakelen. De tegenstanders van God zijn daar ook onze vijanden, en wij zullen niet alleen zijn medearbeiders maar ook zijn medestrijders moeten zijn.

De middelen die de vijand in eerste instantie aanwendt, zijn verleiding, list en bedrog. 'Verleiding' richt zich op de geest van de mens door middel van leugen, en op zijn ziel door verkeerde begeerten op te wekken. Wij zouden met de vertaling Brouwer in verband met het woord 'wapenrusting' kunnen spreken van 'krijgslisten' in plaats van 'verleidingen'. Krijgslisten, die de tegenstander vanaf het begin heeft gebruikt om de mens in zijn macht te krijgen.

Zo kan de duivel verschillende gestalten aannemen. Hij gaat rond als een brullende leeuw om te intimideren, maar nadert ook als een schuifelende, giftige slang om te verleiden, en komt ook tot de christen als een wolf in schapevacht om hem te bedriegen, ofwel als een engel des lichts om zich door enkele vriendelijke trekken acceptabel te maken.

Er is een strijd in de hemelse gewesten. Wij mogen en kunnen dus niet zeggen: Jezus heeft de overwinning behaald en nu behoeven wij niet meer te vechten. De Heer zelf sprak immers tot de gelovigen dat zij duivelen zouden uitdrijven en Hij gaf hun daartoe ook macht, gezag en kracht. In onze tekst roept de apostel ons op 'de wapenrusting Gods' aan te doen. Hij immers bekleedt Zichzelf met gerechtigheid als een pantser en heeft de helm des heils op het hoofd. Hij bekleedt Zich met wraak als met een gewaad om zijn duistere tegenstanders te verdoen, en Hij hult Zich in ijver als in een mantel (Jes. 59:17).

Maar God heeft de mens nodig om medestrijder te zijn en de vijand te verslaan. Niet omdat Hijzelf niet bij machte zou zijn om zijn tegenstanders in één moment op te ruimen, maar om aan te tonen dat zijn schepping zo goed is, dat zij in zich de kracht tot overwinning en herstel heeft. De mens die eenmaal viel, is door Hem bestemd het oordeel tussen goed en kwaad, licht en duisternis, tot overwinning te brengen.

'De gehele wapenrusting' zoals de Statenvertaling luidt en vroeger ook de Nieuwe Vertaling had, was bij de Grieken de 'volle uitrusting' (panoplia) van de zwaar gewapende: schild, helm, borstharnas, scheenplaten, zwaard of lans. Dit zijn nu de beelden die Paulus transposeert naar de hemelse gewesten. De tegenstander daar wordt duidelijk aangewezen. Hij is de duivel, de 'diabolos', de lasteraar of de aanklager van de volgelingen van zijn grote Tegenstander, Christus. Wij wijzen erop dat het woord 'diabolos' eveneens voorkomt in 1 Timótheüs 3:11, waar de vrouwen worden gewaarschuwd, geen 'kwaadspreeksters' te zijn (zie verder ook in 2 Tim. 3:3 en Titus 2:3). Kwaad spreken is dus iets diabolisch of duivels.

De duivel is de grootste van alle gevallen engelen, want hij getuigt onder meer, als verzoeker van Jezus, dat alle koninkrijken der wereld hem toebehoren en dat hij deze kan wegschenken aan wie hij wil. Hij wordt ook 'de overste dezer wereld' genoemd (Luc. 4:5-8, joh. 14:30 en 16:11).

Ook staat in Openbaring 12:9 dat de grote draak op aarde werd geworpen. Zijn wisselende benamingen zijn daar: de oude slang, die genaamd wordt duivel en de satan, die de gehele wereld verleidt. Het is uit onze tekst en uit de volgende verzen wel duidelijk dat Christus na zijn verhoging de strijd aan ons overlaat. Hij wacht af, totdat zijn vijanden door ons gemaakt worden tot een voetbank voor zijn voeten (Hebr. 10:13). De uiteindelijke zegepraal staat voor de soldaat van de hemelse armee vast, want 'de God nu des vredes zal weldra de satan onder uw voeten vertreden' (Rom. 16:20).

12. want wij hebben niet te worstelen tegen bloed en vlees, maar tegen de overheden, tegen de machten, tegen de wereldbeheersers dezer duisternis, tegen de boze geesten in de hemelse gewesten.

'Wij strijden in het leger Gods, niet tegen vlees en bloed!' Een ontzaglijke Paulinische uitspraak, waardoor het leven van de waarlijk geestelijke mens getypeerd wordt. Hier begint de geweldige vernieuwing van denken bij de christen. Zij is een voortzetting van de opdracht van onze Heer aan al zijn volgelingen om onreine geesten uit te drijven en alle ziekte en alle kwaal te genezen (Matth. 10:1). Ook vandaag aan de dag is de opmerking die aan dit bevel voorafgaat, waar: 'De oogst is wel groot, maar arbeiders zijn er weinig. Bidt daarom de Heer van de oogst, dat Hij arbeiders uitzende in zijn oogst'.

Bij de val van de mens drongen de onzichtbare invasielegers binnen: eerst de leugenmachten die de woorden van God verdraaien door te zeggen: is het ook dat God iets anders heeft gezegd? Wie niet voldoende verweer bezit, wordt vroeg of laat door deze leugenaars misleid, en zijn geest, de drager van de wet van God, wordt aangetast. Daarna volgt de afdeling van zondemachten, van wie de bijbel zegt dat zij scheiding veroorzaken tussen God en de mens en deze geestelijk doden. Vervolgens zien we de cohorten ziektemachten, die hun slachtoffers naar de natuurlijke dood voeren.

Bij het werkwoord 'worstelen' denken wij niet aan de rechtstreekse betekenis ervan, want dat past niet bij het begrip van een wapenrusting. We gebruiken het evenwel in overdrachtelijke zin voor een ingespannen, persoonlijke strijd. De gelovige is een soldaat van Jezus Christus en hij strijdt als een kampvechter tegen de machten der duisternis (2 Tim. 2:3-5). Van zichzelf zei de apostel aan het einde van zijn leven: 'Ik heb de goede strijd gestreden' (2 Tim. 4:7). Ook wij hebben de opdracht om onze leden te stellen als 'wapenen' der gerechtigheid in dienst van God (Rom. 6:13). De nacht is immers ver gevorderd en de dag is nabij. In dit nieuwe tijdperk doen wij dan 'de wapenen des lichts' aan (Rom. 13:12).

Wij gaan in deze strijd weer de wijze van oorlogvoering tussen heiligen in het licht en de onzienlijke rebellen die zich tegen God gekeerd hebben, verstaan. Wij hebben geen strijd tegen 'bloed en vlees', een uitdrukking die wij meestal omkeren. In onze tekst en in Hebreeën 2:14 lijkt ons 'bloed en vlees' de aanduiding van de levende mens naar zijn onzichtbaar en zichtbaar bestaan, terwijl de uitdrukking 'vlees en bloed' in Mattheüs 16:17, 1 Corinthiërs 15:50 en Galaten 1:16 meer ziet op de onderlinge relaties tussen de natuurlijke mensen. De

apostel zegt hier, dat wij niet met de natuurlijke mensen een conflict hebben, maar in een permanente strijd met de boze geesten zijn gewikkeld, omdat zij degenen zijn die verleiden, verleugenen, pressen en verzieken.

Zijn er dan geen mensen die ons willen verleiden of door leugens ons tot dwaling willen brengen, of die het ons moeilijk maken? Die zijn er, maar ze zijn slechts instrumenten door wie de duivel werkt. Dat het instrument een slecht geluid voortbrengt, is te wijten aan hem die erop speelt. De boze doet zijn werk rechtstreeks door inspiraties en onderdrukking, of hij gebruikt mensen als zijn medewerkers. Ook bedient hij zich van levenloze dingen zoals boeken, platen of films. Deze kunnen alle media zijn van boze geesten, evenals sterke drank, nicotine en andere verslavende genotsmiddelen. Onze Heer kan evenwel ook gebruik maken van boeken, platen of cassettes teneinde van Hem te getuigen en zijn evangelie in de wereld te brengen. De efficiënte bestrijding van alle kwaad vindt echter alleen in de geestelijke wereld plaats bij zijn oorsprong. Daar staat het leger van Jezus Christus gevormd door zijn ware volgelingen met de heilige engelen, tegenover de legermacht van de satan.

Diep moet de overtuiging in het hart van de gelovige leven, dat hij nooit te kampen heeft met moeilijke mensen, moeilijke burens, een moeilijke werkgever of moeilijke werknemer, een moeilijke man of moeilijke vrouw of een moeilijk kind, maar altijd met machten der duisternis die zulke mensen misbruiken om het hem moeilijk te maken. Er zijn voor ons geen menselijke tegenstanders en wij kampen niet tegen bloed en vlees, ook niet tegen ons eigen bloed en vlees, niet tegen ons eigen ik, maar tegen de duivel en daarom bidden wij: 'Verlos ons van de boze', en niet van ons zelf!

In de bijbelverklaring van Dächsel lezen wij bij onze tekst: 'Als Paulus schrijft: wij hebben de strijd niet tegen vlees en bloed, bedoelt hij niet eigen vlees en bloed. In dat geval zou een geheel andere en wel ómgekeerde tegenstelling volgen, dat onze werkelijke vijand buiten ons is'. Wel een spitsvondige redenering en een verdraaiing van de woorden van de apostel.

Alle eeuwen na Augustinus heeft men geleerd dat de zonde haar bron zou hebben in eigen vlees, en dat men de strijd moet aanbinden tegen zichzelf. Het 'ik' moest gedood en het vlees gekruisigd worden. De 'vrome' mens werd agressief tegen zichzelf, iets zo tegennatuurlijks dat men dit zelfs in de dierenwereld niet terugvindt. De Schrift gaat er evenwel zeer zeker vanuit dat de vijand buiten de mens is of in hem huist, als hij met geweld binnengedrongen is. Daarom moeten wij gered worden van onze vijanden en uit de hand van allen die ons haten, teneinde zonder vreze, uit de hand der vijanden verlost, Hem te dienen in heiligheid en gerechtigheid voor zijn aangezicht, al onze dagen (Luc. 1:71-75).

Wij gebruiken ook geen wapenen van natuurlijk geweld, maar de wapenen van het licht of de wapenen der gerechtigheid (Rom. 13:12, 2 Cor. 6:7).

Het leger van de vijand is georganiseerd in allerlei rangen en standen. Er zijn 'archas', overheden of grootvorsten van het koninkrijk van satan. Wij mogen evenwel zeker weten dat onze Heer sterker is, want Hij is het hoofd van alle overheid en macht en zijn volheid woont in ons (Col. 2:10). Wij zouden deze vijandelijke overheden in hun rang kunnen vergelijken met de heilige aartsengelen of 'arch' angels.

De tweede groep wordt gevormd door de 'machten of autoriteiten, die hun gezag ontlene aan de eerstgenoemde

aanvoerders en hun bevelen uitvoeren. Zij manifesteren zich in alle ellende, noden, verdrukkingen en dood die over de mensen kunnen komen. Zie verder de aantekeningen bij hoofdstuk 3:21.

De derde groep draagt de naam 'kosmo-kratoos', de wereldbeheersers van deze duisternis, die dus over volken en landen heerschappij uitoefenen. Wij denken bijvoorbeeld aan 'de vorst der Perzen' en 'de vorst van Griekenland' in Daniël 10:20. Deze engelen der volken staan in het bijzonder vijandig tegenover de wereldgeesten, de samenbundeling van menselijke geesten die gezag, orde en wetmatigheid op aarde willen bewaren. In het visioen van Daniël over de toekomst van het Israël Gods zien wij, hoe de aartsengel Michaël te hulp moet snellen om het wetteloze oorlogsgeweld der wereldbeheersers te keren. Vandaar ook het vermaan in 1 Timótheüs 2:12 om voorbeden te doen voor koningen en alle hooggeplaatste personen, opdat wij een stil en rustig leven mogen leiden.

De titel 'wereldbeheersers' was in de antieke wereld een predikaat van de goden en daarom voegt Paulus er veelbetekenend aan toe van de duisternis'. Ze zijn weer ondergeschikt aan 'de overste dezer wereld' of 'de god van deze eeuw' of van de wereld-tijd (2 Cor. 4:4). Zie verder de aantekeningen bij hoofdstuk 2:2. De Statenvertaling spreekt over 'de geweldhebbers der wereld der duisternis dezer eeuw. Ze zijn dus sterk en talrijk en regeren met harde hand, dus met anti-goddelijke kracht. Wij zouden op nieuwtestamentische wijze van de wereld van de voortijd kunnen zeggen: 'Door hun toedoen was de aarde vol geweldenarij' (Gen. 6:13).

Het is wel naïef wanneer de bekende bijbelverklaring van Matthew Henry bij onze tekst opmerkt: 'Ze regeren nu in

de heidense volken, die nog in duisternis zijn'. Juist van de antichristen die van óns uitgegaan zijn, wordt gezegd, dat zij werken met 'allerlei krachten, tekenen en bedrieglijke wonderen'.

Tenslotte eindigt Paulus zijn opsomming met de 'pneumatika ponerias', de geestelijke goddeloosheid, terecht weergegeven door de boze geesten in de hemelse gewesten. Zij zijn de ontelbare legerscharen van het rijk der duisternis, de lagere engelen die het mindere werk uitvoeren. Jezus zelf heeft tegen deze geesten van het kwaad gestreden en heeft ze voor het eerst in de geschiedenis der mensheid openbaar gemaakt als de aanstichters van alle ziekte, zonde en ellende. Hij heeft ze ten toon gesteld, dus aangetoond wie ze werkelijk zijn en wat ze bedoelen en hoe ze werken. Hij gaf ook de methode aan om ze te weerstaan, te overwinnen en zelfs uit te drijven door het woord en de kracht van de Heilige Geest.

In Colossenzen 2:15 staat dat de overheden en machten ontwapend werden. Hun wapenen zijn hun beschuldigingen en verwijten. Door de vergiffenis van onze zonden zijn deze wapenen hun ontnomen. De geestenwereld vindt haar plaats in de niet zintuiglijk waarneembare schepping. Voor de betekenis van 'hemelse gewesten' verwijzen we naar de aantekeningen bij hoofdstuk 1:3.

13. Neemt daarom de wapenrusting Gods, om weerstand te kunnen bieden in de boze dagen om, uw taak geheel vervuld hebbende, stand te houden.

Als christen moet men de gehele of de volledige wapenrusting Gods aandoen. Met slechts een deel ervan kan men in de hemelse gewesten niet toe. Men is dan niet

in staat om in de boze dag tegenstand te kunnen bieden. Deze kwade tijdsperiode is er, wanneer de boze geesten de christen willen verleugenen, verleiden, pressen of ziek willen maken. Onder deze machten zijn ook de geweldgeesten, die de grote verscheidenheid der demonen tot steeds grotere krachtsinspanningen aanzetten. Zij kunnen ook angstaanjagende tijdsomstandigheden veroorzaken. De christen zal weerstand moeten bieden aan deze duistere, onzichtbare vijanden.

In het leven van iedere gelovige komen menigmaal bijzonder zware tijden voor. Jezus sprak bij de ingang van zijn lijden tot de schare overpriesters, hoofdlieden van de tempel en oudsten, 'die op Hem waren afgekomen' en die werden geïnspireerd en geleid door de overheden van het koninkrijk van satan: 'Maar dit is uw ure en de macht der duisternis' (Luc. 22:52,53).

Zo spreekt ook Openbaring 3:10 overeen 'ure der verzoeking, die over de gehele wereld komen zal'. Wij merken op dat er in ons denken geen sprake mag zijn van lijdelijkheid, van een 'laissez faire, laissez passer', dat is een laten begaan, een maar berusten in zijn lot, omdat verzet toch niet zou helpen. Het ware christendom kent geen fatalisme, geen houding van maar afwachten; het is niet op genade of ongenade aan de boze geesten overgeleverd, maar het is actief om zich te verdedigen tegen 'de loop dezer wereld' en tegen 'de macht der lucht' (2:2). Vanwege het feit dat wij zoveel tegenstanders in de geestelijke wereld hebben, 'daarom' moeten wij toegerust of bekleed zijn met Gods wapenrusting, die wij in zijn hemels arsenaal kunnen verkrijgen, teneinde ons onoverwinnelijk te maken.

'Standhouden' is het kern-antwoord in deze passage: volharden in de strijd tegen de verleidingen des duivels

(vers 11) en opnieuw standhouden, nadat wij onze taak hebben verricht, dus nadat wij het evangelie hebben verkondigd, de gemeente hebben helpen opbouwen, en in de wereld hebben getuigd van Jezus Christus door ons woord en onze daad. Het volgende vers herhaalt dan nog eens: 'Stelt u dan op', wat ook weergegeven kan worden door 'houdt stand' (vert. Brouwer). Standhouden is een militaire uitdrukking, waarmee men bedoelt dat een leger na de zegepraal op de vijand, gereed is om opnieuw te strijden.

In het vorige vers constateerden wij dat alle boze geesten in de hemelse gewesten van hoog tot laag ons bedreigen. Wij moeten dus 'weerstand bieden' aan alle aanvallen en bekwaam zijn om alle brandende pijlen' te kunnen doven. Weerstand bieden betekent: weigeren voor de vijand te bukken. 'Biedt weerstand aan de duivel, en hij zal van u vlieden' staat in Jacobus 4:7. Wie achterwaarts wijkt, geeft de boze gelegenheid om terrein te winnen en wij behoren juist hem terug te drijven. Aan allen die staande bleven, schreef de apostel: 'Gij hebt hen overwonnen; want Hij, die in u is, is meerder dan die in de wereld is' (1 Joh. 4:4).

Voor vele christenen is het jammer genoeg een onwezenlijke gedachte, dat zij tegenover krijgslieden staan en tegenover gecoördineerde duivelse divisies uit een onzienlijk rijk. Deze vijandelijke troepen zien hen wel, maar hun natuurlijke ogen zijn blind en hun oren zijn doof. Zij merken alleen de dingen uit de zichtbare wereld op. Het is daarom opvallend dat in het Oude Testament in schaduwen gesproken wordt over 'de oorlogen des Heren'. Wij behoeven deze krijgsgeschiedenissen slechts te transponeren naar de hemelse gewesten, teneinde inzicht te verkrijgen in de realiteiten van een heilige oorlog en om te kunnen zingen: 'Voorwaarts, christenstrijders, drukt uws Konings spoor'.

14. Stelt u dan op, uw lendenen omgord met de waarheid, bekleed met het pantser der gerechtigheid,

Nu beschrijft de apostel de onderdelen van de geestelijke wapenrusting die wij moeten aandoen. Deze is niet van onszelf, maar God schenkt ze ons; en in de tijd van nood en van de verzoeking zal blijken, dat ze tegen iedere aanval van de vijand bestand is. We kunnen bij de onderdelen van de wapenrusting opmerken dat zij hoofdzakelijk defensief zijn. Alleen het zwaard des Geestes kan zowel in de verdediging als in de aanval worden gebruikt.

De helm kon verschillende vormen hebben en hij was in reliëf met vele figuren versierd. De lederen gordel om de heupen diende om de wapenrusting dicht tegen het lichaam te drukken en dolk, zwaard of bijl eraan te bevestigen. Het pantser bedekte de borst en de rug en beschermde de vitale organen. Deze bedekking reikte tot aan de benen. De laarzen waren bedoeld om de voeten en de voorzijde der benen te beschermen. Ook beveiligden ze de krijgsman tegen rotspunten en doornen.

Van Goliath staat in 1 Samuël 17:5,6 dat hij een koperen helm op het hoofd had, dat hij bekleed was met een geschubd pantser en koperen scheenplaten aan zijn benen had. Het schild beveiligde het lichaam tegen de toegebrachte zwaardslagen en tegen de afgeschoten pijlen. Het zwaard diende om de vijand te verwonden, te doden of tot overgave te dwingen.

Allereerst gaat het in deze beeldspraak over de gordel der waarheid en het borstwapen der gerechtigheid. Dit ziet op een strijd tegen de leugen- en de zondemachten. Wanneer onze lendenen met de waarheid omgord zijn, wil dit

zeggen dat wij de waarheid Gods tegen ons aandrukken, er één mee zijn en haar goed vasthouden, zodat wij niet op dwaalwegen terecht komen. De ware en getrouwe woorden Gods die wij in de kamp tegen de onzienlijke vijand op onze lippen nemen, maken onze posities vast in de hemelse gewesten. Met de waarheid die wij belijden 'stellen wij ons op' of 'gaan wij staan' (St. Vert.) teneinde ons actief te kunnen verdedigen.

Door vele christenen wordt dikwijls meer waarde gehecht aan hun gerechtigheid en hun zuiverheid van levenswandel, dan aan de waarheid van de woorden Gods. Het is trouwens gemakkelijker te onderscheiden of iemand wel of niet in de gerechtigheid leeft, dan te onderkennen of hij in de waarheid staat of dat hij dwalingen aanhangt. In de oorlog tegen de machten der duisternis zijn waarheid en gerechtigheid beide onmisbare verdedigingsmiddelen. Ze zijn 'wapenen des lichts' en 'wapenen der gerechtigheid' (Rom. 13:12 en 2 Cor. 6:7).

Daarom zien wij nauwlettend toe dat wij niet in valse leringen verstrikt raken en dat wij deze niet tolereren, maar ook dat wij een zuiver en onbevlekt leven leiden. In Jesaja 11:5 staat van Christus, dat de gerechtigheid de gordel zijner lendenen is en de trouw de gordel zijner heupen. Deze gordel moeten wij ook bezitten. De Heer sprak: 'Laat uw lendenen omgord zijn', zoals dit bij Hem het geval was (Luc. 12:3 5).

De gerechtigheid ontvangen wij als een pantser door het geloof in de zoenverdienste van Jezus Christus, en wij kunnen haar alleen behouden door ons onder leiding van de Heilige Geest te stellen. De gerechtigheid wordt vergeleken met een harnas, omdat zij ons beschermt tegen de beschuldigingen en aanklachten van de boze. Wanneer deze zegt: 'je bent een zondaar', antwoorden wij: 'Ik ben

een rechtvaardige, want mijn Heer heeft op het kruis mijn zonden weggenomen'. Dit belijden kan de vijand nooit aantasten, omdat hem geen genade wordt bewezen en hij deze dus ook niet begrijpt. Van de overwinnaars in de geestelijke strijd wordt gezegd: 'En zij hebben hem overwonnen door het bloed van het Lam en door het woord van hun getuigenis' of belijdenis (Openb. 12:11).

Het gevoel van onwaardigheid, het bewust zijn van zonde, de voortdurende confrontatie met een kwaad geweten, maken de christen volstrekt onbekwaam tot de strijd tegen de boze geesten. Ons borstharnas is de gerechtigheid des geloofs en wij willen hieruit ook eeuwig leven in gemeenschap met God door de Heilige Geest. De zekerheid van onze gerechtigheid maakt ons sterk om de ongerechtigheid van de boze geesten te weerstaan. Wij willen daarom geen enkel contact met de demonen onderhouden, opdat de boze in ons niets zal vinden.

15. de voeten geschoeid met de bereidvaardigheid van het evangelie des vredes,

Wanneer iemand zware 'soldaten-kistjes' aandoet, betekent dit dat hij erop uittrekt voor een grote tocht. Om in de heilsarmee te kunnen marcheren, zijn de schoenen symbool van de bereidheid het evangelie overal te verkondigen. De prediker komt ook in kringen waar men de boodschap van het volle evangelie niet kent. Wanneer hij dan met buitenstaanders kennis maakt, zal hij de vredegroet uitspreken, en indien zij het waard zijn, komt de goddelijke vrede over hen (Matth. 10:12,13). Ook komt hij in kringen waar men een ander evangelie aanhangt, dat geen volle evangelie is en geen vrede brengt. Zo bewerkt de woordverkondiging van de oudtestamentische wet en

het vasthouden aan de tegenstellingen tussen Jood en niet-Jood geen vrede, maar spanningen en onvrede.

De ware christen is altijd geschoeid met bereidwilligheid, want hij trekt dapper en moedig en zingend verder met het lied: 'Voorwaarts, voorwaarts, in 't geloof aan God', teneinde over te gaan tot de aanval op de linies van de vijand. Hij wil immers te allen tijde getuigen van zijn Heer, en het evangelie des vredes doorgeven en verder brengen. Zijn wapenen dienen alleen tot vrede voor de mensen. Onder zijn zware laarzen wordt evenwel de oude slang vertreden, en deze heeft geen kracht om zo'n dienstknecht verder het voortgaan te verhinderen door hem in de hiel te bijten.

Ieder christen behoort in zijn hart een zendeling of evangelist te zijn. Daarom vloeien ook in de gemeente zending en evangelisatie voort uit prediking van het woord. De leden zijn geworteld in de liefde tot het evangelie des vredes, omdat ieder die deze boodschap aanvaard heeft, ervaren zal dat zijn levensstoornissen verdwijnen om plaats te maken voor een diepe vreugde en innerlijke harmonie. Dit evangelie des vredes verkondigt de menigerlei genade Gods, die 'uw krankheen kent en liefderijk geneest; die van 't verderf uw leven wil verschonen, met goedheid en barmhartigheen u kronen, die in de nood uw redder is geweest' (Ps. 103:2 berijmd). Dit evangelie neemt de scheiding weg tussen God en de mens en ook de vijandschap tussen de mensen onderling.

Wanneer de Heer zijn discipelen uitzendt, behoeven ze geen brood mee te nemen, geen reiszak, geen geld in de gordel, maar ze hebben wel een reisstaf bij zich en dragen wel sandalen aan de voeten (Marc. 6:8,9). Ziende op dit 'evangelie der heerlijkheid van Christus' sprak de profeet: 'Hoe liefelijk zijn op de bergen de voeten van de

vreugdebode, die vrede aankondigt, die goede boodschap brengt, die heil verkondigt' (Jes. 52:7). Het gebod is: 'Gaaf heen in de gehele wereld, verkondigt het evangelie aan de ganse schepping' (Marc. 16:15). Het resultaat wordt zichtbaar in bevrijde en genezen mensen, die door het evangelie des vredes aangeraakt werden tot herstel.

Bij de uitrusting tot de heilige oorlog is er niets méér noodzakelijk en niets méér effectief dan deze vrede die het verstand te boven gaat. De wetteloze, twistzieke, roofzuchtige, wrede demonen deinzen terug voor 'de voeten die gericht zijn op de weg des vredes' (Luc. 1:79). Daarom is een bringer van het evangelie des vredes niet twistziek, niet spoedig geïrriteerd, niet door enige tegenstander gekwetst of gegriefd, maar hij betoont vriendelijkheid, lankmoedigheid, verdraagzaamheid, opgevoerdheid, innerlijke beschaving en rust aan alle mensen.

16. neemt bij dit alles het schild des geloofs ter hand, waarmede ,gij al de brandende pijlen van de boze zult kunnen doven;

Onmisbaar voor elke soldaat was het grote schild, dat ongeveer het gehele lichaam beschermde. In de geestelijke strijd hanteren wij het schild des geloofs, want zonder geloof kan niemand God behagen en kan Hij ons dus niet gebruiken voor het oorlogsfront in de hemelse gewesten. Zonder geloof is er trouwens ook geen gerechtigheid, geen kennis van de volle waarheid, dat is de waarheid zowel in de zienlijke als in de onzienlijke wereld, en geen vertrouwen dat de verkondiging van het evangelie enig effect zal hebben. De prediker verwacht dan zelf niet meer dat er nog iets zal gaan gebeuren door zijn woordverkondiging.

Wanneer de boze zijn beschuldigingen, zijn aanklachten, zijn leugens op ons afvuurt om ons te verwonden, te kleineren, te kwetsen, te deprimeren en zo mogelijk te elimineren of weg te drukken, verbergen wij ons achter het schild des geloofs. Wij vertrouwen op de woorden Gods, die beloften van verzoening, vergeving van zonden, opbouw en groei, kracht en heerlijkheid bevatten. Het geloof in Gods woord is dus zo een verdedigingswapen waarachter de gehele mens schuiling vindt.

Brandende pijlen waren met teer bestreken of met licht ontbrandbare stoffen zoals hennep, omwonden. De pijlen werden vóór het afschieten in brand gestoken, zodat ze dubbel verderf zouden aanrichten en paniek verwekken. De schilden van de tegenpartij werden met natte huiden of met licht metaal bekleed om de vurige pijlen te kunnen doven. Zo beschermt het geloof niet alleen tegen deze pijlen, maar dooft ze ook, ontnemt hun de kracht.

Het geloof is de zekerheid van de dingen die we hopen op grond van de beloften en toezeggingen van God. Het is een bewijs van de dingen die wij niet zien, dus van het bestaan van de wereld der geesten met haar strijd, haar krachtsopenbaringen, haar licht maar ook haar duisternis. De apostel schreef. 'Dit is de overwinning, die de wereld overwonnen heeft: ons geloof' (1 Joh. 5:4).

Bij de wapenrusting Gods horen geen natuurlijke strijdmiddelen. Wij missen er de dreigende taal, de grimmige instelling, de harde stem, de scheldpartij, de slaande hand en de zinneloze driftbuien. Het heerleger van God trekt immers op in witte gewaden en op witte paarden, beeld van de gerechtigheid van een christen en van de kracht van de Heilige Geest door wie hij de overwinning behaalt.

17. en neemt de helm des heils aan en het zwaard des Geestes, dat is het woord van God.

Er is een helm des heils welke God aanbiedt en die de gelovige aanvaardt en op het hoofd drukt. Hij omsluit het centrum van het gedachtenleven, dat in de onzienlijke wereld zo menigmaal wordt aangevallen. De hemel is verre van een oord van vrede en rust zoals de ouden meenden, maar er wordt eerst een strijd op leven en dood gevoerd met de machten der duisternis.

Het vernieuwde denken verwacht alleen redding, bevrijding en heil na een scheiding van de wetteloze geesten. Op dit van hen afgezonderd en bevrijd zijn, volgt heil dat is heling of herstel. Vanuit een volkomen nieuwe denkwereld worden bij de christen de infiltraties der demonen geweerd en hierdoor verwerft hij zijn behoud of zaligheid. Wie de aangereikte helm grijpt, krijgt positieve gedachten die hem met een blijde hoop vervullen. Zo'n christen houdt zich niet bezig met een 'doemdenken', dat is met onheilsgedachten aangaande de toekomst, want hij heeft 'de helm van de hóóp der zaligheid', dit wil zeggen dat hij nimmer de moed opgeeft, maar dat hij vertrouwt op de overwinning (1 Thess. 5:8).

Hij verdiept zich daarom in alles wat het Koninkrijk Gods betreft, dat hem vrede, gerechtigheid en blijdschap waarborgt. Wie grote verwachtingen van een heerlijke toekomst, van uitredding en herstel in zich heeft, verliest niet spoedig zijn bezinning of tegenwoordigheid van geest of helderheid van oordeel.

Ongetwijfeld heeft de apostel het beeld van de helm ontleend aan Jesaja 59:17, waar staat dat de Here zelf Zich bekleedde met gerechtigheid als met een pantser en dat de helm des heils op zijn hoofd was. Jesaja gaat dan verder

met erop te wijzen dat God op deze wijze wraak en vergelding op zijn tegenstanders, de boze geesten, neemt.

Een zuiver gedachtenleven houdt het zieleleven vrij van slechte infiltraties en van verleidingen, maar ook van het denken over de zorgvuldigheden van het natuurlijke leven, dat de christen uit de heilige sfeer van het rijk Gods wegtrekt. Wie opgaat in beuzelachtige gesprekken van vleselijk gezinde christenen, wordt niet vervuld met de Geest van God. Hij wordt dan gevangen gehouden in het spinneweb van ijdele gedachten, die de conversatie van ongeestelijke mensen kenmerken.

Tegenover het zwaard van de misleider staat het zwaard des Geestes, dat is het woord van God dat uitgesproken werd door mannen, die door de Heilige Geest werden gedreven. Met dit zwaard wordt een scheiding teweeg gebracht tussen goed en kwaad, tussen waarheid en leugen. Dit tweesnijdende zwaard dringt zo diep door, dat het in de christen het zieleleven vaneen scheidt en reinigt van de beïnvloedingen der boze geesten (Hebr. 4:12). De leugen wordt door het woord van God veroordeeld en overwonnen, terwijl de waarheid er door aan het licht wordt gebracht. Het vasthouden aan de waarheid maakt immers de mens vrij van de overheersing der boze geesten. De leugen en de ongerechtigheid trachten evenwel de waarheid ten onder te houden (Rom. 1:18). Zijn zij verwijderd, dan komt het Koninkrijk Gods in de mens te voorschijn.

De bepaling 'dat is het woord van God' behoort niet alleen bij het zwaard des Geestes maar ook bij de helm des heils, want de gedachten van heling berusten op het woord van God en worden geïnspireerd door de Heilige Geest. 'Onze Heer hanteert zelf ook het zwaard des Geestes. In de Openbaring wijst Johannes hier meerdere malen op: 'Uit

zijn mond kwam een tweesnijdend scherp zwaard'; 'dit zegt Hij, die het tweesnijdende scherpe zwaard heeft'; 'en uit zijn mond komt een scherp zwaard, om daarmee de heidenen te slaan'; 'en de overigen werden gedood met het zwaard, dat kwam uit de mond van Hem, die op het paard zat' (Openb. 1:16; 2:12; 19:15,21). Ook weerstond onze Heer met het zwaard des Geestes de verzoeker, toen Hij sprak: 'Er staat geschreven' en 'er staat wederom geschreven'. Op deze wijze is ook de soldaat in de heilsarmee van Jezus in staat om evenals zijn Leider zich te weren tegen de boze geesten in de hemelse gewesten.

18. En bidt daarbij met aanhoudend bidden en smeken bij elke gelegenheid in de Geest, daartoe wakende met alle volharding en smeking voor alle heiligen;

Wanneer men werkelijk als strijder in de geestelijke wereld opgesteld is, moet men bidden, dat wil zeggen bezig zijn in de hemelse gewesten. Men moet zich daarom niet laten verleiden om op het natuurlijke vlak de strijd voort te zetten, hetzij door lichaamskracht, hetzij door redeneringen of discussies, hetzij door gevoelsargumenten. Wanneer men werkelijk de strijd des geloofs voert, moet men het natuurlijke leven buiten dit gevecht houden en zijn vrede, zijn blijdschap en zijn gerechtigheid onder geen beding laten roven.

Het gebed is een wapen in de onzienlijke wereld. Men gebruikt het om de vijand te weerstaan, terug te dringen en te overwinnen en wel door lof- en dankzeggingen, die gericht zijn op de verheerlijking van God. Ook de 'bediening' of het verdrijven van demonen kunnen wij een vorm van gebed noemen om een zege te behalen. Het belijden van bepaalde zonden voor het aangezicht des Heren is ook een bezig zijn in de hemelse gewesten.

Tijdens het gebed kan men ook op de bres voor anderen gaan staan en bijvoorbeeld bewust de leden van zijn gezin heiligen. Men moet als geestelijk mens zo op zijn qui-vive zijn, dat men bij elke gelegenheid of zoals de meeste vertalingen hebben 'te allen tijde' in de geestelijke wereld werkzaam is. Er zijn christenen die daarom menen dat zij langdurig moeten bidden. Zij stellen het verplicht dit zelfs uren of gehele nachten te doen. Op de vraag wat zij werkelijk verrichten, moeten zij het antwoord schuldig blijven.

Jezus waarschuwde ervoor om niet tijdens het bidden in herhalingen te vervallen en sprak: 'Gebruik bij uw bidden geen omhaal van woorden, zoals de heidenen; want zij menen door hun veelheid van woorden verhoord te zullen worden' (Matth. 6:7). 'Te allen tijde' bidden, is zich bij elke gelegenheid met zijn geest verheffen en vanuit de gedachten Gods leven en bezig zijn. Wij menen dat het woordje 'geest' beter zonder hoofdletter kan worden geschreven, zoals de Leidse vertaling en die van Brouwer hebben. Er staat letterlijk 'in geest' bidden, wat ons inziens betekent bezig zijn in de geestelijke wereld, dus een zich verheffen zoals Paulus dit deed (2 Cor. 12:7).

Wij kunnen bij een voortdurend bidden ook denken aan het spreken in nieuwe tongen, waardoor wij kunnen loven en danken en tot God spreken, maar ook de boze geesten kunnen weerstaan en verdrijven. De apostel schreef immers: 'Ik zal bidden met mijn geest, maar ook bidden met mijn verstand' (1 Cor. 14:15). Bidden kan men in het verborgen maar ook in het openbaar, individueel maar ook als gemeente.

Paulus noemt dan verder ook het 'smeken' in de geest. Het Griekse werkwoord 'deesis' betekent een sterke en onophoudelijke bede in verband met een behoefte of nood.

'Smeken' heeft bij ons de gevoelswaarde nederig en ootmoedig iets verzoeken met de bijgedachte dat men een persoon moet vermurwen en dus tot andere en betere gedachten brengen. Men behoeft voor Gods aangezicht evenwel niet te kermen, want Hij wil altijd het goede. Het enigszins verouderde woord zouden we kunnen vervangen door: een rekest of een petitie bij God indienen, zoals men dit wel bij de hoge overheid doet. Men legt de Heer voor wat men in een bepaalde situatie nodig heeft aan wijsheid, inzicht, kracht, onderscheiding der geesten en uitkomst. Zo sprak de weduwe telkens tot de onrechtvaardige rechter: 'Verschaf mij recht tegenover mijn tegenpartij' (Luc. 18:3).

Wij zouden zeggen: Here, toon mij, wie Gij zijt en dat uw Woord de waarheid is, waarvoor de vijand moet wijken. Men moet zich dus in de geestelijke wereld niet tot mensen om hulp wenden maar tot God. In 1 Timótheüs 5:5 wordt op deze wijze gesproken over 'volharding in smekingen en gebeden dag en nacht'. Voortdurend en onafgebroken moet men dus zijn verwachtingen op God richten en op zijn Woord. De mogelijkheid bestaat immers dat men de geestelijke strijd staakt en in het vlees verder gaat met het zoeken van een oplossing, of ook ophoudt op God te hopen en zijn verwachtingen op mensen gaat stellen, en op verandering van omstandigheden.

Wij merken nog op dat de strijd in de geest niet vermoeit, omdat de ziel in rust en vrede blijft. Een gelovige kampt vanuit zijn zekerheid en vanuit zijn gezag in de onzienlijke wereld. Om deze strijd te kunnen voeren moet men wakker zijn of wakende met de ogen en oren open in de hemelse gewesten. Wij waken en strijden, en leggen dan niet alleen de problemen van onszelf aan de Heer voor, maar ook die van 'alle heiligen', van het hele huisgezin Gods, want wij zijn elkanders leden. In het natuurlijke

leven vinden wij hiervan een voorbeeld. In Nehemia 4:14 waar staat: 'Ik zag toe, en stond op en zeide tot de edelen, de leiders en het overige volk: Vreest toch niet voor hen; denkt aan de grote en geduchte Here en strijdt voor uw broeders, uw zonen en uw dochters, uw vrouwen en uw huizen'. Wie denkt aan de almachtige en ontzaglijke God, ziet niet op de omstandigheden, maar verplaatst zich naar de hemelse gewesten vanwaar zijn hulp en sterkte komt.

19,20. ook voor mij, dat mij bij het openen van mijn mond het woord geschonken worde, om vrijmoedig het geheimenis van het evangelie bekend te maken, waarvoor ik een gezant ben in ketenen. Dan zal ik daartoe vrijmoedig kunnen optreden, zoals ik behoort te spreken.

Paulus weet dat de verkondiging van het volle evangelie een strijd in de hemelse gewesten ontketent. De overheden, de machten en vaak de wereldbeheersers dezer duisternis zullen rechtstreeks, of door middel van mensen, of door moeilijke situaties te scheppen, trachten te beletten, dat het evangelie van behoud op de goede wijze en onder de juiste bewoordingen wordt gebracht.

De prediking van het Koninkrijk der hemelen stuit op een enorm verzet in de geestelijke wereld en niemand weet dit beter dan zij, die zijn geroepen deze boodschap te verkondigen. De demonen worden immers door de prediking ontmaskerd, weerstaan, uitgedreven en overwonnen. Wij denken hierbij ook aan die speciale engel van satan, die de apostel als met vuisten sloeg. Vanaf zijn roeping als gezant van Jezus Christus, vanaf het ogenblik dat hij op weg naar Damascus de opdracht ontving, dat hij tot de heidenen zou worden gezonden om hun ogen te openen ter bekering uit de duisternis tot het

licht en van de macht van de satan tot God, volgde deze duivelse begeleider hem op de voet.

In Openbaring 6 wordt vermeld dat de ruiter op het witte paard als Woord Gods uittrekt, overwinnende en om te overwinnen. Maar ook Hem zitten de legerscharen van de vijand op de hielen. Zo was het ook met Paulus. Om het Woord van God en zijn getuigenis hechtte die engel van satan zich aan hem. In samenwerking met de 'geweldhebbers der wereld' wierp deze demon hem in de gevangenis. Ook oefende hij grote druk uit op de apostel, opdat deze 'zijn vrijmoedigheid zou prijsgeven' en zich niet meer zou 'verheffen' in de hemelse gewesten om daar boven de omstandigheden uit te komen en alles van 'boven' te bezien (Hebr. 10:35 en 2 Cor. 12:7).

Paulus vraagt nu voor zichzelf om voorbede. Hij wil dat de broeders door middel van het gebed, dus door bezig te zijn in de onzienlijke wereld, de strijd tegen de boze geesten zullen opnemen. De overwinning wordt dan geïllustreerd als 'de gezant in boeien' tot Agrippa zegt: 'Want de koning weet van deze dingen en tot hem spreek ik vrijmoedig' (Hand. 26:26). Letterlijk staat er: een gezant in de boei, waarbij het dan wel te ver gaat om alleen aan de voetboei te denken, waarmee de apostel aan de lijfwacht was gekluisterd.

Verdrukking, vervolging, mishandeling, smaad en laster maken een persoon timide, klein en gering, en ontroven hem zijn waardigheid als mens. Dit was dan ook de bedoeling van de engel van satan, wanneer deze weer toesloeg. Ook de andere apostelen onderkenden dit gevaar, want zij baden: 'Here, let op hun dreigingen en geef uw dienstknechten met alle vrijmoedigheid uw woord te spreken' (Hand. 4:29). Het was moeilijk voor de apostel het geheimenis van het Koninkrijk Gods te belijden en te

zeggen: ik ben een koning, een priester, een overwinnaar en een uitverkorene, want in de maatschappij leek hij meer te behoren tot 'aller afschrapsel' of tot 'het uitvaagsel der wereld' (1 Cor. 4:13). De christen heeft vrijmoedigheid nodig om 'in verdrukking en verachting' zich bewust te blijven wie hij in Christus is, want hij hoort de hoon: waar is uw God op wie gij uw vertrouwen hebt gesteld?

Gevangenschap en boeien beletten de apostel het evangelie vrijuit te brengen, maar hij kon toch schrijven: 'Mijn evangelie, waarvoor ik kwaad lijd en zelfs boeien draag als een misdadiger. Maar het woord van God is niet geboeid' (2 Tim. 2:9). Daarom vraagt hij voorbede om meer vrijmoedigheid, dat is om meer onbevangenheid en meer innerlijke zekerheid. Naar het natuurlijke leven is de apostel immers vleugellam en daarom moet hij het wel voor de volle honderd procent van de overwinning in geestelijk opzicht hebben.

Het is voor een prediker bijzonder belangrijk het evangelie zonder remmingen te kunnen brengen. Men kan immers wel de juiste gedachten en voorstellingen hebben, maar als deze niet op de goede wijze doorgegeven worden, wekken ze misvattingen op. Zo schreef Petrus over de brieven van Paulus, dat daarin een en ander moeilijk te begrijpen was. Dit gaf onontwikkelde en onvaste lezers de gelegenheid om zijn woorden tot hun eigen verderf te gaan verdraaien (2 Petr. 3:16).

De woorden van de apostel vielen dus verdraaid in hun hart. Het woord kan evenwel ook verdraaid te voorschijn komen, zoals iemand bij het typen goede zinnen kan bedenken maar de lettertekens verkeerd aanslaat. Dit geeft dan bij het lezen problemen. Paulus vraagt daarom voorbede, opdat zijn kostelijke gedachten ook begrijpelijk zouden overkomen en dat de geesten van verwarring hun

slag niet zouden kunnen slaan. De inhoud van de prediking moet de mensen kunnen bereiken, doordat er een goede woordkeus en een goede samenhang van zinnen aanwezig zijn.

De geadresseerden moesten bidden dat de apostel 'bij' of beter 'met' het openen van zijn mond het rechte woord zou spreken en schrijven. Deze wel zeer uitvoerige omkleding van dit verzoek om voorbede wijst erop, dat dit voor de apostel van groot belang was. Hij was zeker geen welbespraakte Apóllós, want men zei zelfs: 'Zijn brieven zijn wel gewichtig en krachtig, maar zijn persoonlijke verschijning is zwak en zijn spreken betekent niets!' (2 Cor. 10:10).

Ook wist de apostel dat het van de wet bevrijde evangelie van Christus de oorzaak was geweest van zijn gevangenschap. Het geheimenis hield immers in, dat in het Koninkrijk Gods de middelmuur der afscheiding tussen Jood en Griek was neergehaald. Daarom had het de haat van zijn joodse volksgenoten opgewekt en dit doet het nog bij hen die door vrome geesten worden geleid. Daarom was de gezant van God geketend en had men hem monddood willen maken. Vanuit deze overwegingen bleef Paulus om voorbede vragen, opdat hij het 'Christus-geheimenis' met vrijmoedigheid zou mogen blijven verkondigen. Of dit meerder lijden over hem zou brengen vanwege die engel van satan, was daarbij voor hem niet in het geding.

21,22. Opdat ook gij van mij moogt weten, hoe het mij gaat, zal Tychicus, mijn geliefde broeder en getrouwe dienaar in de Here, u alles bekend maken. Met dit doel heb ik hem tot u gezonden, dat gij onze omstandigheden zoudt weten en bij uw harten zou vertroosten.

De apostel gaf zijn brief mee aan Tychicus, die ook de brief aan de Colossenzen bij zich had (Col. 4:7). Ook het epistel aan Philémon die te Colosse woonde, werd door hem meegenomen. Tychicus zou de broeders te Efeze en die in de andere plaatsen waarvoor deze brief was bestemd, van de particuliere omstandigheden van Paulus, naar lichaam, ziel en geest, op de hoogte brengen. Niettegenstaande alle zorgen waren deze zo, dat de broeders zowel in Efeze als in Colosse, niet over de apostel bedroefd behoeften te zijn. Tychicus kon hen opbeuren, ook ten aanzien van de situatie van de medewerkers van de apostel. Wel een getuigenis van de fijne band tussen de broeders en de apostel.

Wat de persoon van Tychicus betreft, staat in Handelingen 20:4 dat hij en Trófimus uit Asia kwamen. In Handelingen 21:29 wordt meegedeeld dat Trófimus afkomstig was uit Efeze, de hoofdstad van Asia. Het ligt dus voor de hand te denken dat Tychicus ook uit deze stad kwam. Ook in 2 Timotheüs 4:12 staat dat Tychicus door Paulus naar Efeze werd gezonden. Deze broeder heeft dus via Colosse een hele rondreis moeten maken om Efeze te bereiken.

Ongetwijfeld heeft hij enkele afschriften van deze belangrijke brief bij zich gehad om die in andere gemeenten af te geven, of hij heeft de eigenlijke brief zelf ter plaatse voorgelezen. In de 'inleiding' merkten we op, dat in enkele handschriften de naam 'Efeze' ontbreekt. Waarschijnlijk heeft Paulus evenals hij dit met het zestiende hoofdstuk van de Romeinenbrief heeft gedaan, een afzonderlijk begeleidend schrijven voor de broeders in Efeze meegegeven. Dit bijvoegsel kennen wij evenwel niet. Dit zou verklaren waarom de persoonlijke mededelingen aan een gemeente, waar hij drie jaar lang had gewerkt, en waar hij zoveel had beleefd, zich slechts tot deze twee verzen beperken.

Vergelijk daarmee eens het slot van de Colossebrief en ook dat van de kleine brief aan Philémon, dat in beide gevallen veel uitgebreider privé-aanwijzingen bevat. In deze brief waar Paulus tot zulke ongekende hoogten in zijn denken geklommen was, missen we eigenlijk het verheven einde, zoals we dit in de begeleidende brief aan de Romeinen in het laatste hoofdstuk vinden. Ook ontbreekt het eigenhandige slot, waarmee Paulus zijn brieven gewoon was te 'ondertekenen' (2 Thess. 3:17).

Alles wijst er dus op, dat de broeders in Efeze nog een begeleidende brief hebben ontvangen, die voor andere gemeenten van geen belang was, en die voor ons onbekend is gebleven.

De metgezellen van Paulus moeten wel zeer toegewijde christenen zijn geweest, daar zij geen eer van mensen ontvingen, maar wel veel tegenstand en verachting moesten incasseren. Tychicus was een man op wie Paulus aan kon. Hij was de geliefde broeder en getrouwe dienaar in de Heer. Hij was dus de apostel zeer dierbaar en voor deze was het een offer hem weg te laten gaan. Deze trouwe 'dienstknecht in de Heer' stelde het welzijn van de gemeente boven zijn persoonlijke belangen. Hij was 'een heilige, toegerust tot dienstbetoon'.

Van deze broeder schreef Paulus waarschijnlijk, dat hij diens toewijding in vele zaken had Ieren kennen en dat zijn lof om zijn evangeliewerk door al de gemeenten verbreid was (2 Cor. 8:18,22). De vijf malen dat zijn naam in de bijbel vermeld wordt, staan alle in verband met zijn 'dienstreizen'. Hij is een voorbeeld van een christen, die zijn schatten niet op aarde verzamelt, maar in de hemel. Voor deze dienstknecht zou ongetwijfeld gelden: over weinig zijt gij getrouw geweest, over veel zal Ik u zetten!

23,24. Vrede zij de broeders en liefde met geloof, van God, de Vader, en van de Here Jezus Christus. De genade zij met allen, die onze Here Jezus Christus onvergankelijk liefhebben.

De apostel eindigt met een korte zegenbede, die bestemd is voor alle leden der gemeenten waar zijn brief zou worden gelezen of zou worden bestudeerd zoals ook in onze tijd. Hij wenst de broeders innerlijke vrede toe, dus ongestoorde levensontplooiing te midden van hun geestelijke strijd. Ook voor hen geldt evenals voor de apostel des Heren, de oude Romeinse zinspreuk: 'Verlangt gij naar vrede, zo bereidt u tot de oorlog'. Wie de slag in de onzienlijke wereld, waarover Paulus in dit hoofdstuk schreef, wint, behoudt zijn vrede met God, de rust in zijn geweten en kan ijveren naar vrede met alle broeders en alle mensen.

De liefde die de apostel toebidt, is de 'agape', de zuiver geestelijke toegenegenheid die niet vraagt, maar schenkt. Zij berust niet op emotionele of verstandelijke overwegingen, maar is gegrond in een geloof, dat in de onzienlijke regionen functioneert en daar gemeenschap met God, de Vader, schenkt, die liefde is; en met de Here Jezus Christus die deze liefde heeft geopenbaard. Indien wij God van harte liefhebben en zijn woord geloven, zullen wij ons ook positief opstellen tegenover onze broeders en onze naasten.

Het geloof door liefde werkende, rust de heiligen toe tot dienstbetoon. Geloof en liefde zijn de twee dragende krachten van het ware christelijke leven. Zij voeren tot de eenheid des geloofs en tot de volle kennis van de Zoon van God. Deze liefde is onvergankelijk, omdat zij evenals het geloof en de hoop blijvend is. Wie in Christus

ontslaapt, blijft met Hem voor eeuwig door de band der liefde verbonden.

Paulus eindigt zijn brief zoals hij hem begon, namelijk met het toewensen van genade, dus met de ganse samenvatting van alle 'geestelijke zegen in de hemelse gewesten'. Hij bidt deze genade toe aan allen - ook in onze tijd - die onafgebroken en onwankelbaar met de Heer zijn verbonden, en die Hem liefhebben 'in onverderfelijkheid' (St. Vert.). Voor een korte tijd waren zij beneden de boze engelen gesteld, maar zij zullen als overwinnaars in onvergankelijke heerlijkheid met hun verhoogde Heer zitten op zijn troon, gelijk Hij heeft overwonnen en gezeten is met zijn Vader in diens hemelse troon.

De lezer die deze niet eenvoudige brief na tweeduizend jaar gelezen en bestudeerd heeft, vraagt zich nu af: heeft hij mij dichter bij het doel gebracht, waartoe Paulus hem schreef, namelijk: vrede, liefde, geloof en genade!